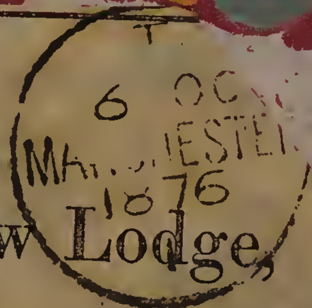
Dr. CLAY,

Audenshaw Lodge,

AUDENSHAW,

Near MANCHESTER.

580

"Claudianus Claudius, a Latin Poet, whose place of nativity is supposed to be Alexandria in Egypt. He flourished in the reigns of Theodosius, Arcadius, & Honorius; was patronized by Stilicho; and a Statue was erected to his honour in the Forum of Trajan. about A. D. 395. His larger poems lose some of their Value from the subjects of them being court panegyric; but in all his poems he displays a brilliant fancy, and much of the polished elegance of Virgil." Extracted from Biog'l. Dict.

C. Clay M D

Thaddeus Ugoletus the printer of this work was celebrated for the neatness & correctness of the works he undertook at his press in Parma

C. Clay M D

Edition rare & la premiere des Ouvres de ce Poete, vend 240.l. chez M. Le Duc de la Valliere

1527 Claudianus. Opera, diligenter emendata per Thadæum Ugoletum Parmensem, *some leaves mended*, *vellum*
small 4to. *Parmæ*, 1493

Ugoleti Parmæ 1493. Quarto

Ernesti (Fab: Bibl. Lat. Vol 3, p. 199) calls ~~this~~ the True Ed: Princeps, because it contains all the Works of Claudian. viz. Epigr & minor Poems to xx viii which are specified by Ernesti. p 197. & observes "This was the first critical revision of the Author's text. & from a reprint in 1495, & 1500. he found that Ugoletus had copied & collated M.S.S. Especially a very antient sent him from Germany. In regard to a collation of this book (Bibl Spenc V. ii p 45) the signatures a to o run in 8ts: p. to T. in 6ts The printer Angelus Ugoletus the Editors Brother. This edition is exceptionally rare

C Clay M. D.

264 CLAUDIANI Opera diligenter emendata per Thadæum Ugoletum, sm. 4to, LARGE COPY, *vellum neat*, Rubricated
Parmæ, per Aug. Ugoletum, MCCCCXCIII.
This edition, says Moss, is rare, and intrinsically more valuable than the Ed. Pr., as it contains the whole works of Claudian. See also the Bibliotheca Spenceriana, vol ii. p. 4: Introduction to the Classics, &c.

CLAVDIANI OPERA.

Cum aliquando Claudiani opera reuoluerem: tot mendæ: & errores occurebāt. ut q̄plurimis in locis nullus elici posset sensus: statui id non ferre: non quo quicq̄ gloriæ inde mihi compararem. Sed litterarum studiosis adolescentibus prodessem: Collatis igitur antiquissimis tribus codicibus: & præsertim quodam uenerādæ uetustatis: quem ex germania attuleram: inuersa redegi: errata castigaui: & abolitos: ac deperditos quāplurimos uersus restitui: Addidi præterea Epigrammata: Epithalamion Palladii & Serenæ: Epistolas ad Serenū & Hadrianum: Balnea aponi: Gigantomachiam: & alia multa: quæ legētibus patebunt: Decreuerā & his inserere alterius Claudiani opera: quod: quia in pānoniam acciuit me Rex: per repentinum abitum non licuit.

Thadæus Vgoletus Parmensis.

CLAVDII CLAVDIANI IN RVFFINVM

PROLOGVS.

PHOEBAEO DOMITVS PHITON
QVVM decidit arcu:
MEMBRAq; CYRRHAEO FVDIT
ANHELA IVGO:
Qui ſpiris tegeret montes: hauriret hiatu
Flumina: ſangineis tangeret aſtra iubis:
Iam liber parnaſus erat: nexuq; ſoluto
Cœperat erecta ſurgere fronde nemus:
Concuſſæq; diu ſpacioſis tractibus orni
Securas uentis explicuere comas.
Et qui uipereo ſpumauit ſæpe ueneno
Cæphiſus: liquidis purior ibat aquis.
Omnis io pæan regio ſonat. omnia Phœbum
Rura canunt. tripodas plenior aura notat.
Auditoq; procul muſarum carmine dulci
Ad themidis coeunt antra ſeuera dei.
Nunc alio domini telis phitone perempto
Conuenit ad noſtram ſacra caterua lyram.
Qui ſtabilem ſeruant auguſtis fratribus orbem:
Iuſticia pacem: uiribus arma regunt.

CL. CLAVDIANI IN RVFFINVM LIBER PRIMVS INCIPIT.

SAEPE MIHI DVBIAM traxit ſen-
tentia mentem:
CVRARENT SVPERI TERRAS:
an nullus ineſſet
Rector: & incerto fluerent mortalia caſu.
Nam cum diſpoſiti quæſiſſem fœdera mundi:
Perſcriptoſq; maris fines; anniq; meatus:

Et lucis:noctisq; uices:tunc omnia rebar
Consilio firmata dei:qui lege moueri
Sidera:qui fruges diuerso tempore nasci:
Qui uariam phœben alieno iusserit igne
Compleri:solemq; suo.porrexerit undis
Littora:tellurem medio librauerit axe.
Sed quum res hominum tanta caligine uolui
Aspicerem:lætosq; diu florere nocentes:
Vexariq; pios:rursus labefacta cadebat
Relligio:causæq; uiam non sponte sequebar
Alterius.uacuo quæ semina currere motu
Affirmat:magnumq; nouas per inane figuras
Fortuna:non arte regi:quæ numina sensu
Ambiguo:uel nulla putat:uel nescia nostri.
Abstulit hunc tandem Ruffini pœna tumultum:
Absoluitq; deos:iam non ad culmina rerum
Iniustos creuisse queror.Tolluntur in altum:
Vt lapsu maiore ruant.Vos pandite uati
Pierides:quo tanta lues eruperit ortu:
Inuidiæ quondam stimulis incaduit atrox
Alecto:placidas late quum cerneret urbes:
Protinus infernas ad limina tetra sorores
Concilium deforme uocat.glomerãtur ĩ unum
Innumeræ pestes herebi:quascunq; sinistro
Nox genuit fœtu:nutrix discordia belli.
Imperiosa fames:letho uicina senectus:
Impatiensq; sui morbus:liuorq; secundis
Anxius:& scisso mœrens uelamine luctus:
Et timor:& cæco præceps audacia uultu:
Et luxus populator opum:cui semper adhærens
Infelix humili gressu comitatur egestas:
Fœdaq; auariciæ complexæ pectora matris
Insomnes longo ueniunt examine curæ.
Complentur uario ferrata sedilia cœtu.
Toruaq; collectis stipatur curia monstris.
Alecto stetit in mediis:uulgusq; tacere

Iussit: & obstantes intergum reppulit angues:
Perq; humeros errare dedit. tum corde sub imo
Inclusam rabidis patefecit uocibus iram.
Siccine tranquillo produci sæcula cursu?
Sic fortunatas patiemur uiuere gentes?
Quæ noua corrupit nostros clementia mores?
Quo rabies inata perit? quid inania prosunt
Verbera? quid facibus nequicq̃ cingimur atris?
Heu nimis ignauæ: Quas cælo iuppiter arcet:
Thedosius terris. En aurea nascitur ætas.
En proles antiqua redit: concordia: uirtus:
Cumq; fide pietas alta ceruice uagantur:
Insignemq; canunt nostra de plebe triumphum.
Pro dolor: ipsa mihi liquidas delapsa per auras
Iusticia insultat: uitiisq; a stirpe recisis
Elicit oppressas tenebroso in carcere leges.
At nos indecores longo torpebimus æuo?
Omnibus eiectæ regnis? agnoscite tandem
Quid furias deceat? consuetas sumite uires:
Conuentuq; nefas tanto decernite dignum:
Iam cūpio stygiis inuadere nubibus astra:
Iam flatu uiolare diem: laxare profundo
Frena mari: fluuios ruptis immitere ripis:
Et rerum laxare fidem. Sic fata cruentum
Mugiit: & totos serpentum erexit hiatus.
Noxiaq; effudit concusso crine uenena:
Anceps motus erat uulgi. pars maxima bellum
Indicit superis. pars ditis iura ueretur:
Dissensuq; alitur rumor. ceu murmurat alti
Impacata quies pelagi: quum flamine fracto
Durat adhuc: sæuitq; tumor: dubiumq; per æstū
Lassa recedentis fluitant uestigia uenti.
Improba mox surgit tristi de sede megæra:
Quā penes insani fremitus: animiq; prophanus
Error: & undantes spumis furialibus iræ.
Non nisi quæsitum cognata cæde cruorem

Illicitumq; bibit: patrius quem fuderit ensis:
Quem dederint fratres. hæc terruit Herculis ora:
Hæc defensores terrarum poluit arcus.
Hæc Athamantææ direxit ſpicula dextræ.
Hæc Agamemnonios inter bacchata penates
Alternis luſſit iugulis: hac auſpice thedæ
Oedipodem matri: natæ iunxere Thieſten:
Quæ tunc horriſonis effatur talia dictis.
Signa quidem o ſociæ diuos attollere contra
Nec fas eſt: nec poſſe reor: ſed lædere mundum
Si libet: & populis commune intendere lethum:
Eſt mihi prodigium cunctis immanius hydris
Trigride mobilius fœta: uiolentius auſtris:
Acrius harpyis: flauis incertius undis:
Ruffinus: quæ prima meo de matre cadentem
Suſcepti gremio· paruus reptauit in iſto
Sæpe ſinu: tenero perq; ardua colla uolutus
Vbera quæſiuit fletu: linguiſq; triſulcis
Mollia lambentes fixerunt membra ceraſtæ
Me tradente dolos: geſtus: artemq; nocendi
Edidicit ſimulare fidem: ſenſuſq; minaces
Protegere: & blando fraudem prætexere riſu.
Plenus ſæuitiæ: lucriq; cupidine feruens:
Non tartheſiacis illum ſaciaret arenis
Tempeſtas precioſa tagi: non ſtagna rubentis
Aurea pactoli: totumq; exhauſerit hermum
Ardebit maiore ſiti. Quam fallere mentes
Doctus. & unanimes odiis turbare ſodales:
Talem progenies hominum ſi priſca tuliſſet
Pyrithoum fugeret Theſeus: offenſus Oreſtem
Deſereret Pilades: odiſſet Caſtora Pollux
Ipſa quidem fateor uinci: rapidoq; magiſtram
Præuenit ingenio: nec plus ſermone morabor.
Solus habet ſcelerum quicquid poſſedimus omnes.
Hunc ego: ſi ueſtræ res eſt accomoda turbæ:
Regalem ad ſummi perducam principis aulam:

Sit licet ille numa grauior:sit deniq; minos.
Cedet:& insidiis nostri flectetur alumni
Orantem sequitur clamor:cunctæq; prophanas
Porrexere manus:inuentaq; tristia laudant.
Illa ubi ceruleo uestes connexuit angue.
Nodauitq; adamãte comas: phlegetonta sonorũ
Poscit:& ambusto flagrantis ab aggere ripæ
Ingentem piceo succendit gurgite pinum:
Pigraq; ueloces per tartara concutit alas:
Est locus:extremum pandit qua gallia littus
Oceani prætentus aquis:quo fertur Vlyxes
Sanguine libato populum mouisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore uolantum
Flebilis auditur questus:simulacra coloni
Pallida:defunctasq; uident migrare figuras:
Hinc dea prosiluit:phœbiq; egressa serenos
Infecit radios:ululatuq; æthera rupit
Terrifico.sensit fatale britrannia murmur.
Et senonũ quatit arua fragor:reuolutaq; tethys
Substitit:& rhenus proiecta torpuit unda.
Tunc in caniciem mutatis sponte colubris
Longæuum mentita senem:rugisq; seueras
Per sulcata genas:& ficto languida passu
Inuadit muros Elisæ.notissima dudum
Tecta petit:oculisq; diu liuentibus hæsit
peiorem mirata uirum.tunc talia fatur
Ocia te ruffine iuuant:frustraq; iuuentæ
Consumis florem patriis inglorius aruis?
Heu nescis quid fata tibi:quid sidera donent:
Quid fortuna paret.toti dominabere mundo:
Si parere uelis:artus ne sperne seniles.
Namq; mihi magicæ uires:æuiq; futuri
Præscius ardor inest:noui quo thessala cantu
Eripiat lunare iubar:quid signa sagacis
Aegypti ualeant:Qua gens chaldæa uocatis
Imperat:arte deis:nec me latuere fluentes

Arboribus ſucci:funeſtarumq; poteſtas
Herbarum:quicquid lethali gramine pollens
Caucaſus & ſcythicæ uernant in gramine rupes:
Quas legit Medea ferox:& callida Circe.
Sæpius horrendos manes:ſacriſq; litaui
Nocturnis Hecaten:& condita funera traxi
Carminibus uictura meis:multoſq; canendo
Quamuis parcarum reſtarent fila peremi.
Ire uagas quercus:& flumina ſtare coegi:
Verſaq; non prono curuaui flumina lapſu
In fontes reditura ſuos:neu uana locutum
Me fortaſſe putes:mutatos cerne penates.
Dixerat:& niueæ(mirum)cœpere columnæ
Ditari:ſubitoq; trabes lucere metallo:
Illecebris capitur:nimiumq; elatus auaro
Paſcitur intuitu:Sic rex ad prima tumebat
Mæonius:pulchro quum uerteret omnia tactu:
Sed poſtq̃ riguiſſe dapes:fuluamq; reductos
In glaciem uertit latices:tunc munus acerbum
Senſit:& inuiſo uotum damnauit in auro:
Ergo animi uictus:Sequimur quocũq; uocabis:
Seu tu uir:ſeu numen ait:patriaq; relicta
Eoas iuſſu furiæ tendebat ad arces:
Inſtabileſq; olim ſymplegadas:& freta remis
Inclyta theſſalicis:celſa qua boſphorus arce
Splendet:& othryſiis aſiam diſcriminat oris.
Vt longum permenſis iter:ductuſq; maligno
Stamine fatorum:claram ſubrepſit in aulam.
Illicet ambitio naſci:diſcedere rectum.
Venum cuncta dari:profert arcana clientes
Fallit:& ambitos a principe uendit honores.
Ingeminat crimen commoti pectoris ignem
Nutrit:& exiguum ſtimulando uulnus acerbat.
Ac ueluti innumeros amnes accedere nereus:
Neſcit:& undantem quãuis hinc hauriat iſtrum:
Hinc bibat æſtiuum ſepteno gurgite nilum:

Par ſemper:ſimiliſq; meat:ſic fluctibus auri
Expleri calor ille nequit cuicunq; monile
Contextum gemmis:aut prædia culta fuiſſent
Ruffino populandus erat:dominoq; parabat
Exitium fæcundus ager:metuenda colonis
Fertilitas:laribus uellit:detrudit auitis
Finibus:aut aufert uiuis:aut occupat hæres:
Congeſtæ cumulantur opes:orbiſq; ruinas
Accipit una domus:populi ſeruire coacti:
Plenaq; priuato ſuccumbunt oppida regno.
Quo ueſane ruis? teneas utrunq; licebit
Oceanum:laxet rutilos tibi lydia fontes:
Iungantur ſolium Cyrrhi:Crœſſiq; thyaræ:
Nunquã diues eris:nunq̃ ſaciabere quæſtu.
Semper inops quicunq; cupit.cõtentus honeſto
Fabricius paruo ſpernebat munera regum.
Sudabatq; graui conſul ſeranus aratro.
Et caſa pugnaces curios anguſta tenebat.
Hæc mihi paupertas auguſtior:hæc mihi tecta
Culminibus maiora tuis.tibi quærit inanes
Luxuries nocitura cibos.mihi donat inemptas
Terra dapes:rapiunt tyrios tibi uellera ſuccos:
Hinc picturatæ ſaturantur murice ueſtes.
Hinc radiant flores:& prati uiua uoluptas
Ingenio uariata ſuo.fulgentibus illic
Surgunt ſtructa thoris:hic mollis pãditur herba
Sollicitum curis non abruptura ſoporem
Turba ſalutantum latas ibi perſtrepit ædes:
Hic auium cantus:labentis murmura riui·
Viuitur exiguo melius.natura beatis
Omnibus eſſe dedit:ſiquis cognouerit uti.
Hæc ſi nota forent.frueremur ſimplice cultu.
Claſſica non fremerent:nõ ſtridula faxinus iret.
Non uẽtus quateret puppes.nõ machina muros:
Creſcebat ſcelerata ſitis:predæq; recentis
Incæſtus flagrabat amor:nulluſq; petendi

Cogendiue pudor:crebris periuria nectit
Blandiciis:sociat perituro fœdere dextras.
Si semel e tantis poscenti quisq; negasset.
Effera prætumido quatiebat corda furore
Quæ sic getuli iaculo percussa leæna:
Aut hyrcana premens raptorem belua partus
Aut serpens calcata furit.iurata deorum
Maiestas teritur.nunq̃ reuerentia mensæ:
Non coniunx:non ipse simul:non pignora cæsa:
Sufficiunt odiis:non extinxisse propinquos:
Non notos egisse sat est:exstinguere ciues
Funditus:& nomen gentis delere laborat.
Nec celeri mittit letho.crudelibus ante
Suppliciis fruitur:cruciatus:uicla:tenebras
Dilato mucrone parat pro scæuior ense
Parcēdi rabies:concessaq; uita dolori:
Mors adeo ne parū est? causis fallacibus instat:
Arguit attonitos se iudice:cætera segnis:
Ad facinus uelox:penitus regione remotas
Impiger ire uias.non illum syrius ardens
Brumaue ryphæo stridens aquilone retardat
Effera torquebant auidæ præcordia curæ:
Effugeret ne quis gladios:ne perderet ullum
Augusto miserante nefas:non flectitur annis:
Non ætate labat:iuuenum rorantia colla
Ante patrum uultus stricta cecidere securi.
Ibat grandæuus nato moriente superstes
Post trabeas exul.quis prodere tanta relatu
Funera? quis cædes posset deflere nefandas?
Quid tale immanes unq̃ gessisse feruntur
Vel scinis isthmiaca pinu? uel rupe profunda
Sciron? uel Phalaris tauro? uel carcere Sylla.
O mites Diomedis equi.Busiridus aræ
Clementes:iam Cinna pius:iā sparthace lenis
Ruffino collatus eris:deiecerat amens
Occultis odiis terror:tacitiq; sepultos
Suspirant gemitus:indignatiq; uerentur.

At non magnanimi uirtus Stiliconis eodem
Fracta metu: sese medio sed turbine rerum
Contra lethiferos ritus: contraq; rapacem
Mouit tela feram: uolucris non præpete cursu
Vectus equi: non pegaseis adiutus habenis.
Hic cunctis optata quies: hic sola pericli
Turris erat. clipeusq; trucem porrectus i hostem.
Hic profugis sedes: aduersaq; regna furori:
Seruandis hic castra bonis: hucusq; minatus
Hærebat: retroq; fuga cedebat inerti.
Haud secus hiberno tumidus cū uertice torrens
Saxa rotat: uoluitq; nemus: pontesq; reuellit:
Frangitur obiectu scopuli: quærensq; meatum
Spumat: & illisa montem circumsonat unda
Qua dignum te laude feram? qui pene ruenti:
Lapsuroq; tuos humeros obieceris orbi.
Te nobis trepidæ ceu sidus dulce carinæ
Ostendere dei: geminis quæ lapsa procellis
Tunditur: & uicto trahitur iam cæca magistro.
Inachius rubro perhibetur in æquore Perseus
Neptuni domuisse pecus: sed tutior alis
Te non penna uehit. rigida cum gorgone Perseus
Tu non uipereo defensus crine Medusæ
Illum uilis amor suspensæ uirginis egit:
Te romana salus: taceat superata uetustas:
Herculeos conferre tuis iam desinat actus.
Vna Cleonæum pascebat sylua leonem:
Arcadiæ saltum uastabat dentibus unum
Sæuus aper: tuq; o compressa matre rebellis
Non ultra libiæ fines Anthee nocebas:
Solaq; fulmineo resonabat creta iuuenco:
Lerneamq; uirens obsederat hydra paludem:
Hoc monstrum non una palus: non una tremebat
Insula: sed latia quicquid ditione subactum
Viuit: & a primis ganges horrebat hiberis:
Hoc neq; Geryon triplex: nec turbidus orci

Ianitor æquabat:nec ſi concurrat in unum
Vis hydræ: ſcyllæq; fames:& flamma chimeræ
Certamen ſublime diu:ſed moribus impar
Virtutum ſcelerumq; fuit iugulare minatur:
Tu prohibes.ditem ſpoliat.tu reddis egenti:
Eruit:inſtauras:accendit prælia:uincis.
Ac uelut infecto morbus crudeſcere cælo
Incipiens primos pecudum depaſcitur artus:
Mox populos urbeſq; rapit:uentiſq; peruſtis
Corruptos ſtygiam peſtem deſudat in amnes:
Sic auidus prædo iam non per ſingula ſæuit:
Sed ſceptris inferre minas:omniq; perempto
Milite romanas audet proſternere uires:
Iam gentes iſtrumq; mouet:ſcythiamq; receptat
Auxilio:traxitq; ſuas hoſtilibus armis
Reliquias:mixtis deſcendit ſarmata dacis:
Et qui cornipedes in pocula uulnerat audax
Maſſagetes:patriumq; bibens mœotis orontem.
Membraq; qui ferro gaudet pinxiſſe gelonus
Ruffino collecta manus uetat ille domari:
Innectitq; moras:& congrua tempora differt.
Nam tua quum geticas ſtrauiſſet dextera turmas
Vlta ducis ſocii lethum:parſq; una maneret
Debilior:faciliſq; capi:Tunc proditor ille
Impius imperii:coniuratuſq; getatum.
Diſtulit inſtantes eluſo principe pugnas
Hunnorum laturus opem:quos affore bello
Norat:& inuiſis mox ſe coniungere caſtris.
Eſt genus extremos ſcythiæ uergentis in ortus
Trans gelidum tanaim:quo non deformius ullũ
Arctos alit:triſtes habitus:obſcænaq; uiſu
Corpora:mens duro nunquam ceſſura labori:
Præda cibus:uitanda ceres:fratreſq; ſecare
Ludus:& occiſſos pulchrum iurare parentes.
Nec plus nubigenas duplex natura biformis
Cognatis aptauit equis acerrima nullo

Ordine mobilitas: insperatiq; recursus?
Quos tamen impauidos cõtra spumãtis ad hebri
Tendit aquas: sic ante tubas: ferrũq; precatus.
Mauors: nubifero seu tu procumbis in hemo:
Seu te cana gelu rhodope: seu remige medo
Sollicitatus athos: seu caligantia nigris
Ilicibus pangea tenent: accingere mecum:
Et thracas defende tuos: si lætior adsit
Gloria: uestita spoliis donabere quærcu.
Audiit illa pater: scopulisq; niualibus hemi
Surgit: & hortatur celeres clamore ministros.
Fer galeam Bellona mihi: nexuq; rotarum
Tende pauor: rapidos frenet formido iugales.
Festinas urgete manus: meus ecce paratur
Ad bellum Stilico: qui me de more trophæis
Ditat: & hostiles suspendit in arbore cristas:
Communes semper litui: communia nobis
Signa canunt: iunctoq; sequor tentoria curru.
Sic fatus campo insiliit: lateq; fugantes
Hinc Stilico turbas: illinc gradiuus agebat:
Et clypeis: & mole pares: stat cassis utriq;
Sidereis hirsuta iubis: loricaq; cursu
Extuat: & largo saciatur uulnere conus.
Acrior interea uoto: multoq; Megæra
Luxuriata malo: mœstam deprehendit in arce
Iusticiam: atq; prior diro sic ore lacessit.
En tibi prisca quies: reuocataq; sæcula rursus
Vt rebare uigent. en nostra potentia cessit.
Nec locus est usq̃ furiis: huc lumina flecte.
Aspice barbaricis iaceant quot mœnia flammis:
Quas mihi Ruffinus strages: quantumq; cruoris
Præbeat: & quantis epulentur cædibus hydri.
Linque homines sortẽq; meã: pete sidera: notis
Autumni te redde plagis: qua uergit in austrum
Signifer: æstiuo sedes uicina leoni:
Iam pridem gelidæ cessant confinia libræ:

Atq; utinam per magna sequi conuexa liceret.
Diua refert:non ulterius bacchabere demens:
Iam pœnas dabit iste tuus:iam debitus ultor
Imminet:& terras qui nunc ipsumq; fatigat
Aethera :nec uili moriens condetur arena.
Iamq; aderit læto promissus Honorius æuo:
Nec forti genitore minor:nec fratre corusco:
Qui subiget medos:& cuspide proteret indos:
Sub iuga uenturi reges.calcabitur asper
Phasis equo.pontemq; pati cogetur araxes:
Tuq; simul grauibus ferri religata catenis
Expellere die:debellatasq; draconum
Tonsa comas imo baratri claudere recessu.
Tunc tellus communis erit:tunc limite nullo
Discernetur ager:nec uomere sulcus obunco
Findetur:subitis messor gaudebit aristis.
Rorabunt querceta fauis.stagnantia passim
Vina fluent:oleiq; lacus:nec murice tinctis
Velleribus quæretur honor:sed sponte rubebunt
Attonito pastore greges:pontumq; per omnem
Ridebunt uirides gemmis nascetibus algæ

CLAVDIANI LIBER SECVNDVS IN RVFFINVM

IAM POST EDOMITAS ALPES:
DEfensaq; regna
HESPERIAE: MERITA COMPLE
xus sede parentem
Auctior adiecto fulgebat sidere mundus.
Iamq; tuis stilico romana potentia curis:
Et rerum commissus apex.tibi credita fratrum
Vtraq; maiestas:geminæq; exercitus aulæ
Ruffinus(neq; enim patiuntur sæua quietem
Crimina:pollutæq; negant arescere fauces)
Infandis iterum terras accendere bellis

Inchoat: & solito pacem turbare tumultu.
Hæc etiam secum: qua nam ratione tuebor
Spem uitæ fragilem? qua tot depellere fluctus
Arte queam? premor hinc odiis: hinc milite cigor
Heu quid agã? non arma mihi: nõ principis ullus
Auxiliatur amor: matura pericula surgunt
Vndiqꝫ: & impositis radiant ceruicibus enses.
Quid restat: nisi cuncta nouo confundere luctu?
Insontesqꝫ meæ populos miscere ruinæ:
Euerso iuuat orbe mori: solatia letho
Exitium commune dabit: nec territus ante
Discedam: cum luce simul linquenda potestas.
Hæc fatus: uentis ueluti si frena remittat
Aeolus abrupto gentes sic obice fudit:
Laxauitqꝫ uiam bellis: & nequa maneret
Immunis regio: cladem diuisit in orbem:
Disposuitqꝫ nefas alii per terga ferocis
Danubii solidata ruunt: expertaqꝫ remos
Frangunt stagna rotis. alii per caspia claustra:
Armeniasqꝫ niues inopino tramite ducti
Inuadunt orientis opes. iam pascua fumant
Cappadocũ: uolucrumqꝫ parens argeus equorũ:
Iam rubet altus halis: nec se defendit iniquo
Monte cilix: syriæ tractus uastantur amœni:
Assuetumqꝫ choris: & læta plebe canorum.
Proterit imbellem sonipes hostilis orontem.
Hinc planctus asiæ: geticis europa cateruis
Ludibrio: predæqꝫ datur: frondentis ad usqꝫ
Dalmatiæ fines: omnis qua mobile ponti
Aequor: et hadriacas tellus interiacet undas:
Squallet inops pecudum: nullis habitata colonis
Instar anhelantis libyæ: quæ torrida semper
Solibus humano nescit mansuescere cultu.
Thessalus ardet ager. reticet pastore fugato
Pelion: emathias ignis populatur aristas.
Iam plaga pannoniæ: miserãdaqꝫ mœnia thracũ:

Aruaq; myssorum:iam nulli flebile damnum:
Sed cursus solennis erat:campusq; furori
Expositus:sensumq; malis detraxerat usus.
Heu heu q̃ breuibus pereunt ingentia causis:
Imperium tanto quæsitum sanguine:tanto
Seruatum:quod mille ducum peperere labores:
Quod tantis romana manus contexuit annis:
Proditor unus iners:angusto tempore uertit.
Vrbs etiam:magnæ quæ dicitur æmula romæ:
Et calcedonias contra despectat arenas:
Iam non finitimo martis terrore mouetur:
Sed propius lucere faces:& rauca sonare
Cornua:uibratisq; peti fastigia telis
Aspicit.ii uigili muros statione tueri:
Ii iunctis properant portus munire carinis:
Obsessa tamen ille ferus lætatur in urbe:
Exultatq; malis:summoq; a culmine turris
Impia uicini cernit certamina campi·
Vinctas ire nurus:hunc per uada cerula mergi
Seminecem:hunc subito percussum uulnere labi
Dum fugit:hũc animam portis spirare sub ipsis:
Nec canos prodesse seni:pueriq; cruore
Maternos undare sinus:immensa uoluptas:
Et risus plerumq; subit.dolor afficit unus:
Quod feriat non ipse manu:uidet omnia late
Præceptis incẽsa suis:& crimine tanto
Luxuriat:charumq; sibi non abnegat hostem.
Iactabatq; ultro:quod soli castra paterent:
Sermonumq; foret uicibus permissa potestas:
Egregii quotiens exisset fœderis auctor
Stipatus sociis:circumq; armenta clientum
Agmina priuatis ibant famulantia signis.
Ipse inter medios:ne qua de parte relinquat
Barbariem:reuocat fuluas in pectore pelles:
Frenaq;:& immanes pharetras:arcusq; sonoros
Assimilat:mentemq; palam testatur amictus.

Nec pudet ausonios currus: & iura regentem
Sumere: deformes ritus: uestemq; getarum:
Insignemq; habitum latii mutare togæq;.
Mœrent captiuæ pellito iudice leges.
Quis populi tūc uultus erat? q̄ murmura furti?
Nā miseris nec flere quidē: aut lenire dolores
Colloquiis impune licet: quo nam usq; feremus
Exitiale iugum? duræ quis terminus unq̄
Sortis erit: quis nos funesto turbine rerum:
Aut tantis soluet lachrymis? quos barbarus illic
Hinc Ruffinus agit: quibus arua: fretūq; negatur:
Magna quidē per rura lues: sed maior oberrat
Inter tecta timor. tandem succurre ruenti
Heu patriæ Stilico. dilecta hic pignora certe:
Hic domus? hic thalami: ꝓpriū genitalibus omen
Hic tibi felices erexit regia thedas.
Vel solus sperate ueni. te prælia uiso
Languescent: auidiq; cadet dementia monstri:
Talibus urgetur discors aurora procellis.
At Stilico zephyris quum prima bruma remitti:
Et iuga diffusis nudari cœpta pruinis
Partibus italiæ tranquilla in pace locatis
Vtraq; castra mouens phœbi ꝓperabat ad ortus
Gallica discretis: eoaq; robora turmis
Complexus: nunq̄ tantæ ditione sub una
Conuenere manus: nec tot discrimina uocum:
Illic armeniæ uibratis crinibus alæ
Feruida collectæ facili uelamina nodo.
Inde truces flauo comitantur uertice galli:
Quos rhodanus uelox: araris quos tardior ābit.
Et quos nascentes explorat gurgite rhenus.
Quosq; rigat retro pernicior unda garumnæ:
Oceani pleno quotiens impellitur æstu.
Mens eadem cūctis: animiq; recentia ponunt
Vulnera. non odit uictus: uictorue superbit.
Et quamuis præsens tumor: & ciuilia nuper

Claſſica:bellatrixq; etiam nunc ira caleret:
In ducis eximium conſpirauere fauorem.
Haud aliter xerxem toto ſimul orbe ſequutus
Narratur rapuiſſe uagos exercitus amnes:
Et telis umbraſſe diem:quum claſſibus iret
Per ſcopulos:tectumq; pedes contẽneret æquor:
Vix alpes tranſgreſſus erat:nec iã amplius errat
Barbarus:aduentumq; tremens:ſe cogit in unã
Planiciem:tutoq; includit paſcua gyro.
Tum duplici foſſa non exuperabile uallum
Aſperat alternis ſudibus:muriq; locatum
In ſpetiem:cæſis obtendit clauſtra iuuencis.
At procul exſanguis Ruffinum perculit horror
Infecto pallore genæ.ſtetit ore gelato
Incertus peteret ne fugam:ueniam ne ſubactus
Poſceret:an tantos ſeſe transferret in hoſtes.
Quid nunc diuitie? quid fului uaſta metalli
Congeries? quid purpureis effulta columnis
Atria? prolatæue iuuant ad ſidera moles?
Audit iter:numeratq; dies.ſpacioq; uiarum
Metitur uitam.torquetur peſte futura
Nec recipit ſomnos & ſæpe cubilibus amẽs
Excutitur: pœnamq; luit formidine pœnæ:
Sed redit in faciem:ſcelerumq; immane reſumit
Ingenium:ſacraſq; fores prediuitis aulæ
Intrat:& arcadium immixto terrore precatur:
Per fratris regale iubar:per facta parentis
Aetherei:floremq; tui te deprecor æui
Eripe me gladiis.liceat ſtiliconis iniquas
Euitare manus.in noſtram gallia cædem
Coniurata uenit.quicquid ligat ultima tethys
Extremos ultra uolitat gens ſi qua britannos
Mota mihi:tantis capiendi credimur armis:
Tot ſignis unum petitur caput:unde cruoris
Iſta ſitis? geminum ſtilico ſibi uendicat axem
Et nullum uult eſſe parem:ſuccumbere poſcit

Cuncta sibi. regit italiam: libyamq; coercet.
Hispanis: gallisq; iubet non orbita solis
Non illum natura capit: quascumq; parauit:
Hic augustus opes & quas post bella recepit:
Solus habet. possessa semel non reddere curat.
Scilicet ille quidem tranquilla pace fruetur?
Nos premat obsidio? quid partẽ inuadere tẽtat.
Deserat illyricos fines: eoa remittat
Agmina: fraternas ex æquo diuidat hastas:
Nec sceptri fueris tantum: sed militis heres.
Quod si dissimulas nostræ succurrere morti.
Nec prohibere paras: manes & sidera testor:
Hæc ceruix non sola cadet. miscebitur alter
Sanguis: nec stygias ferar ĩcomitatus ad umbras.
Nec mea securus ridebit funera uictor.
Hic ubi dictatur facinus: missusq; repente
Qui ferat extortas inuito principe uoces.
Interea Stilico iam lætior hoste propinquo
Nec multo spacii distantibus æquore uallis
Pugnandi cupidas accendit uoce cohortes:
Armeniis frons læua datur. per cornua gallos
Dexteriora locat: spumis ignescere frena:
Pulueris extolli nimbos: lateq; uideres
Surgere purpureis undantes anguibus hastas:
Serpentumq; uago cælum sæuire uolatu.
Implet thessaliam ferri nitor: antraq; docti
Cornipedis: teneroq; amnis reptatus achilli:
Et nemus œthæum radiat. clamore niualis
Ossa tonat: pulsoq; fragor geminatur olympo.
Intumuit uirtus: & lucis prodigus arsit
Impetus: haut illos rupes: haut alta uetarent
Flumina: præcipiti strauissent omnia cursu.
Si tunc his animis acies collata fuisset:
Prodita non tantas uidisset græcia clades:
Oppida semoto pelopeia marte uigerent.
Starent arcadiæ: starent lacedæmonis arces

Non mare fumasset geminum flagrãte corintho.
Nec fera cecropias traxissent uincula matres.
Illa dies potuit nostris imponere finem
Cladibus:& sceleris causas auferre futuri.
Inuida pro quãtum rapuit fortuna triumphum.
Inter equos:interq; tubas mandata feruntur
Regia:& armati ueniunt ductoris ad aures.
Obstupuit:simul ira uirũ:simul obruit ingens
Mœror:& ignauo tantum licuisse nocenti
Miratur.dubios anceps sententia uoluit
Euentus:peragat pugnas:an fortia cœpta
Deserat.illyricis ardet succurrere damnis.
Præceptis obstare timet:reuerentia frangit
Virtutis stimulos:hic publica cõmoda suadent
Hinc metus inuidiæ.tandem indignatus ad astra
Extollit palmas:& ab imo pectore fatur.
Numina romanis nũdum saciata ruinis:
Si iuuat imperium penitus de stirpe reuelli.
Vno si placuit deleri sæcula lapsu.
Si piget humani generis:prorumpat in arua
Libertas effrena maris:uel limite nullo
Deuius errãtes phaethon confundat habenas.
Quur per Ruffinum geritur.procũbere mũdum
Hoc auctore pudet:mediis reuocamur ab armis:
Pro dolor:& strictos deponere cogimur enses.
Vos arsuræ urbes:perituraq; mœnia testor.
Cædo equidẽ:& miserũ permitto cladibus orbẽ.
Flectite signa duces:redeat iam miles eous
Parendũ est:taceant litui.prohibete sagittas.
Parcite.contiguo Ruffinus præcipit hosti.
His dictis omnes una omnes fremuere manipli:
Quantũ non italo percussa ceraunia fluctu.
Quatũ non madidis illisa tonitrua coris:
Secerniq; negant.ereptaq; prælia poscunt.
Insignemq; ducem populus defendit uterq;:

Et sibi quisq; trahit: magno certatur amore:
Alternantq; fidem: non illaudata lacessit
Seditio: taliq; simul clamore mouentur.
Quis mihi nudatos enses? quis tela lacertis
Excutit? & solui curuatos imperat arcus?
Quis nam audet stricto leges imponere ferro?
Inflāmata semel nescit mitescere uirtus.
Iam iam barbaricos sitientia pila cruores
Sponte uolant: ultrixq; manus mucrone furente
Ducitur: & siccum gladium uagina recusat.
Nun patiar? semper ne gethis discordia nostra
Proderit? en iterum belli ciuilis imago:
Quid consaguineas acies? quid diuidis olim
Concordes aquilas? non dissociabile corpus:
Coniunctūq; sumus. te quo libet ire sequemur:
Te uel hiperboreo damnatam sidere thulen:
Te uel ad incensas libyæ comitabor harenas:
Indorum si stagna petas: rubriq; recessus
Littoris: auriferum ueniam poturus hidaspem.
Si calcare notum: secretaq; littora nili
Nascentis iubeas: mūdum post terga relinquam:
Et quocūq; loco Stilico tentoria figet:
Hic patria est: dux inde uetat: desistite quæso:
Atq; auidam differte manum. cadat iste minacis
Inuidiæ cumulus. nō est uictoria tanti:
Vt uidear uicisse mihi: uos fida iuuentus
Ite mei quondam socii. nec plura locutus
Flexit iter. uacuo qualis discedit hiatu
Impatiens remeare leo: quem plurima cuspis:
Et pastorales pepulerunt igne cateruæ:
Inclinatq; iubas: demissaq; lumina uelat:
Et trepidas mœsto rimatur murmure syluas:
Vt sese legio uidit disiuncta relinqui:
Ingentem tollit gemitum: galeasq; solutis
Humectat lachrimis: pressamq; morātia uocem
Thoracum ualidos pulsant suspiria nexus:

Tradimur heu: tantũq; sequi ꝓhibemur amorem
Exclamant: tradis ne tuas dux optime dextras?
Quas tibi uictrices totiens bellona probauit.
Nos adeo uiles? adeo fœlicior axis
Hesperius? meruit qui te rectore teneri?
Quid nobis patriam? quid chara reuisere tandẽ
Pignora? dilectosue iuuat coluisse penates?
Te sine dulce nihil. iam formidata tyranni
Tempestas subeunda mihi: qui forte nefandas
Iam parat insidias: qui nos aut turpibus húnis:
Aut implacatis famulos præstabit alanis
Quãq̃ non adeo robur defecerit omne:
Tanta ne gestandi fuerit penuria ferri.
Tu licet occiduo maneas sub cardine solis:
Tu mihi dux semper Stilico: nostrãq; uel absens
Experiere fidem. dabitur tibi debita pridem
Victima: promissis longe placabere sacris.
Tristior æmoniis miles progressus ab oris
Tangebat macedum fines: murosq; subibat
Thessalonica tuos. sensu dolor hæret in alto
Abditus: & tacitas uindictæ præstruit iras:
Spectaturq; fauens odiis locus: aptaq; leto
Tempora: nec quisquam tanta de plebe repertus
Proderet incautis qui corda minantia uerbis
Quæ non posteritas: quæ non mirabitur ætas
Tanti consilium uulgi potuisse taceri?
Aut facinus tam grande tegi: mentisq; calorem
Non sermone uiæ. non inter pocula rumpi?
Aequalis tantam tenuit constantia turbam:
Et fuit arcanum populo. percurritur Hebrus.
Deseritur Rhodope: Thracũq; per ardua tendũt:
Donec ad Herculei peruentum nominis urbem.
Vt cessisse ducem: propius uenisse cohortes
Cognita Ruffino: magna ceruice trimphat
Omnia tuta ratus: sceptrumq; capescere feruet:
Et coniuratos hortatur uoce clientes

Vicimus: expulimus: facilis iam copia regni
Nullus ab hoste timor: quis enĩ quẽ uincere solũ
Horruit? hunc tanto munitũ milite uincat?
Quis ferat armatum? quẽ nõ superauit inermẽ?
I: nunc exitium nobis meditare remotus
In cassum Stilico. dum nos longissima tellus
Diuidat: & mediis nereus interstrepat undis:
Alpinas transire tibi me sospite rupes
Haud dabitur: iaculis illic me figere tenta.
Quære ferox ensem qui nostra ad mœnia tendi
Possit ab italia: non te monumenta priorum:
Non exempla uetant: quis nam conatus adire
Has iactat uita sse manus. detrusimus orbe
Te medio: tantisq; simul spoliauimus armis.
Nunc epulas tempus: socii: nunc larga parate
Munera: donandumq; nouis legionibus aurum.
Opportuna meis oritur lux crastina uotis.
Quod nolit rex ipse uelit: iubeatq; coactus
In partem mihi regna dari. contingat in uno
Priuati fugisse modum: crimenq; tyramni:
Talibus acclamat dictis infame nocentum
Concilium: qui perpetuis creuere rapinis:
Et quos una facit Ruffino causa sodales
Illicitum duxisse nihil: delicta fuere
Nexus amiciciæ: iam iam connubia læti
Despondent aliena sibi: frustraq; uicissim
Promittũt quas quisq; petat: quas deuoret urbes.
Cæperat humanos, alto sopire labores
Nox gremio. pigrasq; sopor diffuderat alas.
Ille diu curis animum stimulantibus æger
Labitur in somnos: uix toto corde quierat:
Ecce uidet diras alludere protinus umbras
Quas dedit ipse neci: quarũ quæ clarior una
Visa loqui: proh surge toro: quid plurima uoluis
Anxius? hæc requiem rebus: finemque labori
Alltaura dies; omni iam plebe redibis

Altior: & læti manibus portabere uulgi.
Has canit ambages. occulto fallitur ille
Omine: nec capitis fixi præsagia sensit.
Iam summum radiis stringebat lucifer hemum:
Festinamq; rotam solito pperantior urget.
Tandem Ruffini uisurus funera titan
Prosiluit stratis: densæq; capacia turbæ
Atria regifico iussit splendere paratu
Exceptura dapes: & quod post uota daretur
Inscribi propriis aurum fatale figuris.
Ipse salutatum reduces post prælia turmas
Iam regale tumens: & principe celsior ibat:
Collaq; fœmineo gestabat mollia gestu
Imperii certus: tegeret ceu purpura nundum
Corpus: & ambirent ardentes tempora gemmæ.
Vrbis ab angusto tractu: quæ uergit in austrum:
Planicies uicina patet: nam cætera pontus
Circuit. exiguo dirimi se tramitte passus.
Hic ultrix acies ornatu fulgida ferri
Explicuit cuneos. pedites in parte sinistra
Consistunt. equites illinc poscentia cursum
Ora reluctantur præssis sedare lupatis.
Hic alii sæuum cristato uertice nutant:
Et tremulos humeris gaudent uibrare colores:
Quos operit: formatq; chalybs cõiuncta per artẽ
Flexilis inductis hamatur lamina membris
(Horribilis uisu) credas simulacra moueri
Ferrea: cognatoq; uiros spirare metallo:
Par uestitus equis: ferrata fronte minantur:
Ferratosq; mouent securi uulneris armos:
Et iusso stat quisq; loco: metuenda uoluptas
Cernenti: pulcherq; timor: spirisq; remissis
Mansuescunt uarii uento cessante dracones.
Augustus ueneranda prior uexilla salutat:
Ruffinus sequitur: qui fallere cũcta sollebat
Callidus affatu: deuotaq; brachia laudat

Nomine quẽq; uocans notosq; patresq; reuersis
Nunciat incolumes:illi dum plurima ficto
Certatim sermone petunt: intendere longos
A tergo amplexus:insperatoq; suprema
Circuitu sociare parant. decrescere campus
Incipit & clipeis in se redeuntia iunctis
Curuo paulatim sinuantur cornua ductu.
Sic ligat immensa uirides indagine syluas
Venator:sic attonitos ad littora pisces
Aequoreus populator agit:rarosq; plagarum
Contrahit anfractus:& hiantes colligit oras
Excludunt alios:cingi se feruidus ille
Nescit adhuc:grauiterq; aprensa ueste morantem
Increpat augustum:scandat sublime tribunal
Participem sceptri:socium declaret honoris:
Quũ subito stringunt gladios:uox desuper ingẽs
Infremuit:nobis etiam deterrime nobis
Sperasti famulas imponere posse catenas?
Vnde redi nescis?patiar ne audire satelles?
Qui leges aliis:libertatemq; reduxi?
Bis domitum ciuile nefas:bis rupimus alpes.
Tot nos bella docent nulli seruire tyranno.
Dirriguit.spes nulla fugæ:seges undiq; ferri
Circumfusa micat:dextra leuaq; reuinctus
Hæsit:& ensiferæ stupuit mucrone coronæ
Vt fera: quæ montes nuper dimisit auitos:
Altorumq; exul nemorum:damnatur harenæ
Muneribus cõmota ruit.uir murmure cõtra
Hortatur:nixusq; genu uenabula tendit.
Illa pauet strepitus:cuneosq; erecta theatri
Despicit:& tanti miratur sibila uulgi.
Vnus per medios audendi pronior ense
Prosilit erecto:dictisq; & uulnere tornus
Appetit.hac Stilico:quem iactas pellere dextra:
Te ferit: hoc absens inuadit uiscera ferro.
Sic fatus.meritoq; latus transuerberat ictu.

Fœlix illa manus:talem quæ prima cruorem
Hauserit:& fessi pœnam librauerit orbis.
Mox omnes fodiunt hastis:artusque trementes
Dilaniant:uno tot corpore pila tepescunt:
Et non infecto puduit mucrone reuerti:
Hi uultus auidos:& adhuc spirantia uellunt
Lumina.truncatos alii rapuere lacertos
Amputat ille pedes.humerum quatit ille solutis
Nexibus.hic fracti reserat curuamina dorsi.
Hic iecur.hic cordis fibras:hic pandit anhelas
Pulmonis latebras.spacium non inuenit iras.
Nec locus est odiis:consũpto funere uix tum
Deseritur:sparsumq; perit per tela cadauer.
Sic mons aonius rubuit quum Penthea ferrent
Mœnades:aut subito mutatũ acteona cornu
Traderet insanis Latonia uirgo molossis.
Criminibus ne tuis credis fortuna mederi?
Et male donatũ speras æquare fauorem
Supliciis?una tot milia morte rependis?
Euersis age dũ Ruffinũ diuide terris
Da caput othrisiis:trũcũ mereantur achiui
Quid reliquis dabitur?nec singula mẽbra pẽptis
Sufficiũt populis:uacuo plebs undiq; muro
Iam secura ruit.senibus non obstitit ætas:
Virginibusue pudor:uiduæ:quibus ille maritos
Abstulit:orbatæq; ruũt ad gaudia matres:
Insultantq; alacres laceros iuuat ire per artus:
Pressaq; calcato uestigia sanguine tingi.
Nec minus assiduis certant illudere saxis
Prodigiale caput:quod iam de cuspide summa
Nutabat digna rediens ad mœnia pompa.
Dextera quin etiam ludo concessa uagatur
Aera petens:pœnasq; animi persoluit auari
Terribili lucro:uiuosq; imitata retentus
Cogitur adductis digitos inflectere neruis.

Desinat elatis quisq̃ confidere rebus
Instabilesq; deos:ac lubrica numina discat.
Illa manus quæ sceptra sibi gestãda parabat
Cuius se totiens submisit ad oscula supplex
Nobilitas:inhumata diu:miseroq; reuulsa
Corpore:feralem quæstum post fata poposcit:
Aspiciat ne quis nimiũ sublata secũdis
Colla gerat:triuiis calcandus spargitur ecce
Qui sibi pyramidas:qui non cædentia templis
Ornatura suos extruxit culmina manes:
Et qui sydonio uelari credidit ostro :
Nudus pascit aues.iacet en qui possidet orbem
Exiguæ telluris inops:& puluere raro
Per partes tegitur:nusq̃ toriensq; sepultus.
Senserũt conuexa necem:tellusque nefandũ
Emolitur onus. iam respirantibus astris
Infernos grauat ũbra lacus.pater Aeacus horret:
Intrãtemq; etiam latratu Cerberus urget.
Tũc animæ:quas ille fero sub iure peremit:
Circũstãt:nigriq; trahũt ad iudicis urnam
Infesto fremitu.ueluti pastoris in ora
Cõmotæ glomerantur apes:qui dulcia raptu
Mella trahit:pẽnasq; cient:& spicula tendunt:
Et tenuis saxi per propugnacula cinctæ
Rimosam patriam:dilectaq; pumicis antra
Defendũt:pronoq; fauos examine uelant.
Est locus infaustis:quo conciliatur in unum
Cocytus flegetonq; uadis:inamœnus uterq;
Alueus:hic uoluit lachrimas.hic igne redũdat
Turris per geminos flammis uicinior amnes
Porrigitur solidoq; rigens adamãte:sinistro
Proluit igne latus.dextra cocytia fũdit
Aequora:triste gemens:& flectu cõcita plangit.
Huc post emeritam mortalia sæcula uitam
Deueniunt:ubi nulla manent discrimina fati:

Nullus honor:uanoq; exutum nomine regem
Perturbat plebeius egens:quæsitor in alto
Conspicuus solio pertemptat crimina Minos:
Et iustis dirimit sontes:quos nolle fateri
Viderit ad mala mox trāsmittit uerbera fratris:
Nā iuxta Rhadamanthus agit congesta superni
Curriculi.totosq; diu prospexerit actus
Exæquat damnum meritis:& muta ferarum
Cogit uincla pati:truculentos ingerit ursis:
Prædonesq; lupis:fallaces uulpibus addit.
At qui desidia semper:uinoq; grauatus
Indulgens ueneri uoluit torpescere luxu:
Hunc suis immūdæ pingues detrudit in artus.
Qui iusto plus esse loquax:arcanaq; sueuit
Prodere:piscosas fertur uicturus in undas:
Vt nimiam pensent æterna silentia uocem.
Quos ubi per uarios annos:per mille figuras
Egit lethæo purgatos flumine:tandem
Rursus ad humanæ reuocat primordia formæ.
Tum quoq;:dum lites stygiiq; negocia soluit
Dura fori:ueteresq; reos ex ordine quærit.
Ruffinum procul esse notat:uisuq; seuero
Lustrat.& eximia concussus sede profatur.
Huc superum labes:huc insaciabilis auri
Proluuies:præcioq; nihil non ause parato:
Quodq; mihi summū scelus est:huc īprobe legū
Venditor:arctoi stimulator perfide martis:
Quo uis ob innumeras strages angustus auerni
Iam sinus:& plena lassatur portitor alno.
Quid demens manifesta negas? en pectus inustæ
Deformant maculæ:uiciisq; inoleuit imago:
Nec sese cōmissa tegunt:genus omne dolorum
Inte ferre lubet.dubio tibi pendula rupes
Immineat lapsu.uolucer te torqueat axis.
Te refugi fallant latices:atq; ore natanti
Arescat decepta sitis:dapibusq; relictis

In tua mansurus migret præcordia uultur.
Quã̄q; omnes alii quos hæc tormenta fatigant
Pars quota sint ruffine tui. quid tale peraudax
Fulmine salmoneus: uel lingua tantalus egit?
Aut inconcesso tytius deliquit amore?
Cunctorum si facta simul iungãtur in unum
Præcedes numero. quo tanta piacula quisq̄
Supplicio conferre ualet? quid deniq; dignum
Omnibus inueniã? uincãt quom singula pœnas.
Tollite de mediis animarum dedecus umbris
Aspexisse sat est: oculis iam parcite nostris
Et ditis purgate domos. agitate flagellis
Trans styga: trãs herebum: uacuo mãdate baratro
Infra titanum tenebras: infraq; recessus
Tartareos: nostrumq; chaos: quo ditis opaci
Fũdamenta latent: penitusq; ubi mersus anhelet.
Dum rotat astra polus: feriunt dũ littora uenti.

PROLOGVS CLAVDIANI IN LIBRVM DE BELLO GILDONICO.

PANDITE DEFENSVM REDVCES HELICONA sorores:
PANDITE. PERMISSIS IAM LICET IRE CHORIS
Nulla per aonios hostilis bucina campos
Carmina mugitu deteriore uetat.
Tu quoq; securis pulsa formidine delphis
Floribus ultorem delie cinge tuum.
Nullus castalios latices: & præscia facti
Flumina polluto barbarus ore bibet.
Alpheus late rubuit: siculumq; per æquor
Sauguineas belli rettulit unda notas.
Agnouitq; nouos absens Arethusa triumphos
Gildonis sensit teste cruore necem.
Immensis Stilico succedant ocia curis:

Et nostræ patiens corda remitte lyræ.
Nec pudeat longos interrupisse labores.
Et tenuem musis constituisse moram.
Fertur & indomitus tãdem post prælia mauors:
Lassa per othrisias fundere membra niues.
Oblitusq; sui posita clementior hasta
Pieriis aures pacificare modis.

CLAVDIANI LIBER DE BELLO GILDONICO INCIPIT.

REDDITVS IMPERIIS AVSTER SVBIECTAq; RVRSVS
ALTERIVS CONVEXA POLI RECTORE SVB VNO
Conspirant gemini frenis communibns orbes.
Iunximus europam libyæ: concordia fratrum
Plena redit patriis: quod solum defuit: aruis.
Tertius occubuit nati uirtute tyrãnus.
Horret adhuc animus: mãifestaq; gaudia differt:
Dũ stupet: & tanto cũctatur credere uoto.
Nec dũ cinyphias exercitus attigit oras.
Iam domitus Gildon nullis uictoria nodis
Hæsit: non spatio terræ: non obice ponti
Congressum: profugum: captum uox nũciat una:
Rumoremq; sui præuenit laurea belli.
Quo (precor) hæc effecta deo? robusta uetusq;
Tempore tam paruo potuit dementia uinci:
Quem ueniens induxit hyems: uer perculit hostẽ:
Exitiũ iam roma timens: & fessa negatis
Frugibus: ad rapidi limen tendebat olympi
Non solito uultu: nec qualis iura britannis
Diuidit: aut trepidos subimittit fascibus indos.
Vox tenuis: tardiq; gradus: oculiq; iacentes
Interius fugere genæ. ieiuna lacertos
Excedit macies: humeris uix sustinet ægris

Squalentem clipeum laxata cassi de prodit
Caniciem: plenaq; trahit rubiginis hastam.
Attigit ut tandem cœlum: genibusq; tonantis
Procubuit: talesq; orditur mœsta querellas.
Si mea mansuris meruerunt mœnia nasci
Iuppiter auguriis: si stant immota sibyllæ
Carmina: tarpeias si nec dū despicis arces:
Aduenio supplex: non ut proculcet oaxem
Consul ouās: nr̄æq; premant pharetrata secures
Susa: nec in rubris aquilas figamus harenis.
Hæc uobis: hæc ante dabas: nunc pabula tātum
Roma precor: miserere tuæ pater optime gentis.
Extremam defende famem. saciauimus iram:
Si qua fuit: lugenda getis: & flenda sueuis
Hausimus: ipsa meos horreret parthia casus.
Quid referā morbiue luem? tumulosue repletos
Stragibus? & crebras corrupto sidere mortes?
An fluuium per tecta uagum? summisq; minātem
Collibus? ingentes uexi submersa carinas:
Remorumq; sonos: & pyrrhæ sæcula sensi.
Hei mihi: quo latiæ uires? orbisq; potestas
Decidit? in qualem paulatim fluximus umbram?
Armatis condam populis: patrumq; uigebam
Consiliis: domui terras: hominesq; reuinxi
Legibus: ad solem uictrix utrunq; cucurri.
Postq̄ iura ferox in se cōmunia cæsar
Transtulit: elapsi mores: desuetaq; priscis
Artibus: in gremium pacis seruile recessi
Tot mihi pro meritis libyam: nilumq; dedere:
Vt dominam plebem: bellatoremq; senatum
Classibus æstiuis alerent: geminoq; uicissim
Littore diuersi cōpleret horrea uenti.
Stabat certa salus: memphis si forte negasset
Pensabam pharium getulis messibus annum
Frugiferas certasse rates: lateq; uidebam
Punica niliacis concurrere carbasa uelis:

Quum ſubito par roma mihi diuiſaq; ſumpſit
Aequales aurora togas: ægyptia rura
In partem ceſſere nouam. ſpes unica nobis
Reſtabat libyæ: quæ uix ægreq; fouebat
Solo ducta noto: nunq̃ ſecura futuri
Semper inops: uentiq; fidem poſcebat & anni.
Hãc quoq; nunc Gildo rapuit ſub fine cadentis
Autumni: pauido metimur cerula uoto.
Puppis ſi qua uenit: ſi quid fortaſſe potenti
Vel pudor extorſit domino: uél præda reliquit:
Paſcimur arbitrio mauri: nec debita reddi:
Sed ſua cõcedi iactat: gaudetq; diurnos
Vt famulæ præbere cibos: uitamq; famemq;
Librat barbarico faſtu: uulgiq; ſuperbit
Fletibus: & tantæ ſuſpendit fata ruinæ:
Romuleas uẽdit ſegetes: & poſſidet arua
Vulneribus quæſita meis: ideo ne tot annos
Flebile cum tumida bellum carthagine geſſi?
Iccirco uoluit contenta luce reuerti
Regulus? hæc damnis genitor cãnenſibus egi
In caſſum totiẽs lituis naualibus arſit
Hiſpanum ſiculumq; fretum: uaſtataq; tellus:
Totq; duces cæſi: ruptaq; emiſſus ab alpe
Pœnus: & attonitæ iam ꝓximus Hãnibal urbi:
Scilicet ut domitis frueretur barbarus afris:
Muro ſuſtinui martem: noctesq; cruentas
Collina pro turre tuli gildonis ad uſum
Carthago ter uicta ruit. hæc mille gementis
Italiæ clades. impenſaq; ſæcula bellis:
Hoc fabius: fortisq; ſimul marcellus agebant:
Vt gildo cumularet opes: haurire uenena
Compulimus dirũ ſiphacem: fractumq; metello
Traximus immanem marii ſub uícla iugurthã:
Et numidæ gildonis erunt? pro funera tanta
Pro dolor in bochi regnum ſudauit uterq;
Scipio: romano uiciſtis ſanguine mauri.

Ille diu milles populus.qui prefuit orbi:
Qui trabeas:& ſceptra dabat:quē ſēper in armis
Horribilem gentes:placidum ſenſere ſubactæ
Nunc inhonorus egens:prefert miſerabile pacis
Supplicium:nulloq; palam circundatus hoſte:
Obſeſſi diſcrimen habet.per ſingula letum
Impendet momenta mihi:dubitandaq; pauci
Præſcribunt alimenta dies:heu proſpera fata:
Quid mihi ſeptēnos montes:turbamq; dediſti:
Quæ paruo non poſſet ali.fœlicior eſſem
Anguſtis opibus:mallem tollerare ſabinos
Et ueios.breuior duxi ſæcurius æuum.
Ipſa nocet moles:utinam remeare liceret
Ad ueteres fines:& mœnia pauperis anci.
Sufficerent hetruſca mihi:campanaq; culta:
Et quinti:curiiq; ſeges:patriæque potenti
Ruſticus:& proprias ferret dictator ariſtas.
Nunc quid agam?libyam gildo tenet:altera nilū.
Aſt ego quæ terras humeris:pontumq; ſubegi:
Deſeror.emeritæ iam premia nulla ſenectæ.
Dii:quibus iratis creui:ſuccurrite tandem:
Exorate patrem.tuq; o ſi ſponte per altum
Vecta palatinis mutaſti collibus idam:
Prelatoq; lauas phrygios almone leones
Maternis precibus natum iam flecte cybelle:
Sin prohibent parcæ:falſiſq; eluſa uetuſtas
Auſpiciis:alio ſaltem proſternite caſu:
Et pœnæ mutatę genus.Porſenna reducat
Tarquinios:renouet ferales allia cædes.
Me potius ſæui manibus poſternite pyrrhi:
Me ſenonum furiis.brenni me reddite flammis
Cuncta fame leuiora mihi.Sic fata refuſis
Obticuit lachrimis mater cytherea parenſq;
Flet mauors:ſanctæq; memor tritonia ueſtæ.
Nec ſicco cybele:nec ſtabat lumine iuno.
Mœrent indigetes:& ſi quos roma recepit:

Aut dedit ipsa deos. genitor iam corde remitti
Cœperat: & sacrum dextra sedare tumultum:
Quum procul insanis quatiens ululatibus axem:
Et contusa genas: mediis apparet in astris
Africa. rescisæ uestes: & spicea sparsim
Serta iacent: lacero crinales uertice dentes:
Et fractum pendebat ebur: taliqꝫ superbas
Irrrupit clamore fores. Quid magne moraris
Iuppiter: auulso nexu: pelagiqꝫ solutis
Legibus: iratum populis immittere fratrem?
Mergi prima peto. ueniant prærupta pachyno
Aequora. lassatis subsidant syrtibus urbes.
Si mihi gildonem nequeunt abducere fata.
Me rape gildoni. fœlicior illa perustæ
Pars libyæ: nimio quæ se munita calore
Defendat: tantiqꝫ uacat secura tyráni.
Crescat zona rubens. medius flagrantis olympi
Me quoqꝫ limes agat: melius deserta iacebo
Vomeris impatiens: pulsis dominentur aratris
Dypsades: & sitiens attollat gleba cerastas.
Quid me temperies iuuit? quid mitior æther?
Gildoni fæcúda fui: iam solis habenæ
Bissenas torquét hyemes ceruicibus: ex quo
Hæret triste iugum: nostris iam luctibus ille
Consenuit: regnumque sibi tot uendicat annis.
Atque utinam regnum: priuato iure tenemur
Exigui spetie fundi: quod nilus & athlas
Dissidet occiduus quod gadibus arida barce
Quodqꝫ paretonio secedit littore ganges
Hoc sibi transcribit proprium. pars tertia mundi
Vnius prædonis ager. distantibus idem.
Inter se uitiis cinctus quodcúque profunda
Traxit auaricia: luxu peiore refundit.
Instat terribilis uiuis: morientibus heres:
Virginibus raptor. thalamis obscœnus adulter.
Nulla quies oritur præda cessante libido

Diuitibuſq; dies:& nox metuenda maritis.
Quiſquis uel locuplex:pulchra uel coniuge notus
Crimine pulſatur falſo:ſi crimina deſunt
Accitus cōuiua perit:mors nulla refugit
Artificem:uarios ſuccos:ſpumaſq; requirit
Serpentum uirides:& adhuc ignota nouercis
Gramina:ſi quiſq̃ uultu præſentia damnet
Liberiuſue gemat:dapibus crudelis in ipſis
Emicat ad nutum ſtricto mucrone miniſter.
Fixus quiſq; toro tacita formidine libat
Carnifices epulas:incertaq; pocula pallens
Haurit:& intentos capiti circūſpicit enſes:
Splendet tartareo furialis menſa paratu
Cæde madens:atrox gladio ſuſpecta ueneno
Vt uino calefacta uenus:tum ſæuior ardet
Luxuries:mixtis redolent unguenta coronis
Crinitos inter famulos.pubēq; canoram
Orbatas iubet ire nurus :nuperq; peremptis
Arridere uiris:phalarim tormētaq; flammæ
Profuit:& ſiculi mugitus ferre iuuenci:
Quam tales audire choros:nec damna pudoris
Turpia ſufficiunt:mauris clariſſima quæque
Faſtidita datur:media carthagine ductæ.
Barbara ſydoniæ ſubeunt conubia matres
Aethiopem nobis generum:naſamona maritū
Ingerit: exterret cunabula diſcolor infans:
His fretus ſociis ipſo iam principe maior
Incedit.peditum præcurrunt agmina longe.
Circundāt equitum turmæ:regeſq; clientes:
Quos noſtris ditat ſpoliis.perturbat auita
Quæque domo:ueteres detrudit rure colonos.
Exiliis diſperſa feror.nūq̃ ne reuerti
Fas erit?erranteſq; ſolo iam reddere ciues?
Irret adhuc in uerba dolor:niſi iuppiter alto
Cœpiſſet ſolio:uoces adamante notabat
Atropos:& lacheſis iungebat ſtamina dictis.

Nec te roma diu: nec te patiemur inultam
Africa cōmunem prosternet honorius hostem.
Pergite securæ uestrum uis nulla tenorem
Seperat: & soli famulabitur africa romæ.
Dixit: & afflauit romam meliore iuuenta.
Continuo redit ille uigor: seniiq; colorem
Mutauere comæ. solidatam crista resurgens
Erexit galeam: clipeiq; recanduit orbis.
Et leuis excussa micuit rubigine conus.
Humentes iam noctis equos lethæaq; somnus
Fræna regens: tacito uoluebat sidera cursu.
Iam duo diuorum proceres: maiorq; minor q;
Theodosii pacem laturi gentibus ibant:
Qui iouis arcanos monitus: mandataq; ferrent
Fratribus: & geminis sancirent fœdera regnis.
Sic cū præcipites arcem uicere procellæ:
Assiduoq; gemens undarum uerbere nutat
Descensura ratis: cæca sub nocte uocari
Naufraga ledæi sustentant uela lacones.
Circulus ut patuit lunæ: secuere meatus
Diuersos: italas senior tendebat ad oras:
At pater intrantem pontum. qua bosporus arctat
Arcadii thalamis: ubiq; illapsus eoæ:
Quem simul ut uidit natus (nam clara nitebat
Cynthia) permixto tremuerunt gaudia fletu
Complexuq; fouens quos non sperauerat artus.
O mihi post alpes: nunc primū reddite dixit
Vnde tuis optatus ades? da tangere dextram:
Qua gentes ceciderǽ feræ. quis tale remouit
Præsidium terris? ut te mortalia pridem
Implorant: lugentq; pium: fortemq; requirunt.
Cui pater in tales rupit suspiria uoces
Hoc erat in fratres? medio discordia mauro
Nascitur? & mundus: germanaq; dissidet aula?
Gildonis ne salus tanti fit causa furoris?
Scilicet egregius morum magnoq; timendus:

Et cuius meritis pietas in fratre recedat?
In primo genitore uide: ciuile calebat
Dissidium. dubio stabant romana sub ictu.
Quis procul armenius? uel quis mæotide ripa
Rex ignotus agit: qui non me iuuit euntem?
Auxilio fauere getæ: uenere geloni.
Solus adhuc non puppe data: non milite misso
Subsedit fluitante fide: si signa petisset
Obuia detecto sumissius hoste: dolorem.
Restitit in speculis fati: turbaq; reductus
Librauit geminas euentu iudice uires:
Ad rerum momenta cliens: seseq; daturus
Victori: fortuna simul cũ morte pependit.
Et si non cupidis essem præraptus ab astris:
Exemplum sequerer tulli: laniandaq; dumis
Impia diuersis aptarem mẽbra quadrigis.
Germani nunc usque tui responsa colebat
En iterum calcat. tali te credere monstro
Post patrem: fratrẽq; paras? sed magna repẽdit:
Inq; tuam sortem numerosas transtulit urbes.
Ergo fas precio cedet? mercede placebit
Proditio? taceo læsi q transfuga fratris
Quod leuis ingenio: quãuis discrimine sũmo
Proditor apportet suspensa morte salutem.
Nunq̃ gratus erit. damnamus luce reperta
Perfidiam: nec nos patimur committere tali
Hoc genus emptori ciues cũ mœnibus offert.
Hic uendit patriam: pleriq; in tempus abusi
Mox odere tamen. tenuit sic graia Philippus
Oppida: pellæo libertas concidit auro.
Romani scelerum semper spreuere ministros.
Noxia pollicitum domino miscere uenena
Frabricius regi nudata fraude remisit:
Infesto quẽ marte petit bellumq; negauit
Per famuli patrare nephas: ductosque camillus
Trans murum pueros obsessæ reddidit urbi.

Traduntur pœnis alii quum prælia soluant:
Hic maneat:ut moueat:ꝙ respuit alter in hostem:
Suscipis in fratrem:longi pro dedecus æui
Cui placet australes Gildo condonat habenas:
Tantaq; mutatos sequitur prouincia mores:
Quaslibet ad partes animum mutauerit anceps:
Transfundit libyam secũ:refluumq; malignus
Cõmodat imperiũ.mauri fuit affrica munus.
Tollite massilas fraudes.remouete bilingues
Insidias:& uerba soli spirantia uirus:
Nec consanguineis certetur cõminus armis.
Hæc ꝓcor hæc trucibus tebis:hec digna mycænis
In mauros hoc crimen eat:quid noster iniquum
Molitur Stilico? quando non ille iubenti
Paruit? an quisq̃ nodis deuinctior extat?
Vt sileam uarios:quos mecum gesserit:actus:
Quæ uidi post fata loquar:quum diuus abirem:
Res incõpositas fateor:tumidasq; reliqui.
Stringebat uetitos etiamnum exercitus enses
Alpinis odiis:alternataq; iurgia uicti:
Victoresque dabãt:uix hæc amentia nostris
Excubiis:ne dũ puero rectore quiescet.
Heu quantũ timui uobis quod libera tanti
Militis auderet moles:quum cæca remoto
Ferueret tam læta metu:dissensus acerbus:
Et grauior cõsensus erat.tunc ipse paterna
Successit pietate mihi:tenerũq; rudemq;
Fouit:& in ueros eduxit principis annos:
Ruffinumq; tibi:quem tu tremuisse fateris:
Depulit.hinc solũ memorem solũq; fidelem
Experior:uolui si quid dum uita maneret
Aut uisus uoluisse gerit:uenerabilis illi
Ceu præsens numenq; uocor.Si tanta recusas
At soceri reuerere faces:aut respice fratris
Connubium:pignusq; meæ regale serenæ
Debueras etiam fraternis obuius ire

Hostibus ille tuis: quæ gens: qs rhenus: & hister
Vos conspirantes opibus: uictosq; tulisset?
Sed tantum permitte: cadat: nil poscimus ultra.
Ille licet sese prætentis syrtibus armet.
Oppositoq; atlante tegat: licet arua referta
Anguibus: & solis medios obiecerit æstus.
Noui cōsilium: noui Stiliconis in omne
Aequalem casus animum. penetrabit arenas:
Inueniet uirtute uiam: sic diuus. & inde
Sic natus: iussis genitor parebitur ultro.
Amplector præcepta libens: nec charior alter
Cognato Stilicone mihi cōmissa prophanus
Ille luat: redeat iam tutior africa fratri.
Talia dū longo secum sermone uolutant:
Hesperiam peruenit auus: castumq; cubile
Ingreditur: tyrio quo fusus honorius ostro
Carpebat teneros maria cum cōiuge somnos.
Assistit capiti. tunc sic per somnia fatur:
Tanta ne deuictos tenuit fiducia mauros
Chare nepos? iterum post me cōiurat in arma
Progenies uesana iubæ: bellumq; resumit
Victoris cū stripe sui: firmum ne iacentem?
Obliti? libyam nostro sudore receptam
Rursus habēt? ausus latio contendere gildo?
Germani ne fata timet? non ire profecto
Nunc uellem: notosq; senex ostendere uultus
Nonne meam fugiet maurus quū uiderit ūbrā?
Quid dubitas? exurge toris inuade rebelles
Captiuum mihi redde meū: desiste morari
Hoc generi fatale tuo: dū sanguis in orbe
Noster erit semper pallebit regia boci:
Iungatur spoliis firmi gildonis opima
Exornet geminos maurusia laurea currus:
Vna domus totiens una de gente triumphet.
Dii bene q tantis inter labentibus annis
Seruati: firmusq; mihi: fraterq; nepoti

Dixit: & afflatus uicino ſole refugit.
At iuuenem ſtimulis in manibus æmula uirtus
Exacuit: iam puppe uehi: iam ſtagna ſecare
Feruet: & abſentes inuadere cuſpide mauros.
Tunc iubet acciri ſocerum: dextramq; uocato
Conſerit: & quæ ſit potior ſententia quærit.
Per ſomnos mihi ſancte pater iam ſæpe futura
Panduntur: multæq; canũt præſagia noctes.
Namq; procul libycos uenatu cingere ſaltus:
Et iuga rimari canibus getula uidebar.
Mœrebat regio ſæui uaſtata leonis
Incurſu: pecudũ ſtrages: paſſimq; iuuenci
Semineces: & adhuc infecta mapalia tabo
Sparſaque ſanguineis paſtorum funera cãpis.
Aggredior latebras monſtri: mirũq; relatu
Conſpicio: dilapſus honos. ceruice minaces
Defluxere iubæ. fractoſq; inglorius armos
Snpposuit ſeruile gemens: iniectaq; uincla
Vnguibus: & ſubitæ collo ſonuere catenæ.
Nunc etiam paribus ſecum certare trophæis
Hortator me cogit auus. quo nam uſq; remoti
Cunctamur? decuit pridem complere biremes:
Et pelagi ſuperare moras: tranſmittere primus
Ipſe paro: quocũq; meo gens barbara nutu
Stringitur: adueniat germania tota feratur
Nauibus: & ſocia comitentur claſſe ſicambri.
Pallida translatum iam ſentiat africa rhenum.
An patiar tot ꝓbra ſedẽs? iuueniſq; relinquã
Quæ tenuit: texiq; puer. bis noſter ad alpes
Vlterius genitor defenſum regna cucurrit
Nos prædo faciles inſultantique iacemus
Finierat. Stilico quoi contra talia reddit.
Aduerſi ne tubam princeps dignabere mauri?
Afferet ignauus clari ſolatia leti?
Te bellante mori: decurret honorius inde:
Hinc Gildo. poſt aſtra chaos miſcebit auerno.

Vindictam mandasse sat est. plus nominis horror
Quam tuus ensis aget. minuunt præsentia famã.
Qui stetit: æquatur campo: collataq; nescit
Maiestatem acies. sed quod magis utile facto:
Atq; hosti grauius (sensus aduerte) docebo.
Est illi patribus: sed non & moribus isdem
Macezer fugiens: qui dira piacula fratris:
Spesq; suas: uitamq; tuo commisit asyllo.
Hunc ubi tentatis frustra mactare nequiuit
Insidiis: patrias in pignora cõtulit iras:
Quosq; manu pueros paruos gestauerat una:
Occidit iuuenes: inhumataq; corpora uulgo
Dispulit: & tumulo cognatas arcuit umbras:
Naturamq; simul: fratremq;: hominemq; cruẽtus
Exuit: & tenuem cæsis inuidit harenam.
Hoc facimus refugo damnauit sole mycenas:
Auertitq; diem sceleri. sed reddidit atreus
Crimen: & infandas excusat coniuge mensas
Hic odium: non pœna fuit. te perdita iura:
Te pater ultorem: te nudi puluere manes:
Te pietas polluta rogat. si flentibus aram:
Et ꝓprium miseris numen statuistis athenæ:
Si Pandionias planctu traxere phalanges
Inachides: belloq; rogos meruere maritis:
Si mœstas squalore comas: lachrymisq; senatum
In numidas pulsus solio cõmouit adherbal:
Nunc quoq;: nunc Gildo: tãto quẽ funere mersit:
Nunc doleat uenisse ducem: seseq; minorem
Supplicibus sciat esse tuis: quem sede fugauit:
Nuuc ꝑceps fugiat: fregit quẽ clade: tremiscat?
Agnoscatq; suum: trahitur dum uictima: fratrẽ.
Hæc ubi sederunt genero: notissima marti
Robora: præcipuos electa pube maniplos
Disponit: portuq; rates instaurat hetrusco
Herculeam suus alcides: ioniamq; cohortem
Rex ducit superum. premitur nec signifer ullo

Pondere: festinant adeo uexilla moueri
Neruius insequitur: meritusq; uocabula felix
Dictaq; ab augusto legio: nomenq; probantes
Inuicto clipeoq; animosi teste leones.
Dictis ante tamen princeps confirmat ituros
Aggere conspicuus: stat circumfusa iuuentus
Nixa hastis: pronasq; ferox accomodat aures:
Gildonem domitura manus promissa: minasq;
Tempus age si quid pro me meruistis in armis:
Ostentate mihi: iusto magnoq; triumpho
Ciuiles abolete notas: sciat orbis eous:
Sitq; palam gallos causa non robore uinci:
Nec uos: barbariem quanuis collegerit omnem:
Terreat: aut mauri: fremitus: raucosq; repulsus
Vmbonum: & nostros passuri comminus enses
Non contra clipeis tectos galeisq; micantes
Ibitis: in solis longe fiducia telis
Exarmatus erit quum missile torserit hostis
Dextra mouet iaculum: p̃tentat pallia leua
Cætera nudus eques: sonipes ignarus habenæ
Virga regit: non ulla fides: non agminis ordo
Arma oneri: fuga præsidio: connubia mille:
Non illis generis nexus: non pignora curæ:
Sed numero languet pietas: hæc copia uulgi
Vmbratus dux ipse rosis & marcidus ibit
Vnguentis: crudusq; cibo: titubansq; lyæo:
Coufectus senio: morbis stuprisq; solutus
Excitet incestos turmalis buccina somnos:
Imploret citharas cantatricesq; choreas:
Offensus stridore tubæ: discatq; coactus
Quas uigilat ueneri: castris impendere noctes.
Nonne mori satius: uitæ q̃ ferre pudorem?
Nam quæ iam regio restat: si dedita mauris
Regibus: illyricis accesserit affrica damnis?
Ius latium quod tunc Meroe rubroq; solebat
Oceano cingi: tyrrhena clauditur unda.

Et cui non nilus:non intulit india metas
Romani iam finis erit trinacria regni?
Ite recepturi:predo quem sustulit:axem:
Ereptumqꝫ notum caput insuperabile rerum
Aut ruet in uestris:aut stabit roma lacertis.
Tot mihi debetis populos:tot iura:tot urbes
Amissas:uno libyam defendite bello.
Vestros imperium remos:& uestra sequatut
Carbasa:despectas trans æquora ducite leges.
Tertia iam ceruix solito mucrone rotetur.
Tandem funereis finem positura tyrannis.
Omnia conueniunt dicto:fuluusqꝫ tonantis
Armiger ad liquidám cunctis spectátibus æthram
Correptum pedibus curuis innexuit hydrum.
Dumqꝫ reluctantem morsu partitur obunco
Hæsit in ungue caput.truncatus decidit anguis.
I licet auguriis alacres per saxa citati:
Torrentesqꝫ ruunt:non mons:nō sylua retardat.
Pendula ceu paruis moturæ bella colonis
Ingenti clamore grues:æstiua relinquunt
Thracia:quum tepido permutant strimona nilo:
Ordinibus uariis per nubila texitur alis
Littera:pennarumqꝫ notis inscribitnr aer.
Vt fluctus tetigere maris:tunc acrior arsit
Impetus.arripiunt naues:ipsiqꝫ rudentes
Expediunt:& uela legunt:& cornua summis
Associant malis:quatitur tyrrhena tumultu
Ora:nec alpheæ capiunt naualia pisæ.
Sic Agamenoniā uindex quum græcia classem
Solueret:innumeris feruebat uocibus aulis.
Non illos strepitus:impendentisqꝫ procellæ
Signa:nec aduentus dubii deterruit austri.
Soluite iam socii.clament:aut rumpite funem
Per uada Gildonem:quanuis aduersa petamus.
Ad bellum nos trudat hyems.per deuia ponti
Quassatis cupio tellurem figere rostris.

Heu nimium ſegnes:cauta qui mente notatis:
Si reuolant mergi:graditur ſi littore cornix.
Ora licet maculis aſpexerit occiduus ſol:
Lunaq; conceptis liueſcat turbida choris:
Et confuſa uagos iaculentur ſidera crines.
Hymbribus humeſcant edi:nimboſaq; taurum
Ducat hyas:totuſq; fretis deſcendat orion:
Certa fides cæli:ſed maior Honorius auctor
Illius auſpiciis immenſa per æquora miles
Non plauſtris arctoq; regor:cotemne bootem
Nauita turbinibus mediis permitte carinas.
Si mihi tempeſtas libyam:uentiq; negabunt.
Auguſti fortuna dabit.iam claſſis in altum
Prouehitur.dextra ligures:hetruria leua
Linquitur:& cæcis uitatur corſica ſaxis.
Humanæ ſpetiem plantæ ſe magna figurat
Inſula:ſardiniam ueteres dixere coloni:
Diues ager frugum:pœnos italoſue petenti
Opportuna ſitu:quæ pars uicinior afris
Plana ſolo:ratibus clemens:quæ reſpicit arcton
Immitis:ſcopuloſa:procax:ſubitiſq; ſonora
Flatibus:inſanos infamat nauita montes:
Hinc hominum pecudūq; lues:hinc peſtifer aer.
Sæuit:& excluſis regnant aquilonibus auſtri;
Quos ubi luctatis procul effugere carinis:
Per diuerſa ruunt ſinuoſæ littora terræ
Pars adit antiqua ductos carthagine muros.
Partem littoreo complectitur obuia muro
Vrbs libyam contra tyrio fundata potenti
Tenditur in longum caralis:tenuemq; per undas
Obuia dimittit fracturum flamina collem
Efficitur portus medium mare:tutaq; uentis
Omnibus ingenti manſueſcunt ſtagna receſſu.
Hanc omni petiere manu:prorisq; reductis
Suſpenſa zephyros expectant claſſe fauentes

CLAVDIANI IN EVTROPIVM LIBER PRIMVS INCIPIT.

SEMIFEROS PARTVS METVENDAQVE PIGNORA matri
MOENIBVS IN MEDIIS AVDITVM NOCTE LVPORVM
Murmur:& attonito pecudes paſtore loquutas:
Et lapidum duras hyemes:nimboq; minacem
Sanguineo rubuiſſe iouem:puteoſq; cruore
Mutatos:uiſaſq; polo concurrere lunas.
Et geminos ſoles mirari deſinat orbis.
Omnia cæſſerumt eunucho conſule monſtra.
Heu terræ cæliq; pudor.trabeata per urbes
Oſtentatur anus:titulumq; effœminat anni.
Pandite pontifices cumanæ carmina uatis:
Fulmineos ſolers hetruria cõſulat ignes:
Immenſumq; nefas fibris exploret haruſpex.
Quæ noua portendant ſuperi:nilus ne meatu
Deuius:& noſtri tentat iam tranſfuga mundi
Se rubro miſcere mari:ruptoq; niphate
Rurſus barbaricis oriens uaſtabitur armis?
An morbi uentura lues? an nulla colono
Reſponſura ſeges? quæ tantas expiet iras
Victima? quo diras iugulo placabimus aras?
Conſule luſtrandi faſces;ipſoque litandũ
Prodigio:quæcũq; parant hoc omine fata
Eutropius ceruice luat.ſic omnia nobis
Hæc regni fortuna tenes:quæ nam iſta iocandi
Sæuitia? humanis quantum bacchabere rebus?
Si tibi ſeruili placuit fœdare curules
Crimine. procedat laxata compede conſul.
Rupta quirinales ſumant ergaſtula cinctus.
Des ſaltem quemcũq; uirum. diſcrimina quædã
Sunt famulis:ſplendorq; ſuus:maculãq; minorẽ
Conditionis habet:domino qui uixerit uno

Si pelagi fluctus:libyæ ſi diſcis harenas.
Eutropii numerabis heros quot iura:quot ille
Mutauit tabulas:uel quanta uocabula uertit.
Nudatus quotiēs medicum dum cōſulit emptor:
Ne qua per occultum lateat iactura dolorem
Omnes pœnituit precii:uenumq; redibat:
Dum uendi potuit.poſtq̃ deforme cadauer
Manſit:& in rugas totus defluxit aniles
Iam ſpecie doni certatim limine pellunt:
Et fœdum ignaris properant obtrudere munus.
Tot tranſlata iugis ſumiſit colla:uetuſtum
Seruitium:ſemperq; nouum:nec deſtitit unq̃.
Cœpit ſæpe tamen cunabula prima cruentis
Dedita ſuppliciis.rapitur caſtrandus ab ipſo
Vbere:ſuſcipiūt matris poſt uiſcera pœnæ.
Aduolat armenius certo mucrone reciſos
Edoctus mollire mares:damnoq; nefandum
Aucturus precium:fœcūdum corporis ignem
Sedibus exhaurit geminis:unoq; ſub ictu
Eripit officiumq; patris:nomenq; mariti:
Ambiguus uitæ iacuit:penituſq; ſupremum
In cerebrum ſecti traxerunt frigora nerui.
Laudemus ne manum:quæ uires abſtulit hoſti?
An potius fato cauſam tribuiſſe queramur?
Profuerat manſiſſe uirum:felicior extat
Opprobrio:ſeruiret adhuc:ſi fortior eſſet.
Inde per aſſyriæ trahitur commertia ripæ
Hinc fora uenalis Galata ductore frequentat.
Permutatq; domos uarias.quis nomina poſſit
Tanta ſequi?miles ſtabulis Ptolomæus in illis
Notior:hic longo laſſatus pellicis uſu
Donat Arithæo:neq; enim iam dignus haberi
Nec maturus emi:quum faſtiditus abiret
Quæ genui?quanto planxit diuortia luctu?
Hæc erat heu Ptolomæe fides.hoc profuit ætas
In gremio conſumpta tuo?lectuſq; iugalis?

Et ducti totiens inter præsepia somni
Libertas promissa perit? uiduum ne relinquis
Eutropium? tantasq; premunt obliuia noctes?
Crudelis: generis pro sors durissima nostri.
Fœmina cõsenuit. retinet connubia partu:
Vxorisq; decus matris reuerentia pensat.
Nos lucina fugit: nec pignore nititur ullo
Cum forma dilapsus amor. defloruit oris
Gratia? qua miseri scapulas tutabimur arte?
Qua placeam ratione senex. sic fatus acutum
Aggreditur lenonis opus: nec segnis ad artem
Mens erat: officiiq; capax: omnesq; pudoris
Hauserat insidias. custodia nulla tuendo
Fida toro. nulli poterant excludere uectes.
Ille uel ærata danaen sub turre latentem
Elliceret. fletus domini fingebat amantis.
Indomitasq; mora: precio lenibat auaras:
Lasciuasq; iocis: nec blãdior ullus euntis
Ancillæ tetigisse latus: leuiterq; reductis
Vestibus occulto crimen mandare susurro:
Nec furtis quæsisse locum: nec fraude reperta
Cautior: elusi fremitus uitare mariti.
Haud aliter iuuenum flammis ephyreia lais
E gemino ditata mari: quum serta refundit
Canicies: iam turba procax: noctisq; recedit
Ambitus: & raro pulsatur ianua tactu:
Seq; reformidat speculo damnante senectus.
Stat tamen: atq; alias succingit lena ministras.
Dilectumq; diu quanuis longæua lupanar
Circuit: & retinet mores: quos perdidit ætas.
Hinc honor Eutropio: quũq; oibus unica uirtus
Esset in eunuchis thalamos seruare pudicos:
Solus adulteriis creuit: nec uerbera tergo
Cessauere tamen: quotiens decepta libido
Irati caluisset heri: frustraq; rogantem:
Iactantemq; suos tot iam per lustra labores

Dotalem genero:nutritoremue puellæ
Tradidit: eous rector consulq; futurus
Pectebat dominæ crines:& sæpe lauanti
Nudus:in argento lympham gestabat alumnæ.
Et quum se rabido.fessam proiicereat æstu
Patricius roseis pauonum uentilat alis.
Iamq; æuo lassata cutis:sulcisq; genarum
Corruerat:passa facies rugosior uua:
Flaua minus:presso findũtur uomere rura.
Nec uento sic uela tremunt:miserabile turpes
Exedere caput tineæ.deserta patebant
Interualla comæ qualis sitientibus aruis
Arida ieiunæ seges interlucet aristæ
Vel qualis gelidis pluma labente pruinis
Arboris immoritur trunco brumalis hirundo
Scilicet ut trabeis iniuria cresceret olim
Has in fronte notas:hoc dedecus addidit oris
Luxuriæ fortuna suæ:quum pallida nudis
Ossibus:horrorem dominis preberet imago.
Decolor & macies occursu læderet omnes:
Aut pueris latura metus:aut tædia mensis:
Aut crimen famulis:aut procedentibus omen.
Et nihil exhausto caperent in stipite lucri:
Sternere quippe toros:uel cedere ligna culinæ
Membra negant:aurum uestes arcana tueri.
Mens infida uetat.quis enim cõmittere uellet
Lenoni thalamũ?tandẽ ceu funus acerbum:
Infaustãq; suis trusere penatibus umbrã.
Contemptu iam liber erat:Sic pastor obesum
Lacte canem:ferroque libat pascitque reuictum:
Dum ualidus seruare gregem:Vigiliq; rapaces
Latratu terrere lupos:quum tardior idem
Iam scabie laceras demisit sordibus aures
Soluit:& exuto lucratur uincula collo.
Est ubi despectus nimius iuuat:undiq; pulso
Per cũctas licuit fraudes impune uagari.

Et fatis aperire uiam: pro quisquis olympi
Summa tenes? tanto ne libet mortalia risu
Vertere: qui serui non est admissus in usum:
Suscipitur regnis: & quem priuata ministrum
Dedignata domus: moderantem sustinet aula
Vt primum uetulã texere palatia uulpem
Quis non ingemuit? quis non obrepere sacris
Obsequiis doluit totiens uenale cadauer?
Ipsi quin etiam tali consorte fremebant
Regales famuli: quibus est illustrior ordo
Seruitii: sociumq́ diu spreuere superbi.
Cernite quem latiis poscant annectere fastis
Quoius & eunuchos puduit. sed uilior ante
Obscure latuit pars ignotissima turbæ.
Donec abuclanti furiis qui rebus eois
Exitium: primoq́ sibi perduxit ab imis
Euectus thalamis summos inuasit honores.
Quam bene dispositum terris? ut dignus iniqui
Fructus consilii primis auctoribus instet.
Sic multos fluuio uates arente per annos:
Hospite qui cæso monuit placare tonantem:
Inuentas primus busiridis imbuit aras.
Et cecidit sæui: quo dixerat: hostia sacri.
Sic opifex tauri tormentorumq́ repentor:
Qui funesta nouo fabricauerat æra dolori:
Primus in expertum siculo cogente tyramno
Sensit opus: docuitq́ suum mugire iuuencum.
Nullius eutropius quã: qui se protulit ante:
Direptas possedit opes. nullũq́ priorem
Perculit exilio. solumq́ hoc rite peregit:
Auctorem damnare suum. postq̃. obsitus æuo
Semiuer excelsum rerum sublatus in arcem:
Quod nec uota pati: nec fingere somnia possunt:
Vidit sub pedibus leges: subiectaq́ colla
Nobilium: tantũq́. sibi permittere fata:
Quid nihil optasset plus libertate mereri.

Iam iam dissimulat dominos.alteq; tumescunt
Seruiles animi:procerum squalore repletus
Carcer:& exulibus meroe campiq; gemiscũt
Aethiopũ:pœnis hominũ plaga personat ardẽs:
Marmaricus claris uiolatur cedibus hamon.
Asperius nihil est humili:quum surgit in altũ.
Cũcta ferit:dum cuncta timet:desæuit in omnes:
Vt se posse putent:nec belua tetrior ulla est
Quam serui rabies in libera colla furentis:
Agnoscit gemitus:& pœnæ parcere nescit.
Quã subiit:dominiq; memor quẽ uerberat:odit:
Adde q eunuchus nulla pietate mouetur.
Nec generi natisq; cauet.clementia cũctis
Insimiles:animosq; ligant consortia damni.
Iste nec eunuchis placidus:sed peius in aurum
Aestuat.hoc uno fruitur succisa libido:
Quid neruos secuisse iuuat.Vis nulla cruentam
Castrat auariciam.paruis exercita furtis
Quæ uastare penum neglecta sueuerat arcæ:
Claustra remoliri: nõ uberiore rapina
Peccat in orbe manus.quicquid se tigris ab hemo
Diuidit:hoc certa proponit merce locandum
Institor imperii:caupo famosus honorum.
Hic asiam Villa pactus regit:ille redemit
Coniugis hornatu syriam.dolet ille paterna
Bithynos mutasse domi:suffixa potenti
Vestibulo:preciis distinguit regula gent e
Tot galatæ:tot pontus eat:tot lydia nummis
Si lyciam tenuisse uelis.tot milia ponas
Si phrygas adde parum propriæ solatia sortis:
Communes uult esse notas:& uenditus ipse
Vendere cuncta cupit.certantum sæpe duorum
Diuersum suspendit onus:cũ pondere iudex
Vergit:& in geminas nutat prouincia lances.
Non pudet heu superi populos uenisse sub hasta
Vendentis.certe pudeat quod iure sepultum

Mancipium tot regna tenet:tot distrahit urbes
Pollentem solio croesum uictoria cyri
Fregit:ut eunucho fluerent pactolus:& hermus?
Attalus hæredem uoluit te roma relinqui
Restitit antiochus præscripto margine tauri:
Indomitos curru seruilius egit isauros.
Et pharos augusto iacuit:uel creta metello:
Ne non eutropio questus numerosior esset
In merces ueniunt cilices:iudæa sophene:
Romanusq; labor:pompeaniq; triumphi.
Quo struis hos auri cumulos?quæ pignora tantis
Succedent opibus?nubas ducas ne licebit:
Nunq̃ mater erit:nunq̃ pater.hoc tibi ferrum:
Hoc natura negat.te grandibus india gemmis:
Te foliis arabes:ditent te uellere seres.
Nullus inops adeo:nullum sic cogit egestas:
Vt uelit eutropii fortunam & mẽbra pacisci.
Iamq; oblita sui:nec sobria diuitiis mens
In miseras leges hominumq; negocia ludit.
Iudicat eunuchus.quid iam de consule miror?
Prodigium est quod cũq; gerit:quæ pagina lites
Fœmineas meminit quibus unq̃ sæcula terris?
Eunuchi uidere forũ:sed nequa uacaret
Pars ignominiua:ne quid restaret inausum:
Arma etiam uiolare parat:portentaq; monstris
Aggregat:& secum petulans amentia certat.
Erubuit mauors aduersaq; risit enyo.
Dedecus eoum quotiens intenta sagittis:
Et pharetra fulgens anus exercet amazon:
Arbiter aut quotiens belli pacisq; recurrit:
Alloquiturq; getas gaudet cũ uiderit hostis:
Et sentit iam deesse uiros.incendia fumant.
Muris nulla fides:squalent populantibus agri:
Et medio spes sola mari.trans phasin aguntur
Cappadocũ matres:stabulisq; abducta paternis
Caucaseas captiua bibunt armenta pruinas:

Et ſcythicis mutant argei pabula ſiluis
Extra cimmerias taurorum clauſtra paludes:
Flos ſyriæ ſeruit ſpoliis.nec ſufficit atrox
Barbarus:in cædem uertit faſtidia prædæ.
Ille tamen(quid enim ſeruum mollēq; pudebit?
Aut quid in hoc potuit uultu flagrare ruboris)?
Pro uictore redit.peditum uexilla ſequuntur:
Et turmæ ſimiles:eunuchorumq; manipli
Helleſpontiacis legio digniſſima ſignis
Obuius ire cliens:defenſoremq; reuerſum
Conplecti.placet ipſe ſibi:laxaſq;.laborat
Diſtendiſſe genas:fictūq; inflatus anhelat
Puluere reſperſus tineas:& ſolibus ora
Pallidior:uerbiſq; ſonat plorabile quiddam
Vltra nequiciam fractis:& prælia narrat.
Perq; ſuam tremula teſtatur uoce ſororem:
Defeciſſe uagas ad publica cōmoda uires:
Cædere liuori:nec ſuſtentare procellas
Inuidiæ mergiq; fretis ſpumantibus orat.
Exoretq; utinam.dū talia fatur ineptas
Detergit lachrymas:atq; inter ſingula dicta
Flebile ſuſpirat.qualis uenit arida ſocrus
Longinquam uiſura nurum:uix laſſa reſedit:
Et iam uina petit.quid te turpiſſime bellis
Inſeris?aut ſæuis pertentas pallada campis?
Tu potes alterius ſtudiis hærere mineruæ
Tu tellas:non tela pati:tu ſtamina noſſe:
Tu ſegnes operum ſolers urgere puellas:
Et niueam dominæ penſis inuoluere lanam.
Vel ſi ſacra placent:habeas pro marte cybellem
Rauca cylenæos ad tympana diſce furores.
Cimbala ferre licet:pectus illidere pinu.
Inguinis & reliquum phrygiis abſcindere cultris.
Arma relinque uiris.geminam quid diuidis aulā?
Conariſq; pios odiis cōmittere fratres.
Te magis ah demens:ueterem ſi reſpicis artem:

Conciliare decet gestis pro talibus annum
Flagitat eutropius: ne quid non polluat unus
Dux:aties:iudex:prætoria:tempora:consul.
Nil adeo fœdum est.quod non exacta uetustas
Ediderit:longiq; labor commiserit æui:
Oedipodes matrem:natam duxisse thyestes
Cantatur.peperit fratres iocasta marito
Et pelopea sibi:labes ac funera troiæ
Tristis ericthæi deplorat scena theatri
In uolucrem tereus.cadmus se uertit in anguem
Scylla nouos mirata canes:hunc arbore figit:
Eleuat hunc pluma:squamis hunc fabula uestit.
Hunc soluit fluuio.nunq̃ Spado consul in orbe:
Nec iudex ductorue fuit.quicunq; uirorum
Est decus:eunuchi scelus est exempla creantur:
Quæ socci superent risus:luctusq; cothurni:
Quã pulchre conspectus erat? quũ tẽderet artus
Exangues onerare toga:cinctuq; grauatus:
Inductoq; senex obscenior iret in auro?
Humani qualis simulator Simius oris:
Quem puer adridens precioso stamine serum
Velauit:nudasq; nates:ac terga reliquit
Ludibrium mensis:erecto pectore diues
Ambulat:& claro sese deformat amictu.
Candida pollutos comitatur curia fasces:
Forsitan & dominus præbet miracula lictor
Consule nobilior:libertatemq; daturus:
Quam nondum meruit:scãdit sublime tribunal:
Atq; inter proprias laudes ægyptia iactat
Somnia:prostratosq; canit se uate tyrannos.
Scilicet in dubio uindex bellona pependit:
Dum spado tyresias:eneruatusq; melampus
Reptat:ab extremo referens oracula nilo.
Obstrepuere auium uoces:exhorruit annus
Nomen:& insanum gemino proclamat ab ore.
Eunuchumq; uetat fastis accedere ianus.

Sumeret illicitos & enim si fœmina fasces:
Esset turpe minus.medium leuibusq; sabæis
Imperat hic sexus:reginarúq; sub armis
Barbariæ pars magna iacet.gens nulla probatur
Eunuchi quæ sceptra ferat:tritonia:phœbe:
Vesta:ceres:cybele:iuno latona coluntur.
Eunuchi quæ templa dei? quas uidimus aras?
Inde sacerdotes:hæc intrat:pectora phœbus:
Inde canunt delphi:troianam sola mineruam
Virginitas uestalis adit:flammasq; tuetur
Ii nullas meriti uittas:semperque prophani.
Nascitur ad fructum mulier:prolemq; futurã.
Hoc genus inuentũ est.ut seruiat herculis arcu
Concidit hippolite.danai fugiere bipennem
Penthesilea tuam:claras Carthaginis arces
Creditur:& centum portis babylona superbam
Fœmineus struxisse labor.Quid nobile gessit
Eunuchus? quæ bella tulit? quas cõdidit arces?
Illas præterea rerum natura creauit.
Hos fecere manus:Seu prima semiramis astu
Assyriis mentita uirum:neu uocis acutæ
Mollicies:leuesue genæ se prodere possent.
Hos sibi cõiunxit similes:seu parthica ferro
Luxuries uetuit nasci lanuginis umbram:
Seruatoq; diu puerili flore coegit
Arte retardatam ueneri seruire iuuentam.
Fama prius falso similis:uanoq; uideri
Ficta ioco:leuior uolitare per oppida rumor.
Rideriq; nefas: ueluti nigrantibus alis
Audiretur olor:coruo certante ligustris:
Vtq; aliquis grauior morum:si talibus inquit
Creditur:& nimiis turgent mendacia mõstris:
Iam testudo uolat.profert iam cornua uultur.
Prona petunt retro fluuii:uada gadibus ortum
Armenii texere diem.iam frugibus aptum
Aequor:& assuetum syluis delphina uidebo.

Iam chocleis homines iunctos: & quicquid inane
Nutrit: iudaicis quæ pingitur india uelis.
Subiicit: & mixtis salibus lasciuior alter:
Miraris? nihil est quod non in pectore magnum
Concipit eutropius: semper noua: grandia sẽper
Diligit: & sceleri degustat singula sensu.
Nil timet atergo. Vigilantibus undiq; curis
Nocte dieq; patet: lenis facilisq; moueri
Supplicibus: mediaq; tamen mollissimus ira.
Nil negat: & sese uel non poscentibus offert.
Quodlibet ingenio subigit: traditq; fruendum.
Quicquid amas: dabit illa manus: cõmuniter oĩ
Fungitur officio: gaudetq; potentia flecti.
Hoc quoque consiliis peperit: meritoq; laborum
Accipit: & trabeas argutæ premia dextræ.
Postq̃ uera fides facinus uulgauit eoum
Gentibus: & romæ iam certius impulit aures:
Eutropium ne etiam nostra dignabitur ira?
Hic quoq; romani meruit pars esse doloris?
Sic effata: rapit cæli per inania cursum
Diua potens: unoq; padum translapsa uolatu
Castra sui rectoris adit. Tum forte decorus
Cum Stilicone gener pacem implorantibus ultro
Germanis responsa dabat: legesq; caycis
Arduus: & flauis signabat iura sueuis.
His tribuit leges. his obside fœdera sancit.
Indicto bellorum alios transcribit in usus:
Militet ut nostris detonsa sicambria signis.
Læta subit romam pietas: & gaudia pœnæ
Mouerunt lachrymas: tantoq; exultat alumno:
Sic armenta suo iam descendente iuuenco
Celsius assurgunt erectæ cornua matri
Sic iam terribilem stabulis: dominumq; ferrarũ
Crescere miratur genitrix massila leonem.
Dimouit nebulam: iuueniq; apparuit ingens
Tunc sic orsa loqui. Quantũ te principe possum

Non longiqua docēt.domito quod ſaxone tethys
Mitior:aut fracto ſecura britannia picto
Ante pedes humili franco:triſtiq; ſueuo
Perfruor:& noſtrum uideo germanice rhenum.
Sed quid agam? diſcors oriens felicibus actis
Inuidet:atque alio phœbi de cardine ſurgunt
Crimina:ne toto conſpiret corpore regnum.
Gildonis taceo magna cū laude receptam
Perfidiam:& fretos eoo robore mauros.
Quæ ſuſcepta fames:quātū diſcriminis urbi?
Ni tua uel ſoceri nūq̄ non prouida uirtus
Auſtralem arctois penſaſſet frugibus annum.
Inuectæ rhodano tyberina per hoſtia claſſes
Cynipheiſque ferax araris ſucceſſit ariſtis.
Theutonicus uomer:pyreneiq; iuuenci
Sudauere mihi.ſegetes mirantur iberas
Horrea:nec libyæ ſenſerunt damna rebellis:
Iam tranſalpina contenti meſſe quirites.
Ille quidem ſoluit meritas(ſcit trabraca)pœnas.
Vt pereat quicūq; tuis conflixerit armis.
Ecce recens iſdem clades a partibus exit:
Terroriſq; minus:ſed plus habitura pudoris:
Eutropius cōſul.pridem tolerare fatemur
Hoc genus:arſacio poſtq̄ ſe regia faſtu
Suſtulit:& noſtros corrupit parthia mores.
Præfecti ſed adhuc gemmis:ueſtiq; dabantur
Cuſtodes:ſacroq; adhibere ſilentia ſomno:
Militia eunuchi nunq̄ progreſſa cubile
Non uita ſpondere fidem:ſed inertia tantum
Mentis pignus erat.ſecreta monilia ſeruet:
Ornatus current tyrios:a fronte recedant
Imperii. tenero tractari pectore neſcit
Publica maieſtas.nunq̄ uel in æquore pupim
Vidimus eunuchi clauo parere magiſtri.
Nos adeo ſperni faciles? orbiſq; carina
Vilior? aurora certe eſt:quæ talia ferræ

Gaudet: & aſſuetas ſceptris muliebribus urbes
Poſſideant: qui belliferam cõmunibus urunt
Italiam maculis: nocituraq; probra ſeueris
Admiſcent populis: peregrina piacula forti
Pellantur longe latio: ne tranſeat alpes
Dedecus: in ſolis quibus extitit hereat aruis.
Scribat halis: ſcribat famæ contemptor orontes.
Per te perq; tuos obteſtor roma triumphos
Neſciat hoc tybris: nũq̃ poſcentibus olim:
Qui dare dentatis annos: fabiiſq; ſolebat.
Martius eunuchi repetat ſuffragia campus.
Aemilios inter: ſeruatoreſq; camillos:
Eutropius iam chryſogonis tua brute poteſtas:
Narciſiſq; datur. natos hoc dedere pœnæ
Profuit: & miſero ciuem præponere fratri.
Hoc mihi ianiculo poſitis hetruria caſtris
Quæſiit: & tantum fluuio porſenna remotus.
Hoc meruit uel ponte cocles: uel mutius igne.
Viſceribus fruſtra caſtũ lucretia ferrum
Merſit: & attonitum tranſnauit Clœlia tybrim.
Eutropio faſces obſeruabantur adempti
Tarquiniis? quicunq; meæ uexere curules
Laxato ueniat ſocii ſpectator auerno.
Impenſi ſacris decii prorumpite buſtis:
Torquatiq; truces: animoſaq; pauperis umbra
Fabricii: tuq; o ſi forte inferna piorum
Iugera & elyſias ſcindis ſerrane nouales
Pœno ſcipiade: pœno præclare lutati.
Sicania marcelle ferox: gens claudia ſurgat:
Et curii ueteres: & qui ſub iure negaſti
Viuere cæſareo: paruo procede ſepulchro
Eutropium paſſure cato: remeate tenebris
Agmina brutorum: coruinorumq; cateruæ.
Eunuchi ueſtros habitus inſignia ſumunt
Ambigui romana mares. rapuere tremendas
Hannibali: pyrrhoque togas: flabella peroſi

Aspirant trabeis.iam non umbracula gestant
Virginibus:latias ausi uibrare secures.
Linquite fœmineas infelix turba latebras:
Alter quos pepulit sexus:nec suscipit alter
Execti ueneris stimulos:& uulnere casti.
Mixta duplex ætas:inter puerumq; senemq;:
Nil medium:falsi complete sedilia patres.
Ite noui proceres:infœcundoq; senatu
Eutropium stipate ducem:celebrare tribunal
Pro thalamis.uerso iam discite more curules
Non matrum pilenta sequi.ne prisca reuoluam;
Neu numerem quantis iniuria mille per annos
Sit retro ducibus:quanti fœdabitur æui
Canities? unam subeant quot sæcula culpam?
Inter arithei fastus:& nomen herile
Seruus erit:dominoq; suos æqualis honores.
Inseret:heu semper ptolomæi noxia mundo
Mancipia.en alio lædor grauiore Photino:
Et patior maius phario scelus:ille cruorem
Consulis unius pelæis ensibus hausit:
Inquinat hic omnes.si nil priuata mouebunt:
At tu principibus:nostræ tu prospice causæ
Regalisq; aduerte notas.hunc accipit unum
Aula magistratum.uobis patribusq; recurrit
Hic alternus honos.in crimen euntibus annis
Pace pater.consul contagia fascibus oro
Defendas ignaua tuis.neu tradita libris
Omina:uestitusq; meos:quibus omne qđ ābit,
Oceanus domui:tanta caligine mergi:
Calcariq; sinas.nam quæ iam bella feramus
Mollibus auspiciis aut quæ connubia prolem?
Aut frugem laturus ager? quid fertile terris?
Quid plenum sterili possit sub cōsule nasci?
Eunuchi si iura dabunt:legesq; tenebunt:
Ducant pensa uiri:mutatoq; ordine rerum
Viuat amazonio confusa licentia ritu.

Quid trahor ulterius? Stilico quid uincere differt
Dum certare pudet? nescis quod turpior hostis
Lætitia maiore cadet piratica magnum
Erigit. illustrat seruilis laurea crassum.
Annuis? agnosco fremitum: quo palluit eurus:
Quo mauri: Gildoque ruit quid martia signa
Solicitas? non est iaculis hastisue petendus.
Conscia succumbent audito uerbere terga.
Vt scytha post multos rediens exercitus annos.
Quum sibi seruilis pro finibus obuia pubes
Iret: & arceret dominos tellure reuersos:
Armatam ostensis aciem fudere flagellis
Notus ab incœptis ignobile reppulit horror
Vulgus: & addictus sub uerbere torpuit ensis.

CLAVDIANI PROLOGVS SECVNDI LIBRI IN EVTROPIVM.

QVI MODO SVBLIMES RERVM FLECTEBAT HABENAS
PATRICIVS: RVRSVS VERBERA NOTA TIMET:
Et solitos tarde passurus compedis orbes
In dominos uanas luget abisse minas.
Culmine deiectum uitæ fortuna priori
Reddidit insano iam satiata ioco.
Scindere nunc alia meditatur ligna securi
Fascibus & tamdem uapulat ille suis.
Illicitas consul pœnas: se consule soluit
Annus qui trabeas: hic dedit exilium.
Infaustum populis in se quoque uertitur omen.
Sceuit in auctorem prodigiosus honor.
Ablato penitus respirant nomine fasti:
Maturamque lué sanior aura uomit
Dissimulant socii: coniuratique recedunt.
Procúbit pariter cum duce tota cohors.

Non acie uicti: non seditione coacti:
Ne pereant ritu quo periere uiri.
Concidit exiguæ dementia uulnere carthæ:
Confecit sæuum littera martis opus.
Mollis fœminea detruditur arte tyrãnus:
Et thalamo pulsus perdidit imperium.
Sic iuuenis nutante fide: ueteriq; reducta
Pellice defletam linquit amica domum.
Caniciem raram largo de puluere turpat:
Et lachrymis rugas implet anile gemens.
Suppliciterque pias humilis substratus ad aras
Mitigat iratas uoce tremente nurus.
Innumeri glomerantur heri: sibi quisq; petentes
Mancipium solis utile suppliciis.
Quamuis fœdus enim menteq; obscenior ore:
Ira dabat precium: pœna meretur emi.
Quas spado nũc terras: aut quẽ transibis in axẽ,
Cingeris hinc odiis. inde recessit amor.
Vtraq; te gemino sub sidere regia damnat.
Hesperius nunq̃: iam nec eous eris.
Miror quur aliis qui pandere fata solebas:
Ad propriam cladem cæca sibylla taces?
Iam tibi nulla uidet fallax insomnia nilus.
Peruigilãt uates nec miserande tui.
Quid soror? audebit tecũ cõscendere puppem?
Et ueniet longum per mare fida comes?
An fortasse toros eunuchi pauperis odit?
Et te nunc inopem diues amare negat?
Eunuchi iugulum primus secuisse fateris:
Sed tamen exemplo non feriere tuo.
Viue pudor fatis. en quem tremuere tot urbes
En cuius populi sustinuere iugum.
Direptas quid plãgit opes? quas natus habebit?
Non aliter poteras principis esse pater.
Improbe quid pulsas mulierbibus astra querellis?
Quod tibi sub cypri littore parta quies.

Omnia barbarico per te concussa tumultu.
Crede mihi terris tutius æquor erit.
Iam non armenios iaculis terebis: & arcu
Per campos uolucrem non agitabis equum.
Dilecto caruit bizantius ore senatus.
Curia consiliis æstuat orba tuis.
Emeritā suspende togam: supēde pharetram.
Ad ueneris patres ingeniumq; redi.
Non bene gradiuo lenonia dextera seruit.
Suscipiet famulum te cytherea libens.
Insula læta choris: blandorum mater amorum:
Nulla pudicie cura placere potest
Prospectant paphiæ celsa de rupe puellæ:
Sollicitæ saluam dum ferat unda ratem
Sed uereor teneant ne te tritones in alto
Lasciuas doctum fallere Nereidas:
Aut idem cupiant pelago te mergere uenti:
Gildonis nuper qui tenuere fugam.
Inclyta captiuo memoratur tabraca mauro.
Naufragio cyprus sit memoranda tuo.
Vecturum moriens frustra delphina uocabis
Ad terram solos deuehit ille uiros.
Quisquis adhuc similes eunuchus tēdit ad actus:
Respiciens cyprum desinat esse ferox.

CLAVDIANI IN EVTROPIVM EVNVCHVM LIBER SECVNDVS INCIPIT.

m YGDONII CINERES: ET: SI Quid RESTAT EOI.
QVOD PEREAT REGNI: CERte NON AVGVRE FALSO
Prodigii patuere minæ: frustraq; peracto
Vulnere: monstriferi præsagia discitis anni.
Cautior ante tamen uiolentum nauita chorum
Prospicit: & tumidæ subducit uella procellæ.

Quid iuuat errores mersa iam puppe fateri?
Quid lachrymæ delicta leuāt? stant omnia ueri
Consulis: immotis hæsere piacula fatis.
Tunc decuit sentire nefas, tunc ire recentes
Detersum maculas ueteri post obruta morbo
Corpora: pæonias necqcquā admoueris herbas.
Vlcera possessis alte suffusa medullis
Non leuiore manu: ferro sanantur & igni.
Ne noceat frustra mox eruptura cicatrix
Ad uiuum penetrāt flāmæ. quis funditus humor
Defluat. & uacuis corrupto sanguine uenis
Arescat fons ille mali: truncantur & artus:
Vt liceat reliquis securum uiuere membris.
At uos egregie purgatam creditis aulam:
Eutropium si cyprus habet: uindictaq; mundi
Semiuir exul erit? quis uos lustrare ualebit
Oceanus? tantum facinus quæ diluet ætas?
Induerat nec dum trabeas: mugitus ab alto
Redditus inferno. rabies arcana cauernas
Vibrat: & alterno confligunt culmina lapsu:
Bacchatus per operta tremor: calcedona mouit
Pronus: & in geminas nutauit bosporus urbes.
Concurrere freti fauces radice reuulsa
Vitant instabilem rursus symplegada nautæ.
Scilicet hæc stygiæ præmittunt signa sorores:
Et sibi mox tradi populos hoc consule gaudent.
Mox oritur diuersa lues. hinc mulciber ignes
Sparserat hinc uincto proruperat obice nereus.
Hinc flagrāt: hinc tecta natāt. quā numina pœnam
Seruatis sceleri? cuius tot cladibus omen
Constitit. incumbens utinam neptune tridenti
Pollutumq; solum toto cum crimine mergas.
Vnam pro mundo furiis concedimus urbem.
Vtq; semel patuit monstris iter: omina tempus
Nacta suum properāt nasci. tum decolor hymber
Infantumq; noui uultus: & dissona partu

Semina:tum lapidum fletus:armentaq; uulgo
Auſa loqui:mediiſq; feræ ſe credere muris.
Tum uates ſine more rapi:lymphataq; paſſim
Pectora fatifici ſtimulis igneſcere phœbi:
Fac nullos ceciniſſe deos:adeo ne retuſi
Quiſq̃ cordis erit? dubitet qui partibus illis
Affore fatalem caſtrati conſulis annum?
Sed quia cæcus ineſt uitiis amor:omne futurum
Deſpicitur:ſuadentq; breuem p̄ſentia fructum:
Et ruit inuetitum damni ſecura libido.
Dum mora ſupplicii lucro: ſerumq; quod inſtat
Creditur:haud equidem cõtra tot ſigna camillo
Detulerim faſces:nec dum pro ſexus inerti
Mancipio:cui cũcta licet reſponſa iuberent:
Hortanteſq; licet ſponderent proſpera diui:
Turpe fuit ceſiſſe uiros.exquirite retro
Crimina:continui lectis annalibus æui
Priſca recenſitis euoluite ſæcula faſtis:
Quid ſenis infandi capreæ:quid ſcæna Neronis
Tale ferunt.ſpado romuleo ſuccinctus amictu
Sedit in auguſtis laribus.uulgata patebat
Aula ſalutantum ſtudiis huc plebe ſenatus
Permixta:trepidiq; duces:omniſq; poteſtas
Confluit:aduolui genibus.cõtingere dextram
Ambitus:& uotum deformibus oſcula rugis
Figere:preſidium legum:genitorq; uocatur
Principis:& famulum dignatur regia patrem.
Poſteritas admitte fidem.monumenta petuntur
Dedecoris:multiſq; gemunt incudibus æra
Formatura nefas.hæc iudicis:illa togati:
Hic nitet armati ſpecies.numeroſus ubiq;
Fulget eques.præfert eunuchi curia uultus!
Ac ueluti caueant:ne quo conſiſtere uirtus
Poſſit pura loco:cunctas hæc ora laborant
Inceſtare uias:maneant immota precamur:
Certaq; perpetui ſint argumenta pudoris.

Subter adulantes tituli:nimiæq; leguntur
Vel maribus laudes:claro quod nobilis ortu
Conuiuant domini:quod maxima prælia solus
Impleat:& pariter miles quod certius urbis
Conditor:hoc bizas constantinusq; uidebunt?
Inter quæ tumidus leno producere cænas
In lucem fecere.mero:dispergere plausum
Empturas in uulgus opes:totosq; theatris
Indulgere dies:alieni prodigus auri
At soror:& siquid portentis creditur:uxor:
Mulcebat matres epulis:& more pudicæ
Coniugis:eunuchi celebrabat uota mariti
Hanc amat.hanc summa de re:uel pace:uel armis
Consulit.huic curas:& clausa palatia mandat:
Ceu stabulum:uacuamq; domum.sic magna tueri
Regna nihil patiensq; iugi deluditur orbis.
Mitior alternum zephyri iam bruma teporem
Senserat:& primi laxabant germina flores.
Iamq; iter in gremio pacis solemne parabant
Ad muros amphysa tuos:auctore repertum
Eutropio:pelagi ne tædia longa subirent
Sed uaga lasciuis flueret discursibus æstas:
Vnde tamen tanta sublimes laude redibant:
Ceu uinctos traherent medos indumq; bibissent.
Ecce autem flauis gradiuus ab usq; gelonis
Arua cruentato repetebat thracia curru.
Subsidunt pangea rotis:alteq; sonoro
Stridunt axe niues:ut uertice constitit hemi:
Fœmineasq; togas pressis conspexit habenis.
Subrisit crudele pater:tristisq; micantem
Quassabat galeam.tunc implacabile numen
Bellonā alloquitur:quæ sanguine sordida uestem
Illyricis pingues pectebat cladibus hydros.
Nec dum molliciem.nec dum germana mederi
Possumus eoæ.nunq̄ corrupta rigescent
Sæcula?cappadocum tepidis argeus aceruis

Estuat: infelix etiam nunc pallet orontes:
Dum pereunt: meminere mali. si corda parūper
Respirare sinas: nullo tot funera sensu
Prætereunt: tantiq; leuis iactura cruoris
Aspicis obscenum facimus? quid crinibus ora
Protegis? en qualis sese diffundit: in actus
Parua quies? quantum nocuerunt ocia ferri
Qui caruit bellis eunucho traditur annus.
Actum de trabeis esset: si partibus una
Mens foret hesperiis. rueret derisa uetustas:
Nullaq; calcati starent uestigia iuris:
Ni memor imperii Stilico morumq; priorum
Turpe relegasset defenso tybride nomen:
Intactamq; nouo seruasset crimine romam.
Ille dedit portum: quo se pulsata referret
Maiestas latii: deformatæq; secures.
Ille dedit fastos: ad quos oriente relicto
Confugeret sparsum maculis seruilibus æuum.
Quam similes hæc aula uiros (ad mœnia uisus
Dirige). non saltem tacita formidine mussant?
Non damnant animo. plaudentē cerne senatum
Et byzantinos proceres: graiosq; quirites.
O patribus plebes: o digni consule patres.
Quicquid & armati cessant: & nulla uirilis
Inter tot gladios sexum reminiscitur ira.
Huccine nostrorum cinctus abiere nepotum?
Sic bruti despectus honos. ignosce parenti
Romule quod serus temeratis fascibus ultor
Aduenio: iam iam largis hæc gaudia faxo
Cōpensent lachrymis. Quid dudū īflare moraris
Tartaream bellona tubā? quid stringere falcem:
Qua populos a stirpe metis? molire tumultus.
Excute delicias. thracum macedūq; ruinæ
Tædet: & ingentes iterum sæuire sepultas.
Dāna minus cōsueta mouent: trās æquora sæuas
Verte faces. aliis exordia summe rapinis.

Non tibi ryphæis hostis quærēdus ab oris.
Non per caucasias accito turbine ualles
Est opus: ostrogothis colitur: mixtisq; Gothunnis
Phryx ager. hos paruæ poterunt impellere causæ
In scelus: ad mores facilis natura reuerti.
Sic eat in nostro quando iam milite robur
Torpuit: & molli didicit parere magistro
Vindicet arctous uiolatas aduena leges.
Barbara romano succurrant arma pudori.
Sic fatus. clipeo quantum uix ipse deorum
Arbiter: infesto quum percutit æthera nimbo
Intonuit. respōsat athos: hemusq; remugit.
Ingeminat rhodope raucum cōcussa fragorem.
Cornua cana gelu mirantibus extulit undis
Hebrus: & exanguem glacie timor alligat istrum.
Tunc adamante grauem: nodisq; rigētibus hastā
Telum ingens nulliq; deo iaculabile torsit.
Fit late ruptis uia nubibus. illa per auras
Tot freta: tot montes uno contempta uolatu
Transilit: & phrygiæ mediis affigitur oris.
Sensit humus: gemuit nysæo palmite felix
Hermus: & aurata pactolus inhorruit urna:
Totaq; submissis fleuerunt dindyma syluis.
Nec dea præmissæ stridorem segnius hastæ
Consequitur: centumq; uias meditata nocendi.
Tandem Tabrigilum geticæ dux improbus aulæ
Hic erat. aggreditur: uiso tum forte redibat
Eutropio: uacuus donis: feritasq; dolore
Creuerat: & teneris etiam quæ crimina suadent
Ingeniis: scythicum pectus flammabat egestas.
Huic sese uultu simulatæ coniugis offert.
Mentitoq; ferox incedit barbara gressu
Carbaseos inducta sinus: post terga reductas
Vberibus: propior mordebat fibula uestes:
Inq; orbem tereti mitra redeunte capillum
Strinxerat: & uirides flauescere iusserat angues.

Aduolat:& niueis reducem cõplectitur ulnis:
Infunditq; animo furiale per oscula uirus
Principe quam largo ueniat: quas inde reportet
Diuitias. astu rabiem motura. requirit
Ille iter ingratum: uanos deflere labores:
Quos super eunuchi fastus: quæ probra tulisset
Continuo secat ungue genas:& tempore pandit
Arrepto gemitus: ĩ nũc deuotus aratris
Scinde solum: positoq; tuos mucrone sodales
Ad rastros sudare doce: bene rura gothunnus
Excolet:& certo disponet sidere uites.
Felices aliæ quas debellata maritis
Oppida: quas magnis quæsitæ uiribus ornãt
Exuuiæ: quibus argiuæ: pulchræq; ministrant
Tessalides: famulas & quæ meruere lacænas.
Me nimium timido: nimium iunxre remisso
Fata uiro: totum qui degener exuit istrum.
Qui refugit patriæ ritus: quem detinet æqui
Gloria: concessoq; cupit uixisse colonus.
Quã dominus rapto. qd pulchra uocabula pigris
Pertentas uitiis? probitatis inertia nomen.
Iustitiæ formido subit. tolerabis iniquam
Pauperiem? quun tela geras? & flebis inultus?
Quum pateant tantæ nullis custodibus urbes:
Quippe metus pœnæ: pridem mos ille uigebat:
Vt meritos colerent: impacatisq; rebelles
Vrgerent odiis. at nunc qui fœdera rumpit:
Ditatur. qui seruat eget: uastator achiuæ
Gentis:& epirum nuper populatus inultam
Possidet illyricos: iã quos obsedit amicus:
Ingreditur muros illis responsa daturus:
Quorum cõiugibus potitur: natosq; peremit.
Sic hostes punire solent. hæc præmia soluũt
Excidiis. cũctaris adhuc? numerumq; tuorum
Respicis? exiguamq; manum? tu rumpe quietem.
Bella dabunt socios: nec te tam prona monerem.

Si contra patere uiros.nunc alter in armis
Sexus:& eunuchis se defensoribus orbis
Credidit.hos aquilæ:romanaq; signa sequntur.
Incipe barbaricæ tandem te reddere uitæ.
Te quoq; iam timeant:admirenturq; nocen etm:
Quem spreuere pium.spoliis prædaq; repletus
Quũ libeat:romanus eris.sic fata repente
In diram se uertit auem:rostroq; recuruo
Turpis:& infernas tenebris obscurior alas
Auspicium ueteri sedit ferale sepulchro.
Ille pauor postq̃ resoluto corde quieuit:
Et rigidæ sedere comæ.non distulit atrox
Iussa deæ:sociis:quæ uiderit:ordine pandit:
Inuitatq; sequi.cõiurat barbara pubes
Nacta ducem:latiisq; palam desciuit ab armis.
Pars phrygiæ:scythicis q̃cũq; trionibus alget
Proxima bithynos:solemq; cõdit ionas:
Quæ leua attingit galatas utriq; propinqui
Finibus obliquis lydi:pisidæq; feroces
Continuant australe latus:gens una fuere
Tot quondam populi:priscũ cognomen & unum
Appellata phryges.sed quid non longa ualebit
Permutare dies:dicti post mœona regem
Mœones:ægæos insedit græcia portus.
Thini thraces erant:quæ nunc bithynia fertur.
Nuper ab oceano gallorum exercitus ingens
Illis ante uagus tandem regionibus hæsit:
Gesaq; deposuit iam graio mitis amictu:
Pro rheno poturus halim.dat cũcta uetustas
Principium phrygibus.nec rex ægyptius ultra
Restitit: humani postq̃ puer uberis expers
In phygiam primum laxauit murmura uocem.
Hic cecidit libycis iactata paludibus olim
Tibia.fœdatam quũ redidit umbra mineruam
Hic & apollinea uictus testudine pastor
Suspensa memores illustrat pelle celenas:

Quattuor hic magnis ꝓcedunt fontibus amnes
Auriferi:nec miror aquas radiare metallo:
Quæ totiens lauere midam.diuersus ad austrum
Currus:& arctoū fluuiis mare:dindyma fundū·
Sangarium uitrei puro qui gurgite galli
Auictus:amazonii defertur ad hostia ponti.
Icarium pelagus:mycalæaq; littora iuncti
Marsia: meanderq; petunt.sed marsia uelox
Dum suus est flexuq; carens:iā flumine mixtus
Mollitur meandre tuo:contraria passus
Quā rhodano stimulatus arar: quos inter aprica
Planicies:cereriq; fauet:densisq; ligatur
Viribus:& glaucos fructus attollit oliuæ:
Diues equis:felix pecori preciosaq;:picto
Marmore:purpureis cædit cui synada uenis
Talem tum phrygiam geticis populantibus uri
Permisere dei: securas barbarus urbes
Irrupit:faciesq; capi.spes nulla salutis:
Nulla fugæ.putribus iam propugnacula saxis
Longo corruerant æuo: pacisq; senecta
Interea gelidæ secretis partibus idæ
Dum sedet:& thyasos spectat de more cybelle:
Curetumq; alacres ad tympana suscitat enses
Aurea sanctarum decus immortale comarum
Difluxit capiti turris:fumoq; uolutus
Vertice crinalis uiolatur puluere murus.
Obstupuere truces omen coribantes:& uno
Fixa metu tacitas presserunt orgia buxos.
Indoluit genitrix.tunc sic irata profatur.
Hoc mihi iam pridem lachesis lōgeua canebat
Augurium:phrygiæ casus uenisse supremos.
Delapsus testatur apex.heu sanguine qualis
Ibit sangarius? quantasq; cadauera lenti
Meandri passura moras? immobilis hæret
Terminus.hæc dudum nato placuere tonanti.
Paret finitimuis luctus:frustraq; lyæi.

Non defensuros imploret lydia thyrsos:
Iamq; uale phrygiæ tellus:perituraq; flammis
Mœnia conspicuas quæ nũc attollitis arces
Mox campi:nudumq; solum: dilecta ualete
Flumina:nec uestris ultra bacchabor in antris.
Nec iuga sulcabit noster berecinthia currus.
Dixit:& ad tristes conuertit tympana planctus.
Labentem patriam sacris ululatibus atys
Personat:& lachrymis torui maduere leones
Eutropius:nequeat quanuis metuenda taceri
Clades:& trepidus uulgauerit omnia rumor:
Ignorare tamen fingit:regniq; ruinas
Dissimulat:paruam ad fontes errare cateruam
Latronum tormenta magis:q̃ tela parari:
Nec duce frangendas iactat:sed iudice uires.
Vasta uelut libye uenãtum uocibus ales
Quum p̃mitur:calidas cursu transmittit harenas:
Inq; modũ ueli sinuatis flamine pennis
Pulueruenta uolant.si iam uestigia retro
Clara sonent:oblita fugæ stat lumine clauso
Ridendum:reuoluta caput:creditq; latere:
Quæ non ipsa uidet:furtim tamen ardua mittit
Cum donis promissa nouis si forte rogatus
Desinat:ille semel nota dulcedinæ predæ
Se famulo seruire negat:nec grata timentum
Munera:militiam nullam: nec prima superbus
Cingula dignari.nam quis non consule tali
Vilis honos:postq̃ precibus mitescere nullis
Non auro cesisse uidet:creberq; recurrit
Nuncius incassum:nec spes iam fœderis extat.
Tãdem consilium belli confessus agendi
Ad sua tecta uocat iuuenes:uenere proterui
Lasciuiq; senes:quibus est insignis edendi
Gloria:corruptasq; dapes uariasse decorum:
Qui uentrem inuitant precio:traduntq; palato
Sidereas iunonis aues:& si qua loquendi

Gnara coloratis uiridis defertur ab indis.
Quæsitus trans regna cibus:quorumq; profundã
Ingluuiem:non ægæus:non alta propuntis:
Non frēta longinquis mœotida piscibus explēt.
Vestis odorate studiũ.laus maxima risum
Per uarios mouisse sales:minimæq; uiriles
Mundiciæ:compti uultus:onerisq; uel ipsa
Serica:sin hunnus feriat:sin sarmata portas
Solliciti scenæ:romam contemnere sueti
Mirariq; suas quas bosporus obruit ædes:
Saltandi dociles:aurigarumq; periti
Pars humili de plebe duces:pars compede suras:
Cruraq; signati nigro liuentia ferro
Iura regunt:facies quãuis inscripta repugnet.
Seq; suo prodat titulo.sed prima potestas
Eutropiũ præfert:Hosio subnixa secundo
Dulcior hic sane cũctis:prudensq; monendi
Iuris:& admoto qui temperat omnia fumo
Feruidus:accensam sed qui bene decoquat irã:
Considunt apices gemini ditionis eoæ
Hic coquus:hic leno:defossi uerbere terga
Seruitio:non arte pares: hic sæpius emptus:
Alter ad hispanos nutritus uerna penates.
Ergo ubi collecti proceres:qui rebus in arctis
Consulerent:tantisq; darent solatia morbis
Obliti subito phrygiæ:belloq; relicto
Ad solitos cœpere iocos:& iurgia circi
Tendere nequicq̃ magna confligitur ira:
Quis melius uibrata puer uertigine molli
Membra rotet:uertat quis marmora crine supio:
Quis magis enodes laterum detorqueat artus:
Quis uoci digitos:oculos quis moribus aptet.
Hi tragicos meminere modos.his fabula tereus.
His necdum commissa choro cantatur agaue.
Increpat eutropius:non hæc:spectacula tempus
Poscere:nunc alias armorum incumbere curas:

Se ſatis armenio feſſum pro limite cingi:
Nec tantis unum ſubſiſtere poſſe periclis:
Ignoſcát ſenio iuuenes:ad prælia mittant
Qualis pauperibus nutrix inuiſa puellis
Adſidet:& tela cõmunem quærere uictum
Rauca monet. feſtis illæ luſiſſe diebus
Orant:& poſitis æquæuas uiſere penſis:
Iratæq; operi iam laſſo pollice fila
Turbant:& teneros detergunt ſtamine fletus.
Emicat exemplo cũctis trepidantibus audax
Craſſa mole leo:quem uix cyclopeia ſoluit
Aequatura fames quem non ieiuna celæno
Vinceret:hinc nomen fertur meruiſſe leonis:
Acer in abſentes:linguæ iactator:abundans
Corporis: exiguuſq; animi:doctiſſimus artis
Quondam lanificæ:moderator pectinis unci:
Non alius lanam purgatis ſordibus æque
Præbuerat calathis:ſimilis nec pinguia quiſq̃
Vellera:per tenues ferri producere rimas.
Tunc aiax erat eutropii:lateque fremebat
Non ſeptem uaſto quatiens umbone iuuencos:
Sed quam perpetuis dapibus:pigroq; ſedili
Inter anus:interq; colos onerauerat aluum.
Aſſurgit tandem:uocẽq; expromit anhelam.
Quſi nouuſ hic torpor ſocii? quo nã uſq; ſedemuſ
Fœmineis clauſi thalamis patimurq; periculum
Gliſcere deſidia? grauiorum turba malorum
Texitur:ignauis trahimus dum tempora uotis.
Me petit hic ſudor:nunq̃ mea dextera ſegnis
Ad ferrum.faueat tantum tritonia cœptis:
Inceptum peragetur opus.iam cuncta furorem
Qui grauat efficiam grauiorem pondere lanæ
Trabigilum timidũ:deſertoreſq; gothunnos
Vt miſeras populabor oues:& pace relata
Priſtina reſtituam phrygias ad ſtamina matres.
His dictis iterum ſedit.fit plauſus & ingens

Consilii clamor: qualis resonantibus olim
Exoritur caueis: quotiens crinitus ephebns
Aut rigidam niobem: aut flentem troada fingit.
Protinus excitis iter inremeabile signis
Arripit: infestoq; iubet bubone moueri
Agmina: mygdouias mox impletura uolucres:
Pulcher: & urbanæ cnpiens exercitus umbræ:
Assiduis ludis: auidus splendere lauacris:
Nec soles: imbresue pati: multūq; priori
Dispar: sub clypeo thracum qui ferre pruinas
Dum Stilico regeret: nudoq; hyemare sub axe
Sueuerat. & duris haurire bipennibus hebrum.
Cum duce mutatæ uires: bizantia robur
Fregit luxuries: amphiraniq; triumphi.
Non peditem præcdeit eques. nō cōmoda castris
Eligitur regio: uicibus custodia nullis
Aduigilat uallo. non explorantur eundæ
Vitandæq; uiæ: nullo se cornua flectunt
Ordine. confusi passim per opaca uagantur
Lustra: per ignotas angusto tramite ualles.
Sic uacui rectoris equi: sic orba magistro
Fertur in abrupum casu: non sidere puppis.
Sic ruit in rupes amisso pisce sodali
Bellua: sulcandus cui præuius edocet undas:
Immensumq; pecus paruæ moderamine caudæ
Temperat: & tanto cōiungit fœdera monstro.
Illa natat rationis inops: & ceca profundi
Iam breuibns deprehensa uadis ignara reuerti
Palpitat: & uanos scopulis illidit hiatus.
Trabigilus simulare fugam: flatusq; leonis
Spe nutrire leuis: improuisusq; repente:
Dum grauibus marcent epulis: hostiq; catenas
Inter uina crepant: largo sopita lyæo
Castra subit. pereunt: alii dum membra cubili
Tarda leuant. alii leto iunxere soporem.
Ast alios uicina palus sine more ruentes

Excipit:& cumulis inmanibus aggerat undas
Ipse leo dāma:ceruoq fugatior ibat
Sudanti tremebundus equo:qui pondere postq̄
Decidit implicitus limo cunctantia pronus
Per uada reptabat ceno subnixa tenaci
Mergitur:& pingui suspirat corpore moles
More suis:dapibus quæ iam deuota futuris
Turpe gemit:quotiens Hosius mucrone corusco
Armatur:cingitq sinus:secumq uolutat:
Quas figat uerubus partes:quæ frustra calenti
Mandet aquæ:quantoq cutem distendat echino:
Flagrat opus:crebro pulsatus perstrepit ictu:
Contexit uarius penetrans calcedona nidor:
Ecce leuis frondes a tergo concutit aura
Credit tela leo.ualuit pro uulnere terror:
Impleuitq uicem iaculi:uitamq nocentem
Integer:& sola formidine sautius eflat.
Quis tibi tractandos pro pectine degener enses?
Quis solio campū præponere suasit auito?
Quam bene texentum laudabas carmina tutus:
Et matutinis pellebas frigora mensis.
Hic miserande iaces.hic dum tua uellera uitas.
Tandem fila tibi neuerunt ultima parcæ.
Iam uaga pallentem densis.terroribus aulam
Fama quatit:stratas acies:delata canebat
Agmina:mœonios fœdari cædibus agros
Pamphilios:pisidasq rapi metuendus ab omni
Targibilus regione sonat.modo tendere cursum
In galatas:modo bithynis incumbere fertur.
Sunt qui per cilicas rupto descendere tauro:
Sunt qui correptis ratibus:terraq mariq
Aduentare ferant.geminantur uera pauoris
Ingenio:longe spectari puppibus urbes
Accensas:lucere fretum:uentoq citatas
Omnibus in pelago uelis hærere fauillas.
Hos inter strepitus funestior aduolat alter

Nuncius: armatam rursus babylona minari
Rege nouo: resides parthos: ignaua perosos
Ocia: romanæ finem iam quærere paci.
Rarus apud medos regum cruor unaqꝫ cuncto
Pœna manet generi: quamuis crudelibus æque
Paretur dominis sed quid non audeat annus
Eutropii? socium nobis: fidumqꝫ sodalem
Perculit: & persas in regia uulnera mouit:
Rapturasqꝫ fidem. leto pars nequa uacaret
Eumenidum tedas trans flumina tigridis egit.
Tunc uero cecidere animi: tantisqꝫ procellis
Deficiunt. scepti latrantibus undiqꝫ bellis:
Infestos tandem superos: & consulis omen
Agnouere sui: nec iam reuocabile damnum
Euentu: stolido rerum didicere magistro.
Namqꝫ ferunt geminos uno de semine fratres
Iapetioniadas generis primordia nostri
Dissimili finxisse manu: quoscunqꝫ prometheus
Excoluit: multumqꝫ innexuit æthera limo:
Hi longe uentura notant: dubiisqꝫ parati
Casibus: occurrunt fabro meliore politi
Deteriore luto. prauus quot edidit auctor
Quem merito grai perhibent epimethea uates:
Et nihil ætherei sparsit per membra uigoris:
Hi pecudum ritu non impedientia uitant:
Nec res ante uident. accepta clade queruntur:
Et sero transacta gemunt. iam sola renidet
In Stilicone salus: & cuius semper acerbum:
Ingratumqꝫ sibi factorum conscius horror
Credidit aduentum: quem si procedere tantum
Alpibus audissent: mortem pœnasqꝫ tremebant
Iam cuncti uenisse uolunt: scelerumqꝫ priorum
Pœnitet. hoc tantis bellorum sidus in undis
Sperant. hoc pariter iusti sontesqꝫ precantur
Ceu pueri: quibus alta pater trãs æquora merces
Deuehit: intenti ludo: studiisqꝫ soluti:

Lætius amoto passim custode uagantur.
Si grauis auxilio uacuas inuaserit edes
Vicinus:laribusq; suis:proturbet inultos:
Tum demum patremq; implorant:& nomē inani
Voce cient:frustraq; oculos ad littora tendunt:
Omnes supplicio dignos lethoq; fatentur.
Qui se tradiderint famulo stilicone relicto:
Mutati stupuere diu:sensuq; reducto
Paulatim proprii mirantur monstra furoris.
Auertuntq; oculos.piectis fascibus horret
Lictor:& infames labuntur sponte secures.
Quales aonio thebas de monte reuersæ
Mœnades:infectis penthæo sanguine thyrsis:
Quum patuit uenatus atrox:matriq; rotatum
Conspexere caput:gressus caligine figunt:
Et rabiem desisse dolent Quin protinus ipsa
Tendit ad italiam supplex aurora potentem:
Non radiis redimita comam:nec flāmea uultū:
Nec croceum uestita diem.stat liuida luctu
Qualis erat phrygio:tegeret quū mēnona busto
Quam simul agnouit Stilico(nec causa latebat)
Restitit:illa manum uictricē amplexa moratur.
Atq; ita uix lachrymans inter suspiria fatur.
Tanta ne te nostri cœperunt tædia mundi?
Sic me ludibrim famulis risumq; relinquis?
Dux quondam rectorq; meus? solamq; tueris
Hesperiam? domiti nec te post bella tyramni
Cernere iam licuit? sic te uictoria nobis
Eripuit? gallisq; dedit? rnffinus origo
Prima mali:geminas inter discordia partes
Hoc auctore:fuit:sed iam maiora mouenti
Occurrit iusta rediens exercitus:ira
Fortis adhuc.ferriq; memor.breuis inde reduxit
Falsaq; libertas:rursum stiliconis habenis
Sperabam me posse regi:pro cæca futuri
Gaudia.fraterno coniugi cœperat orbis

Imperio(quis enim ta nto terrore recentis
Exempli paribus ſeſe committeret auſis)
Quum ſubito mõſtroſa mihi: turpiſq; relatu
Fabula Ruffini: caſtratus proſilit hæres:
Et ſimilis iterum luctus fortuna reduxit:
Vt ſolum domini ſexum mutaſſe uideret.
Hic primum thalami clauſtris delicta tegebat
Clam timidæq; iubens. erat inuidioſa poteſtas:
Sed tamen eunuchi nec dũ ſibi publica iura
Summere: nec tantas audebat ſummere leges:
Sed poſtq̃ pulſiſq; bonis: & fece retenta:
Peiores legit ſocios: dignuſq; ſatelles:
Hinc oſius ſtetit: inde leo: fiducia creuit:
Regnandiq; palam flagrauit aperta libido
Patricius: conſul: maculat quos uendit honores.
Plus maculat quos ipſe regit. iam ſigna tubæq;
Molleſcunt. ipſos ignauia fluxit in enſes.
Exultant merito gentes faciliſq; uolenti
Præda ſumus iam biſtoniis: hemoq; niuali
Vaſtior expulſis oriens ſqualebit aratris:
Hei mihi quas urbes: & quanto tempore martis
Ignaras uno rapuerunt prælia curſu.
Nuper ab extremo ueniens equitatus araxe
Terruit antiochi muros: ipſumq; decoræ
Pene caput ſyriæ flammis hoſtilibus arſit.
Vtq; grauis ſpoliis: nulloq; obſtante profunda
Lætus cæde redit: ſequitur mucrone cruento
Continuum uulnus. nec iã mihi caucaſus hoſtes:
Nec mittit gelidus phaſis. naſcuntur in ipſo
Bella ſinu. legio pridem romana grutumi
Iura quibus uictis dedimus: q̃bus arua: domoſq;
Præbuimus lydos: aſiæq; uberrima uaſtant
Ignibus: & ſi quid tempeſtas prima reliquit
Nec duce: nec numero freti: ſed inertia nutrit.
Prodigiumq; ducũ: quorum per crimina miles
Captiuus dat terga ſuis: quos teſte ſubegit

Danubio:partemq; timet qui reppulit omnes.
Aula choris:epulisq; uacat:nec perdita curant
Dum supest aliquid:ne quid tamen orbe reciso
Venditor amittat:prouincia quæq; superstes
Diuiditur.geminumq; duplex passura tribulal:
Cogitur alterius precium sarcire peremptæ.
Sic mihi restituunt pipulos.hac arte reperta
Rectorum numerum terris pereuntibus augent:
In te iam spes una mihi:pro fronde minermæ:
Has tibi protendo lachrymas:succurre ru enti.
Eripe me tandem.seruilibus eripe regnis:
Ne ue adeo cūctos paucorum crimine damnes:
Nec noua tot meritis offensa prioribus obstet.
Iam iā flecte animum:suprema pericula semper
Dant ueniam culpæ:quanuis iratus:& exul
Pro patriæ flammis non distulit arma camillus:
Non te subtrahimus latio:defensor utriq;
Sufficis.armorum liceat splendore tuorum
In cōmune frui:clipeus nos protegat idem:
Vnaq; pro gemino desudet cardine uirtus.

CLAVDIANI EPITALAMIVM IN NVPTIIS HONORII AVGV. ET MARIAE:

PRINCEPS CORVSCO SIDERE PVLCRIOR:
PARTHIS SAGITTAS TENDERE CERTIOR:
Eques gelonis imperiosior.
Quæ digna mentis laus erit arduæ?
Quæ digna formæ laus erit igneæ?
Te leda mallet quam dare castorem.
Præfert achilli te proprio thetis.
Victum fatetur delos apollinem.
Credit minorem lidia liberum.
Tum quum per altas impiger ilices

Præda citatum cornipedem reges:
Ludentq; uentis instabiles comæ:
Telis iacebunt sponte tuis feræ:
Gaudensq; sacris uuleribus leo
Admittet hastam morte superior.
Venus reuersum spernit adonidem.
Damnat reductum cynthia uirbium.
Quum post labores sub platani uoles
Virentis umbra:uel gelido specu
Torrentiorem fallere syrium:
Et membra somno fessa resolueris.
O quantus uret tum Dryades calor:
Quot te æstuantes ancipiti gradu
Furtiua carpent oscula Naiades:
Quis uero acerbis horridior scythis?
Quis beluarum corde furentior?
Qui cum micantem te prope uiderit:
Non optet ultro seruicium pati.
Quis non catenas arripiat libens?
Colloq; poscat uincula libero?
Tu si niualis per iuga caucasi
Sæuas petisses pulcher amazonas:
Peltata pugnas desereret cohors
Sexu recepto:patris & immemor
Inter frementes hippolyte tubas
Strictam securim languida poneret:
Et seminudo pectore cingulum
Forti negatum solueret herculi:
Bellúq; solus cunficeret decor.
Beata quæ te mox faciet uirum:
Primisq; sese iunget amoribus.

a Ge concta nuptiali
Redimita uere tellus
Celebra toros herilis:
Omne nemus cum fluuiis:Omne canat ꝑfundũ.

Ligures fauete campis.
Veneti fauete montes
Subitisq; se rosetis
Vestiat alpinus apex :&rubeant pruinæ
Athesis strepat choreis:
Calamisq; flexuosus
Lene mintius susurret:
Et padus heletriferis :admoduletur alnis:
Epulisq; iam repleto
Resonet quirite tybris
Dominiq; læta uotis
Aurea septem geminas roma coronet arces:
Procul audiant iberi:
Fuit unde semen aulæ:
Vbi plena laurearum
Imperio fœta domus. Vix numerat triumphos.
Habet hinc patrem maritus.
Habet hinc puella matrem:
Geminaq; parte ductum
Cæsareum flammeo stemma recurrit ortu.
Decorent uireta bethim.
Tagus intumescat auro.
Generis procreator
Sub uitreis oceanus luxurietur undis:
Oriensq; regna fratrum:
Simul occidensq; plaudat:
Placidæ locentur urbes
Quæq; nouo: quæq; nitent deficiente phœbo.
Aquiloniæ procellæ:
Rapidi tacere cori.
Taceat sonorus auster:
Solus ouantem zephyrus perdominetur annum.
SOlitas galea fulgere comas
Stilico molli necte corona.
Cessent litui: sæuum q; procul
Martem felix teda releget.

Tractus ab aula rursus in aulam
Redeat sanguis patris officiis
Iunge potenti pignora dextra.
Gener augusti pridem fueras:
Nunc rursus eris socer augusti.
Quæ iam rabies liuoris erit?
Vel quis dabitur color inuidiæ?
Stilico socer est: pater est Stilico:
ATtollens thalamis idaliũ iubar
Dilectus ueneri nascitur hesperus.
Iam nuptæ trepidat sollicitus pudor.
Iam prodũt lachrymas flammea simplices.
Ne cessa iuuenis comminus aggredi.
Iam pacata licet sæuiat unguibus.
Non quisq̃ fruitur ueris odoribus:
Hyblæos latebris: nec spoliat fauos
Si fronti caueat: si timeat rubos:
Armat spina rosas: mella tegunt apes.
Crescunt difficili gaudia iurgio:
Acceditq; magis: quæ refugit uenus.
Quod flenti tuleris plus sapit osculum.
Dices o quotiens hoc mihi dulcius:
Quam flauos decies uincere sarmatas.
Aspirate nouam pectoribus fidem:
Mansuramq; facem tradite sensibus:
Tam iunctis manibus nectite uincula:
Quam frondens hedera stringitur æsculus.
Quam lento premitur palmite populus:
Et murmur querula blandius alite
Linguis assiduo reddite mutuis:
Et labris animum conciliantibus
Alternum rapiat somnus anhelitum:
Amplexu careat purpura regio.
Et uestes tyrio sanguine fulgidas
Alter uirgineus nobilitet cruor.
Tum uictor madido prosilias toro.

Nocturni referens uulnera prælii.
Ducant peruigiles carmina tybiæ:
Permissisq; iocis turba licentior
Exultet tetricis libera legibus.
Passim cum ducibus ludite milites.
Passim cum pueris ludite uirgines.
Hæc uox æthereis insonet axibus.
Hæc uox per populos: per mare transeat.
Formosus Mariam ducit honorius.

Claudiani Præfatio i Nuptias Honorii & Mariæ.

SVRGERET IN THALAMVM DVCTO quum pelion arcu:
NEC CAPERET tantos hospita terra deos:
Quum socer æquoreus: numerosaq; turba sororũ
Certarent epulis continuare dies:
Preberetq; ioui communia pocula chiron:
Molliter obliqua parte refusus equi:
Peneus gelidos mutaret nectare fontes:
Oetæis fluerent spumea uina iugis:
Terpsichore facilem lasciuo pollice mouit
Barbiton: & mollis duxit in antra choros:
Carmina nec superis: nec displicuere tonanti.
Quum teneris nossent congrua uota modis:
Centauri: fauniq; negant: quæ flectere craton.
Quæ rigidum poterant plectra mouere pholũ:
Septima lux aderat cælo: totiensq; renatus
Viderat exactos hesperus igne choros.
Tũ phœbus quo saxa domat: quo ptrahit ornos:
Pectine tentauit nobiliore lyram.
Venturumq; sacris fidibus iã spõdet achillem:
Iam phrygias cædes: iã simoenta canit.
Frondoso strepuit felix hymenæus olympo:
Reginam resonant othris: & ossa thetim.

CLAVDIANI LIBER DE NVPTIIS HONORII. & Mariæ.

H AVSERAT INSOLITOS PROmissæ uirginis ignes
Augustus. pronoque rudis flagrauerat æstu.
Nec nouus unde calor: nec quid suspiria uellent
Nouerat: incipiens: & adhuc ignarus amandi
Non illi uenator equus: non spicula curæ:
Non iaculum torquere libet. mẽs omnis aberrat
In uulnus: quod finxit amor. quam sæpe medullis
Erupit gemitus quotiens incãduit ore
Confessus secreta rubor? nomenq; beatum
Inuissæ scripsere manus. iam munera nuptæ
Præperat: & pulchros mariæ sed luce minores
Eligit ornatus: quicquid uenerabilis olim
Liuia: diuorumq; nurus gessere superbæ.
Incusat spes ægra moras: longiq; uidentur
Stare dies: segnemq; rotam non uoluere phœbe
Scyria sic tenerum uirgo flammabat achillem
Fraudis adhuc expers: bellatricesq; docebat
Ducere fila manus: & mox quos horruit idem
Thessalico roseos nectebat pectine crines.
Hæc etiam queritur secũ: Quo nã usq; uerẽdus
Cunctatur mea uota socer? quid iungere differt
Quã pepigit? castasq; preces implere recusat?
Non ego luxuriam regum: moremq; sequutus
Quæsiui uultum thalamis: ut nuncia formæ
Læua per innumeros iret pictura penates.
Nec uariis dubium thalamis lecturus amorem
Ardua cõmisi falsæ connubia ceræ.
Non rapio præceps alienæ fœdera tedæ:
Sed quæ sponsa mihi pridem: patrisq; relicta
Mandatis: uno materni sanguinis ortu
Communem partitur auum. fastigia supplex

Depoſui:geſſiq; procum de limine ſacro.
Oratum miſi prceres:qui proxima nobis
Iura tenent. Stilico fateor non parua popoſci.
Sed certe mereor. princeps hic principe natus:
Qui ſibi te generum fraterna prole reuinxit:
Cui mariam debes:fœdus mihi ſolue paternum
Redde ſuos aulæ:mater fortaſſe rogari
Mollior:o patrui germen cui nominis hæres
Succeſſi:ſublime decus torrentis hiberi
Stirpe ſoror:pietate parens:tibi creditus infans:
Inq; tuo creui gremio:partuq; remoto
Tu potius flacilla mihi. Quid diuidis ergo
Pignora? quid iuueni natam non tradis alumno?
Optatus ne dies aderit? dabitur ne iugalis
Nox unq̃? tali ſolatur uulnera queſtu.
Riſit amor:placidæq; uolat trãs æquora matri
Nuncius:& totas iactantior explicat alas.
Mons latus eoum cypreæ rupis obumbrat
Inuius humano greſſu:phariumq; cubile
Protheos:& ſeptem deſpectans cornua nili.
Hunc neq; cãdentes audent ueſtire pruinæ.
Hunc uenti pulſare timent. hunc lædere nimbi.
Luxuriæ:ueneriq; uacat. pars acrior anni
Exulat. æterni patet indulgentia ueris.
In campum ſe fudit apex. hunc aurea ſæpes
Circuit:& fuluo defendit prata metallo:
Mulciber:ut perhibent. his oſcula coniugis emit
Mœnibus:& tales uxorius obtulit arces:
Intus rura micant:manibus quæ ſubdita nullis
Perpetuum florent zephyro contenta colono:
Vmbroſumq; nemus:quo non admittitur ales:
Ni probet ante ſuos diua ſub iudice cantus:
Quæ placuit:fruitur ramis:quæ uicta:recedit:
Viuunt in uenerem frondes:omniſq; uiciſſim
Felix arbor amat nutant ad mutua palmæ
Fœdera:populeo ſuſpirat populus ictu:

Et platani platanis: alnoq; assibilat alnus:
Labuntur gemini fontes. hic dulcis: amarus
Alter: & infusis corrumpunt mella uenenis:
Vnde cupidineas armauit fama sagittas.
Mille pharetrati ludunt in margine fratres
Ore pares: æuo similes gens mollis amorum:
Hos nymphæ pariunt: illum uenus aurea solum
Edidit: ille deos: cælumq; & sidera cornu
Temperat: & summos dignatur figere reges.
Hi plebem feriunt. nec cætera numina desunt
Hic habitat nullo constricta licentia nodo:
Et flecti faciles iræ: uinoq; madentes
Excubiæ: lachrymæq; rudes: & gratus amantum
Pallor: & in primis titubans audacia furtis:
Iucundiq; metus: & non secura uoluptas:
Et lasciua uolant leuibus periuria uentis:
Hos inter petulās alta ceruice iuuentas
Excludit senium: luco procul atria diuæ
Permutant radios: syluaq; obstante uirescunt
Lemnius hæc etiam gemmis extruxit: & auro
Admiscens artem precio: grauibusq; smaragdis
Supposuit cæsas hyacinthi rupe columnas.
Berillo paries: & iaspide lubrica surgunt
Limina: despectusq; solo calcatur achates:
In medio glebis redolentibus area diues
Præbet odoratas messes. hic mitis amomi:
Hic casiæ matura seges: panchæaq; surgunt
Cinnama: nec sicco frondescunt uimina costo:
Tardaq; sudanti prorepunt balsama succo.
Quo postq̄ dilapsus amor: longasq; peregit
Penna uias: alacer: passuq; superbior intrat:
Cæsariem tunc forte uenus subnixa corusco
Fingebat solio. dextra: læuaq; sorores
Stabant idaliæ. largos hæc nectaris hymbres
Irrigat hæc morsu numerosi dentis eburno
Multimodum discrimen arat. sed tertia retro

Dat uarios nexus:& iusto diuidit orbis
Ordine:neglectam partem studiosa relinquens.
Plus error decuit:speculi nec uultus egebat
Iudicio:similis tecto monstratur in omni:
Et rapitur quodcũq; uidet:dum singula cernit.
Seq; probat:nati uenientis conspicit umbram:
Ambrosioq; sinu:puerum complexa ferocem
Quid tantum gauisus ait? quæ prælia sudas
Improbe? quis iacuit telis? iterum ne tonantem
Inter sydonias cogis mugire iuuencas?
An titana domas? an pastoralia lunam
Rursus in antra uocas? durũ magnumq; uideris
Debellasse deum:suspensus in oscula matris
Ille refert:lætare parens:immane trophæum
Rettulimus.nostrum iam sensit honorius arcum.
Scis mariam patremq; ducem:qui cuspide gallos:
Italiamq; fouet.nec te preclara serenæ
Fama latet:propera:regalibus annue uotis
Iunge thoros.natum gremio cytherea refouit.
Et crinis festina ligat:peplumq; fluentem
Alleuat:& blando spirantem numine ceston
Cingitur:impulsos pluuiis quo mitigat amnes:
Quo mare:quo uentos:irataq; flumina soluit.
Vt stetit ad litus:paruos affatur alumnos.
Heus quis erit pueri:uitreas qui lapsus in undas
Huc rapidũ tritona uocet:quo uecta per altum
Deferar: haud unq̃ tanto mihi uenerit usu
Sacri quos petimus thalami.pernicius omnes
Quærite.seu cõcha libycũ circũtonat æquor:
Aegeas seu frangit aquas.quicũq; repertum
Duxerit:aurata donabitur ille pharetra.
Dixerat:& sparsi diuersa plebe feruntur
Exploratores.pelagi sub fluctibus ibat
Carpatiis triton:obluctantemq; petebat
Cymothoen.timet illa ferum:seseq; sequenti
Surripit.& duris elabitur uda lacertis.
Heus inquit speculatus amor.non uestra sub imis

Furta tegi potuere uadis: accingere nostram
Vecturus dominam: precium non uile laboris
Cymothoen facilem: quæ nũc detrectat: habebis.
Hac mercede ueni: prorumpit gurgite toruus
Semifer: undosi uelabant brachia crines:
Aspera tendebant bifido uestigia cornu:
Qua pistrix comissa uiro: ter pectora mouit.
Iam quarto paphias tractu sulcabat harenas:
Vmbratura deam retro sinuatur in arcum
Bellua: tum uiuo squalentia murice terga
Purpereis mollita thoris hoc nauigat antro
Fulta uenus. niueæ delibant æquora plantæ:
Prosequitur uolucrum late comitatus amorum:
Tranquillumq; choris quatitur mare serta p̄ois
Neptuni dispersa domos. cadmeia ludit
Leucothoe: frenatq; rosis delphina palæmon:
Alternas uiolis nereus interserit algas.
Caniciem glaucus ligat immortalibus herbis:
Necnon & uariis uectæ nereides ibant
Audito tritone feris. hanc pisce uolutam
Subleuat occeani monstrum carthesia tigris.
Hanc timor aegæi rapturus fonte carinas
Trux aries: hæc cerulea suspensa leena
Innatat: hæc uiridem trahitur cõplexa iuuencum
Certatimq; nouis onerant cõnubia donis.
Cingula cymothoe: rarum galatea monile:
Et grauibus spathale bacchis diadema ferebat
Intextum: rubro quas legerat ipsa profundo:
Mergit se subito: uellitq; coralia clotho.
Vimen erat dum stagna subit: processerat undis:
Gemma fuit. nuda uenerem cinxere caterua:
Plaudentesq; simul tali cum uoce sequuntur.
Hos mariæ cultus: hæc munera nr̃a precamur:
Reginæ regina feras: dic talia nunq̃
Promeruisse thetim: nec quũ soror amphitrite
Nostro nupta ioui. deuotum sentiat æquor:

Agnoscat famulum uirgo stiliconia pontum:
Victricis non sæpe rates: Classemq; paternam
Veximus: ad tristes quum tenderet ultor achiuos.
Iam ligurum terris spumantia pectora triton
Appulerat: lassosq; fretis extenderat orbis
Continuo sublime uolans ad mœnia gallis
Condita lanigeris: ouis ostentantia pellem
Peruenit. aduentu ueneris spissata recedunt
Nubilla: rarescunt puris aquilonibus alpes
Læticiæ causas ignorat dicere miles:
Lætaturq; tamen. mauortia signa rubescunt
Floribus: & subitis animantur frondibus hastæ.
Illa suum dictis affatur talibus agmen.
Gradiuum nostri comites arcete parumper:
Vt soli uacet aula mihi: procul igneus horror
Thoracum: gladiosq; tegat uagina minaces.
Stent bellatrices aquilæ: sæuiq; dracones.
Fas sit castra meis hodie succumbere signis.
Tibia pro lituis: & pro clangore tubarum
Molle lyræ festumq; canát. epulentur ad ipsas
Excubias: mediis spirent crateres in armis.
Laxet terribilis maiestas regia fastus:
Et sociam plebem non indignata potestas
Confundant turbæ proceres. soluantur habenis
Gaudia: nec leges pudeat ridere seueras.
Tu festas hymenæe faces. tu gratia flores
Elige: tu geminas concordia necte coronas.
Vos pennata cohors quocunq; uocauerit usus
Diuisa properate manu: neu marceat ulla
Segnities: alii funalibus ordine ductis
Plurima uenturæ suspendite lumina nocti.
Hi nostra nitidos postes obducere myrto
Contendant. pars nectareis aspergere tecta
Fontibus: & flamma lucos adolere sabæos.
Pars infecta croco uelamina luthea serum
Pandite: sydoniasq; solo prosternite uestes.

Ast alii thalamum docto componite textu
Stamine gemmato: picturatisq; columnis
Aedificetur apex: qualem non lydia diues
Erexit pelopi: nec quem struxere lyæo
Indorum spoliis: & opaco palmite bacchæ.
Illic exuias omnes cumulate parentum:
Quicquid auus senior mauro: uel saxone uictus:
Quicquid ab inumeris socio Stilicone tremēdus
Quæsiuit genitor bellis: quæcumq; gelonus:
Armeniusue dedit: quantum crinita sagittis
Attulit extremo meroe circumflua nilo:
Misit achemenio quicquid de tigride medus:
Quum supplex emeret romanam parthia pacem:
Nobilibus gazis: opibusq; cubilia surgant
Barbaricis: omnes thalamo conferte triumphos.
Sic ait: & sponsæ petit improuisa penates:
Illa autem secura thori: tedasq; parari
Nescia: diuinæ fruitur sermone parentis:
Maternosq; bibit mores: exemplaq; discit
Prisca pudiciæ: latios nec uoluere libros
Desinit: aut graios ipsa genitrice magistra
Mæonius quæcumq; senex: aut thracius orpheus:
Aut mithylenæo modulatur pectine sapho
Sic triuiam latona monet: sic mitis in antro
Mnemosyne docili tradidit præcepta thaliæ:
Quum procul augeri nitor: & iocundior aer
Attonitam lustrare domum: fundiq; comarum
Gratus odor. mox uera fides: numenq; refulsit.
Cunctatur stupefacta uenus: nunc ora puellæ
Nunc flauam niueo miratur uertice matrem:
Hæc modo crescenti: plenæ par altera lunæ
Assurgit: seu forte minor sub matre uirenti
Laurus: & ingentes ramos: olimq; futuras
Promittit iam parua comas: uel flore sub uno
Ceu geminæ pæstana rosæ per iugera regnant.
Hæc largo matura die: saturataq; uernis

Roribus indulget ſpacio. latet altera nodo:
Nec teneris audet foliis admittere ſoles:
Aſtitit: & blande mariam cytherea ſalutat.
Salue ſidereæ proles auguſta ſerenæ:
Magnorum ſoboles regum: parituraqꝫ reges
Te propter paphias ædes: cyprumqꝫ reliqui.
Te propter libuit tantos explere labores:
Et tantum tranſnaſſe maris. ne uilior ultra
Priuatos patiare lares: neu tempore longo
Dilatos iuuenis nutriret Honorius ignes.
Accipe fortunam. generis diadema reſume:
Quod tribuas natis: & in hæc penetralia rurſus:
Vnde parens progreſſa · redi. fac nulla ſubeſſe
Vincula cognatæ: quamuis aliena fuiſſes
Principibus: regnum poteras hoc ore mereri:
Quæ propior ſceptris facies? quis dignior aula
Vultus erit? non labra roſæ: non colla pruinæ:
Non crines æquant uiolæ: non lumina flammæ:
Quam uincto leuiter ſeſe diſcrimine confert
Vmbra ſupercilii? miſcet quam iuſta pudorem
Temperies? nimio nec ſanguine candor abundat:
Auroræ uincis digitos: humeroſqꝫ dianæ.
Ipſam iam ſuperas matrem: ſi bacchus amator
Dotali potuit cælum ſignare corona:
Cur nullis uirgo redimitur pulchrior aſtris?
Iam tibi mollitur ſtellantia ſerta bootes:
Inqꝫ decus Mariæ iam ſidera parturit æther.
O digno nectenda uiro: tantiqꝫ per orbem
Conſors imperii: iam te uenerabitur iſter.
Nomen adorabunt populi. iam rhenus: & albis
Seruiet. in medios ibis regina ſicambros.
Quid numerem gentes? athlantæoſqꝫ receſſus
Occeani? toto pariter dotabere mundo.
Dixit: & ornatus dederat quos nuper ouantes
Nereides collo membriſqꝫ micantibus aptat.
Ipſa caput diſtinguit acu. ſubſtringit amictus:

Flammea uirgineis accomodat ipsa capillis.
Ante fores iam pompa sonat:pilentaq; sacra
Preradiant ductura nurum. calet obuius ire
Iam princeps:tardumq; cupit discedere solem.
Nobilis haud aliter sonipes quem primus amoris
Sollicitauit odor:tumidus quatiensq; decoras
Curuata ceruice iubas:pharsalia rura
Peruolat:& notos hinnitu flagitat amnes
Naribus accensus.mulcet fœcunda magistros
Spes gregis:& pulchro gaudent armenta marito.
Candidus interea positis exercitus armis
Exultat socerum iuxta nec signifer ullus:
Nec miles pluuiæ flores dispergere ritu
Cessat:purpureoq; ducem perfundere nimbo:
Hæc quoq; uellati lauro:myrtoq; canebant:
Diue parens seu te complectitur axis olympi:
Seu colis helisias animarum præmia ualles:
En promissa tibi Stilico iam uota peregit:
Iam gratæ rediere uices connubia pensant
Acceptum reddit thalamum:natoq; reponit:
Quod dederat genitor.nunq̃ te sancte pigebit
Iudicii:nec te pietas suprema fefellit:
Dignus cui leges:dignus cui pignora tanti
Principis:& rerum cõmẽdarentur habenæ.
Dicere possemus quæ prælia gesta sub hemo:
Quæq; cruentarint fumantem strimona pugnæ:
Quam notus clipeo:quanta ui fulminet hostem:
Ni prohiberet hymen:quæ tempestiua relatu
Nunc canimus.quis consilio:quis iuris & æqui
Nosse modum melior? quod semper dissilit:in te
Conuenit:ingenio robur:prudentia forti
Fronte quis æquali? quem sic romana decerent
Culmina? sufficerent tantis quæ pectora curis?
Stes licet in populo:clamat quicumq; uidebit:
Hic ille est Stilico:sic te testatur:& offert
Celsa potestatis speties.non uoce feroci:

Non alto ſimulata gradu:non improba geſtu.
Affectant alii quicquid fingiq; laborant.
Hæc donat natura tibi:pudor emicat una:
Formoſuſq; rigor:uultuſq; auctura uerendos.
Canicies feſtina uenit:conſorte remota
Contingit grauitas ſenii:uireſq; iuuentæ
Vtraq; te cingit propriis inſignibus ætas.
Ornatur fortuna uiro.non ulla nocendi
Tela:nec infecti iugulis ciuilibus enſes:
Non odium terrore moues:nec frena reſoluit
Gratia:diligimus pariter:pariterq; timemus.
Ipſe metus te noſter amat:iuſtiſſime legum
Arbiter:egregiæ pacis fideliſſime cuſtos
Optime ductorum:fortunatiſſime patrum:
Plus iam:plus domino cuncti debere fatemur
Quod gener eſt inuicte tuus:Vincire coronam:
Inſere te noſtris contempto iure choreis.
Sic puer Eucherius ſuperet uirtute parentum.
Aurea ſic uideat ſimiles thermantia tædas.
Sic uterus creſcat Mariæ:ſic natus in oſtro
Paruus Honoriades genibus conſidet auitis.

CLAVDIANI PRAEFATIO IN TERTIVM Conſulatum Honorii Augusti.

PARVOS NON AQVILIS FAS EST educere fœtus.
ANTE FIDEM SOLIS:IVDICium q; poli.
Nam pater excuſſo ſaliit quum germine proles:
Ouaq; maternus rupit hiulca tepor:
Protinus implumes conuertit ad æthera nidos:
Et recto flammas imperat ore pati.
Conſulit ardentes radios:& luce magiſtra
Natorum uires:ingeniumq; probat.

Degeneres refugo torsit qui lumine uisus:
Vnguibus hunc sæuis ira paterna ferit.
Exploratores oculis qui pertulit ignes:
Sustinuitq; acie nobiliore diem.
Nutritur:uolucrumq; potens : & fulminis hæres
Gesturus summo tela trisulca ioui.
Me quoq; pieriis tentatum sæpius antris
Audet magna suo mittete roma deo.
Iam dominas aures:iam regia tecta meremur:
Et chelis augusto iudice nostra sonat.

CLAVDIANI PANAGYRIS DE TERTIO Consulatu Honorii Augusti.

TERTIA ROMVLEI SVMANT exordia fasces:
Terq; tuas ducat bellatrix Roma curules.
Festior annus erat:cinctusq; imitata gabinos:
Diues hidaspæis augescat purpura gemmis.
Succedant armis trabeæ:tentoria lictor
Ambiat:& latiæ redeant ad signa secures.
Tuq; o qui patrium curis æqualibus orbem
Eoo cum fratre regis:procede secundis:
Alitibus:phœbiq; nouos ordire meatus:
Spes uotumq; poli:quem primo a limine uitæ
Nutrix aula fouet:strictis quē fulgida telis
Inter laurigeros aluerunt castra triumphos.
Ardua priuatos nescit fortuna penates:
Et regimen cum luce dedit:cognata potestas
Excepit tyrio uenerabile pignus in ostro:
Lustrauitq; tuos aquilis uictricibus ortus
Miles:& in mediis cunabula præbuit hastis.
Te nascente ferox toto germania rheno
Intremuit:mouitq; suas formidine syluas
Caucasus:& positis numen confessa pharetris.

Ignauas meroe traxit de crine sagittas.
Reptasti per signa puer. regumq; recentes
Exuuiæ tibi ludus erant: primusq; solebas
Aspera complecti toruum post prælia patrem.
Signa triunphato quotiens flexisset ab istro
Arctoa de strage calens: & poscere patrem
De spoliis scythicos arcus: aut rapta gelonis
Cingula: uel iaculum daci: uel frena sueui.
Ille coruscanti clipeo te sæpe uolentem
Sustulit arridens: & pectore pressit anhelo
In trepidum ferri: galeæ nec triste timentem
Fulgur: & ad summas tendentem brachia cristas:
Tunc sic lætus ait. rex o stellantis olympi
Talis perdomito redeat mihi filius hoste
Hyrcanas populatus opes. aut cæde superbus
Assyria: sic ense rubens: sic flãmine crebro
Turbidus: & grato respersus puluere belli.
Armaq; gauiso referat captiua parenti.
Mox ubi firmasti recto uestigia gressu:
Non tibi desidias molles: nec marcida luxu
Ocia: nec somnos genitor permisit inertes:
Sed noua per duros instruxit membra labores:
Et cruda teneras exercuit indole uires.
Frigora sæua pati: grauibus non cedere nimbis
Aestiuum tolerare iubar: transnare sonoras
Torrentum furias: ascensu uincere montes
Planiciem cursu: ualles: & concaua saltu:
Nec non in clipeo uigiles perducere noctes:
In galea portare niues: nunc spicula cornu
Tendere: nunc glandes baleari spargere funda:
Quoq; magis nimiũ pugnæ inflãmaret amorem:
Facta tui numerat aui quem littus adustæ
Horrescit libyæ: ratibusq; imperuia thule
Ille leuis mauors: nec falso nomine pictos
Edomuit: scotumq; uago mucrone sequutus
Fregit hiperboreas remis audacibus undas

Et geminis fulgens utroq; sub axe trophæis
Tethyos alternæ refluas calcauit harenas.
Hos tibi uirtutum stimulos. hæc semina laudum:
Hæc exempla dabat non ocius hausit achilles
Semiferi præcepta senis: seu cuspidis artes:
Siue lyre cantus: medicas seu disceret herbas.
Interea turbata fides: ciuilia rursus
Bella tonant: dubiumq; quatit discordia mundũ.
Pro crimen superum: pro longi dedecus æui.
Barbarus hesperias exul possederat urbes:
Sceptraq; deiecto dederat romana clienti.
Iam princeps mollitur iter: gentesq; remotas
Colligit auroræ: tumidus quascunq; pererrat
Euphrates: quas lustrat halis: quas ditat orontes.
Turiferos arabum saltus: uada caspia mœdi:
Armenii phasim: parthi liquere nyphatem.
Quæ tibi nunc martis rabies? quantusq; sequẽdi
Ardor erat? quanto flagrabant pectora uoto?
Optatas audire tubas: campiq; cruenta
Tempestate frui: truncisq; immergere plantas:
Vt leo: quem fuluæ martis spelunca tegebat:
Vberibus solitum pasci quum crescere sensit
Vngue pedes: & terga iubis: & dentibus ora.
Iam negat imbelles epulas: & rupe relicta
Getulo comes ire pari: stabulisq; minari
Aestuat: & cæsi terga absorbere iuuenci.
Ille uetat: rerumq; tibi commendat habenas:
Et sacro meritos ornat diademate crines:
Tantaq; se pietas rudibus ostentat in annis.
Sic ætas animo cessit: quererentur ut omnes
Imperim tibi sero datum. uictoria uelox
Auspiciis effecta tuis. pugnastis uterq;
Tu fatis: genitorq; manu: te propter & alpes
Inuadi faciles: cauto nec profuit hosti
Munitis hæsisse locis: spes irrita ualli
Concidit: & scopulis patuerunt claustra reuulsis.

Te propter gelidis aquilo de monte procellis
Obruit aduersas acies: reuolutaq; tela
Vertit in auctores: & turbine reppulit hastas.
O nimium dilecte deo: cui fundit ab antris
Aeolus armatas hyemes: cui militat æther:
Et coniurati ueniunt ad classica uenti.
Alpinæ rubuere niues: & frigidus amnis
Mutatis fumauit aquis: turbaq; cadentum
Staret ni: rapidus iuuisset flumina sanguis.
At ferus inuentor scelerum traiecerat altum
Non uno mucrone latus: duplexq; tepebat
Ensis: & ultrices in se conuerterat iras.
Tandem iusta manus: iam libertate reducta
Quamuis emeritum peteret natura reuerti
Numen: & auratas astrorum panderet arces:
Nutaretq; oneri uenturo conscius atlas.
Distulit augustus cupido se reddere cælo:
Dum tibi pacatum præsenti traderet orbem:
Nec mora bistoniis alacer consurgis ab oris
Inter barbaricas ausus transire cohortes.
Inpauido uultu linquis rhodopeia saxa
Orphæis animata modis: iuga deseris oetes
Herculeo damnata rogo. post Pelion intras
Nereis illustre choris, te pulcher enipheus:
Celsaq; Dodone stupuit: rursusq; loquutæ
In te caoniæ mouerunt carmina quercus.
Illyrici legitur plaga littoris: arua teruntur
Dalmatiæ: phrygii numerantur stagna timaui.
Gaudent italiæ sublimibus oppida muris
Aduentu sacrata tuo. submissus adorat
Eridanus: blandosq; iubet mitescere fluctus
Et phaetontheas solitæ deflere ruinas:
Rosida frondosæ reuocant electra sorores.
Quanti tum iuuenes: quantæ spreuere pudorem:
Spectandi studio matres: puerisq; seueri
Certauere senes: quum tu genitoris amico

Exceptus gremio:mediam ueherere per urbem:
Velaretqȝ pios communis laurea currus.
Quis non luciferum roseo cum sole uideri
Credidit? aut iunctum bromio radiare tonantem
Feruet cristatis exercitus undiqȝ turmis:
Quisqȝ sua te uoce canens:præstringit ahena
Lux oculos:nudiqȝ seges mauortia belli
Ingeminat splendore diem: pars nobilis arcu
Pars longe iaculis:pars comminus horrida cōtis:
Hi uolucres tollunt aquilas:hi picta draconum
Colla leuant:multusqȝ tumens per nubila serpēs
Iratus stimulante noto:uiuitqȝ receptis
Flatibus:& uario mentitur sibila tractu.
Vt uentum ad sedes:cunctos discedere tectis
Dux iubet:& generum compellat talibus ultro.
Bellipotens Stilico:cuius mihi robur in armis
Pace probata fides(quid enim per prælia gessi
Te sine?)quē merui te nō suadente triumphum?
Othrisium pariter getico fœdauimus hebrum
Sanguine:dalmatias pariter ꝓstrauimus alas
Rypheaqȝ simul fessos porreximus artus
In glacie:stantemqȝ rota sulcauimus istrum:
Ergo age: me quoniam cælestis regia poscit:
Tu curis succede meis:tu pignora solus
Nostra foue:geminos dextra tu protege fratres.
Per consaguineos thalamos:noctemqȝ beatam
Per tædas quas ipsa tuo regina leuauit
Coniugio sociaqȝ uirum produxit ab aula.
Indue mente patrem:crescentes dilige fœtus
Vt ducis:ut soceri.iam iam securus ad astra
Te custode ferar.rupta si molle tiphoeus
Vndis prosiliat.tityus si membra resoluat.
Si furor Incheladi proiecta mugiat ætna:
Opposito Stilicone cadent.nec plura loquutus:
Sicut.erat liquido signauit tramite nubes:
Ingrediturqȝ globum lunæ:lumenqȝ relinquit

Arcadis: & ueneris clementes peruolat aures.
Hinc phœbi permensus iter: flãmamq; nocentem
Gradiui: placidumq; Iouem: stetit arce suprema.
Algenti qua zona riget: saturnia tractu
Machina laxatur cæli: rutilæq; patescunt
Spõte fores: arctoa parat conuexa bootes
Australes reserat portas succintus orion:
Inuitantq; nouum sidus: pendentq; uicissim:
Quas partes uelit ille sequi: quibus esse sodalis
Dignetur stellis: aut qua regione moueri.
O decus æthereum: terrarum gloria quondam:
Te tuus oceanus natali gurgite lassum
Excipit: & notis hispania proluit undis.
Fortunate parens: primus quum detegis ortus:
Aspicis arcadium: quum te procliuior urges
Occiduũ uisus remoratur honorius ignes:
Et quocũq; uagos flectis sub cardine cursus:
Natorum per regna uenis: qui mente serena:
Maturoq; regũt iunctas moderamine gentes:
Sæcula qui rursus formant meliore metallo.
Luget auaricies stygiis innexa catenis:
Cũq; suo demens. expellitur ambitus auro:
Non dominãtur opes: non corrũpentia sensus
Dona ualent: emitur sola uirtute potestas.
Vnanimi fratres: quorũ mare: terraq; fatis
Debentur: quicũq; manus euasit auitas
Quod superest patri: uobis iam mulciber arma
Præparat: & sicula cyclops incude laborat.
Brontes innumeris exasperet ægida signis:
Altum fulminea crispare in casside conum:
Festinat steropes: nectit thoraca pyragmon:
Ignifluisq; gemit lipare fumosa cauernis.
Vobis ionia uirides neptunus in alga
Nutrit equos: qui sũma freti per cærula possint
Ferre uiam: segetemq; leui percurrere motu:
Nesciat ut spumas: nec proterat ungula culmos.

Iam uideo babylona rapi:parthũq; coactum
Non ficta trepidare fuga.iam bactra teneri
Legibus: famulis gangem palescere ripis:
Gẽmatosq; humilem dispergere persida cultus:
Ite per extremũ tanaim:pigrosq;triones:
Ite per ardentem libyam.superare uapores
Solis:& arcanos nili deprhendite fontes
Herculeũ finem bacchi transcurrite metas
Vestri iuris erit quicquid complectitur axis
Vobis rubra dabunt preciosas æquora choncas
Indus ebur:ramos panchaia:uellera seres.

CLAVDIANI PANAEGYRIS de quarto consolatu Honorii Aug.

SVSPICIIS ITERVM SE SE REgalibus annus
INDVIT: ET NOTA fruitur iactantior aula:
Limina nec passi circum priuata morari.
Exultant reduces augusto consule fasces.
Cernis ut armorũ proceres:legumq; potentes
Patricios sumunt habitus:& more gabino
Discolor incedit legio:positisq; parumper
Bellorũ signis:sequitur uexilla quirini.
Lictori cædunt aquilæ:ridetq; togatus
Miles.& in mediis effulget curia castris.
Ipsa palatino circumuallata senatu
Iam trabeam bellona gerit:parmamq; remouit
Et galeam:sacras humeris uectura curules:
Nec te laurigeras pudeat gradiue secures
Pacata gestare manu:latiaq; micantem
Loricam mutare toga: dum ferreus hæret
Currus:& eridani ludunt per prata iugales
Haud indigna coli:nec nuper cognita marti
Vlpia progenies:& quæ diademata mundo

Sparsit ibera domus: nec tantam uilior unda
Promeruit seriem gentis: cunabula fouit
Oceanus: terræ dominos: pelagiq; futuros
Immenso decuit rerum de principe nasci.
Hinc processit auus: cui post arctoa frementi
Classica massilas adnexuit africa lauros.
Ille caledoniis posuit qui castra pruinis:
Qui medios libyæ sub casside pertulit æstus.
Terribilis mauro: debellatorq; britanni
Littoris: ac pariter boreæ uastator: & austri.
Quid rigor æternus? cæli quid sidera prosunt?
Ignotúq; fretum? maduerunt saxone fuso
Orcades: incaluit pictonum sanguine thule.
Scotorum cumulos fleuit glacialis hyberne.
Quis calor obsistit forti? per uasta cucurrit
Aethiopum: cinxitq; nouis atlanta maniplis.
Virgineum tritona bibit: sparsosq; uenenis
Gorgoneos uidit thalamos: & uile uirentes
Hesperidum risit: quos ditat fabula ramos.
Arx incensa iubæ rabies maurusia ferro
Cessit: & antiqui penetralia diruta bochi.
Sed laudes genitor longe transgressus auitas
Subdidit oceanum sceptris: & margine cæli
Clausit opes: quantum distant a tigride gades.
Inter se tanais quantum nilusq; relinquunt:
Hæc tamen innumeris per se quæsita trophæis
Non generis dono: non ambitione potitus
Digna legi uirtus. ultro se purpura supplex
Obtulit: & solus meruit regnare rogatus.
Nã quum barbaries penitus cõmota gementem
Irrueret rhodopen: & mixto turbine gentes.
Iam deserta suas in nos transfunderet arctos:
Danubii totæ uomerent quum prælia ripæ:
Quũ geticis ingẽs ꝓmeretur mysia plaustris:
Flauaq; bistonios operirent agmina campos
Omnibus afflictis: & uel labentibus ictu;

Vel prope casuris. unus tot funera contra
Restitit: extinxitq; faces: agrosq; colonis
Reddidit: & læti rapuit de faucibus urbes.
Nulla relicta foret romani nominis umbra:
Ni pater ille tuus: iam iam ruitura subisset
Pondera: turbatamq; ratem: certaq; leuasset
Naufragium cõmune manu: Velut ordíe rupto:
Quũ procul ĩsanæ traherẽt phaetõta quadrigæ:
Sæuiretq; dies: terramq; & stagna propinqui
Haurirent radii: solito cum murmure toruus
Sol occurit equis qui postq̃ rursus heriles
Agnouere sonos: rediit meliore magistro
Machina: concentusq; poli: rursusq; recepit
Imperium: flãmæq; modum. Sic traditur illi:
Seruaturq; oriens: at non pars altera rerum
Tradita: bis possessa manu: bis parta periclis
Per uarium gemini scelus erupere tyrãni
Tractibus occiduis. hunc sæua britannia fudit:
Hunc: sibi germauus famulum delegerat exul:
Ausus uterq; nefas. domini respersus uterq;
Insontis iugulo: nouitas audere priori
Suadebãt. tantũq; dabant exempla sequenti.
Hic noua moliri præceps. hic quærere tuta
Prouidus: hic fusis: collectis uiribus ille:
Hic uagus excurrens: hic interclaustra reductus
Dissimiles: sed morte parens: euadere neutri
Dedecus: aut mixtis licuit procumbere telis:
Amissa specie: raptisq; insignibus ambo
In uultus rediere suos: manibusq; reuinctis
Oblati: gladiis submittunt colla paratis:
Et uitam ueniamq; rogant. pro damna pudoris:
Qui modo tam densas nutu mouere cohortes:
In quos iam dubius sese librauerat orbis.
Non hostes uictore cadunt: sed iudice sontes
Damnat uoce reos. petit quos matre tyrannos:
Amborum periere duces. hic sponte carina

Decidit in fluctus.illum suus abstulit ensis:
Hunc alpes húc pontus habet:solatia cæsis
Fratribus:,hæc ultor tribuit necis:auctor uterq;
Labitur:augustas par uictima mitigat umbras.
Has dedit inferias tumulis:iuuenúq; duorum
Purpureos merito placauit sanguine manes
Illi iusticiam confirmauere triumphi
Præsentis docuere deos:hinc sæcula discant
Indomitum nihil esse pio:tutumue nocenti
Nuncius ipse sui longas incognitus egit
Præuento rumore uias:inopinus utrumq;
Perculit:&.clausos montes ut plana reliquit
Extruite immanes scopulos.attollite turres:
Cingite uos fluuiis:uastasq; opponite syluas:
Garganum alpinis:apeninumq; niualem:
Permixtis sociare iugis:& rupibus hemum
Addite caucaseis:inuoluite pelion ossæ:
Non dabitis murum:sceleri qui uindicat ibit:
Omnia subsident meliori peruia causæ.
Nec tamen oblitus ciuem:cædentibus atrox
Partibus infremuit.non insultare iacenti
Mallebat: mitis precibus:pietatis abundans
Pœnæ parcus erat.paci non intulit iram
Post acies odiis idem qui terminus armis
Profuit hoc uincente capi:multosq; subactos
Aspera laturæ commendauere catenæ:
Magnarum largitor opum:largitor honorum
Pronus:& in melius gaudens conuertere fata.
Hinc amor:hinc ualidum:deuoto milite robur:
Hinc natis mansura fides.hoc nobilis ortu
Nasceris:æquæua cum maiestate creatus:
Nullaq; priuatæ passus contagia sortis.
Omnibus aceptis ultro te regia solum
Protulit:& patrio felix adolescis in ostro:
Membraq; uestitu nunquã temerata profano
In sacros cecidere sinus.hispania patrem

Auriferis eduxit aquis. te gaudet alumno
Bosporus: hesperio de limine surgit origo:
Sed nutrix aurora tibi. pro pignore tanto
Certatur: geminus ciuem te uēdicat axis
Herculis: & bromii sustentat gloria thebas.
Hæsit apollineo delos latonia partu:
Cretaq; se iactat tenero reptata tonanti:
Sed melior delo: dictæis clarior oris:
Quæ dedit hoc numen regio: non littora nostro
Sufficerent angusta deo: nec inhospita cynthi
Saxa: tuos artus duro læsere cubili
Accliuis genitrix auro: circumflua gemmis:
In tyriis enixa toris: ululata uerendis
Aula puerperiis: quæ tunc documenta futuri?
Quæ uoces auium? quanti per inane uolatus?
Quis uatū discursus erat? tibi corniger hāmon:
Et dudum taciti rupere silentia delphi:
Te persæ cecinere magi. te sensit hetruscus
Augur: & inspectis babylonius horruit astris.
Chaldæi stupuere senes: cumanaq; rursus
Intonuit rupes rabidæ delubra sibyllæ.
Nec te progenitum cibeleius aere sonoro
Lustrauit coribas exercitus undiq; fulgens
Astitit: ambitur signis augustior infans:
Sensit adorantes galeas: redditq; ferocem
Vagitum lituis. uitam tibi contulit idem:
Imperiumq; dies: inter cunabula consul
Perueheris signans posito modo nomine fastos:
Donaturq; tibi: qui te produxerat: annus.
Ipsa quirinali paruum te cinxit amictu
Mater: & ad primas docuit reptare curules
Vberius sanctis: immortaliq; deorum
Crescis adoratus gremio. tibi sæpe diana
Mænalios arcus: uenatricesq; pharetras
Suspendit puerile decus: tu sæpe mineruæ
Lusisti clipeo: fuluamq; īpune pererrans

Aegida: tractasti blandos interitus angues.
Sæpe tuas etiam iam tum gaudente marito
Velauit regina comas: festinaq; uoti
Præsumptum diadema dedit. tum læuibus ulnis
Sustulit: & magno porrexit ad oscula patri:
Nec dilatus honos mutatus principe cæsar:
Protinus æquaris fratri: nec certius unq̃
Hortati superi. nullis præsentior æther
Affuit ominibus: tenebris inuoluerat atris
Lumē hyems: dēsosq; notus collegerat hymbres:
Sed mox quum solita miles te uoce leuasset
Nubila dissoluit phœbus: pariterq; dabantur
Sceptra tibi: mundoq; dies caligine liber
Bosporus aduersam patitur calcedona cerni.
Nec tantum uicina nitent: sed tota repulsis
Nubibus exuitur thrace: pangea renident.
Insuetosq; palus radios mæotica uibrat:
Nec boreas nimbos: aut sol ardentior egit:
Imperii lux illa fuit: præsagus obibat:
Cuncta nitor: risitq; tuo natura sereno:
Visa etiam medio populis mirantibus audax
Stella die: dubitanda nihil: nec crine retuso
Languida: sed quantus numeratur nocte bootes:
Emicuitq; plagis alieni temporis hospes
Ignis: & agnosci potuit quum luna lueret
Siue parens augusta fuit: seu forte refluxit
Diuus auus: seu te claris properantibus astris
Cernere: sol patiens cælum commune remisit.
Apparet quid signa ferant. uentura potestas
Claruit ascanio: subita quum luce comarum
Innocuus flagraret apex: phrygioq; uolutus
Vertice: fatalis redimiret tempora candor.
At tua cælestes illustrant omina flammæ:
Talis ab idæis primæuus iuppiter antris
Possessi stetit arce poli: famulosq; recepit
Natura tradente deos. lanugine nundum

Vernabant uultus:nec adhuc per colla fluebant
Moturæ conuexa comæ.tum ſcindere nubes
Diſcebat:fulmenq; rudi torquere lacerto.
Lætior augurio genitor natiſq; ſuperbus
Iam paribus:duplici fultus conſorte redibat:
Splendebatq; pio complexus pignora curru:
Haud aliter ſummo gemini cum patre lacones
Progenies ledæa ſedent:in utroq; relucet
Frater:utroq; ſoror.ſimilis chlamys effluit auro:
Stellati pariter crines.iuuat ipſe tonantem
Error:& ambiguæ placet ignorantia matri.
Eurotas proprios diſcernere neſcit alumnos.
Vt domus excepit reduces:ibi talia tecum
Pro rerum ſtabili fertur ditione loquutus.
Si tibi parthorum ſolium fortuna dediſſet
Chare puer:terriſq; procul uenerandus eois
Barbarus arſacio conſurgeret ore thiaras:
Sufficeret ſublime genus:luxuq; fluentem
Deſide:nobilitas poſſet te ſola tueri
Altera romanæ longe rectoribus aulæ
Conditio: uirtute decet.non ſanguine niti
Maior:& utilior facto coniuncta potenti
Vile lauens uirtus.quid enim ſubmerſa tenebris
Proderit?obſcuro ueluti ſine remige puppis:
Vel lyra quæ reticet:uel qui non tenditur arcus:
Hanc tamen haud quiſq̃ qui nõ agnouerit ante
Semet:& incertos animi placauerit æſtus:
Inueniet:longis illuc ambagibus itur.
Diſce orbis quod quiſq; ſibi quũ conderet artus
Noſtros:æthereis miſcens terrena prometheus
Synceram patri mentem furatus olimpo.
Continuit clauſtris: indignantemq; reuinxit:
Et quum non aliter poſſent mortalia fingi
Adiunxit geminas:illæ cum corpore lapſæ
Intereũt:hæc ſola manet:buſtoq; ſuperſtes
Euolat:hanc alta capitis fundauit in arce

Mandatricem operum:prospecturamq; labori.
Illas inferius collo:præceptaq; summæ
Passuras dominæ:digna statione locauit.
Quippe opifex ueritus cōfundere sacra pphanis
Distribuit partes animæ:sedesq; remouit
Iram sanguinei regio sub pectore cordis
Protegit:imbutam flammis:auidamq; nocendi:
Precipitemq; sui rabie succensa tumescit.
Contrahitur stupefacta metu:quũq; omĩa secum:
Duceret:& requiem membris uesana negaret:
Inuenit pulmonis opem:madidumq; fluenti
Præbuit:ut tumidæ ruerent in mollia fibræ.
At sibi cuncta petens:nil collatura cupido
In iecur:& tractus imos compulsa recessit.
Quæ uelut immanes reserat dum bellua rictus
Expleri:pasciq; nequit.nunc uerbere curas
Torquet auariciæ stimulis nunc flagrat amorum:
Nunc gaudet:nunc mœsta dolet:saciataq; rursus
Exoritur:cæsaq; redit pollentius hydra.
Hos igitur potuit siquis sedare tumultus
Inconcussa dabit puræ sacraria menti.
Tu licet extremos late dominere per indos
Te medus:te mollis arabs.te seres adorent.
Si metuis:si parua cupis:si duceris ira:
Seruitii patiare iugum.tolerabis iniquas
Interius leges:tunc omnia iure tenebis:
Quum poteris rex esse tui:procliuior usus
In peiora datur:suadetq; licentia luxum:
Illecebrisq; effræna fauet.tunc uiuere caste
Asperius:quum prompta uenus.tnm durius iræ
Cōsuluimus:quũ pœna patet.sed cōprime motus
Nec tibi quid liceat:sed quid fecisse decebit
Occurrat:mentemq; domet respectus honesti.
Hoc te preterea crebro sermone monebo:
Vt te totius medio telluris in orbe
Viuere cognoscas:cunctis tua gentibus esse

Facta palam:nec posse dari regalibus usq̄
Secretum uitiis nam lux altissima fati
Occultum nil esse sinit:latebrasq; per omnes
Intrat:& obtrusos implorat fama recessus.
Sis pius in primis:nam quū uincamur in omni
Munere.sola deos æquat clementia nobis.
Neu dubie suspectus agas:neu falsus amicis
Rumorumue auidus:qui talia curat inanes:
Horrebit strepitus:nulla non anxius hora.
Non sic excubiæ:nec circunstantia pila:
Quam tutatur amor:non extorquebis amari.
Hoc alterna fides:hoc simplex gratia donat.
Nonne uides operum qui se pulcherrimus ipse
Mundus amore ligat?nec ui connexa per æuum
Conspirant elementa sibi?qui limite phœbus
Cōtentus medio:contentus littore pontus:
Et qui perpetuo terras ambitq; uehitq;.
Nec premat incumbens oneri:nec cesserit aer.
Qui terret plus ipse timet.sors ista tyrannis
Conuenit:inuideat claris:fortesq; trucident.
Muniti gladiis uiuant:septiq; uenenis
Ancipites habeant artes:trepidiq; minentur.
Tu ciuem patremq; geras:tu consule cunctis
Nec tibi:nec tua te moueant:sed publica uota
In commune iubes siquid:censesq; tenendum:
Primus iussa subi:tunc obseruantior æqui
Fit populus:nec ferre uetat:quum uiderit ipsum
Auctorem parere sibi:componitur orbis
Regis ad exemplum:nec sic inflectere sensus
Humanos edicta ualent:quam uita regentis.
Mobile mutatur semper cum principe uulgus.
His tamen effectis:nec fastidire minores:
Neu pete præscriptos homni trāscendere fines.
Inquinat egregios adiuncta superbia mores.
Non tibi tradidimus dociles seruire sabæos
Armeniæ dominum:nec te præfecimus oræ:

Nec damus aſſyriam:tenuit quã fœmina: gẽtem.
Romani:qui cuncta diu rexere:regendi.
Qui nec tarquinii faſtus:nec iura tulere
Cæſaris:annales ueterum delicta loquuntur.
Hærebant maculæ.quis non per ſecula damnat
Cæſareæ portenta domus? quam dira neronis
Funera? quam rupes caprearum tetra latebit
Incæſto poſſeſſa ſeni? uictura feretur
Gloria traiani:non tã qui tigride uicto
Noſtra triumphati fuerat prouincia parthi.
Alta quod inuectus fractis capitolia dacis
Quam patriæ quod mitis erat:nec deſine tales
Nate ſequi.ſi bella tonant:prius agmina duris
Exerce ſtudiis:& ſæuo præſtrue marti.
Non brumæ requies:non hybernacula ſegnes
Eneruent torpore manus.ponenda ſalubri
Caſtra loco:præbenda uigil cuſtodia uallo.
Diſce ubi denſari cuneus:ubi cornua tendi
Aequius:aut iterum flecti:quæ montibus aptæ:
Quæ campis acies:fraudi quæ accomoda uallis
Quæ uia difficilis:fidit ſi mœnibus hoſtis:
Tum tibi murali libretur machina pulſu:
Saxa rotet præceps aries:prætectaq; portas
Teſtudo feriat:ruat emerſura iuuentus
Effoſſi per operta ſoli.ſi longa moretur
Obſidio:tum uota caue ſecura remittas:
Incluſumue putes:multis damnoſa fuere
Gaudia:diſperſi pereunt;ſomnoq; ſoluti
Sæpius incautæ nocuit uictoria turbæ.
Neu tibi regificis tentoria larga redundent
Deliciis.non imbelles ad ſigna miniſtros
Luxuries armata trahat:neu flantibus auſtris
Neu pluuiis cædas:neu defenſura calorem
Aurea ſumoueant rapidos umbracula ſoles:
Inuentis utare cybis:ſolabere partes
Aequali ſudore tuas ſi collis iniquus

Primus ini:ſyluam ſi cædere prouocat uſus.
Ne pudeat ſumpta quercum ſtrauiſſe bipenni:
Calcatur ſi pigra palus.tuus ante profundum
Prætentet ſonipes:fluuios tu protere curru
Hærentes glacie:liquido tu ſcinde natatu:
Nunc eques in medias equitũ te conſere turmas:
Nunc pedes aſſiſtas pediti: tum promptius ibunt
Te ſocio:tum conſpicuus gratuſq; geretur
Sub te teſte labor:dicturum plura parentem
Voce ſubis:equidẽ faueant modo numina cœptis
Hæc effecta dabo:nec me fratriq; tibiq;
Diſſimilem populi:cõmiſſaq; regna uidebunt:
Sed cur non potius uerbis quæ differis uſu
Experior?gelidas certe nunc tendis in alpes:
Duc tecum comitẽ:figant ſine noſtra tyramnum
Spicula.paleſcat noſtro ſine barbarus arcu.
Italiam ne feram furiis prædonis acerbi
Subiectam?patiar romam ſeruire clienti?
Vſq; adeo ne puer:nec me polluta poteſtas
Nec pia cognati tanget uindicta cruoris?
Per ſtrages equitare libet.da protinus arma:
Cur annos obiicis:pugnæ cur arguor impar?
Aequalis mihi pyrrhus erat:quũ pergama ſolus
Verteret:& patri non degeneraret achilli
Deniq; ſi princeps caſtris hærere nequibo.
Vel miles ueniam:delibat dulcia nati
Oſcula:miratuſq; refert.Laudanda petiſti.
Sed feſtinus amor:ueniet robuſtior ætas:
Ne propera :nec dum decimas emenſus ariſtas
Aggrederis metuenda uiris:ueſtigia magnæ
Indolis agnoſco:fertur pelleus eoum
Qui domuit Porum:quũ ꝓſpera ſæpe Philippi
Audiret:lætos inter fleuiſſe ſodales:
Nil ſibi uincendum patris uirtute relinqui.
Hos uideo motus:fas ſit promittere patri:
Tantus eris:noſtro nec debes regna fauori:

Quæ tibi iam natura dedit. ſic mollibus olim
Stridula ducturum pratis examina regem:
Naſcentem uenerãtur apes: & publica mellis
Iura petunt: traduntq; fauos. ſic paſcua paruus
Vendicat: & nec dum firmatis cornibus audax
Iam regit armentum uitulus. ſed prælia differt
In uenerem: patienſq; meum cum fratre tuere
Me bellante locum. uos impacatus araxes:
Vos celer euphrates timeat. ſit nilus ubiq;
Veſter: & emiſſo qnicquid ſol imbuit ortu:
Si pateant alpes. habeat ſi cauſa ſecundos
Iuſtior euentus: a deris: parteſq; receptas
Suſcipies: animoſa tuas ut gallia leges
Audiat: & noſtros æquus modereris iberos.
Tunc ego ſecurus fati: lætuſq; laborum
Diſcedam uobis utrumq; regentibus axem:
Interea muſis animus dum mollior inſtet:
Et quæ mox imitere legas: nec deſinat unquam
Tecum graia loqui: tecum romana uetuſtas
Antiquos euolue duces: aſſueſce futuræ
Militiæ: latium retro te confer in æuum:
Libertas quæſita placet. mirabere brutum
Perfidiam damnas metii ſaciabere pœnis:
Triſte rigor nimius: torquati deſpue mores:
Mors impenſa bonum: decios uenerare ruentes:
Vel ſolus quid fortis agat: te ponte ſoluto
Oppoſitus cocles: mutii te flamma docebit
Quid mora perfringat. fabius quid rebus in artis
Dux gerat: oſtendat gallorum ſtrage camillus:
Diſcitur hinc nullos meritis obſiſtere caſus:
Prorogat æternam feritas tibi punica famam.
Regule: ſucceſſus ſuperant aduerſa catonis:
Diſcitur in quantum paupertas ſobria poſſit:
Pauper erat curius: reges quum uinceret armis:
Pauper fabricius: pyrrhi cum ſperneret aurum.
Sordida ſerranus flexit dictator aratra:

Lustratæ lictore casæ: facesꝗ salignis
Postibus affixit: collectæ consule messes:
Et sulcata diu trabeato rura colono.
Hæc genitor præcepta dabat: uelut ille carinæ
Longeuus rector: uariis quẽ sæpe procellis
Explorauit hyems: ponto iam fessus: & annis
Aequoreas alni nato commendat habenas.
Et casus: artesꝗ docet: quo dextra regatur
Sidere: quo fluctus possit moderamine falli:
Quæ nota nimborum. quæ fraus infida serenis.
Quid sol occiduus prodat: quo saucia uento
Decolor iratos attollat cynthia uultus.
Aspice nunc quacũꝗ micas: seu circulus austri
Magne parens gelidi seu te meruere triones
Aspice: completur uotum. iam natus adæquat
Te meritis: & quod magis est optabile: uincit
Discedens: clipeum: defensonremꝗ dedisti
Pro nobis nihil ille pati: nullũꝗ recusat
Discrimen tentare sui. non dura uiarum:
Non incerta maris: libyæ squalentis harenas
Audebit superare pedes: madidaꝗ cadente
Pleiade: getulas intrabit sirtibus undas:
Hunc tamen in primis populos lenire feroces:
Et rhenum pacare iubes: uolat ille citatis
Vectus equis: nullaꝗ latus stipante caterua
Aspera nubiferas qua rhetia porrigit alpes:
Pergit: & hostiles (tanta est fiducia) ripas
Incomitatus adit. totum properare per amnem
Attonitos reges humili ceruice uideres
Ante ducem nostrum: flauam sparsere sicambri
Cæsariem: pauidoꝗ orantes murmure franci
Procubuere solo: iuratur honorius absens:
Imploratꝗ tuum supplex alemania nomen.
Basternæ uenere duces: uenit accola syluæ
Bructerus ercinæ: latisꝗ paludibus exit
Cimbrus: & ingentes albim liquere cheruci.

Accipit ille preces uarias: tardeq; rogatus
Annuit: & magno pacem pro munere donat.
Nobilitant ueteres germanica fœdera drusos:
Marte sed ancipiti: sed multis cladibus empta.
Quis uictum meminit sola formidine rhenum:
Quod longis alii bellis potuere mereri.
Hoc tibi dat Stiliconis iter: post ocia galli
Limitis: hortaris graias fulcire ruinas
Ionium tegitur uelis: uentiq; laborant
Tot curuare sinus: seruaturasq; corynthum
Prosequitur facili neptunus gurgite classes
Et puer isthmiaci iam pridem littoris exul
Secura repetit portus cum matre palæmon.
Castra cruore natant. moritur pellita iuuentus:
Pars morbo: pars ense perit: non lustra lycæi.
Non erymanthææ iam copia sufficit umbræ:
Innumeris exuta rogis: exutaq; ferro:
Sic flagrasse suas lætantur menala syluas
Excutiat cineres ephyre: sparthanus: & arcas
Tutior: exangues pedibus proculcet aceruos
Fessaq; pensatis respiret græcia pœnis.
Gens qua non scythicos diffusior ulla tryones
Incoluit: cui paruus athos: angustaq; thrace
Cum transiret erat: per te uiresq; tuorum
Fracta ducum: lugetq; sibi iam rara superstes.
Et quorum turbæ spacium uix præbuit orbis:
Vno colle latent: sitiens inclusaq; uallo
Ereptas quæsiuit aquas: quas hostibus ante
Contiguas: alio Stilico deflexerat arcu:
Mirantemq; nouas ignota per auia ualles:
Iusserat aduerso fluuium migrare meatu:
Obuia quid mirum uinci? quum barbarus ultro
Iam cupiat seruire tibi: tua sarmata discors
Sacramenta petit. proiecta fraude gelonus
Militat. in latios ritus transistis alani.
Vt fortes in marte uiros: animisq; paratos

Sic iustos in pace legis:longumq; tueris
Electos: crebris nec succedentibus urges
Iudicibus:notis regimur:fruimurq; quietis:
Militiæq; bonis:ceu bellatore quirino:
Ceu placido moderante numa:non iminet ensis.
Nullæ nobilium cædes:non crimina uulgo
Texuntur.patria mœstus non truditur exul.
Impia continui cessant augmenta tributi.
Non infelices tabulæ:non hasta refixas
Vendit opes auidis.emptor non uoce citatur
Nec tua priuatis crescunt æraria damnis
Munificus laudis:sed non es prodigus auri.
Perdurat non empta fides:nec pectora merces
Alligat:ipsa suo pro pignore castra laborant
Te miles nutritor amat.Quæ deniq; romæ
Cura tibi? quam fixa manet reuerentia patrum
Firmatur senium iuris:priscamq; resumunt
Canitiem leges:emendãturq; uetustæ:
Acceduntq; nouæ.talem sensere solonem
Res pandioneæ:sic armipotens lacedæmon:
Que sub te uel causa grauis? uel iudicis error.
Nec legitur dubiis quis litibus addere finem
Iustior & mersum latebris educere uerum.
Quæ pietas? quantusq; rigor? trãquillaq; magni
Vis animi? nulloq; leuis terrore moueri.
Nec noua mirari facilis? quæ docta facultas
Ingenii? linguæq; modus? responsa uerentur
Legati:grauibusq; latet sub moribus ætas
Quantus in ore pater? radiat quã torua uoluptas
Frontis:& augusti maiestas grata pudoris
Iam patrias imples galeas:iam cornus auita
Tentatur:uibranda tibi promittitur ingens
Dextra rudimentis:romanaq; nota moratur.
Quis decor:incedis quotiens clypeatus:& auro
Squameus:& rutilus cristis:& casside maior?
Sic quum threicia primum sudaret in hasta

Flumina lauerunt puerum rhodopeia martem.
Quæ uires iaculis? uel quum gortynia tendis
Spicula: quam felix arcus: certiq; petitor
Vulneris: & iussum mentiri nescius ictum?
Scis quo more cydon: qua dirigat arte sagittas
Armenius: refugo quæ sit fiducia partho.
Sic amphioniæ pulcher sudore palestræ
Alcides pharetras: dircæaq; tela solebat
Prætentare feris: olim domitura gigantes:
Et pacem latura polo: semperq; cruentus
Ibat: & alcmenæ prædam referebat ouanti.
Ceruleus tali prostratus apolline phyton
Implicuit fractis moritura uolumina syluis.
Quum uectaris equo: simulacraq; martia ludis:
Quis molles sinuare fugas: quis tendere contum
Acrior? aut subitos melior flexisse recursus?
Non te massagetæ: non gens exercita campo
Thessala: non ipsi poterunt æquare bimembres.
Vix comites alæ: uix te suspensa sequuntur
Agmina: feruentesq; tumét post terga dracones:
Vtq; tuis primum sonipes calcaribus arsit.
Ignescunt patulæ nares: non sentit arenas
Vngula: discussæq; iubæ sparguntur in armos.
Turbantur phaleræ: spumosis morsibus aurum
Fumat: anhelantes exundant sanguine gemmæ.
Ipse labor: puluisq; decet: confusaq; motu
Cæsaries: uestis radiato murice solem
Combibit: ingesto crispatur purpura uento.
Si dominus legeretur equis: tua posceret ultro
Verbera nereidum stabulis nutritus arion:
Seruiretq; tuis contempto castore frenis
Cyllarus: & flauum xanthus spreuisset achillem.
Ipse tibi famulas præberet pegasus alas:
Portaretq; libens: melioraq; pondera passus
Bellerophontæas indignaretur habenas:
Quin etiam uelox auroræ nuncius æthon

Qui fugat hinnitu ſtellas:roſeoq; domatur
Lucifero:quoties equitem te cernit ab aſtris
Inuidet:inq; tuis mauult ſpumare lupatis:
Nunc quoq; quos habitus:quãtæ miracula põpæ
Vidimus? auſonio qnum iam ſuccinctus amictu
Per ligurum populos ſolito conſpectior ires?
Atq; inter niueas alte ueherere cohortes:
Obnixiſq; ſimul pubes electa lacertis
Sidereum geſtaret onus ſic numina nymphis
In uulgus proferre ſolet:penetralibus exit
Effigies:breuis illa quidem:ſed plurimus infra
Liniger:impoſita ſuſpirans ueſte ſacerdos
Teſtatur ſudore deum.nilotica ſiſtris
Ripa ſonat:uarioſq; modos ægyptia ducit
Tibia:ſubmiſſis admugit cornibus apis:
Omnis nobilitas:omnis tua ſacra frequentat.
Tibridis:& latii ſoboles conuenit in unum
Quicqd in orbe fuit ꝓcerũ:qbus auctor honoris
Vel tu:uelgenitor:numeroſo conſule,conſul
Cingeris:& ſocios gaudes admittere patres
Illuſtri te prole tagus:te gallia doctis
Ciuibus: & toto ſtipauit roma ſenatu.
Portatur iuuenum ceruicibus aurea ſedes:
Ornatuq; nouo grauior deus.aſperat indus
Velamenta lapis:precioſaq; fila ſmaragdis
Ducta uirent:amethiſtus ineſt;& fulgor iberus
Temperat arcanis hiacynthi cerula flammis.
Nec rudis in tali ſuffecit gratia textu.
Auget acus meritum:picturatumq; metallis
Viuit opus:multaq; ornantur iaſpide uultus.
Et uariis ſpirat nereia baccha figuris:
Quæ tantum potuit digitis mollire rigorem
Ambitioſa colus? uel cuius pectinis arte
Traxerunt ſolidæ gemmarum ſtamina tellæ?
Inuia quis calidi ſcrutatus ſtagna profundi
Tethyos inuaſit gremium? quis diuitis algæ

Germina: flagrantes inter quæsiuit harenas.
Quis iunxit lapides ostro? quis miscuit ignes?
Sydonii rubriq; maris? tribuere colorem
Phœnices. seres subtegmina. pondus hidaspes.
Hoc si mœonias cinctu graderere per urbes
In te pampineos præferret lydia tyrsos.
In te Nysa choros. dubitarent orgia bacchi
Cui furrerent: irent blandæ sub uincula tigres.
Talis erythræis intextus nebrida gemmis
Liber agit currus: & caspia flectit eburnis
Colla iugis. satyri circum: crinemq; solutæ
Mænades. astringunt hederis uictricibus indos
Ebrius hostili uelatur palmite ganges.
Aspice mox lætum sonuit clamore tribunal.
Te fastos ineunte quater solennia ludit
Omnia libertas: deductum uindice morem
Lex celebrat: famulusq; iugo laxatus herili:
Ducitur: & grato remeat securior ictu
Tristis conditio pulsata fronte recedit
In ciuem. rubuere genæ: tergoq; remouit
Verbera: promissi felix iniuria uoti.
Prospera romulæis sperantur tempora rebus
In nomen uentura tuum: præmissa futuris
Dant exempla fidem. quotiens te cursibus æui
Prefecit: totiens accessit laurea patri.
Ausi danubium quondam transnare grotunni:
In lintres fregere nemus: tibi mille ruebant
Per fluuium plenæ cuneis immanibus alni.
Dux odotheus erat. tantæ conamina classis
Incipiens ætas: & primus contudit annus.
Submersæ sedere rates. fluitantia nunquam
Largius arctoos pauere cadauera pisces.
Corporibus premitur peuce. per quinq; recurrēs
Hostia barbaricos uix egerit unda cruores.
Confessusq; pares odothei regis opima
Retulit: exuuiasq; tibi: ciuile secundis

Conficis auſpiciis bellum.tibi debeat orbis.
Facta grutunnorum:debellatumq; tyrannum.
Iſter ſanguineos egit te conſule montes:
Sed patriis olim fueras ſucceſſibus auctor:
Nũc erit ipſe tuis:ſemper uenere triumphi
Cum trabeis:ſequiturq; tuos uictoria faſces.
Sis precor aſſidue conſul:mariiq; relinquas
Et ſenis auguſti numerum:quæ gaudia mundi
Per tua lanugo quum ſerpere cœperit ora:
Quum tibi prodiderit feſtas nox ꝓnuba tedas:
Quæ tali donata toro? quæ murice fulgens
Ibit in amplexus tanti regina mariti:
Quæ nam tot diuis ueniet nurus? omnibus aruis
Et toto dotanda mari:quantuſq; feretur
Idem per zephyri metas hymenæus:& euri.
O mihi ſi liceat thalamis intendere carmen
Connubiale tuis:ſi te iam dicere patrem
Tempus erit:quũ tu trans rheni cornua uictor
Arcadius captæ ſpoliis babylonis honuſtus
Communem maiore toga ſignabitis annum:
Crinituſq; tuo ſudabit faſce lyæus.
Vltima fraternas horrebunt bactra ſecures.

CLAVDIANI.PROLOGVS IN PANAEGYRIM MANLII Theodorii con.

a

AVDEBIS NE:PRECOR. DOCTAE ſubiecta cateruæ
INTER TOT PROCERES NOſtra thalia loqui?
Nec te fama uetat uero quam celſius actam
Vel ſeruaſſe labor:uel minuiſſe pudor.
An tibi continuis creuit fiducia caſtris?
Totaq; iam uatis pectora miles habet?
Culmina romani:maieſtatemq; ſenatus:
Et quibus exultat gallia cerne uiros:

Omnibus audimur terris:mundiq; per aures
Ibimus:ha nimius consulis urget amor.
Iuppiter ut perhibent:spacium quũ discere uellet
Naturæ:regni nescius ipse sui.
Armigeros utrimq; duos æqualibus alis
Misit ab eois occiduisq; plagis.
Parnasus geminos fertur iunxisse uolatus.
Contulit alternas phythius axis aues.
Princeps non aquilis terram cognoscere curat.
Certius in nobis æstimat imperium.
Hoc ego concilio collectum metior orbem.
Hoc uideo cœtu quicquid ubiq; micat.

CLAVDIANI PANAGYRIS IN CONSVlatum Manlii Theodori.

UPSA QVIDEM VIRTVS PREciũ sibi:solaq; late
FORTVNAE SECVRA NITet:nec fascibus ullis
Erigitur:plausuue petit clarescere uulgi.
Nil opis externæ cupiens:nil indiga laudis:
Diuitiis animosa suis:immotaq; cunctis
Casibus:ex alta mortalia despicit arce.
At tamen inuitam blande uestigat:& ultro
Ambit honor.docuit totiens a rure profectus
Lictor:& in mediis consul quæsitus aratris.
Te quoq; naturæ sacris:mundiq; uacantem
Emeritum pridem:desudatisq; remotum
Iudiciis:eadem rursus complexa potestas
Euehit:& reducem notis imponit habenis.
Accedunt trabeæ.nil iam theodore relictum:
Quo uirtus animo crescat:uel splendor honore.
Culmen utrumq; tenes.talem te protinus anni
Formauere rudes:& dignum uita curuli
Traxit iter:primæq; senes cessere iuuentæ.

Iam tunc canities animi:iam dulce loquendi
Pondus:& attonitas sermo qui duceret aures:
Mox undare foro uictrix opulentia linguæ:
Tutariq; reos.ipsa hæc amplissima sedes
Orantem stupuit bis laudatura regentem.
Hinc te pars libyæ moderantem iura probauit:
Quæ nunc tota probat:longi sed pignus amoris
Exiguæ peperere moræ:populumq; clientem
Publica mansuris testantur uocibus æra.
Inde tibi macedum tellus:& cõdita pellæ
Mœnia:quæ famulus quõdam ditauit hidaspes.
Tantaq; commissæ reuocasti gaudia genti
Mitibus arbitriis:quantum bellante philippo
Floruit:aut nigri cecidit quum regia porri.
Sed non ulterius te præbuit urbibus aula.
Malluit esse suum:terris edicta daturus
Supplicibus responsa uenis:oracula regis
Eloquio creuere tuo:nec dignius unq̃
Maiestas meminit sese romana loquutam.
Hinc sacræ mandantur opes:orbisq; tributa
Possessi quicquid fluuiis euoluitur auri:
Quicquid luce procul uenas rimata sequaces
Abdita pallentis fodit solertia bessi.
Ac uelut exertus lentandis nauita tonsis
Præficitur lateri custos.hinc ardua proræ
Temperat:& fluctus tempestatesq; futuras
Edocet:assiduo cum dorida uicerit usu:
Iam clauum:totamq; subit torquere carinam:
Sic quum clara diu rerum documenta dedisses
Non te parte sui:sed in omni corpore sumpsit
Imperium:cunctasq; dedit tellure regendos
Rectores.ispana tibi:germanaq; tethys
Paruit:& nostro diducta britannia mundo:
Diuersoq; tuas coluerunt gurgite uoces.
Lentus arar:rhodanusq; celer:& diues iberus:
O quotiens doluit rhenus.qua barbarus ibat:

Quod te non geminis frueretur iudice ripis.
Vnius fit cura uiri:quodcuuq; rubescit
Occasus:quodcunq; dies deuexior ambit.
Tam celer assiduos expleuit cursus honores.
Vna potestatum spaciis interfuit ætas:
Totq; gradus fati iuuenilibus intulit annis
Postq̄ parta quies:& summum nacta cacumen
Iam secura petit:priuatun gloria portum
Ingenii redeunt fructus:aliiq; labores.
Et uitæ pars nulla perit.quodcunq; recedit
Litibus:incumbit studiis:animusq; uicissim
Aut curam imponit populis:aut ocia musis.
Omnia cecropiæ relegis secreta senectæ:
Discutiens quid quisq; nouum mandauerit æuo:
Quantaq; diuersæ producant agmina sectæ.
Namq; aliis princeps rerum disponitur aer:
Hic cōfidit aquis:hic procreat omnia flāmis.
Alter in ætnæas casurus sponte fauillas
Dispergit:reuocatq; deum:rursusq; receptis
Nectit amiciciis quicquid discordia soluit.
Corporis hic damnat sensus:uerūq; uideri
Pernegat hic semper lapsuræ pondera terræ
Conatur rapido cæli fulcire rotatu.
Accenditq; diem prærupti turbine saxi.
Ille ferox:uńoq; tegi non passus olympo:
Immersum per inane uolat:finemq; perosus
Parturit innumeros angusto pectore mundos.
Hi uaga collidunt cæcis primordia plagis.
Numina constituunt alii:casusq; relegant.
Graiorum obscuras romanis floribus artes
Irradias:uicibus gratis formare loquentes
Suetus:& alterno uerum contexere nodo.
Quicquid socratico manauit ab ordine:quicqd
Docta cleanteæ sonuerunt atria turbæ.
Inuentum quodcunq; tuo chrysippe recessu
Quicquid democritus risit:dixitq; tacendo

Pythagoras:uno ſe pectore cuncta uetuſtas
Condidit:& maior collectis uiribus exit.
Ornantur ueteres:& nobiliore magiſtro
In latium ſpretis academia migrat athenis:
Vt tandam proprius diſcat quo fine beatum
Dirrigitur:quæ norma boni:quis limes honeſti.
Quænam membra ſui uirtus diuiſa domandis
Obiectet uitiis:quæ pars iniuſta recidat:
Quæ uincat ratione metus:quæ frænet amores.
At quotiens elementa doces:ſemperq; fluentis
Materiæ cauſas:quæ uis animauerit aſtra.
Impleritq; choros.quo uiuat machina motu
Sidera quur ſeptem retro nitantur in ortus
Obluctata polo:uariiſq; meatibus idem
Arbiter:an gemine conuertant æthera mentes
Sit ne color proprius rerum:luciſq; repulſu
Eludant aciem:tumidos quæ luna recurſus
Nutriat oceani.quo fracta tonitrua uento:
Quis trahat hymbriferas nubes. quo ſaxa creāť
Grādinis:unde rigor niuibus:quæ flabra ꝑ auras
Excutiant rutilos tractus:aut fulmina uelox
Torqueat:aut triſtem figat crinita cometem.
Iam tibi cōpoſitā fundauerat anchora puppim:
Telluris iam certus eras:facunda placebant
Ocia.naſcentes ibant in ſæcula libri;
Quum ſubito liquida ceſſantē uidit ab æthra
Iuſtitia:& tanto uiduatas iudice leges.
Coutinuo frontem lymbo uellata pudicam
Deſerit autumni portas:qua uergit in auſtrum
Signifer:& noctis reparant diſpendia chele.
Pax auibus quacunq; uolant:rabiemq; frementes
Depoſuere feræ:lætatur terra reuerſo
Numine.quod priſci poſt tēpora perdidit auri.
Illa per occultum ligurum ſe mœnibus infert:
Et caſtos leuibus plauſtris ingreſſa penates
Inuenit æthereos ſignantem in puluere curſus.

Quos pia sollicito deprehendit pollice memphis:
Quæ moueant momenta polū:quā certus ī astris
Error:quis tenebras soli causisq; meantem
Defectum īdicat numeris:quæ linea phœben
Damnet:& excluso pallentem fratre relinquat.
Vt procul aspexit fulgentia uirginis ora:
Cognouitq; deam:uultus ueneratur amicos.
Occurrit:scriptæq; notas confundit arenæ:
Tunc sic diua prior:manli syncera bonorum
Congeries:in quo ueteris uestigia recti:
Et ductos uideo mores meliore metallo.
Iam satis indultum studiis:musæq; tot annos
Eripuere mihi:pridem te iura reposcunt.
Aggredere:& nostro rursum te redde labori:
Nec tibi sufficiat transmissæ gloria uitæ
Humanum curare genus quis terminus unq̄
Præscripsit? nullas recipit prudentia metas.
Adde quod hæc potuit multis contingere sedes.
Sed meritis tantum redeunt:actusq; priores
Commendat repetitus honor:uirtusq; reducit.
Quos fortuna regit: melius magnoq; petendum,
Credis? an abstrusa rerum ratione morari?
Scilicet illa tui patriam præcepta platonis
Erexere magis:quam qui responsa sequutus
Obruit eoas classes:urbesq; carinis
Vexit:& arsuras medo subduxit athenas.
Spartanis potuit robur præstare lycurgus
Matribus:& sexum leges uicere seueræ.
Ciuibus & uetitis ignauo credere muro
Tutius obiecit nudam lacedemona bellis.
An tot pythagoræ monitus animiq; silentes
Famosum oebalii luxum pressere tarenti.
Quis uero insignem tanto sub principe curam
Respuat? aut quando meritis maiora patebunt
Premia? quis demens adeo:qui iungere sensus
Cum stilicone neget? similem quæ pertulit ætas

Consilio uel marte uirum? nunc Brutus amaret
Viuere sub regno tali: succumberet aulæ
Fabricius: cuperent ipsi seruire catones:
Nonne uides ut nostra soror clementia tristes
Obtundit gladios? fratres amplexa serenos
Assurgat pietas? fractis ut lugeat armis
Perfidia? & laceris morientes crinibus hydri
Lambant inualido furiarum uincla ueneno?
Exultat cum pace fides. iam sidera cunctæ
Linquimus: & placidas iter discurrimus urbes.
Nobiscum theodore redi. Subit ille loquentem
Talibus: Agrestem dudum me diua reuerti
Cogis: & infectum longi rubigine ruris
Ad tua signa uocas? nunq̃ mihi cura tot annis
Altera: quam duras sulcis mollire nouales.
Nosse soli uires: nemori quæ cõmoda rupes
Quis felix oleæ tractus: quæ gleba faueret
Frugibus: aut qualis tegeret uindemia colles
Terribiles rursum lituos ueteranus adibo?
Et dessueta uetus tentabo cerula uector?
Collectamq; diu: & certis ut cunq; locatam
Sedibus: in dubium patiar deponere famam?
Nec me quid ualeat natura fortior usus
Præterit: aut quantum neglectæ defluat arti:
Desidis aurigæ non audit uerbera currus.
Nec manus agnoscit quem non exercuit arcum:
Esse sed iniustum fateor quodcunq; negatur
Iusticiæ: tu prima hominem siluestribus antris
Elicis: & fœdo detergis sæcula uictu:
Te propter colimus leges: animosq; ferarum
Exuimus: nitidis quisquis te sensibus hausit
Irruet intrepidus flamis: hyberna secabit
Aequora: consertos hostes superabit inermis.
Ille uel æthiopum pluuiis solabitur æstus.
Illum trans scythiam uernus comitabitur aer.
Sic fatus: tradente dea sucepit habenas.

Quatuor ingenti iuris temone refusas
Prima padũ:tyberimq; ligat:crebrisq; micantẽ
Vrbibus italiam:lydos:pœnosq; secunda
Temperat:illyrico se tertia porrigit orbi
Vltima sardiniam cirnon:trifidamq; retentat
Sicaniam:& quicquid tyrrhena fuditnr unda
Vel gemit ionia:nec te tot limina rerum:
Aut tantum turbauit onus:sed ut altus olympi
Vertex:qui spacio uentos hyemesq; reliquit:
Perpetuum nulla temeratus nube serenum
Celsior exurgit pluuiis:auditq; ruentes
Sub pedibns nimbos:& rauca tonitrua calcat:
Sic patiens animus per tanta negocia liber
Emergit:similisq; sui:iustiq; tenorem
Flectere:non odium cogit:non gratia suadet.
Nam spretas quis opes:intactaq; pectora lucro
Commemoret: fuerint aliis hæc forte decora.
Nulla potest laus esse tibi:quæ crimina purget.
Seruat inoffensam diuina modestia uocem.
Temperiem seruant oculi:nec lumina feruor
Asperat:aut rabidas diffundit sanguine uenas:
Nullaq; mutati tempestas proditur oris.
Quinetiam sontes expulsa corrigis ira:
Et placidus dilecta domas:nec dentibus unq̃
Instrepis horrendũ:fremitu nec uerbera poscis.
Qui fruitur pœna ferus est:legumq; uidetur
Vindictam prestare sibi:quum uiscera felle
Canduerint:ardet stimulis:ferturq; nocendi
Prodigus:ignarus causæ.diis proximus ille est:
Quem ratio:nõ ira mouet:qui facta rependens
Consilio:punire potest mucrone cruento.
Se iactent alii:studeant feritate timeri
Addictoq; hominum cumulent æraria censu.
Lene fluit nilus:sed cunctis amnibus extat
Vtilior:nullas confessus murmure uires.
Acrior at rapidus tacitas prætermeat ingens

Danubius ripas:eadem clementia sæui
Gurgitis immēsum deducit in hostia gangem:
Torrentes immane fremant:lapsisq; minentur
Pontibus:inuoluant spumoso uertice siluas.
Pax maiora decet:peragit tranquilla potestas
Quod uiolenta nequit:mandataq; fortius urget
Imperiosa quies.idem prædurus iniquas
Accepisse preces:rursus quæ digna petitu]
Largitor facilis:nec quæ comitatur honores:
Ausa tuam leuiter tentare superbia mentem.
Frons priuata manet:non se meruisse fatetur:
Qui creuisse putet:rigidi sed plena pudoris
Elucet grauitas fastu iocunda modesto
Quæ non seditio? quæ non insania uulgi.
Te uiso lenita cadat? quæ dissona ritu
Barbaries:media quam non reuerentia frangat?
Vel quis non sitiens sermonis mella politi:
Deserat orphæos blanda testudine cantus?
Qualem te legimus teneri primordia mundi
Scribentem:aut partes animæ:p singula talem
Cernimus:& similes agnoscit pagina mores.
Nec dilata tuis augusto iudice merces
Officiis:illumq; habitum:quo iungitur aulæ
Curia:qui socios proceres cum principe nectit:
Quem pater ipse gerit:perfecto detulit anno.
Deposuitq; suas te succedente curules:
Crescite uirtutes:fœcundaq; floreat ætas.
Ingeniis patuit campus:certusq; merenti
Stat fauor:ornatur propriis industria donis.
Surgite sopitæ:quas obruit ambitus:arte.
Nil licet inuidiæ:Stilico dum prospicit orbi:
Sidereusq; gener.non hic uiolata curulis.
Turpia non latios incestant nomina fastos.
Fortibus hæc concessa uiris:solisq; gerenda
Patribus:& romæ nunq̃ latura pudorem.
Nuncia uotorum celeri iam fama uolatu

Mouerat aonios audito consule lucos:
Concinuitq; felix helicon:fluxitq; aganippe
Largior: & docti riserunt floribus amnes.
Vranie redimita comas:qua sæpe magistra
Manlius igniferos radio descripserat axes:
Sic alias hortata deas.patimur ne sorores
Optato procul esse die? nec limina nostri
Consulis:& semper dilectas uisimus ædes?
Et fasces subiisse nouos? miracula plebi
Colligite:& claris nomen celebrate theatris:
Tu iouis æquorei submersam fluctibus aulam
Oratum uolucres erato iam perge quadrigas:
A quibus haud unq̃ palmam rapturus arion.
Illustret circum sonipes: quicunq; superbo
Perstrepit hinnitu betim:qui splendida potat
Stagna tagi:madidoq; iubas aspergitur auro.
Calliope liquidas alcidem posce palæstras.
Cuncta palæmoniis manus explorata coronis
Adsit:& helæo pubes laudata tonanti.
Tu iuga taygeti:frondosaq; mænala clio
I:triuiæ supplex: non aspernata rogantem
Amphitheatrali faueat latonia pompæ.
Audaces legat ipsa uiros:qui corda ferarum
Arte ligent: certoq; premant uenabula nisu.
Ipsa truces fœtus:captiuaq; ducat ab antris
Prodigia:& cædis sitientem differat arcum:
Conueniant ursi:magna quos molle ruentes
Torua lycaoniis helice miretur ab astris.
Perfossiq; ruant populo pallente leones.
Quales migdonio curru frenare cybelle
Optet:& herculei mallent fregisse lacerti.
Obuia fulminei properent ad uulnera pardi.
Semine permixto geniti:quum forte leænæ
Nobiliorem uterum uiridis corrupit adulter.
Hi maculis patres referunt:& robore matres.
Quicquid monstriferis nutrit getulia campis:

Alpina quicquid tegitur niue:gallica siquid
Sylua timet:iacet: largo ditescat arena
Sanguine:consument totos spectacula montes:
Nec molles egeant nostra dulcedine ludi:
Qui lætis risum salibus mouisse facetus:
Qui nutu:manibusq; loquax:cui tibia flatu:
Cui plectro pulsanda chelis:qui pulpita socco
Personat:aut alte graditur maiore cothurno.
Et qui magna leui detrudens murmura tactu
Innumeras uoces segetis moderatus ahenæ:
Intonat erranti digito:penitusq; trabali
Vecte laborantes in carmina concitat undas.
Vel qui more auium sese iaculantur in auras:
Corporaq; ædificant celeri crescentia nexu:
Quorum compositam puer augmentatus ĩ artẽ
Emicet: & uinctus plantæ uel curribus hærens
Pendula librato figat uestigia saltu.
Mobile ponderibus descendat pægma reductis:
Inq; chori speciem spargentes ardua flammas
Scæna rotet:uarios effingat mulciber orbes
Per tabulas impune uagus:pictæq; citato.
Ludant igne trabes:& non permissa morari
Fida per innocuas errent incendia turres.
Lasciui subito confligant æquore lembi:
Stagnaq; remigibus spument immersa canoris.
Consul per populos:idemq; grauissimus auctor
Eloquii:duplici uita subnixus in æuum
Procedat pariter libris fastisq; legendus
Accipiat patris exemplum:tribuatq; nepoti
Filius:& cœptis ne desit fascibus hæres.
Decurrat trabeata domus:tradatq; secures
Mutua posteritas:seruatoq; ordine fati
Manlia continuo numeretur consule proles.

CLAVDIANI PANAGYRIS IN LAVDES STILICONIS.

CONTINVANT SVPERI PLENO romana fauore
GAVDIA: SVCCESSVSque nouis successibus augent.
Coniugii nec dum festinos gaudia cantus
Sopierant: cecinit fuso gildone: triumphus:
Et calidis thalami successit laurea sertis:
Sumeret ut pariter princeps nomenq; mariti:
Victorisq; decus. libyæ post prælia crimen
Concidit eoum: rursusq; oriente subacto
Consule defensæ surgunt stilicone secures.
Ordine uota meant. equidem si carmen in unū
Tantarum sperem cumulos aduoluere rerum.
Promptius imponam glaciali pelion ossæ.
Si partem tacuisse uelim: quodcunq; reliquam:
Maius erit. ueteres actus: primamq; iuuentam
Prosequar: ad sese mentem præsentia ducunt.
Narrem iusticiam: resplendet gloria martis.
Armati referam uires: plus egit inermis.
Quod floret latium: latio quod reddita seruit
Africa: uicinum quod nescit iberia maurum
Tuta quod imbellem miratur gallia rhenum.
An gelidam thracem: decertatosq; labores
Hebro teste canam: magnū mihi pāditur æquor:
Ipsaq; pierios lassant procliuia currus
Laudibus innumeris: etenim mortalibus exquo
Tellus cœpta coli: nunq̄ sincera bonorum
Sors ulli concessa uiro: quam uultus honestat:
Et decorant mores: animus quē pulchrior ornat:
Corpus destituit. Bellis insignior ille:
Sed pacem fœdat uitiis. hic publica felix
Sed priuata domus. partitum singula quemq;
Nobilitant. hūc forma decēs: hūc robur i armis:
Hunc rigor: hunc pietas: illum solertia iuris:
Hunc soboles: castiq; tori: sparguntur in omnes:
In te mixta fluunt: & quæ diuisa beatos

Efficiunt:collecta tenes.quid facta reuoluam?
Militiamq; patris:cuius protendere famam:
Si nihil egiſſet clarum:nec fida ualenti
Dextera duxiſſet rutilantes crinibus alas:
Sufficeret natus ſtilico.mens ardua ſemper
A puero:teneriſq; etiam fulgebat in an̄nis
Fortunæ maioris honos erectus & acer.
Nil breue moliri:nullis hærere potentum
Liminibus:faſtiſq; loqui iam digna futuris.
Iam tunc conſpicuus:iam tunc uenerabilis ibas:
Spondebatq; ducem celſi nitor igneus oris:
Membrorū́q; modus.qualē nec carmina fingūt
Semideis:quacūq; alte gradereris in urbe:
Cedentes ſpaciis:aſſurgenteſq; uidebas:
Quanuis miles adhuc taciti ſuffragia uulgi
Iam tibi detulerant:quicquid mox reddidit aula
Vix primæuus eras:pacis quum mitteris auctor
Aſſyriæ:tanta fœdus cum gente ferire
Cōmiſſum iuueni.tigrim trāſgreſſus:& altum
Euphratē:Babylona petis.ſtupuere ſeueri
Parthorum proceres:& plebs pharetrata uidēdi
Flagrauit ſtudio:defixæq; hoſpite pulchro
Perſides:arcanum ſuſpirauere calorem
Thuris odoratæ cumulis:& meſſe ſabæa
Pacem conciliant aræ.penetralibus ignem
Sacratum rapuere adytis:rituq; iuuencos
Chaldæo ſtrauere magi.rex ipſe micantem
Inclinat dextra pateram :ſecretaq; belli:
Et uaga teſtatur uoluentem ſidera mytram:
Si quando ſociis tecum uenatibus ibant.
Quis ſtilicone prior ferro penetrare leones
Cōminus? aut longe uirga tranſfigere tigres.
Flectenti faciles medus tibi ceſſit habenas·
Torquebas refugum parthis mirātibus arcum.
Nubilis interea maturæ uirginis ætas
Vrgebat patrias ſuſpenſo principe curas:

Quem ſimul imperioq; ducem natæq; maritum
Proſpiceret dubius:toto quærebat ab axe
Dignum coniugio generum thalamiſq; ſerenæ
Iudicium uirtutis erat.per caſtra:per urbes:
Per populos animi cunctãtis libra cucurrit.
Tu legeris:tantoſq; uiros quos obtulit orbis:
Intra conſilium uincis:ſenſumq; legentis:
Et gener auguſtis olim ſocer ipſe futurus
Accedis.radiis auri:tyriaq; ſuperbit
Maieſtate torus:comitata parentibus exit
Purpureis uirgo ſtabat pater inde trophæis
Inclytus.inde pium matris regina gerebat
Obſequium:grauibus ſubnectẽs flãmea gemmis:
Tunc & ſolis equos:tunc exultaſſe choreis
Aſtra ferunt:melliſq; lacus:& flumina lactis
Erupiſſe ſolo:quum floribus æquora uernis
Boſporus indueret:roſeiſq; euincta coronis
Certantes aſiæ tedas europa leuaret.
Felix arbitrii princeps:qui congrua mundo
Iudicat:& primus ſenſit quod cernimus omnes.
Talem quippe uirum natis adiunxit:& aulæ:
Cui nec luxuries bello:nec blanda periclis
Ocia:nec lucis fructus precioſior unq̃.
Laude fuit.quis enim myſos in plauſtra feroces
Reppulit?aut ſæua proponti cæde tumentes
Baſternas una potuit delere ruina?
Pallantis iugulum turno moriente piauit
Aeneas:tractuſq; rotis ultricibus hector
Irato uindicta fuit:uel queſtus achilli.
Tu neq; ueſano raptas uenalia curru
Funera:nec uanam corpus meditaris in unum
Sæuiciam.turmas equitum:peditumq; cateruas
Hoſtileſq; globos tumulo proſternis amici.
Inferiis gens tota datur:nec mulciber auctor
Mendacis clypei:fabricataq; uatibus arma
Conatus iuuere tuos tot barbara ſolus

Millia:iam pridem miseram uastantia thracem
Finibus exiguæ uallis conclusa tenebas.
Nec te terrisonus stridor uenientis alani:
Nec uaga hunnorum feritas:nō falce gelonus:
Non arcu pepulere getæ:non sarmata conto.
Extinctiq; forent penitus:ni more maligno
Falleret augustas occultus proditor aures:
Obstrueretq; moras:strictūq; reconderet ensem.
Solueret obsessos.preberet fœdera captis.
Assiduus castris aderat:rarissimus urbi:
Siquando trepida princeps pietate uocaret
Vixq; salutatis laribus:uix coniuge uisa
Derterso necdum repetebat sanguine campum.
Nec stetit eucheri:dum carperet oscula saltem:
Per galeam patris stimulos:ignesq; mariti
Vincit cura ducis:quotiens sub pellibus egit
Aedonias hyemes:& tardi flabra bootæ:
Sub diuo ryphæa tulit:quumq; igne propinquo
Frigora uix ferrēt alii:tunc iste rigentem.
Danubium calcabat eques:niuibusq; profundū
Scandebat cristatus athon:lateq; corusco
Curuatus glacie syluas umbone ruebat
Nunc prope cimmerii tendebat littora ponti.
Hunc dabat hybernū rhodope nimbosa cubile.
Vos hemi gelidæ ualles:quas sæpe cruentis
Stragibus æquauit stilico:uos thracia testor
Flumina:quæ largo mutastis sanguine fluctus.
Dicite Bisaltæ:uel qui pangæa iuuencis
Scinditis:offensæ quanto sub uomere putres
Dissiliant glebis galeæ:uel qualia rastris
Ossa peremporum resonent immania regum.
Singula complecti cuperem:sed densior instat
Gestorum series:laudumq; sequentibus undis
Obruimur.genitor cæsi post bella tyranni
Iam tibi commissis conscenderat æquora terris
Ancipites rerum ruituro culmine lapsus.

Aequali ceruice subis. Sic hercule quondam
Sustentante polum: melius librata pependit
Machina: nec dubiis titubauit signifer astris:
Perpetuaq; senex subductus molle parumper
Obstupuit proprii spectator ponderis atlas.
Nulli barbariæ motus: nil turbida rupto
Ordine tentauit nouitas: tantoq; remoto
Principe mutatas orbis non sensit habenas.
Nil inter geminas acies: seu libera frenis
Ausa manus: certe nec tantis dissona linguis
Turba: nec armorum cultu diuersior unq̃
Confluxit populus. totam pater undiq; secum
Mouerat auroram: mixtis hic colchus iberis
Hic mytra uelatus arabs: hic crine decoro
Armenius: hic picta saces: phucataq; mœdus.
Hic gemmata niger tentoria fixerat indus:
Hic rhodani procera cohors: hic miles alumnus
Oceani: ductor stilico tot gentibus unus
Quas uel pgrediens: uel conspicit occiduus sol
In quo tam uario uocum: generumq; tumultu
Tanta quies: iurisq; metus seruator honesti
Te moderante fuit: nullis ut uinea furtis:
Vt seges erepta fraudaret messe colonum:
Vt nihil aut sæuum rabies: aut turpe libido
Suaderet: placidi seruirent legibus enses.
Scilicet in uulgus manant exempla regentum.
Vtq; ducum lituos: sic mores castra sequuntur.
Deniq; felices aquilas: quocunq; moueres
Arebant tantis epoti millibus amnes.
Illyricum peteres: campi: montesq; latebant.
Vexillum nauale dares: sub puppibus ibat
Ionium: nullis succincta ceraunia nimbis.
Nec iuga leucate feriens spumantia fluctu
Deterrebat hyems. tu si glaciale iuberes
Vestigare fretum: securo milite ducti
Stagna reluctantes quaterent saturnia remi.

Si deserta noti: fontem si quærere nili
Aethiopum medios penetrassent uela uapores:
Te memor eurotas: te rustica musa lycæi:
Te pastorali modulantur mœnala cantu.
Partheniúq; nemus: quod te pugante resurgens:
Aegra caput mediis erexit græcia campis
Plurima parrhasius tunc inter corpora ladon
Hæsit: & alphæus geticis angustus aceruis.
Tardior ad siculos etiam nunc pergit amores:
Miramur rabidis hostem succumbere bellis:
Quom solo terrore ruant. nunc classica francis
Intulimus? iacuere tamen: non marte sueuos
Cōtudimus? quis iura damus. quis credere possit
Ante tubam nobis audax germania seruit.
Cedant druse tui: cedant traiane labores
Vestra manus dubio quicquid discrimine gessit:
Transcurrens egit stilico: totidemq; diebus
Edomuit rhenum: quot uos potuistis in annis
Quem ferro: aloquiis: quem uos cū milite: solus.
Impiger a primo descendens fluminis ortu
Ad bifidos tractus: & iuncta paludibus ora
Fulmineum perstrinxit iter: ducis ĩpetus undas
Vincebat celeres: & pax a fon te profecta
Cum rheni crescebat aquis: ingentia quondam
Nomina: crinigero flauentes uertice reges:
Qui nec principibus donis precibusq; uocati
Paruerant: iussi properant: segniq; uerentur
Offendisse mora: transuecti lintribus amnem
Occursant ubicunq; uelis: nec fama fefellit
Iusticiæ: Videre pium: uidere fidelem.
Qué ueniens timuit: rediens germanus amauit:
Illi terribiles quibus ocia uendere semper
Mos erat: & fœda requiem mercede pacisci.
Natis obsidibus pacem tam supplice uultu:
Captiuoq; rogant: quam si post terga reuincti
Tarpeias pressis subeant ceruicibus arces.

Omne qnod oceanum: fontemq; interiacet istri:
Vnius incursu tremuit: sine cæde subactus
Seruitio Boreas: exarmatiq; triones
Tempore tam paruo. tot prælia sanguine nullo
Perficis: & luna nuper nascente profectus
Ante redis: quam plena fuit: rhenũq; minacem
Cornibus infractis adeo mitescere cogis:
Vt sueuus iam rura colat: flexosq; sicambri
In falcem curuent gladios: geminasq; uiator
Quum uideat ripas: quæ sit romana requirat.
Vt iam transfluium non indignante Cayco
Pascat Belga pecus: mediumq; ingressa p albim
Gallica francorum montes armenta pererrent.
Vt procul herciniæ per uasta silentia syluæ
Venari tuto liceat: lucosq; uetusta
Religione truces: & robora numinis instar
Barbarici: nostræ feriant impune bipennes
Vltro quin etiam deuota mente tuentur:
Victoriq; fauent: quotiens sociare cateruas
Orauit: iungiq; tuis alemania signis
Nec doluit contempta tamen: spretoq; recessit
Auxilio laudata fides: prouincia mysos
Expellet citius: fallax quam francia reges.
Quos dederis seruat: nec iam pulsare rebelles.
Sed uinclis punire licet: sub iudice nostro
Regia romanus disquirit crimina carcer.
Marcomães: sensuq; docet: quorũ alter hetruscũ
Pertulit exilium: quum se promitteret alter
Exulis ultorem: iacuit mucrone suorum
Res auidi conscire nouas: odioq; furentes.
Pacis. & ingenio: celeriq; cupidine fratres.
Post domitas arctos alio: prorumpit ab axe
Tempestas: & nequa tuis intacta trophæis
Pars foret: australis sonuit tuba. Mouerat omnes
Maurorũ gildo populos: quibus imminet atlas:
Et quos interior nimio plaga sole relegat.
Quos uagus humectat cinyps: & ꝓximus hortis

Hesperidum triton:& gir dotissimus amnis
Aethiopum simili mentitus gurgite nilum.
Venerat & paruis redimitus nuba sagittis
Et uelox garamas:nec quáuis tristibus hammon
Responsis:alacrem potuit nasamona morari.
Stipantur:numidæ campis.stant puluere syrtes
Getulæ pœnis iaculis obtexitur aer.
Hi uirga moderantur equos:his fulua leones
Velamenta dabant.ignotarumq; ferarum
Exuuiæ:uastis meroe quas nutrit harenis
Serpentum gestant patulos pro casside rictus.
Splendet uiperea squamosa pelle pharetra
Non sic intremuit simois:quũ montibus idæ
Nigra coloratus produceret agmina memnon
Non ganges:qnum tela procul uibrantibus indis
Immanis medium uectaret bellua porrum
Porrus alexandro:prostratus memnon achilli.
Gildo nempe tibi:nec solum feruidus austrum:
Sed partes etiam mauors agitabat eoas:
Quanuis obstreperet pietas.his ille regendæ
Transtulerat nomen libyæ:scelerique profano
Fallax legitimam regni prætenderat umbram
Surgebat uaria geminum formidine bellum.
Hoc armis:hoc triste dolis:hoc africa sæuis
Cinxerat auxiliis.hoc coniuratus alebat
Insidiis oriens:illinc edicta meabant
Corruptura duces.hinc frugibus atra negatis
Vrgebat:trepidamq; fames obsederat urbem
Exitiale palam libycum ciuile pudoris
Obtentu tacitum.tales utrimq; procellæ
Quũ fremerent:laterumq; alternis ictibus anceps
Imperium pulsaret hyemis:nil fessa remisit
Officii uirtus:contraq; minantia fata
Peruigil euentusq; sibi latura secundos
Maior in aduersis micuit:uelut arbiter alni:
Nubibus ægæo quem turbine uersat orion.
Exiguo claui flexu declinat aquarum

Verbera:nunc recta:nunc obliquante carina
Callidus:& pelagi:cæliq; obnititur iræ.
Quid primum mirer stilico? q cautus ad omnes
Restiteris fraudes? ut te nec noxia furto
Littera:nec precio manus inflāmata lateret?
Quod nil in tanto rerum terrore loquutus
Indignum latio;responsa quod ardua semper
Eois dederis? quæ mox effecta probasti
Securus: quanuis & opes;& rura tenerent:
Insignesq; domos:leuis hæc iactura nec unq̄
Publica priuatæ cesserunt commoda causæ.
Diuidis ingentes curas:teq; omnibus unum
Obiicis inueniens animo quæ mente gerenda
Efficiens patranda manu:dictare paratus:
Quæ scriptis peragēda forēt:quæ brachia centū
Quis briareus aliis numero crescente lacertis:
Tot simul obiectis posset confligere rebus?
Euitare dolos:ueteres firmare cohortes
Explorare nouas:duplices disponere classes:
Quæ fruges:uel bella ferent:aulæq; tumultum:
Et romæ linire famem:quot nube soporis
Immunes oculi:per tot discurrere partes?
Tot loca sufficerent:& tot longinqua tueri?
Argum fama canit centeno lumine cinctum
Corporis excubiis unam seruasse iuuencam:
Vnde tot allatæ segetes? quæ sylua carinas
Texuit? unde rudis tanto tyrone iuuentus
Enituit:senioq; iterum uernante resumpsit
Gallia bis fractas alpino uulnere uires.
Non ego dilectu tyrii:sed uomere cadmi
Tam subitas acies concepto dente draconis
Exiluisse reor.dircæis qualis in aruis
Messis cum proprio mox bellatura colono
Cognatos strinxit gladios:quum semine iacto
Terrigenæ galea matrem nascente ferirent
Armifer:& uiridi floreret milite sulcus.

Hoc quoq; non parua fas est cũ laude relinqui:
Quod non ante fretis exercitus astitit ultor:
Ordine quam prisco censeret bella senatus:
Neglectum stilico per tot iam sæcula morem
Rettulit:ut ducibus mandarent prœlia patres:
Decretoq; togæ felix legionibus iret
Tessera:romuleas leges rediisse fatemur.
Quum ꝑcerum iussis famulãtia cernimus arma:
Tyrrhenum poteras cunctis transmittere signis:
Et ratibus sirtes:libyam complere maniplis:
Consilio stetit ira minor:nec territus ille
Te duce:suscepto martis grauiore paratu:
Aut in arenosos æstus:zonamq; rubentem
Tenderet:aut solis fugiens transiret in ortus:
Missurusue sibi certe solatia mortis
Oppida dirueret flammis.res mira relatu:
Ne timeare:times:& quem uindicta manebat:
Desperare uetas:quantum fiducia nobis
Profuit hostilis:saluæ carthaginis arces
Illæsis tyrii gaudent cultoribus agri:
Quos potuit uastare fuga:spe captus inani:
Nec se surripuit pœnæ:nostrisq; pepercit
Demens:qui numero tantũ:non robore mensus
Romanos:rapidis ibat ceu protinus omnes:
Calcaturus equis:& qui iactare solebat
Solibus effectos mersurus frigore gallos.
Sed didicit non æthiopum geminata uenenis
Vulnera:non fusum crebris hastilibus imbrem.
Non equitum nimbos latiis obsistere pilis
Sternitur ignauus nasamon:nec spicula supplex
Iam torquet garamas:repetunt deserta fugaces
Audolopes:pauidis proiecit missile mazas
Cornipedem maurus nequicq̃ hortatur anhelum
Prædonem lembo profugum:uentisq; repulsum
Suscepit merito fatalis tabraca portu
Expertum:quod nulla tuis elementa paterent

Hostibus:& lætæ passurum iurgia plebis:
Fracturumq; reos humili sub iudice uultus.
Nil tribuat fortuna sibi:sit prospera semper
Illa quidem: sed non uni certamina pugnæ
Credidimus:totis nec constitit alea castris
Nutatura semel:siquid licuisset iniquis
Casibus:instabant aliæ post terga biremes.
Venturus dux maior erat:uictoria nulla
Clarior:aut hominum uotis optatior unq̃
Contigit:an quisq̃ tigrauen armaq; ponti
Vel pyrrhũ:antiochiq; fugam:uel uicla iugurthæ
Conferat:aut persen:debellatumq; philippum
Hi propagandi fuerant pro limite regni.
Hic stabat romana salus:ibi tempora tuto
Traxerunt dilata moras:Hic uincere tarde
Vinci pene fuit.discrimine roma supremo
Inter supplicium populi deforme pependit:
Et tantum libyam fructu maiore recepit:
Quã peperit:quantũ grauiorem amissa dolorẽ:
Quã nec dũ quæsita mouent:quis punica gesta?
Quis uos scipiadæ? quis te iam regule nosset?
Quis lẽtum caneret fabium? si iure perempto
Insultaret atrox famula carthagine maurus.
Hic omnes ueterum reuocauit adorea laurus:
Restituit stilico cunctos tibi roma triumphos.

CLAVDIANI SECVNDA PANAGYRIS in lades Stiliconis.

h ACTENVS ARMATAE LAVDES: nunc qualibus orbem
MORIBVS : ET QVANTO FRENET metuendus amore
Quo tandem flexus trabeas auctore rogantes
Induerit:fastisq; suum concesserit annum.
Mitior incipiat fidibus iam musa remissis.

Principio magni custos clementia mundi
Quæ iouis incoluit zonã: quæ temperat æthrã
Frigoris & flammæ mediã: qua maxima natu
Cœlicolum. nam prima chaos clementia soluit
Congeriem miserata rudem: uultuq; sereno
Discussis tenebris in lucem sæcula fudit.
Hæc dea pro templis: & ture calentibus aris
Te fruitur: posuitq; suas hoc pectore sedes.
Hæc docet ut pœnis hominũ: uel sanguine pasci
Turpe ferrũq; putes. ut ferrũ marte cruentum:
Sic cum pace premas: ut non infensus alendis
Materiam præstes odiis: ut fontibus ultro
Ignouisse uelis. deponas ocyus iram:
Quã moueas precibus: nunq̃ implacabilis obstes:
Obuia prosternas: prostrataq; more leonum
Despicias: alacres ardent qui sternere tauros:
Trasiliunt prædas humiles. hac iste magistra
Das ueniam uictis: hac exhortante calores
Horrificos: & quæ nunq̃ nocitura timentur.
Iurgia contentus solo terrore cohercet:
Aetherei patris exemplo: qui cuncta sonoro
Concutiens tonitru cyclopum spicula defert
In scopulos: & monstra maris: nostriq; cruoris
Parcus in oetæis exercet fulmina syluis.
Hinc diuæ germana fides: eademq; sororis
Corde tuo delubra tenens sese omnibus actis
Inserit. hæc nullo docuit liuescere fuco:
Nunq̃ falsa loqui: nunq̃ promissa morari.
Inuisos odisse palam: non uirus in alto
Condere: non lætam speciem pretendere fraudi
Sed certum. mentiq; parem cõponere uultum.
Occulto seruire uetat: prodesse remittit
Hæc & amicicias longo post tempore firmat:
Mansuroq; adamante ligat: nec mobile mutat
Ingenium: paruæ strepitu: nec uincula noxæ
Dissolui patitur: nec fastidire priorem

Allicitur ueniente nouo:benefacta tenere:
Respuere offensas facilis:pariterq; minoris
Officii:magniq; memor superare laborat:
Vtq; hostes armis:meritis sic uincit amicos.
Hæc fouet absentes:hæc longe sola remotis
Consulit:hæc nullis auidam rumoribus aurem
Pandit:& ignarum nunq̄ læsura clientem
Insidiosa tuos alienent murmura sensus:
Non uiuis adnexus amor:meminisse sepultos
Desinit:in prolem transcurrit gratia patrum:
Hac tu theodosium tenuit dū sceptra colebas:
Hac etiam post fata colis:nec pignora curas
Plus tua q̄ natos:dederat quos ille monendos.
Tutandosq; tibi iustos:nimiumq; fideles
Fama putat:qui quum possint cōmissa negare:
Maluerint nulo uiolati reddere quæstu.
Ast stilico non diuitias:auriq; relictum
Pondus:sed geminos axes:tantumq; reseruat
Depositum teneris:quantum sol igneus ambit.
Quid non intrepidus credas?cui regia tuto
Creditur.hoc clipeo munitus honorius altum
Non gemuit patrem:uitæq; & lucis in ipso
Limine contemptus nunq̄ dat iura subactis
Gentibus:& secum sentit creuisse triumphos:
Quem tu sic placida formas:sic mente seuera.
Vt neq; desidiæ tradas:dū pronus ad omne
Quodlibet obsequeris:nec cōtra nixus ouantem
Confringas animum secretus consona regno:
Ceu iuuenem doceas:moles quid publica poscat.
Ceu sanctum uenerere senem:patriisq; gubernes
Imperium monitis:dominum submissus adores:
Obsequio moderere ducem:pietate parentem.
Hinc fuit:ut primos in coniuge disceret ignes:
Ordiriq; uirum non luxuriante iuuenta
Sed cum lege toricasto: cum fœdere uellet.
Principe tu felix genero: felicior ille

Te ſocero:fratrem leuior nec cura tueretur
Arcadium:nec ſi quid iners:aut impia turba
Prætendens proprio nomen regale furori
Audeat:adſcribis iuueni:diſcordia quippe
Quum fremuit:nunq̃ ſtiliconis cãduit ira:
Sæpe laceſſitus probris:gladiiſq; petitus:
Vt bello furias ultum quas pertulit iret
Illicito:cauſamq; daret ciuilibus armis:
Cuius ſtulta fide mediis diſenſibus aulæ
Intemeratorum ſtabat reuerentia fratrum.
Quin & ſydonias clamydes:& cingula Baccis
Aſpera:gemmataſq; togas:uirideſq; ſmaragdis
Loricas:galeaſq; renidentes iacynthis:
Geſtatoſq; patri ſcapulis radiantibus enſes:
Et uario lapidum diſtinctas igne coronas
Diuidis ex æquo:ne non auguſta ſupellex.
Ornatuſq; pares geminis hæredibus eſſent:
Mittitur & miles: quanuis certamine partes
Iam tumeant:hoſtem muniri robore mauis:
Quam peccare fidem:permittis iuſta petenti:
Idq; negas ſolum:cuius mox ipſa repulſa
Gaudeat:& quicquid fuerat deforme mereri.
Omnes preterea puro quæ crimina pellunt
Ore deæ:uinxere choros:unoq; receptæ
Pectore:diuerſos tecum cinguntur in uſus
Iuſticia utilibus rectum præponere ſuadet:
Communeſq; ſequi leges:iniuſtaq; nunquam
Largiri ſociis.durum patientia corpus
Inſtruit:ut nulli cupiat ceſiſſe labori.
Temperies:ut caſta petas.prudentia:ne quid
Incoſultus agas.conſtantia:futile ne quid:
Infirmumq; geras procul importuna fugantur
Numina mõſtriferis:quæ tartarus edidit antris.
At primam ſcelerum:matremq; ſemper habẽdo
Plus ſitiens patulis rimatur faucibus aurum.
Trudis auaritiam:cuius fœdiſſima nutrix

Ambitio: quæ uestibulis foribusq; potentum
Excubat: & preciis commercia pascit honorum
Pulsa simul: nec te gurges corruptior æui
Traxit ad exemplum: quod iam firmauerat annis
Crimen: & in legem rapiendi uerterat usum.
Deniq; non diues sub te pro rure paterno:
Vel laribus pallet. non insidiator aberrat
Fracturus quemcumq; reum. non obruta uirtus
Paupertate latet: lectos ex omnibus oris
Euehis: & meriti: nunq̃ cunabula quæris.
Et qualis: non unde satus. sub teste benigno
Viuitur. egregios inuitant premia mores.
Hinc priscæ redeunt artes: felicibus inde
Ingeniis aperitur iter: despectaq; musæ
Colla leuant: opibusq; fluens: & pauper eodem
Nititur ad fructum: studio cum cernat uterq;:
Quod nec inops iaceat ꝓbitas: nec inertia surgat
Diuitiis: nec te iocunda fronte fefellit
Luxuries prædulce malum: quæ dedita semper
Corporis arbitriis hebetat caligine sensus:
Membraq; circæis effœminat acrius herbis:
Blanda quidem uultu: sed qua non tetrior ulla
Interius fucata genas: & amicta dolosis
Illecebris: toruos auro circunligat hydros.
Illa uoluptatum multos innexuit hamis.
Te nunquã conata capit. non praua libido
Aduigilat stupris non tempora somnus agendi
Frustratur: nullo cytharæ conuiuia cantu:
Non pueri lasciua sonant. quis cernere curis
Te uacuum potuit? quis tota mẽte remissum?
Aut indulgentem dapibus? ni causa iuberet
Læticiæ. non indecores æraria laxant
Expensæ: paruo non improba littera libro
Absentum condonat opes. a milite parcus
Diligeris: neq; enim neglectas pace cohortes
Tum ditas: quũ bella fremunt: scis nulla placere

Munera: quæ metuens illis: quos spreuerit: offert.
Serus: & in cassum seruati prodigus auri
Ante uenis tempus: non expectantibus ultro
Munificus: mēsæq; adhibes: & nomine quēq;
Compellas: clari sub te: quod gesserat olim
Ammonitor facti: figendaq; sensibus addis
Verba: quibus magni geminatur gratia doni:
Nequid si tribuas iactatum sæpius idem
Exprobrare soles nec quos promoueris alto
Turgidus alloqueris fastu: nec prospera flatus
Attollunt nimios: quin ipsa superbia longe
Discessit: uitium rebus solenne secundis:
Virtutumq; ingrata comes. contingere passim:
Affariq; licet: non inter pocula sermo
Captatur: pura sed libertate loquendi
Seria quisq; iocis nulla formidine miscet.
Quem uidet augusti socerum: regniq; parentem.
Miratur conuiua parem: quum tanta potestas
Ciuem lenis agat: te doctus prisca loquentem:
Te matura senex audit: te fortia miles
Aspersis salibus: quibus aut amphiona quisq̄
Præferat aonios meditatem carmine muros.
Nec uelit orphæo migrantes pectine syluas.
Hinc amor: hinc ueris: & non fallentibus omnes
Pro te solliciti uotis: hinc nomen ubiq;
Plausibus: auratis celebrant hinc ora figuris:
Quæ non incudes streperent: quæ flāma uacaret
Fabrilis: quantis fluerent fornacibus æra
Effigies ductura tuas: quis deuius esset
Angulus: aut regio? quæ non pro numine uultus
Dilectos colerent? talem ni semper honorem
Respueres: decus hoc rapiat: quē falsa timentum
Munera decipiunt: qui se diffidit amari:
Hic solus spreuisse potest: qui iure meretur.
Vndiq; legati properant: generiq; sub ore
In tua centenas aptant præconia uoces.

Grates gallus agit: quod milite tutus inermi:
Et metuens hostile nihil noua culmina totis
Aedificet ripis: & sæuum gentibus amnem
Tybridis in morem domibus preuellet amœnis.
Hinc pœni cumulant laudes: quod rura tyranno
Libera possideant. hinc obsidione solutus
Pannonius potorq; saui: qui clausa tot annis
Oppida laxatis ausus iam pandere portis:
Rursum cote nouat nigras rubigine falces:
Exesosq; situ cogit splendere ligones.
Agnoscit causas: & collibus oscula notis
Figit: & impresso glebis non credit aratro
Exectis inculta dabant quas sæcula syluis:
Restituit terras: & opacum uitibus istrum
Conserit: & patrium uectigal soluere gaudet
Immunis qui clade fuit: te sospite fas est
Vexatum laceri corpus iuuenescere regi:
Sub tot principibus quæcunq; amisimus olim
Tu reddis: solo poterit stilicone medente
Crescere romanum uulnus: tectura cicatrix:
Inq; suos fines tandem redeunte colono
Illyricis iterum ditabitur aula tributis.
Nec tamen humano cædit cæleste fauori
Iudicium. cingunt superi concordibus unum
Præsidiis: hostesq; tuos aut littore produnt:
Aut totum oppositi claudunt fugiẽtibus æquor.
Aut in se uertunt furiis: aut militis enses
Bacchati laniant penthæo corpore ritu:
Insidias retegunt: & in ipsa cunabula fraudum
Ducunt: Ceu tenerã uenantem nare molossi
Ominibus uenture notant: aut alite monstrãt
Aut monitos certa dignantur imagine somnos
Pro quibus innumeræ trabearum insignia terræ
Certatim petiere tibi poscentibus ipse
Restiteras & mens aliorum prona fauoris
Index dura sui facibus succensa pudoris

Tarda uerecundis excusat premia causis.
Ergo auidæ: tantosq; noui spe consulis annos
Elusæ dominæ pergunt ad limina romæ.
Si minus annueris precibus: Vel cogere certe
Cunctantem: uotoq; moras auferre paratæ
Conueniunt ad tecta deæ: quæ candida lucent
Monte palatino: glaucis tum prima mineruæ
Nexa comam foliis: fuluaq; intexta micantem
Veste tagum tales profert hispania uoces.
Cuncta mihi semper stilico quæcumq; poposci
Concessit: tantumq; suos inuidit honores:
Augusti potuit soceri contemnere fasces:
Iam negat & genero: si non ut ductor ab orbe
Quem regit accipiat: saltem cognatus ab aula
Exiguum ne putat quod sic complexus iberam
Progeniem; nostros immoto iure nepotes
Sustinet: ut patrium cōmendat purpura betym
Quod pulchro mariæ fecūdet germine regnum.
Quod domini superatur auus. tum flaua repexo
Gallia crine ferox: euinctaq; torque decoro:
Binaq; gesa tenens animoso pectore fatur.
Qui mihi germanos solus: francosq; subegit:
Quur nundum legitur fastis? quur pagina tantū
Nescit adhuc nomen? quod iā numerare decebat
Vsq; adeo ne leuis pacati gloria rheni?
Inde caledonio uelata britannia monstro.
Ferro picta genas: cuius uestigia uerrit
Cerulus: oceaniq; æstum mentitur amictum.
Me quoq; uicinis pereuntem gentibus inquit
Muniuit stilico: totam quum scotus hibernam
Mouit: & infesto spumauit remige tethys.
Illius effectum curis ne bella timerem
Scotica: ne pictum tremerem: ne littore toto
Prospicerem dubiis uenturum saxona uentis.
Tunc spicis: & dente comas illustris eburno:
Et calido rubicunda die. sic africa fatur.

Sperabam nullas trabeis: gildone perempto:
Nasci posse moras etiam nunc ille repugnat:
Et tanto dubitat fasces prebere triumpho.
Qui mihi maurorũ penitus lachrymabile nomẽ
Ignorare dedit. post hæc œnotria lentis
Vitibus intorquens hederas: & palmite largo
Vina fluens si uos adeo stilicone curules
Augeri flagratis agit aquas sola iuuare
Fama potest: quanto me dignius incitat ardor
Vt præsente fruar. conscendẽtemq; tribunal
Prosequar: atq; ãni pandentem claustra salutem.
Talibus alternat studiis: romamq; precantes
Pro cunctis hortantur eat. Nec segnius illa
Paruit officio: sed raptis protinus armis
Ocyor excusso per nubila sidere tendit.
Transuehitur thuscos. Apeninusq; uolatu
Stringitur. eridanus clipei iam fulgurat umbra.
Constitit ante ducem: tetrica nec pallade uultu
Deterior: nec marte minor. tremit ore corusco
Iam domus: & summæ tangũt laquearia cristæ
Tum prior attonitum gratis affata querellis
Seruatas stilico per te uenerande curules
Ornatas necdum fateor. Quid profuit anni
Seruilem pepulisse notam? defendis honorem:
Quem fugis: & spernis: tãta quem molle tueris:
Respuis oblatum: pro quo labente resistis.
Quæ nam causa moræ? quo nã cũctabere rursus
Ingenio? nullus boreæ motus: omnis & austri
Ora silet: cecidit maurus: germania cessit
Et ianum pax alta ligat: te consule necdum
Digna feror: titulum ne leuem paruiq; nitoris
Credimus: augusti quo se decorare fatentur.
Sub iuga quo gentes captiuis regibus egi;
Non si prodigii casus natura futuros
Signat: polluimur macula: quod rebus eois
Omen erat: quãq̃ nullis mihi cognita rebus

Fabula: uix tanto risit de crimine rumor.
Oppropriis stat nulla fides: nec littera uenit
Vulgatura nefas: in quo uel maxima uirtus
Est tua: quod nostros qui consulis omnia patres
De monstris taceas pellendis: deniq; nulla
Dedecoris sanctum uiolát oracula coetum.
Nec mea funestum uersauit curia nomen.
Pars sceleris dubitasse fuit: quæcũq; profana
Pagina. de primo uenisset limite phoebi.
Ante fretum deleta mihi: ne turpia castis
Auribus italiæ fatorum exempla nocerent.
Publicus ille furor: quantum tua cura peregit
Secretum meruit. lætetur quisquis eous
Scribere desierit fastos. portenta gabinos
Ista latent. propriam labem tersisse laborent.
Quur ego quæ nunq̃ didici? sensiue creatum
Gratulor exemptum. delicti pœnitet illos:
Nos uec credamus. fuerit tamẽ omnibus unum
Crimen: & ad nostras manauerit usq; secures
Plus ideo sumenda tibi fastigia iuris:
Ne pereat iam priscus honos. qui portus honorũ
Semper erat: nullo sarciri consule damnum
Excepto stilicone potest: bene præscia tempus
Mens tua distulerat: titulo tunc crescere posses:
Nunc per te titulus. consul succure grauatis
Consulibus: quicunq; fuit: quicunq; futurus
Annum redde tuum: quem mox secura sequatur
Posteritas: nec iam doleat defensa uetustas.
Sit trabeis ultor stilico: Brutusq; repto
Libertas populi primo tunc consule Bruto
Reddita per fasces. hic fascibus expulit ipsis
Seruitium. instituit sublimen Brutus honorẽ:
Asseruit stilico. plus est seruasse repertum:
Quã quæsisse nomen. quid tardius ore uerendo
Annuis? insolitus frontem circũlinit ignis:
Tandem uince tuum: qui uincis cũcta: pudorem;

Hoc etiam quamuis corrumpi munere nullo
Posse queas: mirare libens: ac suspice cinctus:
Quos tibi diuino mecum tritonia duxit
Pectine: cuncta simul repetito murice fila
Contulimus pensis: & eodem neuimus auro:
Aurea quo lachesis sub te mihi sæcula texit.
Hic ego promissam sobolem: seperataq; mundo
Pignora prælusi: ueram mox ipse probabis
Me uatem: nostræq; fidem uenientia telæ
Fata dabunt. dixit: geminoq; rigentia profert
Dona: graues auro trabeas. insigne mineruæ
Spirat opus. rutilis hic pingitur aula columnis:
Et sacri mariæ partus: lucina labores
Solatur: residet fulgente puerpera lecto.
Sollicitæ iuxta pallescunt gaudia matris
Susceptum puerum redimitæ tempora nimphæ
Auri fonte lauant: teneros in stamine risus
Vagitusq; audire putes: iam creuerat infans
Ore ferens patrem: stilico maturior æuo
Martia recturo tradit præcepta nepoti.
Parte alia spumis spumantem serica frena
Purpureo primæ signatus flore iuuentæ
Eucherius flectebat equum: iaculisq; uel arcu
Aurea purpureos tollentes cornua ceruos
Aureus ipse ferit. uenus hic inuecta columbis
Tertia regali iungit connubia nexu:
Pennatiq; nurum circunstipantur amores
Progenitam augustis: augustorumq; sororem:
Eucherius timido iam flammea subleuat ore
Virginis: arridet læto thermantia fratri.
Nam domus hæc utroq; petit diademata sexu:
Reginasq; parit: reginarumq; maritos.
Talibus inuitat donis: dextræq; regendum
Diua simul porrexit ebur: solennibus urnam
Commouet auspiciis: auibusq; incœpta secundat
Tunc habiles humeros armis dea uestibus ambit

Romuleis.latii ſederunt pectore cultus
Loricæq; locum decuit toga.talis ab iſtro
Vel ſcythico uictor rediens gradiuus ab axe
Depoſito mitis clypeo:cadentibus urbem
Ingreditur trabeatus equis:ſpacioſa quirinus
Frena regit:currumq; patris.Bellona cruentat
Ditibus exuuiis tendentem ad ſidera quercum.
Præcedit:lictorq; metus cum fratre pauore
Barbara ferratis innectunt terga catenis.
Velati galeas lauro:propiuſq; iugales
Formido ingentem uibrat ſuccincta ſecurim.
Vidit ut optato ſe conſule roma petitam:
Nunc ait eliſii lucos erumpere campi
Nunc libet:ut tanti curiis miracula uoti
Fabriciiſq; feram:famis qui uulnere nuper
Calcatam fleuere togam.iam prata choreis
Pulſent:nec rigidos pudeat luſiſſe catones.
Audiat hoc ſenior Brutus:pœniſq; tremendi
Scipiadæ:geminis tandem qui libera damnis
Vnius auxilio faſces libyam q; recepi:
Quod ſupereſt unum precibus fortiſſime cõſul
Adde meis:urbiq; tuum largire parumper
Quem regat aduentum:quã tu belliſq; fameq;
Depulſam terris iterum regnare dediſti
Splendida ſuſcipiant alium te roſtra camillum
Vltorem uideant:ſeruatoremq; quirites.
Et populus quẽ ductor amas:quibus africa p te:
Nec prius auditas rhodanus iam donat ariſtas
Vt mihi uel maſſila ceres:uel gallica proſit
Fertilitas:meſſeſq; ferat nunc humidus auſter:
Nunc aquilo:cunctis diteſcant horea uentis.
Quæ tunc flaminiam ſtipabunt milia uulgi:
Fallax o quotiens puluis deludet amorem
Suſpenſum:ueniens omni dum crederis hora.
Spectabunt cupidæ matres:ſpargentur & omnes
Flore uiæ:ſuperet quom pythia limina conſul

Arduus:antiqui ſpecies romana ſenatus
Ponpeiana dabunt:quantos porſcænia plauſus
Ad cœlum quotiens uallis tibi martia ducet
Nomen:auentino palantæoq; receſſu.
Nunc te conſpiciat caſtris permitte relictis:
Mox & cum genero trabeis uiſura ſecundis.
Hæ dum roma refert:iam fama loquacibus alis
Peruolat oceanum:linguis & mille citatos
Feſtinare iubet proceres:nulliſq; ſenectus
Non iter:hybernis obſtant nec flatibus alpes.
Vincit amor meriti pridem:clariq; uetuſtis
Faſcibus:ad ſocii properant:& uindicis annum.
Sic ubi fœcunda reparauit morte iuuentam:
Et patrios idem cineres:collectaq; portat
Vnguibus oſſa piis:niliq; ad littora tandem
Vnicus extremo phœnix procedit ab euro.
Conueniunt aquilæ:cunctæq; ex orbe uolucres:
Vt ſolis mirentur auem.procul ignea lucet
Ales:odorati redolent cui cinnama buſti
Nec minor in cælo chorus eſt.Exultat uterq;
Theodoſius:diuiq; tui.ſol ipſe quadrigis
Vere coronatis:dignum tibi properat annum.
Eſt ignota procul:noſtræq; imperuia menti
Vix adeunda deis.annorum ſqualida mater
Immēſi ſpelunca æui:quæ tempora uaſto
Suppeditat:reuocatq; ſinus:cōplectitur antrum
Omnia qui placido conſumit numine ſerpens.
Perpetuumq; uiret ſquamis:caudamq; reducto
Ore uolat tacito relegens exordia lapſu
Veſtibuli cuſtos uultu longæua decoro.
Ante fores natura ſedet:cunctiſq; uolantes
Dependent membris animæ.manſura uerendus
Scribit iura ſenex:numeros qui diuidit aſtris
Et curſus:ſtabileſq; moras:quibus omnia uiuunt:
Ac pereunt.fixis cum legibus ille recenſet
Incertum quid martis iter:certumq; tonantis

Proficiat mundo:quid uelox semita lunæ:
Pigraq; saturni quantum cytherea sereno
Curriculo:phœbiq; comes cyllenius erret
Illius ut phœbus ad limen constitit antri
Occurrit natura potens:seniorq; superbus
Canitiem inclinat:radiis tunc sponte reclusos
Laxauit postes adamas:penetrale profundum
Panditur & sedes:æuiq; arcana patescunt.
Hic habitat uario facies distincta metallo
Sæcula certa locis:illinc glomerantur ahena
Hinc ferrata rigent:illinc argentea cadent
Eximia regione domus.contingere terris
Difficilis stabat rutuli grex aureus anni.
Quorum precipuum precioso corpore titan
Signandi Stilicone legit:tunc imperat omnes
Pone sequi:dictisq; simul compellat euntes.
En cui distulimus melioris sæcla metalli
Consul adest:ite optati mortalibus anni.
Ducite uirtutes hominum.florescite rursus
Ingeniis. hilares Baccho frugumq; feraces
Non inter geminos anguis glaciale triones
Sibilet:immodico ne frigore sæuiat ursa
Non toruo fremat igne leo:nec brachia cancri
Vrat atrox æstas:madidæ nec prodigus urnæ
Semina prærupto dissoluat aquarius imbre.
Phrixæus roseo producat fertile cornu
Ver aries:pingues nec grandine tundat oliuas
Scorpion:autumni maturet gramina uirgo.
Lenior & grauidis allatret syrius uuis.
Sic fatur:Croceis rorantes ignibus hortos
Ingreditur:uallemq; suam:quam flãmeus ambit
Riuus:& irriguis largum iubar ingerit herbis:
Quas solis pascuntur equi.flagrantibus inde
Cesariem sertis:& lactea lora:iubasq;
Subligat alipedum.gelidas hinc lucifer ornat:
Hinc aurora comas:iuxtaq; arridet habenis

Aureus: & nomen prætendit consulis annus:
Inq; nouos iterum reuoluto cardine cursus
Scribunt æthereis stiliconem sidera fastis:

CLAVDIANI PRAEFATIO IN LAVDES STILICONIS.

AIOR SCIPIADES: ITALIS QVI solus ab oris
IN PROPRIVM VERTIT PVNICa Bella caput.
Non sine pieriis exercuit artibus arma.
Semper erat uatum maxima cura duci.
Gaudet enim uirtus testes sibi iungere musas.
Carmen amat quisquis: carmine digna gerit.
Ergo seu patriis primæuus manibns ultor
Subderet hispanum regibus oceanum
Seu tyrias certa fracturus cuspide uires:
Inferret libyco signa tremenda mari.
Hærebat doctus lateri: castrisq; solebat
Omnibus: in medias Ennius ire tubas.
Illi post lituos pedites fauere canenti:
Laudabatq; noua cæde cruentus eques.
Quūq; triumpharet gemina carthagine uicta:
Hanc uindex patris: uicerat hanc patriæ.
Quum longi libyam tandem post funera Belli.
Ante suas mœstam cogeret ire rotas.
Aduexit reduces secum uictoria musas:
Et sertum uati martia laurus erat.
Noster scipiades stilico: quo concidit alter
Hannibal: antiquo sæuior annibale.
Te mihi post quintos annorum roma recursus
Reddidit: & uotis iussit adesse suis.

CLAVDIANI PANEGYRIS ALIA in laudes Stiliconis.

QVEM POPVLI PLAVSV:procerum quem uoce petebas
ASPICE ROMA VIRVM: iam tempora deſine longæ
Dinumerare uiæ uiſſoq; aſſurgere ſemper
Puluere non dubiis ultra torquebere uotis.
Totus adeſt oculis:aderat qui mentibus olim
Spe maior:fama melior:uenerare curulem:
Quæ tibi reſtituit faſces:complectere dextram:
Sub iuga quæ pœnos iterum romana redegit.
Excipe magnanimum pectus quo frena regũtur
Imperii:Cuius libratur ſenſibus orbis.
Os ſacrum quod in aere colis:miraris in auro.
Cerne libens:hic eſt pro te Bellator ubiq;
Defenſor libyæ:rheni calcator & iſtri.
Oſtentare ſuos priſco ſi more labores:
Et gentes cuperet uulgo monſtrare ſubactas:
Certarẽt utroq; pares a cardine laurus.
Hæc alemannorum ſpoliis auſtralibus:illa
Ditior exuuiis:illinc flauente ſicambri
Ceſarie:nigris hinc mauri crinibus irent.
Ipſe albis ueheretur equis:currumq; ſequutus
Laurigerum feſto fremuiſſet carmine miles:
Hi famulos traherent reges.Hi facta metallis
Oppida:uel montes captiuaq; flumina ferrent
Hinc libyci fractis lugerent cornibus amnes.
Inde catenato gemeret germania rheno.
Sed non immodicus proprii iactator honoris
Conſul roma tuus.non illum premia tantum:
Quam labor ipſe iuuat:ſtrepitus faſtidit inanes:
Inq; animis hominum pompa meliore triũphat.
Non alium certe romanæ clarius arces
Suſcepere ducem:nec quum cedente rediret

Fabricius pyrrho:nec quum capitolia curru
Pelleæ domitor paulus conſcenderet aulæ.
Non ſimilis latias patefecit gloria portas:
Poſt numidas mario:poſt claſſica martis eoi
Pompeio.nulli pars æmula defuit unq̃
Quæ grauis obſtrepet laudis:ſtimuliſq; malignis
Facta ſequebatur quanuis ingentia liuor
Solus hic inuidiæ fines uirtute reliquit.
Humanũq; modum.quis enim liueſcere poſſit?
Quod nunq̃ pereunt ſtellæ?quod iuppiter olim
Poſſideat cælum?quod nouerit omnia phœbus
Eſt aliquod meriti ſpacium:quod nulla furentis
Inuidiæ menſura capit.ductoribus illis
Præterea diuerſus erat fauor:æquior ille
Patribus:inuiſus plebi:popularibus illi
Munito ſtudiis:languebat gratia patrum.
Omnis in hoc uno uariis diſcordia ceſſit
Ordinibus.lætatur eques:plauditq; ſenator:
Votaq; patricio certant plebea fauori.
O felix:ſeruata uocat quem roma parentem.
O mundi cõmunis amor:cui militat omnis
Gallia:quem regum thalamis hiſpania nectit.
Cuius & aduentum crebris petiere quirites
Vocibus:& meruit genero præſtante ſenatus.
Non ſic uirginibus flores:non frugibus imbres
Proſpera non laſſis optantur flamina nautis:
Vt tuus aſpectus populo:quæ numine tanto
Littora fatidicas attollunt delia lauros:
Venturi quotiens affulſit apollinis arcus:
Quæ ſic aurifero pactoli fonte tumeſcit
Lydia:quum domitis apparuit euchius indis:
Nonne uides?& plebe uias:& tecta latere
Matribus.hic ſtilico cunctis inopina reluxit.
Te uictore ſalus ſeptem circumſpice montes:
Qui ſolis radios auri fulgore laceſſunt.
Indutoſq; arcus ſpoliis:æquataq; templa

Nubibus: & quicquid tanti ſtruxere triumphi.
Quantum profueris: quãtam ſeruaueris urbem:
Attonitis metiere oculis. hæc fabula certe
Cuncta forent: ſi rhenus adhuc ĩcumberet auſtro.
Mos erat in ueterum caſtris: ut tempora querca
Velaret: ualidis fuſo qui uiribus hoſte:
Caſurum potuit morti ſubducere ciuem.
At tibi quæ poterit pro tantis ciuica reddi
Mœnibus? aut quantæ penſabunt facta coronæ?
Non ſolam populi uitam debere fatetur
Armis roma tuis: ſed quod iocundior eſſet:
Lucis honoratæ fructus uenerabile famæ
Pondus: & amiſſas uires: & regna recepit.
Iam non prætumidi ſupplex orientis ademptam
Legatis poſcit libyam: famulos ue precatur
Dictu turpe ſuos: ſed robore freta gabino
Te duce romana tandem ſe uindicat ira:
Ipſa iubet ſignis: Bellaturoq; togatus
Imperat: & ſpectant aquilæ decreta ſenatus.
Ipſa tibi trabeas ultro dedit: ipſa curulem
Optulit: hæc ultro faſces ornare coegit.
Nil perdit decoris priſci: nec libera quærit
Sæcula quum donet faſces: quũ prælia mandet.
Cum ſe etiam creuiſſe uidet: quis gallica rura?
Quis meminit latio ſenonum ſeruiſſe ligones?
Aut quibus exemplis fæcunda tibris ab arcto
Vexit lingonico ſudatas uomere meſſes.
Illa ſeges non auxilium modo præbuit urbi.
Sed fuit indicio: quantum tibi roma liceret.
Ammonuit dominæ gentes: inſtarq; trophæi
Rettulit ignotum gelidis uectigal ab oris.
Hæc quoq; maieſtas augeſcit plena quirini
Rectores libyci: populo quod iudice pallent.
Et poſt emeritas moderator quiſq; ſecures.
Diſcrimen letale ſubit quod pœnus arator
Intulerit: madidus quantum trãſmiſſerit auſter:

Ardua qui late terris responsa dedere:
Hic trepidāt humiles:tremuit quos africa nuper;
Cernunt rostra reos.cani uirtutibus æui
Materiam pandit stilico:populumq uetusti
Culminis immemorē dominādi rursus in usum
Excitat:ut magnos calcet metuendus honores.
Pendat iusticia crimen:pietate remittat
Errorem:purosq probet:damnetq nocentes.
Et patrias iterum clemens exerceat artes.
Fallitur egregio quisquis sub principe:credit
Seruitium:nunq̄ libertas gratior extat:
Quam sub rege pio:quos præficit ipse regendis
Rebus:ad arbitrium plebis:patrumq reducit:
Conceditq libens:meritis seu premia poscant:
Seu punire uelint:posito iam purpura fastu
De se iudicium non indignatur haberi.
Sic docuit regnare socer:sic casta iuuentæ
Frena dedit:teneros his moribus imbuit annos.
Verior augusti genitor:fiducia Belli:
Pacis consilium:per quem squalore remoto
Pristina romuleis infloruit artibus ætas:
Per quem fracta diu:translataq pene potestas
Non oblita sui seruilibus exulat aruis.
In proprium seducta larem uictricia reddit
Fata solo:fruiturq iterum quibus hæserat olim
Auspiciis:capitiq errantia membra reponit:
Proxime diis consul:tantæ qui prospicis urbi:
Qua nihil in terris complectitur altius æther:
Cuius nec spacium uisus nec corda decorem:
Nec laudem uox ulla capit:quæ luce metalli
Aemula uicinis fastigia conserit astris.
Quæ septem scopulis zonas imitatur olimpi:
Armorum:legumq parens:quæ fundit in omnes
Imperium:primiq dedit cunabula iuris.
Hæc est exiguis quæ finibus orta tetendit.
In geminos axes;paruaq a sede profecta

Disperſit cum ſole manus: hæc obuia uotis
Innumeras uno gereret quum tempore pugnas
Hiſpanas caperet: ſiculas ſubmitteret urbes
Et gallum terris proſterneret: æquore pœnum:
Nunꝗ̃ ſuccubuit damnis: & territa nullo
Vulnere: poſt cannas maior: trebiãq; fremebat:
Et quum iam premerent flãmæ: murũq; teneret
Hoſtis: in extremos aciem mittebat iberos.
Nec ſtetit oceano: remiſq; ingreſſa profundum
Vincendos alio quæſiuit in orbe britannos
Hæc eſt in gremium uictos quæ ſola recepit:
Humanumq; genus cõmuni nomine fouit
Matris: non dominæ rita: ciueſq; uocauit
Quos domuit: nexuq; pio longiqua reuinxit.
Huius pacificis debemus moribus omnes:
Quod ueluti patriis regionibus utitur hoſpes:
Quod ſedem mutare licet quod cernere thulen:
Rurſus & horendos quondã penetrare receſſus
Quod bibimus paſſim rhodanũ: potamus orõtẽ
Quod cuncti gens una ſumus: nec terminus unꝗ̃
Romanæ ditionis erit. nam cætera regna
Luxuries uitiis. odiiſq; ſuperbia uertit.
Sic male ſulimes fregit ſpartanus athenas
Atq; idem thebis cecidit. ſic medus ademit
Aſſyrio: medoq; tulit moderamina perſes
Subiecit perſen macedo: ceſſurus & ipſe
Romanis: hæc auguriis firmata ſibyllæ
Hæc ſacris animata numæ: hinc fulmina uibrat
Iuppiter hanc tota tritonia gorgone uelat
Arcanas huc ueſta faces: huc orgia ſecum
Tranſtulit & phrygios genitrix turrita leones.
Huc depreſſurus morbos epidaurius hoſpes
Reptauit placido tractu: uectumq; per undas
Inſula pœonium traxit tyberina draconem.
Hanc tu cũ ſuperis ſtilico preclare tueris.
Protegis hanc clypeo matrem regumq; ducũq;

Præcipueq; tuam. dedit hæc exordia lucis
Eucherio: puerumq; ferens hic regia mater
Augusto monstrauit auo. lætatus at ille
Sustulit in tyria reptantem ueste nepotem:
Romaq; uenturi gaudebat præscia fati:
Quod te iam toto meruisset pectore ciuem:
Nec tamen ingratum: nec qui benefacta referre
Nesciat. hunc credas populum: si uoluere priscos
Annales libeat: quotiens hic prælia sumpsit
Pro sociis: quotiens dono concessit amicis
Regibus: ausonio quæsitas sanguine terras:
Publica sed nunq̃ tanto se gratia fudit
Assensu: (quis enim princeps hæc omnibus egit
Obsequiis?) sese dominum patremq; uocari:
Quin tibi continuis resonent conuexa diebus:
Macte nouis consul titulis: mauortia plebes
Te dominum bruto non indignante fatetur.
Et quod adhuc nullo potuit terrore coacta
Libertas romana pati: stiliconis amori
Detulit: exultant auidi quocumq; decorus
Conspiciare loco: nomenq; ad sidera tollunt.
Nec uaga dilecto saciantur lumina uultu.
Seu circum trabeis fulgentibus aureus intres.
Seu celebres ludos: solio seu fultus eburno
Cingas iure forum: denso seu turbine uulgi
Circunfusa tuæ circundent rostra secures.
Quæ uero procerum uoces. quam certa fuere
Gaudia: quum totis exurgens ardua pennis
Ipsa duci sacras uictoria panderet alas:
Et palma uiridi gaudens: & amicta trophæis
Custos imperii uirgo: quæ sola mederis
Vulneribus: nullumq; doces sentire laborem.
Seu tibi dicteæ placuerunt astra coronæ:
Seu magis æstiuo sedes uicina leoni:
Seu sceptrum sublime iouis: seu palladis ambis
Aegida: seu fessi mulces suspiria martis.

Adsis perpetuum latio: uotisq; senatus
Annue diua tui: stilico tua sæpius ornet
Limina: teq; simul rediens in castra reducat.
Hunc bellis comitare fauens: hunc redde togatū
Consiliis: semper placidis te moribus egit:
Seruauitq; piam uictis: nec polluit unq̄
Laurum sæuitia: ciuem nec fronte superba
Despicit: aut trepidam uexat legionibus urbem.
Sed uerus patriæ consul cessantibus armis
Cōtentus lictore uenit: nec inutile quærit
Ferri præsidium: solo contentus amore
Magnarum nec parcus opū: geminare ꝓfundas
Distulit impensas: & post miracula castris
Edita: uel genero romæ maiora reseruat.
Auratos rodiis imbres: nascente minerua.
Indulsisse Iouem perhibent: Bacchoque paternū
Iam pulsante femur: mutatus palluit hermus
In precium: uotiq; famem passurus auari.
Ditabat rutilo quicquid mida tangeret auro
Fabula: seu uerum canitur. tua copia uincit
Fontem hermi: tactūq; midæ: pluuiasq; tonātis
Obscurat ueteres. obscurabitq; futuros
Par donis: armisq; manus: si solueret ignis
Quas dedit immanes uili pro pondere massas.
Argenti potuere lacus: & flumina fundi.
Nec tibi quæ pariter syluis dominaris: & astris
Exiguam stilico mouit latonia curam.
Tu quoq; nobilibus spectacula nostra laboras
Illustrare feris: summoq; in uertice rupis
Alpinæ socias arcu cessante pudicas:
Et pharetratarum comitum inuiolabile cogis
Concilium. ueniunt humeros & brachia midæ
Armatæq; manus iaculis: & terga sagittis
Incompte pulchræq; tamen. sudoribus ora
Puluerulenta rubent. sexum nec cruda fatetur
Virginitas: sine lege: comæ: duo cingula uestem

Crure tenus pendere uetant. præcedit amicas
Flaua leontodome. sequitur nutrita lycæo
Nebrophone: telisq; domat quæ menala thero.
Ignea cretæa properat britomartis ab ida
Et cursu zephyris nunq̃ cessura lycastæ.
Iungunt se geminæ metuenda feris erymanthe.
Et soror optatum numen uenatibus opis
Progenies scythiæ: diuas nemorumq; potentes
Fecit hiperboreis delos prælata pruinis:
Hæ septem uenere duces: exercitus al ter
Nympharum incedunt: acies formosa dianæ
Centum taygeti: centum de uertice cynthi
Et totidem casto genuit quas flumine ladon.
Quas ubi collectas uidit: sic delia cœpit
O sociæ: mecum thalami quæ iura perosæ
Virgineo gelidos percurritis agmine montes
Cernitis ut latio superi communibus ornent
Hunc annum studiis: quantos neptunus equorũ
Donet ab urbe greges: laudi quam nulla canẽdæ
Fratris plectra uacent: nostrã quoq; sentiat idem:
Quam meritis debemus opẽ: nõ spicula poscit
Iste labor: maneant clausis nunc sicca pharetris
Omnis: & a solitis noster uenatibus arcus
Temperet: in solam cruor hic seruetur harenã
Retibus: & claustris dilata morte tenendæ:
Ducendæq; feræ: cupidas arcete sagittas
Consulis in plausum casuris parcite monstris.
Acceleret diuisa manus: mihi cursus anhelas
Tenditur ad syrtes: mecum dictæa lycaste.
Et comes opis eat. steriles iuuat ire per æstus.
Namq; feras aliis tellus maurusia donum
Præbuit. huic soli debet ceu uicta tributum:
Dum nos horribiles libyæ: scrutamur alumnos.
Europæ uos interea perquirite saltus
Et scopulos. posita ludat formidine pastor
Securisq; canat stiliconem fistula syluis:

Parent muneribus montes ut legibus urbes.
Dixit: & exemplo frondosa fertur ab alpe
Trans pelagus. cerui currum subiere iugales:
Quos decus esse deæ primi sub limine cæli
Rosida fœcundis concepit luna cauernis.
Par nitor intactis niuibus. frons discolor auro
Germinat: & spacio summas æquantia fagos.
Cornua ramoso surgunt procera metallo.
Opis frena tenet. fert retia rara lycaste.
Auratasq; plagas: immortalesq; molossi.
Latrantes mediis circum iuga nubibus ibant:
Quinq; aliæ paribus (phœbe sic iusserat) armis.
Diuersa regione ruunt: ducitq; cohortem
Quæq; suam. uariæ formis & gente sequuntur:
Ingenioq; canes. ille grauioribus aptæ
Morsibus: hæc pedibus celeres: hæ nare sagaces:
Hirsutæq; fremunt cressæ: tenuesq; lacænæ:
Magnaq; taurorum fracturæ colla britannæ.
Dalmatiæ lucos abruptaq; brachia pindi.
Sparsa comam Britomartis agit. tu gallica cingis
Lustra leõtodome: germanorumq; paludes
Eruis: & si quis defensus arundine rheni
Vastus aper nimio dentes curuauerat æuo
Nubiferas alpes: appeniniq; recessus.
Garganiq; niues nicharte prompta fatigat.
Speluncas canibus thero rimatur iberas:
Informesq; cauis ursos detrudit ab antris:
Quorum sæpe tagus manantes sanguine rictus
Non saciauit aquis: & quos iam frigore segnes
Pyrenæa tegit latebrosis frondibus ilex
Cirnæis siculisq; iugis uenata uirago.
Nebrophone ceruos: aliasq; in uincula cogit.
Non sæuas pecudes: sed luxuriantis harenæ
Delicias: pompam nemorũ quocumq; tremẽdum
Dentibus: aut insigne iubis: aut nobile cornu:
Aut rigidum setis capitur: decus omne timorq;

Syluarum.non caute latent:non molle resistunt
Fortia:non uolucri fugiunt pernicia cursu.
Hæc laqueis innexa gemunt:hæc clausa feruntur
In linguis domibus:fabri nec tigna polire
Sufficiunt:rudibus fagis texuntur & ornis
Frondentes caueæ:ratibus pars ibat honustis
Per freta:uel fluuios.exanguis dextera torpet
Remigis:& propriam metuebat nauita mercem.
Per terram pars ducta rotis:longoq; morantur
Ordine plaustra uias montani plena triumphi:
Et fera sollicitis uehitur captiua iuuencis:
Expleuit quibus ante famem:quotiensq; reflexi
Conspexere boues:pauidi temone recedunt.
Iamq; pererratis libyæ flagrantibus oris:
Legerat eximios phœbi germana leones:
Hesperidas qui sæpe fugant:uentoq; citatis
Terrificant atlanta iubis:armentaq; longe
Vastant æthiopum:quorũq; impune fragosa
Murmura pastores nunq̃ excepere per aures.
Non illos tedæ ardentes:non strata superne
Lapsuro uirgulta solo:non uocibus edi
Pendentis stimulata fames:non fossa fefellit
Vltro se uoluere capi:gaudentq; uideri:
Tantæ præda deæ:respirant.pascua tandem
Agricolæ reserant iam rupta mapalia mauri.
Tum uirides pardos:& cetera colligit austri
Prodigia:immanesq; simul latonia dentes:
Qui secti ferro in tabulas:auroq; micantes
Inscripti rutilum cælato consule nomen:
Per ꝓceres & uulgus eãt:stupor omnibus indis.
Plurimus ereptis elephas inglorius errat
Dentibus:insedit nigra ceruice gementum:
Et fixum dea quassat ebur:penitusq; cruentis
Stirpibus auulsis patulos exarmat hiatus.
Ipsos quin etiam nobis miracula uellet
Ducere.sed pigra cunctari mole ueretur.

Tyrrhenas fœtus libyeos amplexa per undas
Classica turba sonat: caudámq; a puppe retorqués
In proram iacet ipse leo. uix subleuat unum
Tarda ratis: fremitus stagnis auditur in imis.
Cunctaq; prosiliunt cete: tyrrhenaq; nereus
Confert monstra suis: sed non æquare fatetur
Aequora: sic uictor quotiens per rubra lyæus
Nauigat: intorquet clauum silenus: & acres
Insudant tonsis satyri: taurinaq; pulsu
Bracharum bromios inuitant tympana remos.
Transtra ligant hederæ: malum circúflua uestit
Pampinus: antennis illabitur ebria serpens.
Perq; mero madidos currunt: soluuntq; rudentes
Linces: & insolitæ mirantur carbasa tigres.

CLAVDIANI PRAEFATIO IN SEXTVM HONORII AVGVSTI CONSVLATVM.

O MNIA QVAE SENSV Voluuntur uota diurno
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defensa toro quum membra reponit:
Mens tamen ad syluas: & sua lustra redit.
Iudicibus lites: aurigæ somnia currus:
Vanaq; nocturnus meta cauetur equis.
Furto gaudet amans: permutat nauita merces:
Et uigil elapsas quærit auarus opes.
Blandaq; largitur frustra sitientibus agris:
Irriguus gelido pocula fonte sopor.
Me quoq; musarum studium sub nocte silenti
Artibus assuetis sollicitare solet.
Namq; poli media stellantis in arce uidebar
Ante pedes summi carmina ferre iouis.
Vtq; fauet somnus: plaudebant numina dictis:
Et circumfusi sacra corona chori.

Enceladus mihi carmen erat. uictusq; typhoeus.
Hcū præmit ĩarimes. hūc grauis ætna domat.
Quā lætus post bella iouem susceperit æther
Phlegrææ referens premia militiæ.
Additur ecce fides: nec me mea lusit imago:
Irrita nec falsum somnia misit ebur.
En princeps: en orbis apex æquatur olimpo:
En quales meminit turba uerenda deos.
Fingere nil maius potuit sopor: altaq; uati
Conuentum cælo præbuit aula parem.

CLAVDIANI PANEGYRIS IN SEXTVM Honorii Augusti consulatum.

VREA FORTVNAE REDVCI SI templa priores
OB REDITVM VOVERE DVcum non dignius unq̃
Hæc dea ꝓ merit's amplas sibi posceret ædes;
Quā sua quom pariter trabeis repetatur. & urbi:
Maiestas: nec enim campus solennis: & urna
Luditur in morem: species nec disona cœtu:
Aut peregina nitet simulati iuris imago
Indigenas habitus natiua palatia sumunt:
Et patriis plebem castris sociante quirino:
Mars augusta sui renouat suffragia campi.
Qualis erit terris: quem mons euandrius offert:
Romanis auibns quem tybris inaugurat annum.
Quāq̃ omnes quicunq; tui cognominis anni:
Semper inoffensum dederat successibus omen.
Sintq; trophæa tuas semper comitata secures:
Hic tamen ante omnes miro promittitur ortu
Vrbis: & augusti geminato nomine felix.
Nanq; uelut stellas babylonia cura salubres
Optima tūc spondet mortalibus edere fata:
Cælicolæ quum celsa tenent: summoq; feruntur

Cardine:nec radios humili ſtratione recundant.
Haud aliter latiæ ſublimis ſignifer aulæ
Imperii ſidus propria cum ſede locauit:
Auget ſpes italas:& certius omnia ſurgunt
Victrici concepta ſolo:quum pulcher apollo
Luſtrat hyperboreas delphis ceſſantibus aras.
Nil tum caſtaliæ riuis communibus:undæ
Diſſimiles:uili nec diſcrepat arbore laurus:
Antraq; mœſta ſilent:incouſultiq; receſſus.
At ſi phœbus adeſt:& frenis gripha iugalem
Ryphæo tripodas repetens detorſit ab axe:
Tunc ſyluæ:tunc antra loqui:tũc uiuere fontes:
Tũc ſacer horror aquis:adytiſq; effuditur echo
Clarior:& doctæ ſpirant præſagia rupes.
Ecce palatino creuit reuerentia monti:
Exultatq; habitante deo:potioraq; delphis
Supplicibus late populis oracula pandit.
Atq; ſuas ad ſigna iubet reuireſcere lauros.
Non alium certe decuit rectoribus orbis
Eſſe larem:nulloq; magis ſe colle poteſtas
Aeſtimat:& ſummi ſentit faſtigia iuris.
Attollens apicem ſubiectis regia roſtris
Tot circum delubra uidet:tantiſq; deorum
Cingitur excubiis:iuuat intraq; tecta tonantis
Cernere tarpeia pendentes rupe gigantes:
Cælataſq; fores:mediiſq; uolantia ſigna
Nubibus:& denſum ſtipantibus æthera tẽplis:
Aeraq; ueſtitis numeroſa pupe columnis
Conſita:ſubnixaſq; iugis immanibus ædes
Naturam cumulante manu:ſpoliiſq; micantes
Innumeros arcus:acies ſtupet igne metalli:
Et circunfuſo trepidans obtunditur auro
Agnoſcis ne tuos princeps uenerande penates?
Hæc ſunt quæ primis olim miratus in annis
Patre pio monſtrate petis.nil optimus ille
Diuorum toto meruit felicius æuo.

Quam quod romuleis uictor sub mœnibus ægit
Te consorte dies: quum se melioribus addens
Exemplis: ciuem gereret terrore remoto
Alternos cum plebe iocos: dilectaq; passus
Iurgia: patriciasq; domos: priuataq; passim
Visere deposito dignatus limina fastu
Publicus hinc ardescit amor cum moribus æquis
Inclinat populo regale modestia culmen:
Teq; rudem uitæ quanuis diademate nec dum
Cingebare comas: socium summebat honorum
Purpureo fotum gremio: paruumq; triumphis
Induit: & magnis docuit præludere fastis.
Te linguis uariæ gentes: missiq; rogatum
Fœdera. persarum proceres cum patre sedentem
Hac quondam uidere domo: positaq; tiara
Submisere genu. tecum prælarga uocauit
Ditandas ad dona tribus. fulgentia tecum
Collecti. trabeatus adit delubra senatus
Romano puerum gaudens offere fauori.
Vt nouus imperio iam tunc assuesceret hæres:
Hinc tibi concreta radice tenacius hæsit:
Et penitus totis inoleuit roma medullis
Dilectæq; urbis teneris conceptus ab annis
Tecum creuit amor: nec te mutare reuersum
Eualuit propria nutritor bosporus arce.
Et quotiens optare tibi: quæ mœnia males
Alludens genitor regni pro parte dedisset:
Diuitis auroræ solium: sortemq; paratam
Sponte remittebas fratri. regat ille uolentes
Assyrios. habeat pharium cum tigride nilum
Contingat mea roma mihi. nec uota fefellit
Euentus: fortuna nouum mirata tyrannum
Iam tibi quærebat latium: belloq; secundo
Protinus eoa uelox accitus ab aula
Suscipis hesperiam patrio bis marte receptam.
Ipsa per illyricas urbes oriente relicto

Ire serena comes nullo deterrita casu
Materna te mente fouens:latioq; futurum
Rectorem generumq; sibi:seniore supernas
Iam repetente plagas:illo sub cardine rerum
Sedula seruatum per tot discrimina pignus
Restituit sceptris patrui:castrisq; mariti
Certauit pietate domus:fideq; reductum
Coniugis officiis stiliconis cura recepit.
Felix ille parens:qui te securus olympum
Succedente petit:quam lætus ab æthere cernit
Se factis creuisse tuis.duo namq; fuere
Europæ:libyæq; hostes:maurusius atlas
Gildonis furias.Alaricum barbara peuce
Nutrierat:qui sæpe tuum spreuere prophana
Mente patrem.thracum ueniens e finibus alter
Hebri clausit aquis.alter præcepta uocantis
Respuit:auxiliisq; ad proxima bella rogatis
Abiurata palam libyæ possederat arua:
Quorum nunc meritam repetẽs nõ ĩmemor irã
Suppliciis fruitur:natoq; ultore triumphat
Ense thyestiadæ pœnas exegit orestes:
Sed mixtum pietate nefas:dubitandaq; cædis
Gloria maternæ:laudem cum crimine pensat:
Pauit iulæos inuiso sanguine manes
Augustus:sed falsa pii præconia sumpsit
In luctum patriæ ciuili strage parentis.
At tibi causa patris rerum coniuncta saluti
Bellorum duplicat lauros.hiisdemq; trophæis
Reddita libertas orbi:uindicta parenti.
Sed mihi iam pridem captum parnasia maurum
Pieriis egit fidibus chelis:arma getarum
Nuper apud socerum plectro celebrata recenti.
Aduentus nunc sacra tui libet ædere musis:
Grataq; patratis exordia sumere bellis.
Iam pollentini tenuatus funere campi
Concessaq; sibi(rerum sic ammonet usus.)

Luce tot amiſis ſociis atq; omnibus una
Direptis opibus latio diſcedere iuſſus
Hoſtis:& immenſi reuolutus culmine fati
Turpe retexit iter:Qualis piratica puppis:
Quæ cunctis infenſa fretis:ſcelerumq; referta
Diuitiis multaſq; diu populata carinas
Incidit in magnam:bellatricemq; triremem:
Dum prædam de more putat:uiduataq; cæſis
Remigibus:ſciſſis uelorum debilis alis:
Ordo gubernaculis:antennis ſaucia fractis
Ludibrium pelagi uento iactatur & unda:
Vaſtato tandem pœnas luitura profundo:
Talis ab urbe minas retro flectebat manes
Italiam fugiens:& quæ uenientibus ante
Prona fuit:iam difficilis:iam dura reuerſis
Clauſa putat ſibi cuncta pauor:retroq; relictos
Quos modo terrebat rediens exhorruit amnes.
Vndoſa tum forte domo:uitreiſq; ſub antris
Rerum ignarus adhuc:ingenti pectore curas
Voluebat pater eridanus:Quis bella maneret
Exitus:imperiumue ioui:legeſq; placerent:
Et uitæ romana quies:an iura peroſus
Ad priſcos pecudum damnaret ſæcula ritus.
Talia dum ſecum mouet anxius:aduolat una
Naiadum reſoluta comam:complexaq; patrem
En alaricus ait.non qualem nuper ouantem
Vidimuus exangues genitor mirabere uultus
Percenſere manum:tanntaq; ex gente iuuabit
Reliquas numeraſſe breues.iam deſine mœſta
Fronte q̃ri:nymphaſq; choris iã redde ſorores.
Dixerat.ille caput placidis ſublime fluentis
Extulit:& totis lucem ſpargentia ripis
Aurea roranti micuerunt cornua uultu.
Non illi madidum uulgaris arundine crinem
Velat honos:rami caput umbrauere uirentes
Heliadum:totiſq; fluunt electra capillis.

Palla tegit latos humeros: curruq; paterno
Intextus phaeton glaucos incendit amictus.
Fultaq; sub gremio cælatis nobilis astris
Aethereũ probat urna decus: nãq; omnia luctus
Argumenta sui titan signauit olympo
Mutatumq; senem plumis; & fronde sorores:
Et fluuium nati qui uulnera lauit anheli.
Stat gelidis auriga plagis. uestigia fratris
Germanæ seruant hyades: cigniq; sodalis
Lacteus extentas aspergit circulus alas.
Stelifer eridanus sinuatis fluctibus errans
Clara noti conuexa rigat: gladioq; tremendum
Gurgite sidereo subterluit oriona.
Hoc deus effulgens habitu prospexit euntes
Deiecta ceruice getas tunc talia fatur.
Siccine mutatis properas alarice reuerti
Consiliis? italæ sic te iam pœnitet oræ?
Nec iam cornipedem tyberino gramine pascis:
Vt rebare tuum. thusis nec figis arattum
Collibus: o cunctis herebi dignissime pœnis
Tu ne gigantæis urbem tentare deorum
Aggressus furiis? nec te meus improbe saltem
Terruit exemplo phaethon? qui fulmina præceps
In nostris efflauit aquis: dum flammea cæli
Flectere terrenis meditatur frena lacertis:
Mortaliq; diem sperat diffundere uultu.
Crede mihi simili bacchatur crimine: quisquis
Aspirat romæ spoliis: aut solis habenis.
Sic fatus ligures uenetosq; erectior amnes
Magna uoce ciet: frondentibus humida ripis
Colla leuant: pulcher ticinus: & Adua uisu
Cerulus: & uelox athesis: tardusq; meatu
Mincius: inq; nouem consurgens ora timauus
Insultant omnes profugo: pacataq; lætum
Inuitant ad prata pecus. iam pana lycæum.
Iã dryades reuocant: & rustica numina phaunos.

Tu quoq; non paruum getico uerona triumpho
Adiungis cumulum. nec plus pollentia rebus
Contulis ausoniis: aut mœnia uindicis hastæ
Hic rursus dum pacta mouet: damnisq; coactus
Extremo mutare parat præsentia casu.
Nil sibi periurum sensit prodesse furorem
Conuerti nec fata loco: multisq; suorum
Diras pauit aues inimicaq; corpora uoluens
Ionios athesis mutauit sanguine fluctus.
Oblatum stilico uiolato fœdere martem
Omnibus arripuit uotis: ubi roma periclo
Iam procul: & belli medius padus arbiter ibat.
Iamq; opportunam motu statuisse rebelli
Gaudet perfidiam præbens exempla labori.
Sustinet accensos æstiuo puluere soles.
Ipse manu metuendus adest: inopinaq; cũctis
Instruit arma locis: & qua uocat usus ab omni
Parte uenit. fesso si deficit agmine miles
Vtitur auxiliis: damni securus: & astu
Debilitat sæuum cognatis uiribus istrum.
Et duplici lucro committens prælia uertit
In se barbariem nobis utrinq; cadentem
Ipsum te caperet: letoq; alarice dedisset
Ni calor incauti male festinatus alani
Dispositum turbasset opus: ꝓpe captus anhelum
Verbere cogis equum: nec te uitasse dolemus.
I: potius gentis reliquum: tantisq; superstes
Danubii populis: & nostrum uiue trophæum.
Non tamen ingenium tantis se cladibus atrox
Deiicit: occulto tentabat tramite montis:
Si quas per scopulos subitas exquirere posset
In rethos gallosq; uias. sed fortior obstat
Cura ducis (quis enim diuinum fallere pectus
Possit?) & excubiis uigilantia numina regni:
Cuius consilium non unq̃ reperit hostis:
Nec potuit texisse suum: secreta getarum

Nosse prior:celeriq; dolis occurrere sensu
Omnibus exclusus cœptis confidit in uno
Colle tremens:frondesq; licet depastus amaras
Arboreo figat sonipes in cortice morsus:
Et terris collecta cibis:anniq; uapore
Sæuiat aucta lues:& miles probra superbus
Ingerat absesso:captiuaq; pignora monstret.
Nõ tamen aut morbi rabies:aut omne periclum
Docta subire fames:aut prædæ luctus ademptæ:
Aut pudor:aut dictis mouere procacibus iræ.
Vt male tentato totiens se credere campo
Comminus auderet.nulla est uictoria maior:
Quã q̃ confessos animo quoq; subiugat hostes.
Iamq; frequens rarum decerpere trãsfuga robur
Cœperat:inq; dies numerus decrescere castris:
Nec iam deditio paucis occulta parari:
Sed cunei:totæq; palam discedere turmæ
Consequitur:uanoq; fremens clamore retentat.
Cumq; suis iã bella gerit:mox numina supplex
Cum precibus:fletuq; ciet:ueterumq; laborum
Admonet:& frustra iugulum ꝑcentibus offert
Defixoq; malis animo sua membra:suasq;
Cernit abire manus Qualis cybellea quassans
Hyblæus procul æra senex reuocare fugaces
Tinnitu conatur apes:quæ sponte relictis
Desciuere fauis:sonituq; exhaustus inani
Raptas mellis opes:solitæq; oblita latebræ
Perfida deplorat uacuis examina cæris.
Ergo ubi præclusæ uoci laxata remisit
Frena dolor:notasq; oculis humentibus alpes
Aspicit:& nimium diuersi stamine fati
Præsentes reditus.fortunatosq; reuoluit
Ingressus:solo peragens cum murmure bellum:
Protento leuiter frangebat mœnia conto
Irridens scopulos:nunc desolutus:& expers
Debita pulsato reddit spectacula monti.

Tunc ſic auſonium reſpectans æthera fatur.
Heu regio funeſta getis: heu terra ſiniſtris
Auguriis calcata mihi: ſaciare nocentum
Cladibus: & tandem noſtris inflectere pœnis.
En ego qui toto ſublimior orbe ferebar:
Ante tuum felix aditum: ceu legibus exul:
Addictuſq; reus flatu propiore ſequentum
Terga p̄mor: quæ prima miſer: quæ funera dictis
Poſteriora querar? nec me pollentia tantum:
Nec captæ cruciaſtis opes. hæc aſpera fati
Sors tulerit: martiſq; uices: non funditus armis
Concideram: ſtipatus adhuc equitumq; cateruis
Integer ad montes reliquo cum robore ceſſi:
Quos apeninum perhibent: hunc eſſe ferebat
Incola: qui ſiculum porrectus aduſq; pelorum
Finibus ad ligurum populos amplectitur omnes
Italiæ: geminamq; latus ſtringentia longe:
Vtraq; perpetuo diſcriminat æquora tractu.
Hic ego continuum ſi per iuga tendere curſum:
Vt prior iratæ fuerat ſententia menti
Iam deſperata uoluiſſem luce. Quid ultra
Omnibus oppeterem fama meliore peruſtis:
Et certe moriens propius te roma uiderem.
Ipſaq; percultas ſegetes mors noſtra ſequuto
Victori damnoſa foret. ſed pignora nobis
Romanus: charaſq; nurus: prædamq; tenebat.
Hoc magis exertum raperem ſuccinctior agmen.
Heu quibus inſidiis: qua me circundedit arte
Fatalis ſemper ſtilico: dum parcere fingit
Rettulit hoſtiles animos: Bellumq; remenſo
Eualuit tranſferre pado pro fœdera ſæuo
Deteriora iugo: tunc uis extincta getarum:
Tunc mihi tunc letum pepigi uiolentior armis
Omnibus. expugnat noſtram clementia gentem
Mars grauior ſub pace latet: capiorq; uiciſſim
Fraudibus ipſe meis: quis iam ſolatia feſſo

Consiliumue ferat sociis suspectior hoste?
Atq; utinam cunctos licuisset perdere bello.
Nam quisquis duro cecidit certamine: nunq̄
Desinit esse meus. melius mucrone perirent.
Auferretq; mihi luctu leuiore sodales:
Victa manus: q̄ læsa fides nullusq; clientum
Permanet: offensi comites odere propinqui.
Quid moror inuisā lucem? qua sede recondam
Naufragii fragmenta mei? quæue arua requiram:
In quibus haud unq̄ stilico: nimiumq; potentis
Italiæ nostras nomen circumsonet aures.
Hæc memorans instante fugam stilicone retendit
Expertas horrens aquilas. comitatur euntem
Pallor: & atra fames: & saucia liuidus ora
Luctus: & inferno stridentes agmine morbi.
Lustralem sic triste facem cui lumen odorum
Sulfure ceruleo: nigroq; bitumine fumat
Circum membra rotæ doctus purganda sacerdos
Rore pio spargens: & dira fugantibus herbis
Numina: terrificumq; iouem: triuiamq; precatus
Trans caput auersus manibus iaculatur i austrum
Secum rapturas cantata piacula tedas.
Acrior interea uisendi principis ardor
Accendit cum plebe patres: & sæpe negatum
Flagitat aduentum: nec tali publica uota
Consensu tradunt ataui caluisse per orbem
Dacica Bellipotens quum fregerit ulpius arma:
Atq; indignantes in iura redegerit arctos:
Quum cinxere faces hypanium: mirataq; leges
Romanum stupuit mœotica terra tribunal.
Non tantis patriæ studiis ad templa uocatus
Clemens marte redis: quū gētibus undiq; cinctā
Exuit hesperiam paribus fortuna periclis
Laus ibi nulla ducū: nā flāmeus hymber in hostē
Decidit: hunc dorso trepidum flāmante ferebat
Ambustus sonipes hic tabescente solutus

Subsedit galea:liquefactaq; fulgure cuspis
Canduit:& subitis fluxere uaporibus enses.
Tunc contenta polo:mortalis nescia teli
Pugna fuit:chaldæa mago seu carmina ritu
Armauere deos:seu quod reor omne tonantis
Obsequium marti mores potuere mereri
Nunc quoq; presidium latio nõ deesset olympi:
Deficeret si nostra manus:sed prouidus æther
Noluit humano titulos auferre labori.
Ne tibi iam princeps soceri sudore paratam
Quam meruit uirtus:ambirent fulmina laurum
Iam totiens missi proceres.responsa morandi
Rettulerant:donec differri longius urbis
Cõmunes non passa preces penetralibus altis
Prosiliit:uultuq; palam confessa coruscos
Impulit ipsa suis cunctantem roma quærelis.
Dissimulata diu tristes in amore repulsas
Vestra parens auguste q̃ror:quo nã usq; tenebit
Prælatus mea uota ligur:uetitumq; propinqua
Luce frui:spaciis decernens gaudia paruis
Torquebit rubicon uicino nomine tybrim.
Nonne semel spreuisse sat est:quũ reddita bellis
Africa uenturi spè lusit principis urbem:
Nec duras tantis precibus permouimus aures.
At ego frenabam geminos:quibus altior ires:
Electi candoris equos:& nominis arcum
Iam molita tui:per quem radiante decorus
Ingrederere toga:pugna monumenta dicabam
Defensam titulo libyam testata perenni.
Iamq; parabantur pompæ simulacra futuræ
Tarpeio spectanda ioui:cælata metallo
Classis:ut auratos sulcaret remige fluctus:
Vt massila tuos anteirent oppida currus
Palladiaq; comas innexus arundine triton
Et domitis ueheretur equis:& in ære trementem
Succinctæ famulum ferrent atlanta cohortes.

Ipse iugurthinam subiturus carcere pœnam
Preberet fera colla iugo:ui captus: & armis
Nec Bochi syllæue dolis:sed prima remitto.
Núc præsens etiam getici me laurea belli
Declinare potest. sedes ne capacior ulla
Tantæ laudis erit? tua te benefacta morantem
Conueniunt:meritisq; suis obnoxia uirtus
Quos seruauit:amat. iam flauescentia centum
Messibus æstiuæ detondent gargara falces:
Spectatosq; iterum nulli celebrantia ludos
Circunflexa rapit centenus sæcula consul.
His annis qui lustra mihi bisdena recensent
Nostra ter augustos intra pomeria uidi
Temporibus uariis eadem sed causa trophæi
Ciuilis dissensus erat:uenere superbi
Scilicet ut latio respersos sanguine currus
Aspicerem:quisq̃ nec piæ lætanda parenti
Natorum lamenta putat? fauere tyrannis.
Sed nobis periere tamen quum gallica uulgo
Prælia iactaret:tacuit pharsalia cæsar.
Namq; inter socias acies:cognataq; signa
Vt uinci miserum:nunq̃ uicisse deorum.
Restituat priscum per te iam gloria morem
Verior: & fructum syncerae laudis ab hoste.
Dessuetum iam redde mihi:sumptisq; furoris
Externi spoliis sontes absolue triumphos.
Quem precor ad finem laribus seiuncta potestas
Exulat:imperiumq; suis a sedibus errat.
Quur mea quæ cunctis tribuere palatia nomen
Neglecto squalent senio? nec creditur orbis
Illic posse regi:medium non deserit unq̃
Cæli phœbus iter:radiis tamen omnia lustrat:
Segnius an ueteres istrum:rhenumq; tenebant?
Qui nostram coluere domum:leuiusne timebant
Tigris: & euphrates:quũ fœdera medus: & idus
Hinc peteret:pacemq; mea speraret ab arce.

Hic illi mansere uiri: quos mutua uirtus
Legit: & in nomen romanis rebus adoptans
Iudicio pulchram seriem: non sanguine duxit.
Hic proles atauum deducens hælia neruam
Tranquilliq; pii: bellatoresq; se ueri.
Hic ciuis dignare forum: conspectaq; dudum
Ora refer pompam recolens sub mente priorem:
Quem tenero patris comitem susceperat æuo.
Nunc duce cum socero iuuenem te tybris adoret
Orantem medio princeps sermone refouit.
Nunq̄ aliquid frustra per me uoluisse dolebis
O dea: nec legum fas est occurrere matri:
Sed nec post libyam: falsis ne perge querellis
Incusare tuos: patriæ mandata uocantis
Spreuimus: aduectæ misso stilicone curules:
Vt nostras tibi roma uices pro principe consul
Impleret: generoq; socer uidistis in illo.
Me quoq; sic credat pietas: nec sanguine solo:
Sed claris potius factis experta parentem.
Cuncta quidē centum nequeā perstrigere linguis:
Quæ pro me mundoq; gerit: sed ab oībus unum.
Si necdum potuit fama te roma docebo
Subiectum nostris oculis: & cuius agendi
Spectator uel causa fui: populator achiuæ:
Bistoniæq; plagæ crebris successibus amens:
Et ruptas animis spirans immanibus alpes.
Iam ligurum trepidis admouerat agmina muris
Tutior auxilio brumæ: quod gentibus illis
Frigore consuetis fauet inclementia cæli:
Meq; minabatur calcato obsidere uallo.
Spem uano terrore fouens: si forte remotis
Præsidiis urgente metu: qua uellet: obirem:
Condicione fidem: nec me timor impulit ullus
Et duce uenturo fretum: memoremq; tuorum
Roma ducū: quibus haud unq̄ uel morte parata
Fœdus lucis amor pepigit dispendia famæ:

Mox & per latium ſtelarum more uidebam
Barbaricos ardere focos: iam claſſica primos
Excierãt uigiles: gelida quum pulcher ab arcto
Aduenit ſtilico: medius ſed clauſerat hoſtis
Inter me & ſocerum: pontemq; uiamq; tenebat
Adua quo ſciſſas ſpumoſior incitat undas.
Quid faceret? differret iter? diſcrimina nullas
Noſtra dabant adeũda moras ꝓrumpet agmẽ:
Sed paucis comitatus erat. nam plurima retro
Dum nobis properat ſuccurere: liquerat arma
Extera: uel noſtras acies hæc ille loquutus
Ancipiti: longum ſocias: tardumq; putauit
Expectaſſe manus: & noſtra pericula tendit
Poſt habitis pulſare ſuis: mediumq; per hoſtem
Flammatus uirtute pia: propriæq; ſalutis
Immemor: & ſtricto proſternens obuia ferro
Barbara fulmineo ſecuit tentoria curſu.
Nunc mihi tydiden attollant carmina uatum:
Quod iuncto fidens ithaco patefacta dolonis
Indicio: dapibuſq; ſimul religataq; ſomno
Thracia ſopiti penetrauerat agmina rhæſi:
Graiaq; rettulerit captos ad caſtra iugales
Quorum: ſi qua fides augentibus omnia muſis
Impetus exceſſit zephyros: candorq; pruinas.
Ecce uirum: taciti nulla qui fraude ſaporis
Enſe palam ſibi pandit iter: remeatq; cruentus:
Et diomedæis tantum præclarior auſis:
Quantum lux tenebris: manifeſtaq; prælia furtis.
Adde quod & ripis ſteterat munitior hoſtis:
Et cui nõ uigilem fas eſt componere rhæſum
Traxerat hic thracũ domitor. nõ tela retardãt
Obice non hæſit fluuii. Sic ille minacem
Tyrrhenam labente manũ pro ponte repellens
Traiecit clipeo tybrim: quo texerat urbem
Tarquino mirante cocles: mediiſq; ſuperbus
Porſennam reſpexit aquis celer adua noſtro

Sulcatur ſocero:ſeu quum tranaret hetruſcis
Ille dabat tergum:geticis hic pectora bellis
Exere nunc doctos tantæ certamine laudis
Roma choros:& quanta tuis facundia pollet
Ingeniis:noſtrum digno ſonet ore parentem.
Dixit:& antiquæ muris egreſſa rauennæ
Signa mouet:iamqꝫ ora padi:portuſqꝫ reliquit
Flumineos:certis ubi legibus aduena nereus
Aeſtuat:& pronas puppes nunc amne ſecundo
Nunc redeunte uehit:nudataqꝫ littora fluctu
Deſerit.oceani lunaribus æmula damnis
Lætior hinc fano recipit fortuna uetuſto:
Deſpiciturqꝫ uagus prærepta ualle metaurus:
Qua mons arce patens uiuo ſe perforat arcu:
Admiſitqꝫ uiam ſectæ per uiſcera rupis
Exuperans delubra iouis:ſaxoqꝫ minantes
Apeninigeris cultas paſtoribus aras.
Quin & clitumni ſacras uictoribus undas
Candida q̃ latiis prebent armenta triumphis
Viſere cura fuit.nec te miracula fontis
Prætereunt tacito paſſu:quem ſiquis adiret:
Lentus erat:ſi uoce gradum maiore citaſſet
Cõmixtis feruebat aquis:cũqꝫ omnibus una
Sit natura uadis:ſimiles ut corporis umbras
Oſtendant:hæc ſola nouam iactantia ſortem
Humanos properant imitari flumina mores.
Celſa dehinc patulum proſpectãs narnia campũ
Regali calcatur equo:rariqꝫ coloris
Non ꝓcul amnis abeſt urbi:qui nominis auctor
Ilice ſub denſa ſyluis arctatur opacis.
Inter utrũqꝫ iugum tortis anfractibus albet
Inde ſalutato libatis tybride lymphis
Excipiunt arcus:operoſaqꝫ ſemita uaſtis
Mollibus:& quicquid tantæ præmittur:urbi.
Ac uelut officiis trepidantibus ora puellæ
Spe propiore tori mater ſollertior ornat

Aduenien te proco:uestesq; & cingula comit
Sæpe manu:uiridiq; angustat iaspide pectus:
Substringitq; comam gẽmis:& colla monili
Circuit:& baccis onerat candentibus aures:
Sic oculis placitura tuis:insignior auctis
Collibus & nota maior se roma uidendam
Obtulit.addebant pulchrum noua mœnia uultũ
Audito perfecta recens rumore getarum:
Profecitq; opifex decori timor:& uice mira:
Quam pax intulerat:bello discussa senectus.
Erexit subitas turres:cinctosq; coegit
Septem continuo montes iuuenescere muro:
Ipse fauens uotis:solitoq; decentior aer:
Quanuis assiduo noctem fœdauerat hymbre
Principis:& solis radiis detersa remouit
Nubila.nam pluuiis ideo turbauerat omnes
Ante dies:lunamq; rudem madefecerãt auro.
Vt tibi seruatum scirent conuexa serenum
Omne palatino:qua pons a colle recedit
Miluius:& quatum licuit consurgere tectis.
Vna replet turbæ facies.undare uideres
Ima uiris:atlas effulgere matribus ædes.
Exultant iuuenes æquæui principis annis
Temnunt prisca senes.& ĩ hũc sibi prospera fati
Gratãtur durasse diem:moderataq; laudant
Tempora:quod clemens aditu:quo tẽpore solus
Romanos uetuit currum præcedere patres:
Quũ tamen eucherius cui regius undiq; sanguis.
Atq; augusta soror fratri præberet ouanti
Militis officium.Sic illum dura parentis
Instituit pietas:in se uel pignora parci.
Quiq; neget nato:ꝑcerum quod prestet honori?
Hoc sibi cura senum:maturaq; cõprobat ætas:
Idq; inter ueteris speciem præsentis & aulæ
Iudicat hunc ciuem:dominos uenisse priores
Conspicuas cum flore genas:diademate crinem:

Membraq; gemmato trabeæ uiridantia cinctu:
Et fortes humeros:& certatura lyæo:
Inter erythreos surgentia colla smaragdos
Mirari sine fine nurus:ignaraq; uirgo:
Cui simplex calet ore pudor:per singula cernens
Nutricem consultat anum:quid fixa draconū
Ora uelint:uentis fluitant:an uera minentur
Sibila:suspensum rapturi faucibus hostem.
Vt calibe indutos equites:& in ære latentes
Vidit cornipedes:qua nam de gente rogabat
Ferrati uenere uiri:quæ terra metallo
Nascentes informat equos.num lemnius auctor
Addidit hinnitum ferro:simulacraq; bellis
Viua dedit:gaudet metuens:& pollice mōstrat.
Quod picturatas galeæ iunonia cristas
Ornet auis:uel quod rigidos uibrata per armos
Rubra sub aurato crispentur serica dorso
Tunc tibi magnorum mercem fortuna laborum
Persoluit stilico:curru quum uectus eodem
Vrbe triumphantem generum florente iuuenta
Conspiceres:illumq; diem sub corde referres:
Quo tibi confusa dubiis formidine rebus
Infantem genitor moriens commisit alendum
Virtutes uariæ fructus sensere receptos:
Depositum seruasse fides:constantia paruum
Præfecisse orbi:pietas fouisse propinquum:
Hic est ille puer:qui nunc ad rostra quirites
Euocat:& solio fultus genitoris eburno
Gestarum patribus causas ex ordine rerum:
Euentusq; refert:ueterumq; exempla sequutus
Digerit imperii sub iudice facta senatu
Nil cumulat:uerbisq; nihil fiducia cælat
Fucati sermonis opem:mens conscia laudis
Abnuit:agnoscunt proceres:habituq; gabino
Principis:& ducibus circum stipata togatis
Iure paludatæ iam curia militat aulæ

Affuit ipsa suis. talis uictoria templis
Romanæ tutela togæ: quæ diuite penna
Patricii reuerenda fouet sacraria cœtus.
Castrorumq; eadem comes indefessa tuorum.
Nunc tandem fruitur uotis: atq; omne futurum
Te romæ: seseq; tibi promittit in æuum.
Hinc te iam patriis laribus uia nomine uero
Sacra refert: flagrat studiis concordia uulgi:
Quam non illecebris dispersi colligis auri:
Nec tibi uenales captant æraria plausus
Corruptura fidem: meritis offertur inemptus
Pura mente fauor. nam munere charior omni
Astringit sua quęq; salus. procul ambitus errat
Non quærit precium uitam: qui debet amori:
O quantum populo secreti numinis addit
Imperii præsens species. quantamq; rependit
Maiestas alterna uicem. quem regia circi
Connexum gradibus ueneratur purpura uulgus
Consensuq; cauæ sublatus in æthera uallis
Plebis adoratæ reboat fragor: unaq; totis
Intonat augustum septenis arcibus echo
Nec solis hic cursus equis. assueta quadrigis
Cingũt arua tigres: subitæq; aspetus harenæ
Diffudit libycos aliena ualle cruores.
Hic & belligeros exercuit area lusus.
Armatos hic sæpe choros: certaq; uagandi
Textas lege fugas: inconfusosq; recursus
Et pulchras errorum artes iocundaq; martis
Cernimus: insonuit quũ uerbere signa magister
Mutatos edunt pariter tunc pectora motus
In latus illisis clypeis: aut rursus in altum
Vibratis: graue parma sonat mucronis acuti
Murmur. & ũbonum pulsu modulante resultãs.
Ferreus alterno contentus clauditur ense
Vna omnis subnixa phalanx tantæq; salutant
Te princeps galeæ: partis inde cateruis

In uarios docto discurritur ordine gyros:
Quos neq; semiferi cortinia tecta iuuenci:
Flumina uel crebro uincât mæandria flexu
Discreto reuoluta gradu. torquentur in orbes
Agmina: perpetuisq; immoto cardine claustris
Ianus bella premens læta sub imagine pugnæ
Armorum innocuos paci largitur honores.
Iamq; nouum fastis aperit felicibus annum
Ore coronatus gemino. iam tybris in uno
Et bruti cernit trabeas: & sceptra quirini.
Consule letatur post plurima sæcula uiso
Pallantæus apex. agnoscunt rostra curules
Auditas quondam proauis: dissuetaq; cingit
Regius auratis fora fascibus. ulpia lictor
Et sextas getica præuelans fronde secures
Colla triumphati proculcat honorius istri.
Exeat in populos cunctis illustrior annis
Natus fonte suo: quem non aliena per arua
Induit hospes honor: cuius cunabula fouit
Curia: quem primi tandem uidere quirites:
Quem domitis auspex peperit uictoria bellis.
Hunc & priuati titulis famulantibus anni:
Et quos armipotens genitor: regesq; priores
Diuersis gessere locis ceu numen adorent.
Hunc: & quinq; tui: uel quos habiturus in urbe
Post alios auguste colant: licet unus in omnes
Consul eas: magno sextus tamen iste superbit
Nomine præteritis melior uenientibus auctor.

CLAVDIANI PRAEFATIO de bello getico id est de uictoria Stiliconis contra Alaricum.

P OST RESIDES ANNOS LONGO uelut excita somno
Romanis fruitur nostra thalia choris.
Optatos renouât eadê mihi culmia cœtus
Personat & noto pythia uate domus.

Confulis hic fafces cecini: libyamq receptam
Hic mihi pro ftratis bella canenda getis
Sed prior effigiem tribuit fucceffus amœnam.
Oraq patricius noftra dicauit honos.
Annuit hic princes titulum pofcente fenatu.
Refpice iudicium quum graue mufa fubis.
Ingenio minuit merces properata fauorem.
Carminibus ueniam premia tanta negant.
Et magis intento ftudium cenfore laborat:
Quod legimur medio: confpicimurq foro.
Materies tamen ipfa iuuat: folitumq tumorem
Dicturo magna fedula parte leuat.
Nam mihi conciliat gratas impenfius aures:
Vel meritum libri: uel ftiliconis amor.

CLAVDIANI DE VICTORIA STILICOnis contra Alaricum.

i NTACTI QVVM CLAVftra freti coeuntibns æquor
ARMATVM SCOPVLIS AVDAX irrumperet argo
Aeetam: colchofq petens propiore periclo
Omnibus attonitis folus poft numina typhis
Incolumen tenui damno feruaffe carinam
Fertur: & ancipitem montis uitaffe ruinam
Deceptoq uagæ concurfu rupis in altum
Victriciem duxiffe ratem. ftupuere fuperbæ
Arte uiri domitæ fymplegades: & noua paffæ
Iura foli: faciles cunctis iam pupibus hærent
Vt uinci didicere femel. Quod fi ardua typhim
Nauis ob innocuæ meritum fic gloria uexit:
Quæ tibi pro tanti pulfo difcrimine regni
Sufficient laudes Stilico? licet omnia uates
In maius celebrata ferant: ipfamq fecandis
Argois trabibus iactent fudaffe mineruam

Nec nemoris tantum uinxisse carentia sensu
Robora: sed cæso teneri iouis augure luco
Arbore præsaga tabulas animasse loquaces:
Plurima sed quãuis uariis miracula monstris
Ingeminent teneras uincturi carmine mentes:
Harpyiasq; truces: insopitisq; refusum
Tractibus aurati custodem uelleris anguem:
Et iuga taurorum rapidis ambusta fauillis.
Et uirides galeis sulcos: fœtasq; nouales:
Martis: & in segetem crescentis semina belli.
Nil ueris æquale dabunt. prohibere rapaces
Scilicet harpyias: unaq; excludere mensa
Nobilior titulis: quã tot potuisse paratas
In latii prædam geticas auertere fauces.
An ego terrigenas potius mirabor in ipsis
Procubuisse satis? uitæ quibus attulit idem
Principium: finemq; dies: quã cæsa getarum
Agmina: quos tantis aluit bellona trophæis:
Totaq; sub galeis mauortia canuit ætas.
Per te namq; unum mediis exuta tenebtis
Imperio sua forma redit: claustrisq; solutæ
Tristibus exangues audent procedere leges.
Iamq; potestates priscus discriminat ordo.
Iusticiæ: quas ante pares effecerat una
Nube timor. tua nos urgenti dextera læto
Eripuit: tectisq; suis redduntur & agris
Damnati fato populi: uirtute renati.
Iam non in pecorum morem formidine clausi
Prospicimus sæuos campis ardentibus ignes.
Alta nec incertis metimur flumina uotis
Excidio latura moram. non poscimus amnes
Vndosam seruare fidem: nubesq; fugaces:
Aut coniuratum querimur splendere serenum:
Ipsa quoq; interius furiis exercita plebis
Securas iam roma leuat tranquillior arces.
Surge precor ueneranda parens & certa secũdis
Fide deis: humilemq; metum depone senectæ

Vrbs æquæua polo: tum demũ ferrea ſummet
Ius in te lacheſis: quum ſic mutauerat axem
Fœderibus natura nouis: ut flumine uerſo
Irriget ægyptum tanais. mœotida nilus:
Eurus ab occaſu: zephyrus ſe promat ab indis:
Caucaſeiſq; iugis: calido nigratibus auſtro:
Getulas aquilo glacie couſtringat harenas.
Fatales hucuſq; manus: crebriſq; notatæ
Prodigiis abiere minæ: nec ſidera pacem
Semper habẽt: ipſumq; iouem turbãte typhœo:
Si phas eſt: timuiſſe ferunt: quum brachia centũ
Montibus armaret totidem: ſpiraſq; retorquens
Lamberet attonitas erectis anguibus arctos.
Quid mirum ſi regna labor mortalia uexat?
Quum gemini fratres: genuit quos aſper aloeus
Matrem ſubdiderint uinclis: & in aſtra negatas
Tentarunt munire uias: ſteteritq; reuulſis
Pene tribus ſcopulis cæleſti machina bello.
Sed caret euentu nimius furor improba nunꝗ
Spes lætata diu: uec peruenere iuuentæ
Robur aloidæ: dum uellere pelion otrys
Nititur: occubuit phœbo: morienſq; ephialtes
In latus obliquam proiecit languidus oſſam.
Aſpice ꝗ rarum referens inglorius agmen
Aſpice roma tuum iam uertice celſior hoſtem
Italia detruſus eat: quantumq; priori
Diſſimilis: qui cuncta ſibi ceſſura ruenti
Pollicitus patrii numen iurauerat iſtri:
Non niſi calcatis loricam ponere roſtris:
O rerum fatiq; uices: qui fœda parabat
Romanas ad ſtupra nurus. ſua pignora uidit
Coniugibus permixta trahi: qui mente ꝓfunda
Hauſerat urbis opes: ultro uictoribus ipſe
Præda fuit: noſtri quondam qui militis auro
Aggreſſus tentare fidem. deſertus ab omni
Gente ſua: manibuſq; redit trũcatus: & armis.
Hoc quoq; quod ueniam leti ualuere mereri:

Si positis pendas odiis: ignoscere pulchrum
Iam misero: pœnæq; genus uidisse precantem.
Quæ uindicta prior: quam quũ formido supbos
Flectit: & assuetum spoliis affligit egestas:
Sed magis ex aliis fluxit clementia causis:
Consulitur dum roma tibi: tua cura coegit
Inclusis aperire fugam: ne peior in arcto
Sæuiret rabies uenturæ nuncia mortis
Nec tanti nomen: stirpemq; abolere getarum:
Vt propius peterere fuit. procul arceat altus
Iuppiter ut delubra numæ: sedemq; quirini
Barbaries oculis saltem temerare prohanis
Possit: & arcanum tanti deprehndere regni:
Quanq̃ si ueterum certamina rite recordor
Tunc etiam pulchra quum libertate uigerent
Et proprio late florerent milite patres
Semper ab his famæ petiere insignia bellis
Quæ diuersa procul tuto trans æquora uires
Excere dabant currus: regumq; catenæ
Inter abundantis fati ludibria ductæ
At uero italiam quotiens circũstetit atrox
Tempestas: ipsumq; caput læsura pependit
Non illis uani ratio uentosa fauoris:
Sed grauiter spectata salus: ductorq; placebat:
Non qui præcipiti traeheret semel omnia casu
Sed qui maturo uel læta: uel aspera rerum
Consilio momenta regens: nec tristibus impar:
Nec pro successu nimius: spaciumq; morandi:
Vincendiq; modus mutatis nosset habenis
Cautius ingentes morbos: & proxima cordi
Vlcera: pœoniæ tractat solertia curæ:
Parcendoq; secat: ferro ne largius acto
In reuocandus eat sectis uitalibus error
Sublimi certe curium canit ore uetustas:
Aeaciden italo pepulit qui littore pyrrhum
Nec magis insignis marii: pauliq; triumphus:
Qui captos niueis reges ægere quadrigis:

Plus fuga laudatur pyrrhi:quã uincla Iugurthæ;
Et quanuis gemina fessũ iam clade fugarit
Post decii lituos & nulli peruia culpæ
Pectora fabricii:donis inuicta:uel armis
Plena datur curio pulsi uictoria pyrrhi.
Quanto maius opus solo stilicone peractum
Cernimus? hic ualidam gentẽ:quam dura niuosis
Educat ursa plagis.nõn chaonas:atq; molossos:
Quos epirus alit:nec dodonæa subægit
Agmina:fatidicam frustra iactantia quercum.
Primus fulmineum.lento luctamine pœnum
Compressit fabius:campo post ausus aperto
Marcellus uinci docuit.sed tertia uirtus
Scipiadæ latiis tandem deterruit oris
Vnus in hoc stilico diuersis artibus hoste
Tres potuit complere duces:fregitq; furentem
Cũctando: uicintq; manu:uictumq; relegat.
Atq; hic tanta breui miscentem incendia Pyrrhũ
Sustinuit toto mœrens œnotria lustro
Et prope ter senas Itali per graminis herbas
Massilus pœno sonipes uastante cucurit;
Hãnibalemq; senem uix ad sua reppulit arua.
Vindex sera patrũ post bellum nata iuuentus:
Hic celer effecit bruma ne longior una
Esset hyems:rerum primis sed messibus æstas
Temperiem cælo pariter belloq; refferret.
Sed quid ego Hãnibalem circa Pyrrhũq; tot ãnis
Certatũ memorem? uilis quũ sparthacus omne
Perlatus italiæ ferro bacchatus:& igni
Consulibusq; palam totiens congressus inertes
Exuerit castris dominos:& strage pudenda
Fuderit imbelles aquilas seruilibus armis
Nos terrorum expers:& luxu mollior ætas
Deficimus queruli:si bos adductus aratro.
Si libata seges:non hanc ergastula nobis
Immisere manum:nec coniurantis harenæ
Turba fuit; Qualem stilico deiecerit hostem

Thraces: & hæmonii poterũt mœſſiq; fateri
Frigida terdecies nudatum frondibus hæ mum
Tendit hyems ueſtire gelu: totienſq; ſolutis
Ver niuibus: uiridem monti reparauit amictũ:
Ex quoniam patrios gens hæc oblita triones:
Atque iſtrum tranſuecta ſemel: ueſtigia fixit
Threicio funeſta ſolo: ſeu fata uocabant:
Seu grauis ira deum ſeriem meditata ruinis:
Ex illo quoſcunq; uagos impegit erynnis
Grandinis: aut morbi ritu per deuia rerum
Præcipites per clauſtra ruunt: nec cõtigit ullis
Amnibus: aut ſcopulis ꝓprias defendere terras
Nil rhodope: nil uaſtus athos: nil ꝓfuit hæmus
Otriſiis: facili cõtenmnunt ſtrimona ſaltu
Et fruſtra rapidum damnãt aliagmona beſſi
Nubibus intactum macedo miratur olympum
More pererratum cãpi: gemit irrita tempe
Theſſalus: & domitis irriſam cotibus oetam
Sperchiuſq; & uirginibus dilectus enypheus
Barbaricas lauare comas: non obice pindi
Seruati driopes: nec nubifer actia texit
Littora leucates: ipſæ quæ durius olim
Reſtiterant mœdis: primo conamine ruptæ
Thermopylæ: uallata maris ſcyronia ripis.
Et duo continuo cõnectens æquora muro
Iſthmos: & anguſti patuerũt clauſtra lycæi:
Nec tibi parrhaſios licuit munire colonos
Frondoſis erymanthe iugis: equitataq; ſummi
Culmina taygeti trepidæ uidiſtis amyclæ.
Tandem ſupplicium cunctis pro montibus alpes
Exegere getis. tot tandem flumina uictor
Vindicat eridanus. docuit nunc exitus alte
Fatorum ſecreta tegi. Quiſquam ne recluſis
Alpibus ulterius latii fore credidit umbram
Nonne uelut capta rumor miſerabilis urbe
Trans fretra: trans gallos: pyreneumq; cucurrit
Famaq; nigrantes ſuccincta pauoribus alas

Secum cuncta trahens: a gadibus usqꝫ britannum
Terruit oceanum: & nostro ꝓcul axe remotam
Insolite belli tremefecit murmure thulen.
Mandemus ne noti flabris: quocunqꝫ timores
Pertulimus: festæ doleant ne tristibus aures:
An potius meminisse iuuat? semperqꝫ uicissim
Gaudia præmissi cumulant inopina dolores.
Vtqꝫ sub occidua iactatis pleiade nautis
Commendat placidum maris inclementia portũ.
Sic mihi tunc maior stilico: quum læta periclis
Metior: atqꝫ illi redeunt in corda tumultus.
Nonne uidebantur quanuis adamante rigentes
Turribus inualidis fragiles procumbere muri?
Ferratæqꝫ getis ultro se pandere portæ?
Nec uallum: densæqꝫ sudes arcere uolantes
Cornipedum saltus: iam iã conscendere puppes
Sardonios habitare sinus: & inhospita cypri
Saxa parant: uitamqꝫ freto spumante tueri.
Ipsa etiam diffusa breui trinacria ponto:
Si rerum natura sinat: discedere longe
Optat: & ionium refugo laxare peloro:
Fultaqꝫ despiciens auro laquearia diues
Tutior æoliis mallet uixisse cauernis.
Iamqꝫ oneri creduntur opes: tandemqꝫ libido
Hæsit auaritiæ grauioribus obruta curis:
Vtqꝫ est ingenioqꝫ loquax: & plurima fingi
Permittens: crediqꝫ timor: tunc somnia uulgo
Narrari: tunc monstra deum monitusqꝫ sinistri
Quid meditẽtur aues: quid cũ mortalibus æther
Fulmineo uelit igne loqui: quid carmine poscat
Fatidico: custos romani carbasus æui
Territat assiduus lunæ labor: atraqꝫ phœbe
Noctibus horrisonas crebris ululata per urbes
Nec credunt uetito fraudatam sole sororem
Telluris subeunte globo: sed castra sequutas
Barbara: thessalidas patriis lunare uenenis
In certare iubar. tunc anni signa prioris:

Et si quod fortasse quies neglexerat omen:
Addit cura nouis:lapidosos grādinis ictus:
Molitasq; examen apes:passimq; crematas
Perbacchata domos nullis incendia causis.
Et nunq̄ cælo spectatum impune cometen:
Qui primum roseo phœbi prolatus ab ortu
Qua micat astrigera senior cū cōiuge cepheus
Inde lycaonia paulatim expulsus ab arcto
Crine uago getici fœdauit sidera plaustri:
Donec in exiguum moriens uanesceret ignem.
Sed grauius mentes cæsorum ostensa luporum
Horrificant duo quippe lupi sub principis ora:
Dum campis exercet equos:uiolenter adorti
Agmen:& excepti telis immane relatu
Prodigium:miramq; notam duxere futuri.
Nā simul humano geminas de corpore palmas
Vtraq; perfossis emisit bellua costis
Illo leua tremens:hoc dextera uentre latebant:
Intentis ambæ digitis:& sanguine uiuo
Scrutari si uera uelis:fera nuncia martis
Ore sub augusti casurum prodidit hostem:
Vtq; manus utero uirides patuere retecto
Romula post ruptas uirtus sic emicat alpes:
Sed malus interpres rerū metus omne trahebat
Augurium peiore uia:truncataq; membra
Nutricemq; lupam romæ:regnoq; minari
Et repetunt annos:intreceptoq; uolatu
Vulturis:incidunt properatis sæcula metis.
Solus erat stilico:qui desperantibus augur
Sponderet meliore manu:dubiæq; salutis
Dux idem:uatesq; fuit.durate parumper
Inquit:& excussis muliebribus ore querelis
Fatorum toleremus onus.nil nautica prosunt
Turbatæ lamenta rati:nec segnibus undæ
Planctibus:aut uanis mitescunt flamina uotis.
Nunc instare manu:toto nuuc robore niti
Communi pro luce decet succurrere:uelis

Exhaurire fretum:uarios aptare rudentes
Omnibus:& docti iussis parere magistri
Non si perfidia nacti penetrabile tempus
Irrupere getæ:nostras dum rhetia uires
Occupat:atq; alio desudant marte cohortes.
Iccirco spes omnis abit:mirabile posset
Esse mihi:si fraude noua:uel calle reperto
Barbarus ignotas inuaderet inscius alpes.
Nunc uero geminis clades repetita tyrannis
Famosum uulgauit iter:nec nota fefellit
Semita præstructum bellis ciuilibus hostem
Per solitas uenere uias:adsit usq; sequendos
Barbarico romana dedit discordia bello.
Sed nec præteritis hæc res incognita sæclis.
Sæpe lacessitam:sed non ipune fatemur
Ausoniam.hæc senonum restixit sanguie flāmas.
Hæc & theutonico quōdam patefacta furori
Colla catenati uidit squalentia cimbri
Vile decus:quod non erexit præuius horror.
Ingentes geminant discrimia magna triumphos.
Quid turpes iam mente fugas? iam gallica rura
Respicitis? latioq; libet post terga relicto
Longiquum ꝓfugis ararim præcigere castris.
Scilicet arctois concessa gentibus urbe
Considet regnum rodano:capitiq; superstes
Trūcus erit.uestros stimulāt si pignora sensus.
Me quoq; non ipar naturæ cura remordet.
Nec ferro sic corda rigent:aut nosse recusant.
Quam sanctum soceri nomen:q̃ dulce mariti.
Quantus prolis amor:sed nunq̃ oblita decoris
Obscœnam latebram pietas ignaua reqret:
Nec uobis fortis monitor:mihi cautior uni:
Hic coniunx:hic progenies:hic charior omni
Luce gener:pars nulla mei subducta procellæ
Accipe tu nostræ tellus oenotria mentis
Pignora communes tecum subeuntiaq; casus.
Exiguamq; moram muris impende tuendis:

Dum redeo. lectum referens in classica robur.
His dictis pauidi firmauit inertia uulgi
Pectora migrantisq; fugam compescuit aulæ:
Ausaq; tunc primis tenebris emergere pulsis
Hesperia: ut secum iunxisse pericula uidit
Augustum: tantoq; sui stetit obside fati.
Protinus umbrosa uestit qua litus oliua
Larius: & dulci mentitur nerea fluctu
Parua puppe lacum præteruolat ocius. inde
Scandit inaccessos brumali sidere montes.
Nil hyemis: cæliq; memor. Sic ille relinquens
Ieiunos antro catulos immanior exit
Hyberna sub nocte leo: tacitusq; per altas
Incedit furiale niues. stant colla pruinis
Aspera: flauentes astringit stiria setas.
Nec meminit leti: nimbosue aut frigora curat:
Dum natis alimenta paret. sublimis in arcton
Prominet hercinæ confinis rhetia syluæ.
Quæ se danubii iactat: rheniq; parentem:
Vtraq; romuleo prætendens flumina regno.
Primo fonte breues: alto mox gurgite regnant:
Et fluuios cogunt unda coeunte minores
In nomen transire suum: te cymbrica tethys
Diuisum bifido consumit Rhene meatu.
Thracia quinq; uadis istrũ uorat amphytrite
Ambo habiles remis: ambo glacialia secti
Terga rotis: ambo boreæ martiq; sodales
Sed latus hesperiæ: quo rhetia iungitur oræ:
Præruptis ferit astra iugis: panditq; tremendã
Vir æstate uiam: multi seu gorgone uisa
Obriguere gelu: multos hausere profundæ
Vasta mole niues: cũq; ipsis sæpe iuuencis
Naufraga cãdenti mergũtur plaustra baratro.
Interdum subitam glacie labente ruinam
Mons dedit: & trepidis fundamina subruit astris
Pendenti male fida solo uer talia tendit

Frigoribus mediis stilico loca.nulla lyæi
Pocula.rara ceres:raptos contentus in armis
Delibasse cibos:madidoq; oneratus amictu
Algentem pulsabat equum:nec mollia fesso
Strata dedere torum:tenebris si cæca repressit
Nox iter:aut spelea subit metuenda ferarum:
Aut pastorali iacuit sub culmine fultus
Ceruicem clipeo:stat pallidus hospite magno
Pastor:& ignoto præclarum nomine uultum
Rustica sordenti genitrix ostendit alumno.
Illa sub horrendis prædura cubilia syluis
Illis sub niuibus somni: curæq; laborq;
Peruigil hanc requiem terris:hæc ocia rebus
Insperata dabant:illæ tibi roma salutem
Alpinæ peperere casæ:iam fœdera gentes
Exuerant:latiiq; audita clade feroces
Vindelicos saltus:& norica rura tenebant:
Ac ueluti famuli: mendax quos mortis herilis
Nuncius in luxum falso rumore resoluit:
Dum marcent epulis:atq; inter uina chorosq;
Persultat uacuis effrena licentia tectis:
Si reducem dominum sors improuisa reuexit:
Hærent attoniti:libertatemq; perosus
Conscia seruilis præcordia concutit horror.
Sic ducis aspectu cuncti stupuere rebelles:
Inque uno princeps latiumq; & tota refulsit
Roma uiro frons læta parum:non tristior æquo:
Non deiecta malis:mixta sed nobilis ira.
Qualis in herculeo quot iens infanda iubebat
Euristeus fuit ore dolor:uel qualis in atram
Sollicitus nubem mœsto ioue cingitur æther.
Tanta ne uos inquit getici fiducia belli
Erigit? hinc animo frustra tumuistis inani?
Non ita romanum fati uiolentia nomen
Opprimit ut uestros nequeant punire tumultus
Parte sui:neu uos lōge sermone petito

Demorer exemplum ueteris cognoscite fati:
Quú ferus ausonias perfringeret hánibal arces.
Et trebiam sæuo geminassent funere cannæ·
Nec quiq̃ emathium pepulit spes uana Philippú:
Vt uelut afflictos ferro tentaret inerti.
Romanos commouit atrox iniuria patres.
Vrgerent maiora licet:grauiterq; tulere
Vrbibus inter se claris de culmine rerum
Cogressis:aliquid gentes audere minores.
Nec pœnam differre placet:sed bella gerenti
Punica leuino:regis quoq; prælia mandant.
Paruit imperiis consul:fususq; philippus.
Vilia dum grauibus populis interserit arma.
Pretereunte manu:didicit non esse potentum
Tentandas:mediis quáuis in luctibus:iras.
Hoc monitu pariter nascentia bella repressit:
Et bello quæsiuit opes:legitq; precantes
Auxilio mensus numerum qui congruus esset:
Nec grauis italiæ:formidandusue regenti.
Nec minus acepto nostræ rumore cohortes:
(Sic ducis urget amor)ꝓperantibus undiq; signis
Conueniunt:uisoq; animi stilicone recepti
Singultus uarios:lachrymosaq; gaudia miscent.
Sic armenta boum:uastis quæ turbida syluis
Spargit hyems:cantus & sibila nota magistri
Certatim repetunt:uel notæ pascua uallis:
Inq; uicem se uoce regunt:gaudentq; fideles
Reddere mugitus:& qua sonus attigit aurem:
Rara per obscuras apparent cornua frondes.
Accurit uicina manus:quam rhetia nuper
Vindalicis auctam spoliis defensa probauit.
Venit & extremis legio prætenta britannis:
Quæ scoto dat frena truci:ferroq; notatas
Perlegit exanimes picto moriente figuras:
Agmina quinetiam flauis obiecta sicambris.
Quæq; domant scinthos:imásuetosq; cherucas:
Huc omnes uertere minas:tutumq; remotis

Excubiis rhenum solo terrore relinquunt.
Vix ne posteritas credet? germania quondam
Illa ferox: populisq; uix instantibus olim
Principibus: tota poterit cum mole teneri.
Iam sese placidam praebet stiliconis habenis.
Vt nec praesidiis nudato limite tentet
Expositum calcare solum: nec transeat amnem
Incustoditam metuens attingere ripam.
Celsior o cunctis: uniq; aequande camillo:
Vestris namq; armis alarici fracta quieuit
Ac brenni rabies confusis rebus uterq;
Diuinam tribuistis opem: sed tardior ille
Iam captae uindex patriae: tu sospitis ultor.
O quatum mutata tuo fortuna regressu:
Vt sese pariter diffudit in omnia regni
Mēbra uigor: uiuusq; redit calor urbibus aegris:
Creditur herculeis lucem renouasse lacertis
Foemina dilecti fatis impensa mariti:
Vt iuuenem spretae laniatum fraude nouercae:
Non sine circeis latonia reddidit herbis
Cretaq;: si uera narratur fabula: uidit
Minoum rupto puerum prodire sepulchro:
Quem senior uates auium clangore repertum
Gramine restituit: mirae nam munere sortis
Dulcia mella necē: uitam dedit horridus anguis.
At tuus aduentus nō unum corpus ab umbris:
Sed tot communi populos sub morte iacentes:
Totaq; tartareis e faucibus oppida traxit
Ipso roma die: nec adhuc ostēditur auctor
Personuit uenisse ducem: laetisq; quirites
Vocibus auspicium certi plausere triumphi
Muniti stilicone suo: quis gaudia uero?
Principis amplexus? alacris quis differat aulae?
Pulueris ambiguam nubem speculamur ab altis
Turribus: incerti socios apportet an hostes
Ille globus? mentem suspensa silentia librant:

Donec puluereo sub turbine sideris instar
Emicuit stiliconis apex: & cognita fulsit
Canicies: gauisa repens per mœnia clamor
Tollitur. ipse uenit. portas secura per omnes
Turba salutatis effunditur obuia signis.
Non iam delectus miseri: nec falce per agros
Deposita: iaculum uibrans ignobile messor
Non tentat clipeum proiectis sumere rastris
Bellona ridente ceres: humilisq; nouorum
Seditio clamosa ducum: sed uera iuuentus:
Verus ductor adest: & uiuida martis imago
Prospera. sed quantum nostræ spes addita mēti:
Tantum exempta getæ: qui uertice ꝓximus astris
Post alpes iam cuncta sibi promisit apertas
Nil superesse ratus: postq̄ tot flumina pulsis:
Cinctaq; fluminibus crebris tot mœnia cernit.
Tot subito pedites: equitum tot conspicit alas:
Seq; uelut clausum laqueis sub pectore furtim:
Aestuat: & nimium prono feruore petitæ.
Iam piget italiæ: sperataq; roma teneri
Visa procul: magni subeunt iam tædia cœpti.
Occultat tamen ore metum. primosq; suorum
Cousultare iubet bellis annisq; uerendos:
Crinigeri sedere patres: pellita getarum
Curia: quos plagis decorat numerosa cicatrix:
Et tremulos regit hasta gradus: & nititur altis
Pro baculo contis non exarmata senectus.
Hic aliquis grauior natu cui plurima dictis:
Consiliisq; fides: defixus lumina terræ:
Cuncutiensq; comā: capuloq; accliuis eburno:
Si numero non fallor ait. tricesima currit
Bruma fere: rapidum postq̄ trāsnauimus istrum.
Romanamq; manum tantis eludimus annis.
Sed nunq̄ mauors adeo cōstrinxit in arctum
Res alarice tuas: per tot certamina docto
Crede seni: qui te tenero uice patris ab æuo

Gestatum parua solitus donare pharetra:
Atq; aptare breues humeris puerilibus arcus.
Sæpe quidem frustra monui seruator ut icti
Fœderis: emathia tutus tellure maneres.
Sed quoniam calidæ rapuit te flamma iuuentæ.
Nunc saltem: si cura tibi manet ulla tuorum:
His claustris euade precor: dūq; agmina longe:
Dum licet: hesperiis præceps illabere terris.
Ne noua prædari cupiens: & parta reponas:
Pastoriq; lupus scelerum delicta priorum
Intra scepta luas. Quid palmitis uber hetrusci:
Quid mihi nescio quā ꝑprio cum tybride romā
Semper in ore geris? referūt si uera parentes.
Hanc urbem insano nullus qui marte petiuit
Lætatus uiolasse redit: nec numina sedem
Destituunt: iactata procul: dicuntur in hostem
Fulmina: diuiniq; uolant pro mœnibus ignes
Seu cælum: seu roma tonat. si temnis olympum:
A magno stilicone caue: qui semper iniquos
Fortuna famulante premit. scis ipse perosus
Arcadiæ quam densa iugis cumulauerit ossa:
Sanguine quam largo græcos calefecerit amnes:
Extinctusq; fores: ni te sub nomine legum
Proditio: regniq; fauor texisset eoi.
Talia grādæuum flammata fronte loquentem:
Obliquisq; tuens oculis: non pertulit ultra:
Sed rupit rabidas accensa superbia uoces:
Si non mentis inops: fraudataq; sensibus ætas
Præberet ueniam: nunq̄ hæc opprobria linguæ
Turpia danubius me sospite ferret inultus.
Anne tot augustos hebro qui teste fugaui:
Te patiar suadente fugam? quum cesserit omnis
Obsequiis natura meis: subsidere nostris
Sub pedibus montes: arescere uidimus amnes.
Non ita dii getici faciant: manesq; parentum:
Vt mea conuerso relegam uestigia cursu.

Hanc ego uel regno uictor: uel morte tenebo
Victus humũ: per tot populos. urbesq; cucurri
Fregi alpes: galeisq; padum uictricibus hausi.
Quid restat nisi roma mihi? gens robore nostra
Tunc quoq; pollebat: nullisq; quũ fideret armis:
At nunc illyrici postq̃ mihi tradita iura:
Meq; suum fecere ducem: tot tela: tot enses:
Tot galeas multo thracum sudore paraui:
Inq; meos usus uectigal uertere ferri:
Oppida legitimo iussu romana coegi.
Sic me fata fouent: ipsi quos omnibus annis
Vastabam: seruire dati: nocitura gementes
Arma dabunt: flammisq; diu molitus: & arte
In sua damna calybs: fabro lugente rubebunt.
Hortantes his adde deos. non somnia nobis
Nec uolucres: sed palã uox reddita luco ẽ.
Rumpe omnis alarice moras hoc impiger anno
Alpibus italiæ ruptis penetrabis ad urbem.
Huc iter usq; datur. quis iam post talia segnis
Ambigat? aut cælo dubitet parere uocanti
Sic ait: hortaturq; suos: belloq; uiaq;
Instruit: attollunt uanos oracula fastus.
O semper tacita sortes ambage malignæ
Euentuq; patens: & noxia uatibus ipsis
Veri sacra fides. ligurum regione suprema
Peruenit ad fluuium miri cognominis urbem:
Atq; illic domitus uix tandem interprete casu:
Agnouit dubiis illusa uocabula fatis:
Necnon & Stilico pugnã poscentia mouit
Pleno castra gradu: dictisq; instigat euntes.
Nunc nunc o socii temeratæ sumite tandem
Italiæ pœnas: obsessi principis armis
Excusate nefas: deploratumq; timauo
Vulnus: & alpinum gladiis abolete pudorem.
Hic est: quem totiens campis fudistis achiuis.
Quem discors: odiisq; anceps ciuilibus orbis.

Non sua uis tutata diu: dum fœdera fallax
Ludit: & alternæ periuria uendicat aulæ.
Credite nunc omnes quas dira britannia gentes:
Quas ister: quas rhenus alit: pendere paratas
In speculis: uno tot prælia uincite bello.
Romanum reparate decus: molemq; labantis
Imperii fulcite humeris. hic omnia campus
Vindicat: hæc mundo pacem uictoria sancit.
Non in threiciis hemi decernimus oris:
Nec super alphæas umbrantia menala ripas
Constitimus: non hic tegæam argosq; tuemur.
Visceribus mediis ipsoq; in corde uidetis
Bella geri. patrem clipeis defendite tybrim.
Talia nunc pediti: turmæ nunc mixtus equestri
Dicta dabat. simul externis præcepta ferebat
Auxiliis. ibat patiens ditionis alanus:
Qua nostræ iussere tubæ: mortemq; petendam
Pro latio docuit gentis præclarus alanæ:
Cui natura breues animis ingentibus artus
Finxerat: immaniq; oculos infecerat ira.
Vulneribus pars nulla uacat: recisaq; cunctis
Gloria fœdati splendet iactantior oris.
Ille tamen mandante procul Stilicone citatis
Accelaratur equis: italāq; momordit harenam
Fœlix helisiisq; plagis: & carmine dignus:
Qui male suspectam nobis impensius arsit;
Vel læto purgare fidem: qui iudice ferro
Diluit immeritum laudato sanguine crimen
Morte uiri turbatus eques flectebat habenas.
Totaq; præciso mutassent agmina cornu.
Ni celer instructa Stilico legione sequutus
Subsidiis peditum pugnam instaurasset equestrē.
Quis musis ipsoq; licet pœane recepto
Enarrare queat: quantum gradiuus in illa
Luce suæ dederit fundator originis urbi.
Altius haud unq̄ toto descendimus ense

In iugulum ſcythiæ:tanta nec clade ſuperbum
Contudimus tanaim:uel cornua fregimus iſtri.
Inuiſum miles ſitiens haurire cruorem
Per uarias ueſtes:onerataq; plauſtra metallo:
Tranſit & argenti cumulos:& cædis auarus
Contemptas proculcat opes:præcioſior auro
Sanguis erat:paſſim neglecti prodiga lucri.
Ira furens ſtrictis odio mucronibus explet
Purpureos cultus:aſſumptas igne ualentes
Exuuias:miſeriſq; graues crateras ab argis.
Raptaq; flagranti ſpirantia ſigna corintho.
Callidus ante pedes uenientibus obiicit hoſtis
In caſſum.neq; enim feralis præda moratur:
Sed iuſtos præbet ſtimulos monimenta doloris:
Aſſeritur ferro captiuum uulgus:& omnes
Diuerſæ uocis populi:quos traxerat hoſtis
Seruitio: tandem dominorum ſtrage redempti
Blanda cruetatis affigunt oſcula dextris.
Deſertoſq; lares:& pignora læta reuiſunt.
Mirantur ſua quemq; domus:cladeſq; renarrant
Ordine cognati referunt miracula belli.
Quis tibi tunc alarice dolor?quum marte periret
Diuitiæ:ſpoliiſq; diu quæſita ſuppellex:
Pulſaretq; tuas ululatus coniugis aures
Coniugis:inuicto dudum quæ freta marito
Demens auſonidum gemmata monilia matrum:
Romanaſq; alta famulas ceruice petebat.
Scilicet argolicas:ephyriadaſq; puellas
Cœperat:& pulchras iam faſtidire lacænas:
Sed dea:quæ nimiis obſtat rhamnuſia uotis:
Ingemuit:flexitq; rotam.domat aſpera uictos
Pauperies:unoq; die romana rependit:
Quicquid terdenis acies amiſimus annis.
O celebranda mihi cunctis pollentia ſæclis.
O meritum nomen felicibus apta triumphis:
Virtutis fatale ſolum:memorabile buſtum
Barbariæ:nam ſæpe locis:ac finibus illis

Plena lacessito rediit uindicta quirino
Illic oceani stagnis excita supremis
Cymbrica tempestas: aliasq; immissa per alpes
Iisdem procubuit campis. iam protinus ætas
Adueniens geminæ gentis promisceat ossa
Et duplices signet titulos commune trophæum.
Hic cymbros: fortesq; getas stilicone peremptos
Et mario: claris ducibus tegit itala tellus.
Discite uesanæ romam non temnere gentes.

PANEGYRIS IN PROBVM ET PROBINVM ATq; OLIBRIVM FRATRES.

OL QVI FLAMMIFERIS MVNdum complexus habenis
Voluis inexhausto redeuntia sæcula motu:
Sparge diem meliore coma: crinemq; repexi
Blandius elato surgunt temone iugales.
Efflantes roseum frenis spumantibus ignem.
Iam noua germanis uestigia torqueat annus.
Consulibus lætiq; petant exordia menses.
Scis genus auchenium: nec te latuere parentes
Auniadæ: nam sæpe soles ductoribus illis
Instaurare uias: & cursibus addere nomen.
His neq; per dubium pendet fortuna pauorem:
Nec nouit mutare uices: sed fixus in omnes
Cognatos procedit honos: quemcumq; requires
Hac de stirpe uirum: certum est de consule nasci
Per fasces numerantur aui: semperq; renata
Nobilitate uirent: & prolem fata sequuntur
Continuum simili seruantia lege tenorem:
Nec quisq̃ procerum tentat: licet ære uetusto
Floreat: & claro cingatur roma senatu
Se iactare parem: sed prima sede relicta
Aucheniis: de iure licet certare secundo.
Haud secus ac tacitam luna regnãte per arcton

Sidereæ cædunt acies:cum fratre retuſo
Aemulus aduerſis flagrauerit ignibus orbis.
Tunc iubar arcturi languet.tunc fulua leonis
Ira perit:plauſtro iam rara intermicat arctos
Indignata tegi iam caligantibus armis
Debilis orion dextram miratur inermē.
Quem prius aggrediar?ueteris quis facta ꝓbini
Neſciat.aut nimias laudes ignoret olibri?
Viuit adhuc:completq; uagis ſermonibus aures.
Gloria fuſa probi.q̄ nec uentura ſilebunt
Luſtra:nec ignota rapiet ſub nube uetuſtas.
Illum fama uehit trans æquora: tranſq; remotas
Thetyos ambages:atlantæoſq; receſſus.
Audiit & gelido ſiquē mœotica paſcit
Sub ioue.uel calido ſiquis coniunctus in axe
Naſcentem te nile bibit.uirtutibus ille
Fortunam domuit:nunq̄q; leuantibus alte
Intumuit rebus:ſed mens circunflua luxu
Nouerat intactum uitio ſeruare uigorem.
Hic non diuitias nigrantibus abdidit antris.
Nec tenebris damnauit opes:ſed largior hymbre
Sueuerat innumeras hominum ditare cateruas.
Quippe uelut denſo currentia munera nimbo
Cernere ſemper erat populis undare:penates
Aſſiduos intrare inopes:remeare beatos.
Præceps illa manus fluuios ſuperabat iberos:
Aurea dona uomens ſiquis tellure reuulſa
Sollicitis fodiens miratur collibus aurum:
Quantum ſtagna tagi rudibus ſtillantia uenis
Effluxere decus?quanto precioſa metalli
Hermi ripa micat:quantas per lydia culta
Deſpumat rutilas diues pactolus arenas.
Non mihi centenis pateant ſi uocibus ora
Multifiduſq; ruat centum per pectora phœbus
Acta probi narrare queam:quot in ordine gētes
Rexerit:ad ſummi quotiens faſtigia iuris
Venerit.italiæ latæ cum frena teneret:

Illyricosq; sinus: & quos arat africa campos.
Et nati uicere patrem: soliq; merentur
Victores audire probi: non contigit illi
Talis honor: prima cum parte uiresceret æui.
Non consul cum fratre fuit. Vos nulla fatigat
Cura diu maiora petens: non anxia mentem
Spes agit: & longo tendit præcordia uoto.
Cæpistis: quo finis erat. primordia uestra
Vix pauci meruere senes: metasq; tenetis
Ante genas dulces q̃ flos iuuenilis inumbret:
Oraq; ridenti lanugine uestiat ætas.
Tu precor ignarum doceas parnasia uatem.
Quis deus ambobus tanti sit muneris auctor.
Postq̃ fulmineis impellens uiribus hostem
Belliger augustus trepidas laxauerat alpes.
Roma probo cupiens dignas persoluere grates
Sedula pro natis dominum flexura rogando
Ire parat. famuli currum iunxere uolantem.
Impetus: horribilisq; metus: qui semper agentes
Prælia cum fremitu romam comitantur hanelo:
Siue petat parthos: seu cuspide turbet hidaspem.
Hic ligat axe rotas: hic sub iuga ferrea nectit
Cornipedes: rigidisq; docet seruire lupatis.
Ipsa triumphatum qua possidet æthera regnis
Assilit innuptæ ritus imitata mineruæ
Namq; cæsariem crinali stringere cultu.
Colla nec ornatu patitur mollire retorto
Dextrum nuda latus. niueos exerta lacertos.
Audacem retegit mãmam: laxumq; cohercens
Mordet gẽma sinum. nodus qui subleuat ensem
Album puniceo pectus discriminat ostro.
Miscetur decori uirtus. pulcherq; seuero
Armatur terrore pudor. galeæq; minaci
Flaua cruentarum prætenditur umbra iubarum.
Et formidato clipeus titana lacessit
Lumine: quem tota uariarat mulciber arte.

Hic patriis mauortis amor: fœtusq; notātur
Romulei: post amnis inest: & bellua nutrix.
Electro tyberis: pueri formantur in auro.
Tingunt æra lupam. mauors adamante coruscat.
Iam simul emissis rapido uelocior euro
Fertur equis. stridunt zephyri cursuq; rotarum
Saucia diuiduis clarescunt nubila sulcis.
Nec traxere moras. sed lapsu protinus uno
Quē poscunt tetigere locum. quem fine sub uno
Angustare aditum curuis anfractibus alpes.
Claustraq; cōgestis scopulis durissima tendunt.
Non alia reseranda manu: sed peruia tantum
Augusto geminisq; fidem mentita tyrannis.
Semirutæ turres: auulsaq; mœnia fumant.
Crescunt in cumulum strages: uallēq; ꝓfundam
Aequauere iugis: stagnant immensa cruore
Corpora. truduntur permixto funere manes.
Haud procul exacto lætus certamine uictor
Cespite gramineo consederat: arbore fultus
Accliues humeros: dominum gauisa coronat
Terra suum. surguntq; toris maioribus herbæ.
Sudor adhuc per mēbra calet. crebriq; recurrit
Halitus: & placidi radiant in casside uultus.
Qualis lætifera populatus cæde gelonos
Procubat horrendus getico gradiuus in aruo.
Exuuias belona leuat. bellisq; tepentes
Puluere soluit equos. immensaq; cornus in hastā
Porrigitur: tremulisq; ferit splēdoribus hebrum.
Vt stetit ante ducem discussas roma per auras
Conscia tunc sonuit rupes: & inhorruit atrum
Maiestate nemus. prior hic o numen amicum
Dux ait: & legum genitrix: longeq; regendo
Circumfusa polo. consors addita tonanti
Dic age dum quæ causa uiæ? cur deseris arces
Ausonias? cælumq; tuum? dic maxima rerum.
Non ego uel libycos cessem tolerare labores

Sarmaticosue pati medio sub frigore choros:
Si tu roma uelis: pro te quascunq; per oras
Ibimus: & nulla sub tempestate timentes
Solstitio meroen. bruma tentabimus istrum.
Tum regina refert: non me latet inclyte rector
Quod tua pro latio uictricia castra laborent.
Nec quod seruitium rursus furiæq; rebelles:
Edomitæ paribus sub te cecidere triumphis
Sed precor hoc donum cum libertate recenti
Adiicias: si uera manet reuerentia nostri.
Sunt mihi pubentes alto de semine fratres
Pignora chara probi: festa quos luce creatos
Ipsa meo foui gremio. cunabula paruis
Ipsa dedi: cum matris onus lucina beatum
Solueret: & magnos præferrent sidera partus.
His ego nõ decios pulchros: fortesue metellos
Prætulerim: non qui pœnum domuere ferocem
Scipiadas. gallisq; genus fatale Camillos
Pieriis pollent studiis. multoq; redundant
Eloquio. nec desidiis dapibusue paratis
Indulgere iuuat: nec tanta licentia uitæ
Arripit: aut mores ætas lasciua relaxat
Sed grauibus curis animum sortita senilem
Ignea longæuo frenatur corde iuuentus.
Illis quam propriam ducunt ab origine sortem
Oramus præbere uelis: anniq; futurum
Deuoueas uenientis iter: non improba posco.
Non insueta dabis. domus hæc de more requirit.
Annue. sic uobis sithicus famuletur araxes.
Sic rhenus per utrumq; latus medisq; subactis.
Nostra semyramiæ timeant insignia turres.
Sic fluat attonitus romana per oppida ganges.
Ductor ad hæc. optata iubes ultroq; uolentem
Diua rogas. non hic precibus tentanda fuissent.
Vsq; adeo ne meam condunt obliuia mentem?
Vt pigeat meminisse probi? quo iudice totam

Vidimus hesperiam. fessasq; resurgere gentes
Ante dabunt hyemes nilum: per flumina damæ
Errabunt glacieq; niger damnabitur indus.
Ante thyestæis iterum conterrita mensis
Intercisa dies refugos uertetur in ortus.
Quam probus a nostro possit discendere sensu.
Dixerat. & uelox iam nuncius aduolat urbem
Extemplo strepuere chori. collesq; canoris
Pulsibus impulsi septena uoce resultāt.
Lætatur ueneranda parens: & police docto
Iam parat auratus trabeas currusq; micantes
Stamine: q molli tundent de stipite seres
Frondea lanigeræ carpentes uellera syluæ.
Et longum tenues tractus producit in aurum.
Filaq; concreto cogit squallere metallo.
Qualis purpereas prebebat candida uestes
Numinibus latona suis: cum sacra redirent
Ad loca nutricis. iam non errantia deli.
Illa feros saltus & desolata relinquens
Menala lassato cretam uenatibus arcu
Phoebus adhuc nigris rotantia tela uenenis
Extincto pythone ferens. tunc insula notos
Lambit amica pedes. ridetq; ægæus alumnis
Lenior: & blando testatur gaudia fluctu.
Sic proba præcipuo natos exornat amictu:
Quæ decorat mundum. cuius romana potestas
Fœtibus augetur. credas ex æthere lapsam
Stare pudiciciam: uel sacro thure uocatam
Iunonem Inachiis oculos aduertere templis.
Talem nulla refert antiquis pagina libris.
Nec latiæ cecinere tubæ nec græca uetustas.
Coniuge digna probo nam tantum coetibus extat
Foemineis: quantum supereminet ille maritos.
Vt sceptrum gessere manu: membrisq; rigentes
Aptauere togas. signum dat summus hiulca
Nube pater: gratamq; facem per inane rotantes

Proſpera uibrati:tenuerunt omina nimbi
Accepit ſonitus curuis tribunus in antris
Ima ualle ſedens arrectis auribus hæſit.
Vnde repentinus populi fragor?illicet herbis
Pallentes thalamos:& ſtructa cubilia muſco
Deſerit.ac nymphis dominã cõmendat herilem.
Illi glauca nitent hirſuto lumina uultu
Ceruleis refecta notis redẽtia patrem
Oceanum:criſpo denſantur gramine colla.
Vertice luxuriat toto crinalis harundo.
Quam neq; fas zephyris frangi:nec ſole peruſtam
Aeſtiuo candore mori:ſed uiuida frondet
Aequæuum complexa caput.taurina leuantur
Cornua temporibus raucos ſudantia riuos.
Diſtillant per pectus aquæ.frons hiſpida manat
Imbribus:in liquidos fontes ſe barba recepit.
Palla graues humeros uelat:quam neuerat uxor
Illi percurrens uitreas ſub gurgite telas
Eſt in romuleo procumbens inſula tybri
Qua medius geminas interfluit alueus urbes
Diſcretas ſubeunte freto: pariterq; minantes.
Ardua turrigeræ ſurgunt in culmina ripæ.
Hic ſtetit:& ſubitum ꝓſpexit ab aggere uotũ.
Vnanimes fratres.iuncto ſtipante ſenatu
Ire forum:ſtrictaſq; procul radiare ſecures.
Atq; uno biiuges tolli de limine faſces:
Obſtupuit uiſu:ſuſpenſaq; gaudia uocem
Oppreſſam tenuere diu.mox inchoat ore.
Reſpice ſi tales iactas aluiſſe fluentes
Eurota:ſparteue tuis quid protulit æquum
Falſus olor:ualido quanuis decernere ceſtu
Norint:& ratibus ſæuas arcere procellas.
En noua ledæis ſoboles fulgentior aſtris.
Ecce mei ciues:quorum iam ſignifer optat
Aduentum:ſtelliſq; parat conuexa futuris.
Iam per noctiuagos dominetur olibrius axes

Pro polluce rubens. pro castore flamma probini.
Ipsi uela regent. ipsis dominantibus auras
Nauita tranquillo moderabitur æquore pinum.
Nunc patrias libare deis. nunc soluere multo
Nectare corda libet. niueos iam pandite cœtus
Naiades & totum uiolis prætexite fontem.
Mella ferant syluæ. iam profluat ebrius amnis.
Mutatis in uina uadis: iam sponte per agros
Sudent irriguæ spirantia balsama uenæ
Currat qui sociæ roget in cõuiuia mensæ
Indigenas fluuios. italis quicunq; suberrant
Montibus: alpinasq; bibunt de more pruinas.
Vulturnusq; rapax: & Nar uitiatus odoro
Sulfure: tardatusq; suis erroribus ufens.
Et phaethontææ perpessus damna ruinæ
Eridanus. flauæq; tenens querceta mariscæ
Lyris: & oebaliæ qui reparat arua galesus.
Semper honoratus nostris celebrabitur undis
Iste dies: semper dapibus recoletur opimis.
Sic ait. & nymphæ patris præcepta secutæ
Tecta parant epulis. ostroq; refecta corusco
Humida gemmiferis illuxit regia mensis.
O bene signatum fraterno nomine tempus.
O consanguineis felix: auctoribus annus
Incipe quadrifidum phœbi torquere laborem
Prima tibi procedit hyems non frigore torpens:
Non canas uestita niues: non aspera uentis
Sed tepido calefacta noto: uer inde serenum
Protinus: & liquidi clementior aura fauoni
Pratis te croceis pingat: te messibus æstas
Induat: autumnusq; madentibus imbuat uuis:
Omni nobilior lustro tibi gloria soli
Contigit: exactum nunq̃ memorata per æuum
Germanos habuisse duces. te cuncta loquetur
Tellus. te uariis scribent in floribus oræ.
Longaq; perpetui ducent in sæcula fasti.

FINIS.

CL. CLAVDIANI EPISTOLA ad Hadrianum

u SQ VE ADEO NE TVAE PRODV
CITVR impetus iræ?
NVLLVS ERIT FINIS LACHrimis?
ſubitiſq; fauorem
Permutas odiis: quæ mens ignara nocendi?
Quo ſenſus abiere pii? tantum ne licebit
Inuidiæ? tantum ſtrepitus ualuere maligni?
Me dolor incautus. me lubrica duxerit ætas:
Me timor impulerit. me deuius egerit ardor.
Te tamen haud decuit paribus concurrere telis
Humanæ ſupos nūquam tetigere querelæ.
Nec uaga ſecurum penetrant conuicia cælum.
Exceſſit iā pœna modū. concede iacenti.
En aſſum: & ueniam confeſſus crimina poſco:
Manibus hectoreis atrox ignouit achilles.
Vltrices furias matris placauit oreſtes.
Reddidit alcides priamo quas cæperat arces.
Pelleum iuuenem regum flexere ruinæ.
Darium famulis manibus doluiſſe peremptum
Fertur. & ingenti ſolatus fata ſepulcro
Tradita captiuo ſpacioſior india poro.
Conditor hic patriæ ſic hoſtibus ille pepercit.
Hunc uirtus tua digna ſequi. quēcunq; deorum
Leſimus. inſultet iugulo paſcatq; furorem.
Gratia defluxit. ſequitur feralis egeſtas.
Deſolata domus charis ſpoliamur amicis
Hunc tormēta necant. hic undiq; truditur exul
Quid ſupeſt dānis? quæ ſæua pericula reſtant?
Emollit rabiem prędæ mortiſq; facultas
Prætereunt ſubiecta feræ. toruiq; leones
Quæ ſtrauiſſe ualent ea mox proſtrata relinquūt:
Nec niſi bellantis gaudent ceruice iuuenci.
Nobiliore fame ſecuit naſcentia uota
Liuor & ingeſto turbauit gaudia luctu.

Iam iam suppliciis fessos humilesq; serenus
Despice: quid tanta dignaris morte clientem?
In breuibus nunqã sese probat Aeolus undis:
Nec capit angustus boreæ certamina collis.
Alpes ille quatit: rhodopeaq; culmina quassat.
Incubuit nunquã celestis flãma salictis:
Nec parui frutices iram meruere tonantis:
Ingentes quercus annosas fulminat ornos.
Hoc pro supplicibus ramis pro fronde mineruæ.
Hoc carmen pro thure damus. miserere tuorum.
Me p̃cor heu me redde mihi. grauibusq; medere
Vulneribus. uitamq; iube famamq; reuerti
Quæ per te cecidit: per te fortuna resurgat.
Sanus achilleis remeauit thelephus herbis.
Cuius pertulerat uires: & sensit in imo
Letalem: placidamq; manum. medicina per hostẽ
Contigit: & pepulit quos fecerat ipse dolores.
Quod si nec precibus: fletu nec frangeris ullo:
Eripe calcatis non prospera cingula musis
Eripe militiam comitem me pelle sodali
Scilicet insignes de paupere uate triumphos.
Scilicet egregiis ornabere uictor opimis.
Sæuiat in miseros cognata potentia ciues.
Audiat hæc comune solum: longisq; carinis
Nota pharos. flentemq; attollens gurgite uultum
Nostra gemat nilus numerosis funera ripis.

DE Senatore Veronẽsi.

Felix qui propriis æuum transegit ĩ aruis
Ipsa domus puerum quẽ uidet ipsa senem.
Qui baculo nitens: in qua reptauit harena
Vnius numerat sæcula longa casæ.
Illum non uario traxit fortuna tumultu.
Nec bibit ignotas mobilis hospes aquas.
Non freta mercator: timuit: non classica miles:
Non rauci lites pertulit ille fori.
Indocilis rerum: uicinæ nescius urbis
Aspectu fruitur liberiore poli:

Frugibus alternis nõ consule computat annum.
Autumnum pomis: uer sibi flore notat.
Idem condit ager soles. idemq; reducit.
Metiturq; suo rusticus orbe diem.
Ingentem metunt paruo qui gramine quercum.
Aequæuumq; uidet consenuisse nemus.
Proxima cui nigris uerona remotior indis.
Benacunq; putat: littora rubra lacum.
Sed tamen indomitæ uires firmisq; lacertis;
Aetas robustum tertia cernit auum.
Erret ut extremos alter scrutetur hiberos
Plus habet hic uitæ. plus habet ille uiæ.

DE Fœnice.

OCeani summo circonfluus æquore lucus
Trans idos currúq; uiret qui primus anhelis
Solicitatur equis? uicinaq; uerbera sentit?
Humida roranti resonant cum liminaa curru.
Vnde rubet uentura dies. longeq; coruscis
Nox afflata rotis refugo pallescit amictu.
Hæc fortunatus nimium titanius ales
Regna colit. solusq; plaga defensus iniqua
Possidet intactas ægris animalibus oras.
Sæua nec humani patitur contagia mundi.
Par. uolucer superis. stellas qui uiuidus æquat
Durando. membrisq; terit redeuntibus æuum.
Non epulis saturare famem. non fontibus ulli;
Assuetus prohibere sitim. sed purior illum
Solis feruor alit. uentosaq; pabula libat
Thetios. inocui carpens alimenta uaporis.
Arcanum radiant oculi iubar. igneus ora
Cingit honos. rutilo cognatum uertice sidus
Attollit cristatus apex: tenebrasq; serena
Luce secat. tyrio pinguntur crura ueneno.
Ante uolat zephyrum pennæ. quas cerulus ãbit
Flore color. sparsosq; simul ditescit in auro.
Hic neq; concepto fœtu: nec semine surgit.
Se pr̃ est ꝓlesq; sui. nulloq; creãte

Emeritos artus fœcunda morte reformat.
Et petit alternam totidem per funera uitam.
Namq; ubi mille uias longinqua retorserit æstas:
Tot fuerint hyemes totiens uer cursibus actum.
Quas dedit autumnus dederit cultoribus ũbras.
Tunc multis grauior tandem subiũgitur annis
Lustrorum numero uictus. ceu lassa procellis
Ardua caucaseo nutat de uertice pinus:
Seram ponderibus pronis tractura ruinam.
Pars cadit assiduo flatu. pars imbre perosa
Rumpitur. abripuit partem uitiosa uetustas.
Iam breue decrescit lumen. languetq; senili
Segnis stella gelu. quanuis tum forte tenetur
Nubibus: & dubio uanescit cinthia cornu.
Iam solitæ medios alæ transcurrere nimbos
Vix ima tolluntur humo: tunc cõscius æui
Defuncti. reducisq; parans exordia formæ
Arentes tepidis de collibus eligit herbas.
Et cumulum texens preciosa fronde sabæum
Componit. bustumq; sibi partumq; futurum.
Hic sedet: & solem blando clangore salutat
Debilior. miscetq; preces: a supplice cantu
Præstatura nouas uires incendia poscit.
Quem procul adductis uidet cũ phœbus habenis
Stat subito dictisq; pium solatur alumnum.
O senium positure rogo. falsisq; sepulchris
Natales habiture uices: qui sæpe renasci
Exitio: proprioq; soles pubescere letho.
Accipe principium rursus: corpusq; coactum
Desere. mutata melior procede figura.
Hæc fatus ꝓpere flauis e crinibus unum
Concussa ceruice iacit. missoq; uolente
Vitali fulgore ferit. nam sponte crematur
Vt redeat. gaudetq; mori festinus in ortum
Feruet odoratus stellis cælestibus agger
Cunsumitq; senem. nitidos stupefacta iuuencos
Luna præmit. pigrosq; polus non concitat axes.

Parturiente rogo curis natura laborat
Aeternam ne perdat auem. flammasq; fideles
Ammouet: ut rerum decus immortale remittat.
Continuo disperssa uigor per membra uolutus
Aestuat. & uenis rediuiuus sanguis inundat.
Victuri cineres: nullo cogente moueri
Incipiunt. plumamq; rudem uestire fauillam.
Qui fuerat genitor: natus nūc prosilit idem.
Succeditq; nouus geminæ confinia uitæ:
Exiguo medius discrimine seperat ignis.
Protinus ad nilum manes sacrare paternos
Auctoremq; globum phariæ telluris ad oras
Fere iuuat. uelox alienū pergit in orbem:
Portans gramineo clarum uelamine funus:
Innumeræ comitantur aues. stipatque uolantem
Alituū suspensa cohors. exercitus ingens
Obnubit uario late conuexa meatu:
Nec quisq̄ tantis e milibus obuius audet
Ire duci. sed regis iter flagrantis adorant
Non ferus accipiter. non armiger ipse tonantis
Bella mouent comune facit reuerentia fœdus.
Talis barbaricas fluuio de tigride turmas
Ductor parthus agit. gemmis & diuite cultu
Luxurians. sertis apicem regalibus ornat.
Auro frenat equū. perfusa murice uestem
Assyria signatur acu. tumidasq; regendo
Celsa per tyrias acies ditione superbit.
Clara per egiptū placidis notissima sacrum
Vrbs titana colit. centūq; imane columnis
Inuehitur templū thebano monte reuulsis.
Illic ut perhibent patriam de more reponit
Congeriem. uultūq; dei ueneratus herilem
Iam flammæ cōmendat onus. iam destinat oris
Semina. reliquiasq; sui. mirata relucent
Limina. diuino spirant altaria fumo.
Et pelusiacas productus adusq; paludes

Indus odor penetrat mares.completq; salubri
Tempestate uiros:& nectare dulcior aura
Hostia nigrantis nili septena uaporat.
O felix hæresq; tui.quo soluimur omnes
Hoc tibi supeditant uires præbetur origo
Per cinerem.moritur te non pereunte senectus.
Vidisti quodcũq; fuit.te sæcula teste
Cuncta reuoluuntur.nosti quo tempore pontus
Fuderit elatas scopulis stagnantibus undas
Quis phaetonteis erroribus arserit amnis
Et clades te nulla rapit:solusq; superstes
Edomita tellure manes.non stamina parcæ
In te dura legunt.non uis habuere nocendi.

De Magnete

QVisquis solicita mundum ratione secutus
Semina rimatur rerum:quo luna laborat
Defectu quæ causa iubet pallescere solem:
Vnde rubescentes ferali crine cometæ
Vnde fluant uenti:trepidæ quis uiscere terræ
Concutiat motus:quæ fulgura ducat origo.
Vnde tonent nubes:quo lumine floreat arcus.
Hoc mihi quærenti siquid deprendere uerum
Mens ualet:expediat lapis ẽ cognomine magnes:
Decolor:obscurus:uilis. non ille repexam
Cæsariem regum:nec candida uirginis ornat
Colla:nec insigni splendet per singula morsu.
Sed noua si nigri uideas miracula saxi:
Tunc superat pulchros cultus:et quicquid eois
Indus littoribus rubra scrutatur in alga:
Ex ferro meruit uitam:ferriq; rigore
Vescitur.hæc dulces epulas:hæc pabula nouit.
Hinc proprias renouat uires.hinc fusa per artus
Aspera secretum seruant alimenta uigorem.
Hoc absente perit.tristi morientia torpent
Membra fame:uenasq; sitis consumit apertas.
Mauors sanguinea qui cuspidẽ uerberat urbes:

Et uenus humanas quæ laxat in ocia curas:
Aurati delubra tenent comunia templi.
Effigies non una deis. ſed ferrea martis
Forma nitet. uenerē magnetica gemma figurat.
Illis connubium celebrat de more ſacerdos.
Ducit flāma choros. frondenti feſtaq; mirto
Limina cinguntur. roſeiſq; cubilia ſurgunt
Floribus: & thalamos dotalis purpura uellat.
Hic mirum conſurgit opus. citherea maritum
Sponte rapit. cæliq; toros imitata priores
Pectora laſciuo flatu mauortia nectit.
Et tantum ſuſpendat onus. galeæq; lacertos
Implicat: & uiuis totū complexibus ambit.
Ille laceſſitus longo ſpiraminis actu
Alternis trahitur gemma de coniuge nodis.
Pronuba fit natura deis: ferrūq; maritat
Aura tenax. ſubitis ſociantur numina furtis.
Quis calor infundit gemmis alterna metallis
Fœdera? quæ duras iungit concordia mētes?
Flagrat anhela ſilex: & amicā ſaucia ſentit
Materiam. placidos calibs cognoſcit amores.
Sic uenus horrificum belli compeſcere regem
Et uultum molire ſolet. cū ſanguine præceps
Aeſtuat: & ſtrictis mucronibus aſperat iras.
Sola feris occurrit equis: molitq; tumorem
Pectoris: & blando præcordia temperat igni
Pax animo tranquila datur. pugnaſq; calentes
Deſerit: & rutilas declinat in oſcula criſtas.
Quæ tibi ſcæue puer non eſt permiſſa poteſtas?
Tu magnum ſuperas fulmen. cæloq; relicto
Fluctibus in mediis cogis mugire tonantem.
Iam gelidas rupes uiuoq; carentia ſenſu
Membra feris. iam ſaxa tuis obnoxia telis
Et lapides ſuus ardor agit. ferrumq; tenetur
Illecebris. rigido regnant ĩ marmore flammæ

De Apone Balneis.

FOns antenoreæ uitam qui porrigis urbi:
Factaq; uicinis noxia pellis aquis:
Cum tua uel mutis tribuant miracula uocem:
Cum tibi plebeius carmina dictet honos.
Et sit nulla manus cuius non pollice ductæ
Testentur ueteres prospera uota notæ.
Nonne reus musis:pariter nimphisq; tenebor
Si tacitus soli præteriare mihi?
Indictum neq; enim fas est tacitumq; relinqui
Hũc qui tot populis prouocat ora loqui.
Alto colle minor paruis erectior aruis.
Conspicuo cliuus molliter orbe tumet.
Ardentis fœcundus aquæ.quacũq; cauernas
Proferat offenso truditur igne latex.
Spirat putre solum:conclusaq; subter hanello
Pumice rimosas perforat unda uias.
Humida flammarum regio uulcania terræ
Vbera sulfureæ feruida regna plagæ.
Quis sterilem non credat humũ?fumãtia uernãt
Pascua.luxuriat gramine cocta silex.
Et cũ sic rigido cautes feruore liquescant
Contentis audax ignibus herba uiret.
Præterea grandes effossi marmore sulci
Saucia longiquo limite saxa secant.
Herculei sic fama refert monstrator aratri
Semita:uel casus uomeris egit opus.
In medio pelagi late flagrantis imago:
Cerulus immenso panditur ore lacus.
Ingenti fusus spacio.sed maior in altum
Intrat.& arcanæ rupis inane subit.
Densus nube sua.tactuq; immitis & haustu.
Sed uitreis idem lucidus usq; uadis.
Consuluit natura sibi:ne tota niteret.
Admisitq; oculos quo uetat ire calor.
Turbidus impulsu uenti cũ spargitur aer:
Glaucaq; fumiferæ terga serenat aquæ:

Tunc omnem liquidi uallem mirabere fundi.
Tūc ueteres hastæ regia dona micant.
Quas inter nigræ tenebras obscurus harenæ:
Discolor abruptum flumen hiatus agit.
Apparent intra latebræ: quas gurges opacus
Implet: & abstrusos ducit in antra sinus.
Tunc montis secreta patent: qui flexus in arcum
Aequora pendenti margine summa ligat.
Viua coronatos astringat scæna uapores.
Et leuis exili cortice terra natat.
Calcaturq; oneri nunq̄ cessura uirorum.
Sustentat trepidum fida ruina pedem.
Facta manu credas. sic lenes circuit oras
Ambitus: & tenuis prepetuusq; riget.
Hærent stagna loco plenas æquantia ripas
Præscriptumq; timent exiluisse modum
Quod superat fluuio deuexa rupe uolutus
Egerit & campi dorsa recurua petit:
Deuehit exceptum natiuo spuma meatu.
In patulas plumbi labitur inde uias
Nullo cum strepitu madidis īfecta fauilis
Despumat niueum fistula cana salem:
Multifidum dispergit opus. artemq; secutus
Qua iussere manus mobile torquet iter.
Et iunctos rapido pontes subtermeat æstu
Afflatosq; uago temperat igne tholos.
Acrius interius rauci cum murmure saxi
Spumeus eliso pellitur amne uapor.
Hinc pigras repetunt fessi sudore lacunas
Frigora quis longæ damna dedere moræ
Salue pæoniæ largitor nobilis undæ
Dardanii salue gloria magna soli.
Publica morborum requies: cōmune meretur
Auxilium præsens numen. inempta salus.
Seu ruptis inferna ruunt incendia ripis
Et nostro flegeton deuius orbe latet.
Sulfuris in uenas gelidis seu decidit amnis.

Accensusq; fluit quod manifestat odor.
Siue pares flammas undarum lance rependens
Arbiter in fœdus mons elementa uocat
Nec edant superata sibi. sed legibus æquis
Alterius uires possit utrunq; pati.
Quicquid erit causæ: quocunq; remitteris ortu
Non sine consilio currere certa fides.
Quis casum meritis ascribere talibus audet?
Quis negat autores hæc statuisse deos?
Ille pater rerum qui sæcula diuidit astris:
Intus prima poli te quoq; sacra dedit
Et fragilem nostri miseratus corporis usum
Telluri medicas fundere iussit aquas.
Parcarumq; colos exhortatura seueras
Flumina laxatis emicuere iugis.
Felices proprium qui te meruere coloni
Fas quibus est aponum iuris habere sui
Non illis terrena lues: corrupta nec haustri
Flamina: nec seuo sirius igne nocet
Sed quanuis lachesis letali stamine damnet
Inde sibi fata prosperiora petunt.
Quod si forte malus membris exuberat humor
Languida uel nimio uiscera felle rubent.
Non uenas reserant. nec uulnere uulnera sanant:
Pocula nec tristi gramine mixta bibunt
Amissum nimphis reparant impune uigorem.
Pacatq; ægro luxuriãte dolor.

De Nilo.

FElix qui pharias proscindit uomere terras
Nubila non sperat tenebris condentia celū
Nec grauiter flantes pluuiali frigore choros
Inuocat: aut arcum uariata luce rubentem
Aegyptus sine nube ferax. imbresq; serenos
Sola tenet secura poli: non indiga uenti
Gaudet aquis quas ipsa uehit. niloq; redundat:
Qui rapido tractu mediis elapsus ab haustris:
Flãmiferæ patiens zonæ. cãcriq; calentis:
Fluctibus ignotis nostrum procurrit in orbem

Secreto de fonte cadens: qui semper inani
Querendus rõne latet. nec contigit ulli
Hoc uidisse caput. fertur sine teste creatus.
Fulmina profundens alieni conscia cæli:
Inde uago lapsu: libyam dispsus in omnem:
Ethiopum per mille ruit nigrantia regna.
Et loca continuo solis damnata uapore
Irrorat. populisq; salus sitientibus errat.
Per meroem. blennasq; feros. atrāq; syenem.
Hunc bibit ĩfelix garamas. domitorq; ferarum
Cyrreus qui uasta colit sub rupidus antra.
Qui ramos hebeni. qui dentes uellit eburnos
Et gens compositis crinem uellata sagittis
Nec uero similes causas crescentibus undis
Vt tempus meruit. glacie non ille soluta:
Nec circunfuso scopulis exuberat imbre.
Nam cum tristis hyems alias produxerit ũdas
Tunc nilum retinent ripæ. cũ languida cessant
Flumina utunc nilus mutato iure tumescit.
Quippe quod ex omni fluuio spoliauerit æstas
Hoc nilo natura refert. totumq; per orbem:
Collectæ partes unum reuocantur in amnem.
Cũq; die titaua canis flagrantior armat:
Et rapit humores madidos: uenasq; calore
Compescit radiisq; potentibus æstuat axis.
Nilo bruma uenit contraria tempora mundo.
Defectis solitum referens cultoribus æquor
Effluit ægæo stagnantior. acrior alto
Ionio seseq; petentibus explicat aruis.
Fluctuat omnis ager: remis sonuere nouales.
Sæpius æstiuo iaceat cum forte sopore:
Cernit cum stabulis armenta natantia pastor.

In Alechium questorem.

SIc non ethiopum campos æstate pererrem
Nec brumam scithico sub ioue nudus agam.
Sic non imbriferam noctem ducentibus edis:
Ionio credam turgida uela mari:

Sic non tartareo furiarum uerbere pulsus:
Irati relegam crimina grammatici.
Nulla meos traxit petulans audacia sensus
Liberior iusto nec mihi lingua fuit.
Versiculos fateor non cauta uoce notaui:
Heu miser ignorans q̃ graue crimen erat:
Orpheos alii libros impune lacessunt
Nec tua securum: te Maro fama uehit:
Ipse parens uatum princeps heliconis homerus
Iudicis excepit tela seuera note
Sed non Vergilius: sed non accusat homerus
Neuter enim quæstor: pauper uterq; fuit.
En moueo plausus: & pallidus omnia laudo
Et clarum repeto terq; quaterq; sophos.
Intendat placidus tandem flatusq; remittat
Et tuto recitet quicquid ab ore placet.

DE GIGANTOMATIA LIBER.

TERRA parés quõdã cælestibus iuida regnis
Titanumq; simul crebros miserata dolores
Omnia monstrifero complebat tartara fœtu
Inuisum genitura nefas: phlegramq; retexit
Tanta prole tumens: & in æthera protulit hostes.
Fit sonus; erumpunt crebro necdumq; creati
Iam dextras in bella parant: superosq; lacessunt.
Stridula uoluentes gemino uestigia lapsu.
Pallescunt subito stellæ flectitq; rubentes
Phœbus æquos. docuitq; timor reuocare meatus
Oceanum petit arctos inociduiq; triones
Occasum uoluere pati. tum feruida natos
Talibus hortatur genitrix in prælia dictis
O pubes domitura deas: quodcumq; uidetis
Pugnando dabitur. præstat uictoria mundum.
Sentiet ille meas tandem Saturnius iras
Cognoscit quid terra potest. si uiribus ullis
Vincor: cur cibele nobis meliora creauit:
Cui nullius telluris honos. qui semper acerbis
Me damnis urgere solet: quæ forma nocendi

Defuit:hinc uolucrem uiuo sub pectore pascit
Infelix scitica fixus conualle prometheus.
Hinc atlantis apex flãmantia pondera fulcit.
Et per caniciem glacies asperrima durat.
Quid dicam tityon? cuius sub uulture sæuo
Viscera nascuntur grauibus certantia pœnis
Sed uos o tandem ueniens exercitus ultro
Soluite titanias uinclis defendite matrem.
Sunt freta sunt montes uestris nec pcite menbris.
In iouis exitium telum non esse recuso:
Ite p̃cor miscete polum rescindite turres
Sidereas.rapiat fulmen sceptrumq; tiphoeus
Encheladi iussis mare seruiat:alter habenas
Auroræ pro sole regat:te delphica laurus
Stringat porfyrion. cyrrhæaq; templa tenebis.
His ubi consiliis animos elusit inanes
Iam credunt uicisse deos:mediisq; reuinctum
Neptunum traxisse fretis.hic sternere martem
Cogitat.hic phebi laceras deuellere crines
Hic sibi promittit uenerem.speratq; dianæ
Coniugium.castamq; cupit uiolare mineruam.
Interea superos prænuncia cõuocat iris.
Qui fluuios:qui stagna colunt.cingũtur & ipsi
Auxilio manes. nec te proserpina longe
Vmbrosæ tenuere fores.rex ille silentem
Lethæo uehitur curru.lucemq; timentes
Insolitam mirantur equi.trepidoq; uolatu
Spissas ceruleis tenebras e naribus eflant.
Ac uelut hostilis:cum machina terruit urbem
Vndiq; concurrunt arcem defendere ciues.
Haud secus omnigenis coeuntia numina turmis
Ad patris uenere domos.tum Iuppiter infit.
O nunq̃ peritura cohors.o debita semper
Cælo progenies.nullisq; obnoxia fatis.
Cernitis ut tellus nostrum coniuret in orbem
Prole noua? dederitq; alios interrita partus?
Ergo quot dederit natos:tot funera matri

Reddamus.longo maneat per secula luctu
Tanto pro numero paribus damnata sepulchris.
Iam tuba nimborum sonuit.iam signa ruendi
Bis æther:bis terra dedit.confusaq; rursus
Pro domino natura timet discrimina rerum.
Miscet turba potens.nunc insula deserit æquor.
Nunc scopuli latuere mari:quot littora restant
Nuda quot antiquas mutarunt flumina terras.
Hic rotat æmoniam præduris ducibus oetem
Hic iuga cũnixis manibus pangea coruscat
Hunc armat glacialis athos:hoc ossa mouente
Tollitur:hic rodopem hebri cum ponte reuellit.
Et socias truncauit aquas:summaq; leuatus
Rupe giganteos humeros irrorat enipeus.
Subsedit patulis tellus sine culmine campis:
In natos diuisa suos.horrendus ubiq;
It fragor:& pugnæ spacium discriminat aer.
Primus terrificum mauors non segnis in agmen
Odrisios impellit equos:quibus ille gelonos
Siue gethas turbare solet.splendentior igni
Aureus ardescit clypeus:galeamq; nitentes
Arescere iubæ:tunc concitus ense pelorum
Transigit aduerso:femorum qua parte uolutus
Duplex semiferis connectitur ilibus anguis.
Atq; uno trinas animas interficit ictu.
Tunc super insultans auidus languentia curru
Membra terit.multumq; rotæ sparsere cruoris
Occurrit pro fratre mimas lemnumq; calentem
Cum lare uulcani spumantibus eruit undis.
Et prope torsisset:si non mauortia cuspis
Ante reuelato cerebrum fudisset ab ore.
Ille uelut tuto moriens serpentibus imis
Viuit adhuc stridore ferox:& parte rebelli.
Victorem post fata petit.Tritonia uirga
Prosilit ostendens rutila cum gorgone pectus:
Aspectu contenta suo:non utitur hasta.
Nam satis est uidisse semel.primumq; furentem

Longius in faciem ſaxi pallanta reformat.
Ille procul ſubitis fixus ſine uulnere nodis
Vt ſe letifero ſenſit dureſcere uiſu:
Et ſteterat iam pene lapis: quo uertimur inquit:
Qui ſerpit per membra ſilex? qui torpor inertem
Marmorea me peſte ligat? uix pauca locutus
Quod timuit iam totus erat. ſæuuſq damaſtor
Ad depellendos iaculum dum quæreret hoſtes:
Germani rigidum miſit pro rupe cadauer
Hic uero interitum fratris miratur echion.
Inſcius auctorem dum uult tentare nocendo
Te dea reſpexit. ſolam quam cernere nulli
Bis licuit. meruit ſublata audacia pœnas
Et didicit cum morte deam. ſed turbidus iram
Palleneus oculis aduerſa tuentibus atrox
Ingreditur. cæcaſq manus in pallada tendit
Hūc mucrone ferit dea cominnus: ac ſimul āgues
Gorgoneo riguere gelu: corpuſq per unum
Pars moritur ferro: partes periere uidendo.
Ecce autem medium ſpiris delapſus in æquor
Porſirion trepidam conatur uellere delon
Scilicet ad ſuperos ut torqueat improbus axes.
Horruit ægeus: ſtagnantibus exilit antris
Longæuo cum patre thetis. deſertaq manſit
Regia neptuni: famulis ueneranda profundis
Et clamant placido cunctæ: de uertice nymphæ
Nimphæ quæ rudibus phœbum docuere ſagittis
Errantes agitare feras: primumq gementi
Latonæ ſtruxere thorum: cum lumina cæli
Parturiens gemmis ornaret fœtibus orbem.
Implorat peana ſuum conterrita delos.
Auxiliumq rogat: ſi te gratiſſima fudit
In noſtro latona ſinu: ſuccurre præcanti:
En iterum conuulſa feror

DE SALVATORE.

CHRISTE potens rex redeuntis cōditor æui:
Vox ſummi: ſenſuſq dei: quē fundit ab alta

Mente pater. tantiq; dedit consorcia regni.
Impia tu nostræ domuisti crimina uitæ:
Passus corporea mundum uestire figura:
Affariq; palam populos hominemq; fateri.
Quéq; utero inclusum Mariæ: mox numine uiso
Virginei tumuere sinus. innuptaq; mater
Archano stupuit compleri uiscera partu
Auctorem paritura suum. mortalia corda
Artificem texere poli: mundiq; repertor
Pars fuit humani generis. latuitq; sub imo
Pectore: qui totum late complectitur orbem.
Et qui non spaciis terræ: non æquoris unda:
Nec capitur cælo: paruos confluxit in artus.
Quin & supplicii nomen: nexusq; subisti
Vt nos subriperes læto. mortemq; fugares
Morte tua. mox æthereas euectus in auras
Purgata repetens: lætum te luce parentem
Augustum foueas: festis ut sæpe diebus
Annua sinceri celebret ieiunia sacri.

De Mullabus Gallicis.

Aspice morigeras rhodani torrētis alumnas
  Imperio nexas. imperioq; uagas.
Dissona q̃ uarios flectant ad murmura cursus.
  Et certas adeant uoce regente uias.
Quamuis quæq; sibi nullis discurrat habenis
  Et pateant duro libera colla iugo:
Ceu constricta tamen seruit. patiensq; laborum
  Barbaricos docili concipit aure sonos.
Absentis longiqua ualent præcepta magistri.
  Frenorumq; uices lingua uirilis agit.
Hæc procul angustat sparsas. spargitq; coactas.
  Hæc sistit rapidas. hæc properare facit.
Leua iubet. leuo deducunt ordine gressum.
  Mutauit strepitum. dexteriora petunt.
Nec uinclis famulæ: nec libertate feroces
  Exutæ laqueis. sub ditione tamen:
Consensuq; pares: & fuluis pellibus hirtæ

Eſſeda concordes multiſonora trahunt.
Miraris ſi uoce feras pacauerit orpheus
Cum pronas pecudes gallica uerba regant.

In Curetium.

f Allaces uitreo ſtellas componere mundo:
Et uaga ſaturni ſidera ſæpe queri.
Venturumq; iouem paucis promittere nũmis
Cureti genitor nouerat uranius.
In prolem dilata ruunt periuria patris.
Et penam merito filius ore luit.
Nam ſpurcos auidæ lambit meretricis hiatus:
Conſumens luxu flagitiiſq; domum.
Et quas fallacis collegit lingua parentis:
Has eadem nati lingua refudit opes.

In Eundem.

ſ I tua cureti penitus cognoſcere quæris
Sidera patre tuo certius ipſe loquar.
Quod furis:aduerſi dedit inclementia martis:
Quod procul a muſis debilis arcas erat
Quod turpem pateris iam cano podice morbum
Fœmineis ſignis luna uenuſq; fuit.
Attriuit Saturnus opes.hoc prorſus ĩ uno
Hereo:quæ cunnum lambere cauſa facit.

ſ ordidus humeris nodo dependet amictus.
Exercentur equis:& colla comantia pectũt

In Iacobum Magiſtrum Equitum.

p Er cineres pauli.per cani limina petri
Ne laceres uerſus dux iacobe meos.
Sic tua pro clypeo defendat pectora thomas.
Et comes ad bellum bartholameus eat.
Sic ope ſanctorum non barbarus irruat alpes.
Sic tibi det uires ſancta ſuſanna ſuas.
Sic quicunq; ferox gelidum tranauerit hiſtrum
Mergatur uolucres ceu pharaonis equi.
Sic geticas ultrix feriat rhomphæa cateruas:
Romanaſq; regãt ꝓſpera tela manus: p

Sic tibi det moriens magnos conuiua triũphos
Vt tua perpetuo dolia uina fluant.
Sic nunq̃ hostili maculetur sanguine dextra.
Ne laceres uersus dux Iacobe meos

De Apro & Leone.

Toruus aper. fuluusq; leo coiere superbis
Viribus. hic setis sæuior ille iuba.
Hunc mars: hunc cibele laudat. dominatur uterq;
Montibus. herculeus sudor uterq; fuit.

De Bucusta.

Ectareo muro dulces cinguntur harenæ
Hõret apex capitis. medio fera lumia surgũt
Vertice. cognatus dorso durescit amictus.
Armauit natura cutem. dumiq; rubentes
Cuspidibus paruis multos acuere rubores.

De Torpedine.

Quis non indomitam diræ torpedinis artem
Audit: & emerito signatas nomine uires?
Illa quidem mollis. segniq; obnoxia tactu
Reptat: & attritis uix languida serpit arenis.
Sed latus armauit gelido natura ueneno.
Et frigus quo cuncta rigent. armata medulis
Miscuit. & proprias hyemes per uisera duxit.
Naturam iuuat ipsa dolis: & conscia fortis
Vtitur ingenio. longeq; extenta per algas
Qui tetigere iacent. successu læta resurgit
Et uiuos impune suos depascitur artus.
Si quando uestita cibis incautior æra
Hauserit: & curuis frenari senserit hamis.
Non fugit aut uano conatur uellere morsu
Sed proprius nigræ iungit se calida setæ
Et meminit captiua sui. longoq; per undas
Pigra uenenatis effundit flamina uenis.
Per setam uis alta meat. fluctusq; relinquit
Absentem uictura uirum. metuendus ab imis
Emicat horror aquis: & pendula fila secutus
Transit harundineos: archano frigore nodos

Victricemq; ligat concreto sanguine dextram
Damnosum piscator onus: prædamq; rebellem
Iactat & amissa redit exarmatus habena.

Epistola ad Serenam.

O Rphea cum primæ sociarent numina tedæ
Ruraq; compleret thracia festus hymen
Certauere feræ picturatæq; uolucres
Dona suo uati quæ potiora darent.
Quippe antri memores cantus ubi sæpe sonoræ
Præbuerant dulci mira theatra lyræ.
Caucaseo cristalla ferunt de uertice lynces:
Gryphes hyperborei pondera fulua soli.
Furatæ ueneris prato per inane columbæ
Florea connexis serta tulere rosis.
Fractaq; nobilium ramis electra sororum
Cignus oloriferi uexit ab amne padi.
Et nilo pigmea grues post bella remenso
Ore legunt rubri germina cana maris:
Venit & extremo fenix logæuus ab euro
Apportans unco cinama rara pede
Nulla auium pecudumq; fuit quæ ferre negaret
Vectigal meritæ connubiale liræ.
Tunc opibus totoq; heliconis sedula regno:
Ornabat propriam caliopea nurum
Ipsam præterea dominam stellantis olympi
Ad nati thalamos ausa rogare parens:
Nec spreuit regina deum: uel matris honore
Vel iusto uatis ducta fauore pii:
Qui sibi carminibus totiens lustrauerat aras:
Iunonis blanda numina uoce canes:
Præliaq; altisoni referens flegrea mariti
Titanum fractas: Encheladiq; minas:
Ilicet aduentum noctem dignata iugalem
Addidit augendis munera sacra thoris:
Munera mortales non admittentia cultus
Munera quæ solos fas habuisse deos:

Sed quod threicio iuno placabilis orpheo
Hoc poteris uotis esse serena meis.
Illius expectant famulantia sidera nutum.
Sub pedibus tegitur terra fretumq; tuis.
Non ego cum peterem solenni more procorum
Promisi gregibus pascua plena meis.
Nec quod mille mihi lateant sub palmite colles.
Fluctuet & glauca pinguis oliua coma
Non quod nostra ceres numerosa falce laboret.
Aurataeque ferant culmina celsa trabes.
Suffecit mandasse deam tua littera nobis.
Et specus & segetes & domus ampla fuit.
Inflexit soceros & maiestate petendi.
Texit pauperiem nominis umbra tui.
Quid non perficeret scribentis uoce serenae?
Vel genius regni: uel pietatis amor
Atq; utinam sub luce tui contingeret oris
Coniugis in castris. & solio generi.
Optatum celebrare diem: me iungeret auspex
Purpura me sancto cingeret ausa thoro.
Et mihi quam scriptis desponderat ante puellam
Coniugiis eadem pronuba dextra daret.
Núc medium quoniam uotis maioribus aequor:
Inuidet. & libycae desidet ora plagae:
Saltem absens regina faue. reditusq; secundos
Annue sidereo. leta supercilio.
Terrarum: tu pande uias. tu mitibus euris
Aequora pacari posteriora iube.
Vt tibi pierides doctumq; fluens aganippe:
Debita seruato uota cliente canant.

De Faleris equi.

ACcipe parua tuae princeps ueneráde sororis
Munera: quae manibus texuit ipsa suis.
Dumq; auro phalerae gemmis dum frena renidét
Hac uterum zona cinge frementis equi.
Siue illum armeniis aluerunt gramina campis.
Turbidus argea seu niue lauit halis.

Sanguineo uiride smorsu uersare smaragdos.
Et tyrio dignum terga rubere croco.
O quantum formæ sibi conscius erigit armos
Spargit & excussi colla superba iubis.
Augescit: breuitas doni pietate serenæ.
Quæ uolucres etiam fratribus ornat equos.

S Tamine resplendens & mira textilis arte:
Balteus alipedis regia terga ligat.
Quem decus eoo fratri pignusqꝫ propinqui
Sanguinis: hesperio misit ab orbe soror.
Hoc latus astringi uelox optaret Arion.
Hoc proprium uellet cingere castor equum.

De Concha.

T Rāſ ferat huc liquidos fōtes heliconia nais:
Et patulo conchæ diuitis orbe fluat.
Namqꝫ latex doctæ quæ lauerit ora serenæ
Vltra pegaseas numen habebit aquas

De muneribus Honorio Impatori missis

N On semper clypei metuendū gentibus orbē
Dilecto studiosa parens fabricarat achilli.
Lemnia nec semper supplex ardentis adibat
Antra dei: nato galeam factura comantem.
Sed placidos etiam cinctus & mitia pacis
Ornamenta dabat. bello quibus ille peracto
Conspicuus reges inter fulgeret achiuos.
Ipsa manu chlamydes ostro texebat & auro:
Frenaqꝫ quæ uolucrem xantum baliūqꝫ decerent
Aequore quæsitis onerabat sedula gemmis.
At tibi diuersis princeps altissime certant
Obsequiis. socer en stilico mauortia confert
Munera. barbaricas strages. rheniqꝫ triūphos
Reginæ contenta modū seruare serena
In tua solicitis urgens uellamina tellas.

De Equo Honorii.

O Felix sonipes tanti cui fræna mereri
Numinis, & sacris licuit seruire lupatis

Seu tua per campos uento iuba lusit hiberos
Seu te capadocum gelida sub ualle natante
Argeæ lauere niues seu leta solebas
Thesaliæ rapido perstringere pascua saltu.
Accipe regales cultus: & crine superbus
Erecto uirides spumis perfunde smaragdos.
Luxurient tumido gemmata monilia collo.
Nobilis auratos iam purpura uestiat armos.
Et medium te zona liget uariata colorum
Floribus: & castæ manibus sudata serenæ.
Persarum gentile decus: sic quippe laborat
Maternis studiis. nec dedignatur equestres
Moliri phaleras genero latura decorem.

LAVS SERENAE Reginæ Vxoris Stiliconis.

DIC mea caliope: tanto cur tempore differs
Pierio meritam serto redimire serenam
Vile putas donum solitam consurgere gemmis
Aut rubro radiare mari. si floribus ornes
Reginæ regina comam: Sed floribus illis
Quos neq; frigoribus boreas. nec sirius urit
Aestibus. æterno sed ueris honore rubentes
Fons aganippea permessius educat unda.
Vnde piæ pascuntur apes: & prata legentes
Transmittunt sæclis heliconia mella futuris.
Dignius an uates alios exercuit unum
Fœmineæ uirtutis opus. quod sponte marito
Casta maritali successit thesala fato
Inq; suos migrare uirum non abnuit annos
Hoc graii memorant. latiis mouet ora camenis
Præscia fatorum Tanaquil. rediensq; per undas
Chloelia tybrinas. & eodem flumine ducens
Claudia uirgineo cunctantem crine cybellem.
Anne aliud toto molitur carminis actu
Mæonii mens alta senis: quod stagna charybdis
Armauit: quod silla canes: quod pocula circe:
Antiphatæ uitata fames: surdoq; carinaæ
Remige sirenum cantus transuecta tenaces.

Lumine fraudatus cyclops:contempta calypso
Penolope decus est:atq; suum cui tanta paratur
Scæna pudicitiæ.terræ pelagiq; labores:
Et sæui totidem bellis:quot fluctibus anni
Coniugii docuere fidem.sic claudia felix
Teste dea.castosq; probet sub numine mores.
Absoluens puppisq; moras.crimenq; pudoris.
Penolope trahit arte procos:fallatq; furẽtes
Stamine nocturnæ relegens sollertia telæ.
Non tamen audebunt titulis certare serenæ.
Quod si nobilitas cunctis exordia pandit
Laudibus atq; omnes redeunt in semina causæ
Quis uenerabilior sanguis?quæ maior origo
Quam regalis erit?non te priuata dedere
Limina:nec tantum poterat contingere nomen:
Augustis laribus patruo te principe celsam.
Bellipotens illustrat auus.qui signa britanno
Intulit oceano:getullaq; reppulit arma.
Claram scipiandum taceat cornelia gentem.
Seq; minus iactet libycis dotata trophæis.
Cardine tu gemino laurus prætendis auitas
Inde caledoniis:australibus inde parentum
Cingeris excubiis :necdum moderamina mundi
Sumpserat illa domus:cum te lucina beatus
Adderet astrorum radiis:o maxima rerum
Gloria:post genitam didicit regnare serenam.
Quid dignum memorare tuis hispania terris
Vox humana ualet:primo lauat æquore solem.
India tu fessos exacta luce iugales
Proluis inq; tuo respirant sidera fluctu.
Diues equis:frugum facilis:preciosa metallis
Principibus fœcunda piis:tibi sæcula debent
Traianum.series his fontibus ælia fluxit
Hinc senior pater:hinc iuuenũ diademata fratrũ
Namq; aliæ gentes quas fœdere roma recepit
Aut armis domuit uarios aptantur in usus
Imperii.phariæ segetes & punica messis

Castrorum deuota cibo: dat gallia robur
Militis ilyricis sudant equitatibus alæ.
Sola nouum latiis uectigal hiberia rebus
Cōtulit augusto fruges: eraria miles
Vndiq; conueniunt. totoq; ex orbe leguntur
Hæc generat qui cuncta regant. nec laude uirorū
Censeri contenta fuit. nisi matribus æque
Vinceret: & gemino certatim splendida sexu.
Flaccillam mariamq; daret. pulchrāq; serenam
Te nascente ferunt per pinguia culta tumētem
Diuitiis undasse tagum: callecia risit
Floribus: & roseis formosis duria ripis
Vellera purpureo passim mutauit ouile
Cantaber. oceanus uicino littore gemmas
Expuit. effossis nec pallidus astur oberrat
Montibus ablatum sacris natalibus aurum
Vulgo uena mouet. pyreneisq; subantris
Ignea flumineis legere ceraunia nymphæ
Quæq; relebantes undas: æstumq; secutæ
In refluos uenere palam nereides amnes
Confessæ plausu dominam cecinere futuris
Auspicium thalamis. alio cum paruus in axe
Crescebat Stilico. notiq; ignarus habebat
Debita cui longe coniunx penitusq; remoto
Orbe parabatur. tanti concordia fati.
Nec tua mortalis meruit cunabula nutrix
Vbera prima dabant gremiis redolentibus aulæ
Ternaq; te nudis innectens gratia membris
Afflauit. docuitq; loqui. quantumq; per herbam
Reptaret: fluxere rosæ: candentia nasci
Lilia. si placido cessissent lumina somno
Purpura fulgebat uiolæ factura cubile
Gramineū. uernatq; thori regalis imago.
Omnia non audet genitrix tam magna fateri.
Successusq; suos arcani conscia uoti.
Spe trepidante tegit: gestabat honorius arcto
Te pater amplexu. quotiens ad limina princeps

Theodosius: priuatus adhuc fraterna ueniret
Oscula libabat. teq; in sua tecta ferebat
Letior in matrem teneris conuersa querelis.
Quis me de propriis auferre penatibus inquit
Imperat: hic semper præsagia luserat error
Et dedit augurium regnis infantia linguæ
Defuncto genitore tuo sublimis adoptat
Te patruus. magniq; animo solatia luctus
Restituens. proprius q̃ si genuisset amauit
Defuncti fratris sobolem. nec charior olim
Mutua lædeos deuinxit cura lacones.
Addidit: & proprio germana uocabula nato
Quaq; datur fratris speciem sibi reddit adepti.
Deniq; cum rerum summas electus habenas
Susciperet. non ante suis intendit amorem
Pignoribus q̃ te pariter fidamq; sororem
Littus ad eoum terris acciret hiberis.
Deseritur iam ripa tagi: zephiriq; relictis
Sedibus: auroræ famulas properatur in urbes.
Incedunt geminæ proles fraterna puellæ.
Inde serena minor. prior hinc terinantia natu:
Expertes thalami. quarum cithereia necdum
Subiuga ceruices niueas himeneus adegit.
Vtraq; luminibus timidum micat. utraq; pulchras
Excitat ore faces. qualis latonia uirgo:
Et solo Ioue nata soror: cum forte reuisunt
Aequorei sortem patrui. spumantia cedunt
Aequora: castarum gressus uenerata dearum.
Non ludit galatea procax. non improbus audet
Tangere cimothoen triton totoq; seueros:
Indicit mores pelago pudor ipsaq; protheus
Arcet ab amplexu turpi neptunia monstra.
Tales sceptriferi uisuræ tecta parentis
Limen honoriades penetrant regale sorores.
Ambas ille quidem patrio complexus amore.
Sed merito pietas in te procliuior ibat.
Et quotiens rerum moles ut publica cogit

Tristior: aut ira tumidus flagrante redibat.
Cum patrem nati fugerent: atq; ipsa timeret
Commotum flaccila uirum: tu sola frementes.
Frangere tu blando poteras sermone mederi
Alloquiis herere tuis secreta fideli.
Prisca puellares reuerentia transilit annos.
Non talem triuiæ confert laudator homerus
Alcinoo genitam. quæ dum per littora uestes
Explicat: & famulas exercet læta choreas
Auratam iaculata pilam post naufraga somni
Ocia progressum foliis expauit ulixem.
Pierius labor: & ueterum tibi carmina uatum.
Ludus erat: quos smirna dedit: quos mãtua libros
Percurrens: dãnas helenam: nec parcis helisæ.
Nobiliora tenent animos exempla pudicos.
Laodomia sequẽs remeantem rursus ad umbras
Philaciden. & prona ruens capanea cuniux:
Communes ardente uiro mixtura fauillas.
Et grauis incumbens casto lucretia ferro
Vulnere quæ proprio facinus testata tiramni:
Armauit patriæ iustos i bella dolores:
Exule tarquinio. memorandaq; concidit uno
Vita pudiciciam libertatemq; cruore.
Talia fata libens non tu uirtute minore:
Sed fato meliore legis. iam nobilis ætas
Principe sollicito uotis erexerat aulæ
Incertis quem tanta thori fortuna maneret.
Antiquos loquitur musarum pagina reges:
Quod dura sub lege procos certare iuberent.
Empturos thalamum dubii discrimine lethi:
Et sua crudeles gauderent pignora mortis
Ambitione peti. curru pisea marino
Fugit tela pelops. nam perfidus obice regis
Prodidit enomai deceptus mirtolus axem
Hipomanes. trepidus cursu ferroq; secutam
Aurato uolucrem flexit sceneida pomo.
Herculeas uidit fluuio luctante palestras

Mœnibus ex altis calidon. ꝓciumq; laboris
Deianira fuit: cum pectore uictor hanello
Alcides fremeret retroq; acheloius iret
Decolor: attonitæ ſtringebant uulnera nimphæ.
Saucia truncato pallebant flumina cornu
Te non heſperidum pomis non amne ſubacto.
Non ſocerum fallente rota. ſed iudice dignus
Auguſto: uariis ſtilico ſpectatus in armis
Accipit. & regni dotes uirtute parauit.
Sæpe duces meritis: bello tribuere coronas.
Hunc cingit muralis honos. hunc ciuica quercus
Nexuit. hunc domitis ambit roſtrata carinis.
Solus militiæ miram mercede iugalem
Promeruit ſtilico: ſocero referente coronam.
Agnouit: patrui ſimilem termancia curam.
Nupſit illa duci. ſed longe facta ſororis
Inferiora tuis alio tibi numiue tedas
Accendit romana ſalus: magniſq; coronis
Coniugium fit cura tuum: dilectus equorum:
Quos frigiæ matres: argeaq; gramina paſtæ
Semine capadocum ſacris præſepibus edunt.
Primus honor gemino mox inde germine duxit
Agmina. commiſſoſq; labor ſic geſſit honores.
Vt ſemper merito princeps cum magna dediſſet
Deberet maiora tamen ſi bellica nubes
Ingrueret: q̃uis annis: & iure minori
Cedere grãdæuos equitum peditumq; magiſtros
Aſpiceret: totumq; palam committere martem.
Nec gradus ætatiſq; pudor ſenioribus obſtat.
Ne iuueni parere uelint ceu flumine molli
Tranquiliſq; fretis clauum ſibi quiſq; regendum
Vindicat. incumbat ſi turbidus auſter. & unda
Pulſet utrumq; latus. poſito certamine nautæ
Contenti meliore manu ſeſeq; pauore
Confeſſi finem ſtudiis fecere ꝓcellæ
Haud aliter ſtilico fremuit cum tracia belli
Tempeſtas: cunctis pariter cedentibus: unus

Eligitur ductor. suffragia quippe peregit
Iudex uera timor: uictus ratione salutis
Ambitus: & pulsus iacuit formidine liuor.
Quis tibi tūc p mēbra tremor? quātæq; cadebāt
Vbertim lachrymæ. cū sæua uocantibus arma
Iam lituis madido respectans limina uultu
Optares reducem. galeæq; inserta minaci
Oscula cristati raperes festina mariti.
Gaudia quæ rursus cum post uictricia tandem
Classica: sidereas ferratum pectus in ulnas
Exciperes: castæ tuto per dulcia noctis
Ocia: pugnarum seriem narrare iuberes.
Non illo nitidos unq̄ bellante capillos
Comere: non solitos gemmarum sumere cultus
Numinibus uotisq; uacas: & supplice crine
Verris humū. teritur neglectæ gratia formæ.
Cum proprio reditura uiro. nec deside cura
Segnis marcet amor. laudem prudentia belli
Fœminea pro parte subit. dū gentibus ille
Confligit: uigili tu prospicis omnia sensu.
Nequid in absentem uirtutibus obuia: semper
Audeat inuidiæ rabies. neu feruor iniquis
Ne qua procul positis furto subsederit armis
Calliditas nocitura domi: tu sedula quondam
Ruffino meditante nefas: cū quæreret artes,
In ducis exitium. coniuratosq; foueret
Contra pila getas: motus rimata latentes:
Mandatis tremebūda uirum scriptisq; monebas.

De Cristallo.

POssedit glacies naturæ signa prioris
Que fit parte lapis. frigora parte negat.
Sollers lusit hyems imperfectoq; rigore:
Nobilior mitis gēma tumescit aquis.

De Eodem.

LYmphæ q̄ tegitis cognato corpore lymphas
Et quæ nunc estis quæq; fuistis aquæ:
Quod uos ingenium iūxit: qua frigoris arte

Torpuit:& maduit prodigiosa silex.
Quis tepor inclusus securas uendicat undas:
Interior glacies quo liquefacta notho.
Gemma quibus claustris arcano:nobilis æstu:
Vel cõcreta fuit uel resoluta gelu?
Solibus indomitum glacies alpina rigorem
Sumebat nimio iam preciosa gelu.
Nec potuit toto mentiri corpore gemmam.
Sed medio mansit proditor orbe.latex.
Actus honor liquidi crescunt miracula saxi.
Et conseruatæ plus meruistis aquæ.
Aspice correptam splendenti fragmine uenam
Qua trahitur:limes lucidiore gelu.
Hic nullum boream nec brumam sentit opacus:
Humor. sed uarias itq; reditq; uias.
Non illum constrinxit hyems:non sirius axis.
Aetatis spacium non tenuauit edax.
Clauditur immunis conuexo tegmine riuus
Duratisq; uagus fons operitur aquis·
Nonne uides propriis ut spumet gẽma lacunis:
Et refluos ducant pocula uina sinus
Vdaq; pingatur radiis obstantibus iris.
Secretas hyemes sollicitante die.
Mira silex.mirusq; latex:qui flumina uincit.
Et lapis est merito:quod fluit & lapis est.
Dum cristalla puer contingere lubrica gaudet:
Et gelidum tenero pollice uersat onus.
Vidit perspicuo deprhensas marmore nymphas:
Dura quibus solis parcere nouit hyems.
Et siccum relegens labris sitientibus orbem:
Irrita quæsitis oscula figit aquis.
Marmoreũ nec sperne globum spectacula trãsit
Regia nec rubro uilior iste mari.
Informis glacies.saxum rude.nulla figuræ
Gratia.sed raras inter habetur opes.

Epistola Ad Olibrium Vt sibi Scribat.

QVid rear affatus quod nō mihi dirigis ullos
Nec redit alterno pollice ducta ſalus.
Scribendi ne labor? ſed quæ tam prona facultas:
Carmina. ſeu fundis: ſeu cicerone tonas.
Cedere diuitiis animi fortuna fatetur.
Et tantas oris copia uincit opes.
An rarus qui ſcripta ferat? quin tempore nullo
Ceſſant flámineæ puluerulenta uiæ.
Cū fluat ingenium: cū ſit qui dicta reportet.
Quæ niſi contemnor cauſa relicta tibi?
Deſpicis ergo tuum ſi fas eſt credere uatem.
Perfidus & ſpacio debilitatur amor.
Excidimus ne tibi? lucem iam condat hidaſpes.
Et tarteſiaco ſol oriare uado.
Candeſcat geticis meroe conuerſa pruinis
Claraq; ſe uetito proluat urſa mari.
Et ſi iam noſtros faſtidit olimbrius ignes
Conſtat horeſteam nil ualuiſſe fidem.
Quin age rumpe moras remoraturuſq; ſodalem
Abſens eloquio fertiliore doce.
Crebraq; fœcundo feſtinet littera curſu:
Digna tuis animis: inſinuanda meis
Dignatus tenui cæſar ſcripſiſſe maroni
Et tibi dedecori ſcribere? muſa uale.

Ad Probinum ut ſcribat ſibi.

QVem precor inter nos habitura ſilentia finē
Quando dabit gratas littera noſtra uices?
Me timidum: uel te potius dixiſſe ſuperbum
Conuenit. alterius crimen utrumq; tenet.
Transfluxere dies. & dum ſcripſiſſe priorem
Pœnitet: æternas itur in uſq; moras
Sed quid agam cæpiſſe uetat reuerentia ueſtri
Hinc amor hortatur ſcribere. uincat amor.
Fors iuuat audentes chii ſententia uatis.
Hac duce non dubitem te reticente loqui:
Audax ut ſiquid penitus peccaſſe uidetur:
Arguat ingrati non ſubiturus onus.

Romanos bibimus primo te consule fontes.
Et latæ cessit grata talia togæ.
Incipiensq; tuis affatibus omnia cœpi:
Fataq; delebo posteriora tibi
Ergo lacessitus tandum rescribe reganti
Et patria florens sorte probine uale.

In sphæram archimedis.

IVpiter in paruo cum cerneret æthera uitro
Risit & ad superos talia dicta dedit.
Huccine mortalis progressa potentia curæ:
Iam meus infragili luditur orbe labor.
Iura poli: rerumq; fidem: legemq; uirorum
Ecce siracusius transtulit arte senex.
Inclusus uariis famulatur spiritus astris.
Et uiuum certis motibus urget opus.
Percurit proprium mentitur signifer annum.
Et simulata nouo cinthia mense redit.
Ianq; suum uoluens audax industria mundum:
Gaudet. & humana sidera mente redit.
Qui fasso insontem tonitru salmonea miror
Aemula naturæ parua reperta manus.

De birro Castoreo.

HOminis ũbra manet ueteres: iã discere birrũ
Si castor niteat castoreum nequeo
Sex emptus solidis. quid sit iam scire: potestis.
Si mihi nulla fides credite uel precio.

De Sepulchro spõsæ quæ ĩ uia posita erat.

PVlchris stare diu parcarum lege negatur
Magna repẽte ruunt: summa cadunt subito:
Hic formosa iacet ueneris sortita figuram.
Egregiumq; decus inuidiam meruit

De Balneis Quincianis.

FOntibus in liquidis paulũ requiesce uiator
Atq; tuum rursus carpe refectus iter
Lympharum dominũ nimium miraberis hospes
Inter dura uiæ balnea quis posuit.

Descriptio Portus Zarinensis.

VRbs in conſpectu montana cacumina uelat
Tranquillo prætenta mari: ducentia portum
Cornua pacatas remouent aquilonibus undas.
Hic exarmatum terris cingentibus æquor
Clauditur: & placidam diſcit ſeruare quietem.
Quicquid caſtalio de gurgite phœbus hanellat
Quicquid fatidico mugit cortina receſſu.
Carmina fert: ſed uerba negant comunia muſæ
Carmina ſola loquor. ſic me meus implet Apollo.

Deſcriptio armenti.

NOn tales quondā ſpecies tulit armentorum
Tellus tergemino ſubdita Gerioni.
Non tales clitumne lauas in gurgite tauros
Tarpeio referunt quos pia uota ioui.
Non tales tyrias ſparſiſſe iuuencus arenas
Dicitur optatum quando reuexit onus.
Non cretæus ager. nec amati conſcia tauri
Gnoſos: nec ſimiles pauerit ida feras.
Ipſe & diſpariles monſtro diffuſus in artus.
Qui crimen matris condidit ore nouo.
Cres puer haud talem potuiſſet reddere formam
Portaſſent totum ſi fera membra patrem.

Deſcriptio Inſulæ.

ESt procul ingenti regio ſummota receſſu
Inſula: quæ reſides fluctus miteſcere cogit
In longum producta latus: fractaſq; per undas
Ardua tranquillo curuantur brachia portu.

De Iracundo.

IN iaculum quodcūq; ferit dementia mutat
Omnibus armatus rabies pro cuſpide ferri
Cuncta uolant dum dextra ferox ĩ uulnere ſæuit
Pro telo geritur quicquid ſuggeſſerit ira.

De Quadriga Marmorea.

QVis dedit ĩnumeros uno de marmore uultus?
Surgit in aurigam currus: paribuſq; lupatis
Vnanimes frenantur equi: quos forma diremit
Materies cognata tenet: diſcrimine nullo.

Vix redit in currum ducuntur ab axe iugales
Ex alio se quisq; facit:quæ tanta potestas
Vna silex tot membra ligat:ductusq; per artem
Mons patiens ferri uarios mutatur in artus.

De POLICASTE & Perdica

Q Vid nõ seuus amor flãmarũ munere cogat?
Sanguinis affectum mater amare timet.
Pectore dum niueo miserum tenet anxia nutrix:
Illicitos ignes iam fouet ipsa parens.
Vltrices pharetras tandem depone cupido.
Consule iam uenerem forsan & ipsa dolet.

De Histrice quẽ dicimus Porcum spinum

A Vdierã memorãde tuas stymphale uolucres
Spicula uulnifico quondã sparsisse uolatu
Nec mihi credibilis ferratæ fabula pinnæ
Visa diu datur ecce fides.& cognitus histrix
Herculeas affirmat aues:os longius illi
Assimilat porcum:mentitæ cornua setæ
Sũma fronte rigent.oculis rubet igneus ardor.
Parua sub hirsuto catuli uestigia dorso
Hanc tamen exiguam miro natura tueri
Presidio dignata feram:stat corpore toto
Silua minax.iaculisq; rigens ĩ prelia crescit
Picturata seges quorum cute fixa tenaci
Altera succrescit:alternantesq; colorum
Cincta uices.spatiis intus nigrantibus exit
Insolidæ speciem pugnæ tenuataq; furtim
Leuis ĩextremum sese producit acumen.
Sed non hæc acies ritu siluestris echinni
Fixa manet crebris propugnat iactibus ultro.
Et longe sua menbra regit:tortumq; per auras
Euolat:excusso natiuum missile tergo:
Interdũ fugiens parthorũ more sequentem
Vulnerat.interdum positis uelut ordine castris
Terrificum densa mucronem uerberat unda.
Et consanguineis hastilibus asperat armos.
Militat omne feræ corpus.uibrataq; rauco

Terga fragore sonant. stimulis acensa tubarum
Agmina collatis credas confligere signis.
Tantus in augusta strepitus furit. additur armis
Calliditas. partusque sui timor. iraque nunquam.
Prodiga telorum. caute contenta minari
Nec nisi seruandæ tractus impendere uitæ
Error abest. certum sollertia destinat ictum.
Nil spacio fallente modum. seruatque tenorem
Muta cutis. doctique tegit conamina uisus.
Quid labor: humanus tantum ratione sagaci
Proficit? eripiunt trucibus cortinia captis
Cornua subiectis eadam lentescere cogunt
Ignibus. intendunt taurinos mittere neruos.
Instruitur pinnus ferroque armatur harundo.
Ecce breuis propriis munitur: bestia tellis.
Externam nec quærit opem. fert omnia secum
Se pharetra sese iaculo. sese utitur arcu.
Vnum animal cunctas bellorum possidet artes.
Quod si omnis nostræ paulatim industria uitæ
Fluxit ab exemplis. quicquid procul appetit hostem
Hinc reor inuentum: morem hinc traxisse ciconas
Bellandi: parthosque retro didicisse ferire:
Prima sagitifere pecudis documenta secutos.

De Eodem.

h Orret apex capitis medio fera lumia surgūt
Vertice cognatus dorso durescit amictus
Armauit natura cutem: dubiisque rubentem
Cuspidibus: paruis multos acuere rubores.

In Podagricū qui carmina non stare dicebat.

q Væ tibi cū pedibus ratio? qd carmia culpas
Scandere qui nescis uersiculos laceras.
Claudicat hic uersus hec inquit sillaba nutat.
Atque nihil prorsus stare putat podager.

Ad Maximum qui sibi Mel misit.

d Vlcia dona mihi tu mittis maxime semper
Et quicquid mittis mella putare decet.

De Paupere amante.

p Aupertas me sæua domat. dirusque cupido.

Sed toleranda fames: non tolerandus amor.
Esuriens pauper telis incendor amoris.
Inter utrunq; malum diligo pauperiem.

De piis fratribus & statuis eorum.

Aspice sudantes uenerando pondere fratres:
Diuino meritos semper honore coli.
Lustra quibus rapidæ cessit reuerentia flammæ:
Et mirata uagas reppulit ethna faces.
Complexi manibus fultos ceruice parentes
Attollunt uultus accelerantq; gradus.
Grandeui gemina sublimes prole feruntur
Et clara natos implicuisse mora.
Nonne uides ut sæua senex incendia monstrat
Vt trepido genitrix inuocet ore deos.
Erexit formido comam: perq; omne mettallum
Fusus in attonite palluit ore color.
In iuuenum mēbris animosus cernitur horror
Atq; omen metuens impauidusq; sui
Reiectæ uento clamides. dextra egerit ille
Contentus leua sustinuisse patrem.
Ast illi duplices in nodum colligit ulnas
Cautior in sexu debiliore labor.
Hæc quoq; præteriens oculis ne forte relinquas:
Artificis tacite quod meruere manus.
Nam consanguineos eadem cum forma figuret:
Hic propior matri: fit tamen ille patri.
Dissimiles annos sollertia temperat artis:
Alter in alterius redditur ore parens.
Et noua germanis paribus discrimina præbens
Diuisit uultus cum pietate faber.
O bene naturæ memores documenta supernæ
Iusticiæ iuuenum numina nota senum.
Qui spretis opibus medios properastis in ignes:
Nil præter sanctam tollere canitiem
Haud equidē immerito tantas uirtute repressas
Encheladi fauces obriguisse reor.
Ipse redundantem frenauit mulciber ethnam:
Læderet exempli ne monumenta pii.

Senſerunt elemenita fidem.pater affuit æther.
Terraq; maternum ſedula iuuit onus.
Quod ſi notus amor prouexit in aſtra lacones
Aeneam phrigio raptus ab igne pater.
Si uetus argolicos illuſtrat gloria fratres
Qui ſua materno colla dedere iugo.
Cur non amphinomo.cur non tibi fortis onapi:
Aeternum ſicculus templa dicauit honos?
Plura licet ſumme dederit trinacria laudi:
Nouerit hoc maius ſe genuiſſe nihil
Nec doleat damnis:quæ deuius intulit ardor
Nec gemat exuſtas igne furente domos
Nun potuit pietas flamma ceſſante probari
Emptum eſt ingenti clade perenne decus.

Epiſtola ad Gennadium proconſulem.

Taliæ comune decus rubiconis ameni
Incola.romani fama ſecunda fori.
Graiorum populis:& noſtro cognite nilo
Vtraq; gens faſces horret amatq; tuos.
Carmina ieiunas poſcis ſolantia fauces
Teſtor amicitiam nulla fuiſſe domi
Nam mihi mox nidum pennis confiſa relinquũt
Et lare cõtempto non reditura uolant.

De Theodoro & Adriano

MAnlius indulget ſomno.noctesq; diesq;
Inſomnis pharius.ſacra profana rapit.
Omnibus hoc itale gentes compoſcite uotis
Manlius ut uigilet.dormiat ut pharius.

Præfatio In Epithalamium.

CArmina per thalamũ quãuis feſtina negarẽ:
Nec uolui genero.nec potui ſocero.
Hic ſocius.dux ille mihi.noſtriq; per aulam
Ordinis hic conſors emicat.ille prior.
Hunc mihi coniungit ſtudiis comunibus ætas
Hunc mihi præponit uel ſenium:uel honos
Carmen amor generi.ſoceri reuerantia poſcit
Officio uatis militisobſequio.

Epithalamium Palladii & Serenæ.

FOrte uenus blādo quæsitum frigore somnū
Vitibus intexti gremio successerat antri.
Densaq; sidereos per gramina fuderat artus
Accliuis florum cumulo crispantur opaca
Pampinus: & uitem sudantem uentilat uuis.
Ora decet neglecta sopor. fastidit amictum
Aestus: & exuto transslucet pectore frondes.
Idaliæ iuxta famulæ: triplexq; uicissim
Nexa sub ingenti requiescit gratia quercu.
Pennati passim pueri: quo quēq; uocauit
Vmbra iacet fluitant arcus. ramisq; ꝑpinquāt.
Prudentes placido suspirant igne pharetræ.
Pars uigiles ludunt. aut per uirgulta uagantur.
Scrutantur nidos auium. uel roscida læti
Mala legunt donum ueneris. flexusq; sequuntur
Palmitis: & summas pēnis librantur in ulmos.
Defendunt alii lucum. driadesq; procaces
Spectandi cupidas: & rustica numina pellunt.
Siluestresq; deos. longeq; tuentibus antrum
Flammea lasciuis intendunt spicula faunis.
Cum subito uarius uicina clamor ab urbe:
Et fausti iuuenum plausus. mixtæq; choreis
Auditæ per rura liræ: celebrata per omnes
Italiæ canitur montes. omnisq; maritum
Palladium resonabat ager. peruenit ad aures
Vox iocunda deæ. strepituq; excita resedit.
Et reliquum nitido detersit pollice somnum.
Vtq; erat interiecta comas turbata capillos
Mollibus assurgit stratis. sociumq; requirit
Agmen: & īnumeros hymeneū quærit amores.
Hunc musa genitum legit citherea: ducemq;
Præfecit thalamis. nullum uixisse cubille
Hoc sine: nec prima fas est attollere tedas.

De Eodem.

COnspicitur tandē: platano nāq; ille sub alta
Fusus inequales cera texebat auenas.

Menaliosq́ modos: & pastoralia labris
Murmura temptabat relegens orisq́ recursu
Dissimilis tenuem uariabat harundine uentum.
Restitit ut uidit uenerem. digitisq́ remissis
Ad terram tacito defluxit fistula lapsu.
Dulce micant oculi. niueas infecerat igni
Solq́ pudorq́ genas dubiam lanuginis umbram
Cæsaries intonsa tegit. prior ipsa silentem
Compellat. nunq̃ ne puer dilecta relinquis
Carmina? maternis nunq̃ sociabere donis
Dedite musarum studio nimiumq́ parentis
Aemule? quid medio tecum modularis i æstu?
Iam ne tibi sordent citharæ. iam lustra lycæi
Atq́ pecus cordi. redituraq́ rupibus echo.
Huc ades: & tantæ nobis edissere causas
Leticiæ. quæ pompa thoro tam clara resultet:
Quæ noua dotetur uirgo. patriamq́ genusq́
Pande: quibus terris orti: quo semine ducti.
Haud ignarus enim: nec te connubia fallunt
Vlla. tuo primæ libantur fœdere noctes.
Ille refert equidem dudum te diua morantem
Mirabar: ꝙ adhuc tanti secura maneres
Coniugii: non parua tibi mandatur origo.
Fascibus insignes: & legum culmine fultæ
Conuenere domus: & qui lætissimus urbi
Sanguis erat rubris quæ flatibus insula latrat.
Quis locus ethiopum: quæ sic imperuia famæ
Secessit regio: quo non rumore secundo:
Palladii penetrauit amor. mentisq́ benigna
Temperies. doctiq́ sales: & grata senectus.
Per cunctos it ille gradus: aulæq́ labores
Emensus. tenuis summæ fastigia sedis
Eoum stabili moderatus iure senatum.
Hic splendor iuuenum. cunabula prima puellæ
Danubius: ueteresq́ thomi: mauortia matris
Nobilitas. spoliis armisq́ exultat auitis.
Immensamq́ trahit scelerini robore lucem.

Qui quondam meroen iussus nilumq; tueri:
Cũ sibi post domitos: & parthica fulmina claros
Sceptra daret miles. rebusq; imponere uellet
Despexit fremitus: & prætolit ocia regno.
Respuit incestum. quod ui: quod poscere ferro
Post habita pietate solent. non purpura primum
Inferior uirtute fuit. metuitq; repulsam
Obuia maiestas. doluit fortuna minorem
Se confessa uiro. magnum delecta potestas
Maiorem concepta probat. cognomina sumpsit
Plena ducum genitor. paulatim uectus ad altum
Princeps militiæ quo non illustrior extat
Alter. cunctorum tabulas assignat honorum.
Regnorum tractat numeros. cuneosq; recenset.
Sparsas imperii uires constringit in unum:
Depositum quæ sarmaticis custodia ripis:
Quæ seuis obiecta rethis: quæ saxona frenat
Vel scotum regio quantum cinxere cohortes
Oceanum. quantum pacatur milite rhenus.
Casta domus. sincera fides. industria solers
Elegit stilico nihil ultra laudibus addi
Iudicioue potest tali nubente puella.
Nonne tibi cessare nephas? duc protinus omnes.
Duc age marcentes cupio quassare coronas.
Et uibrare faces: & noctem ducere ludo:
Hæc quoq; nõ uilem mihi fistula cõmodat usum:
Responsura choris. uix hæc himeneus. at illa:
Fõtibus abluitur gelidis legemq; capillo
Reddit: & ornatum formæ populisq; solutæ
Mira dioneæ sumit uellamina telæ.
Floribus extruitur currum: iuga floribus halant
Florea purpureas adnectunt frena columbas.
Vndiq; cõcurrunt uolucres: quæcũq; frementem
Promulcent athesim: cantu quo larius audit:
Quos benacus alit: quos excipit amne quieto
Mincius: ereptis obmutuit unda querelis

Eridani ripas: & raucæ stagna padusæ
Diffugiens nudauit olor. letantur amores.
Frenatisq; truces auibus per nubila uecti.
Ostentant se quisq; deæ. magnoq; tumultu
Confligunt. proniq; manus in uerbera tendunt.
Consequitur uincitq; suos auriga iugales
Atq; impune cadunt. lapsu meliore uolantes.
UT thalami tegire fores. tum uere rubentes.
Desuper inuertunt calatos. largosq; rosarũ
Imbres: & uiolas plenis sparsere pharetris
Collectis ueneris prato quibus ipse pepercit
Sirius & teneras clementi sidere fouit.
Gemmatis alii per totum balsama tectum
Effudere cadis. duro quæ saucius ungue
Niliacus pigui desudat uulnere cortex.
Aggreditur citherea uirum. flentemq; cupido
Detraxit matris gremio. matura tumescit
Virginitas: superatq; niues: ac lilia candor.
Et patrium flauis testatur crinibus histrum.
Tũ dextram complexa uiri: dextramq; puellæ
Tradidit: & his ultro sancit connubia dictis.
UIuite concordes: & nostrum discite munus.
Oscula mille sonent: liuescant brachia nexu.
Labra ligent animos. nec tu uirtute paterna
Confidas iuuenis non est terrore domanda.
Sed precibus placanda tibi. concede marito
Tu quoq; nec sciticas infensis unguibus iras
Exercere uelis. uinci patiare rogamus:
Sic uxor: sic mater eris. quid lumina tingis?
Virgo crede mihi. quem nunc horrescis: amabis.
Dixit: & aligera geminos arcuq; manuq;
Præstantes e plebe uocat. puer ilicet ethon:
Et pirois: rutilas respersi murice plumas
Prosiliunt puroq; imbutis melle sagittis:
Hic nuptam. petit illa uirum. sonuere reducta
Cornua certa notos pariter sulcauit harundo:
Et pariter fixis heserunt tela medulis.

FINIS.

CL. CLAVDIANI PRAEFATIO IN raptum PROSERPinæ.

INVENTA SECVIT PRIMVS Qui NAVE PROFVNDVM:
ET RVDIBVS REMIS SOLlicitauit AQVAS:
Qui dubiis ausus cõmittere flatibus alnum:
Quas natura negat:præbuit arte uias.
Tranquillis primum trepidus se credidit undis:
Littora securo tramite summa legens:
Mox longos tentare sinus:& linquere terras:
Et leni cœpit pandere uela noto.
Ast ubi paulatim præceps audacia creuit:
Cordaq; languentem didicere metum:
Iam uagus irrupit pelago:cælumq; secutus
Aegæas hyemes:ioniumq; domat.

CLAVDIANI DE RAPTV PROSERPINAE LIBER PRIMVS INCIPIT.

INFERNI RAPTORIS EQVOS:
AFFLATAQVE CVRRV
SIDERA TAENAREO:Caligantesq;
PROFVNDAE
Iunonis thalamos audaci promere cantu
Mens cõgesta iubet.gressus remouete prophani.
Iam furor humanos nostro de pectore sensus
Expulit:& totum spirant præcordia phœbum.
Iam mihi cernuntur trepidis delubra moueri
Sedibus:& claram dispergere lumina lucem
Aduentum testata dei.iam magnus ab imis
Auditur fremitus terris:templumq; remugit:
Cecropidum:sanctasq; faces extollit eleusis.
Angues triptolemi strident:& squamea curuis
Colla leuant astricta iugis:lapsuq; sereno

Erecti roſeas tendunt ad carmina criſtas.
Ecce procul ternis hecate uariata figuris
Exoritur:leniſq; ſimul procedit iachus
Crinali florens hedera:quem parthica tigris
Velat & auratos in nodum colligit ungues.
Ebria mœoniis figit ueſtigia thyrſis.
Dii:quibus in numerum uacui famulātur auerni
Vulugus iners:opibus quorum donatur auaris
Quicquid in orbe perit:quos ſtyx liuentibus ābit
Interfuſa uadis:& quos fumantia torquens
Aequora gurgitibus phlegeton perluſtrat anhelis
Vos mihi ſacrarum penetralia,pandite rerum:
Et ueſtri ſecreta poli;qua lampade ditem
Flexit amor:quo ducta ferox proſerpina raptu
Poſſedit dotale chaos:quantaſq; per oras
Sollicito genitrix errauerit anxia curſu.
Vnde datæ fruges populis:& glande relicta
Ceſſerit inuentis dodonia quercus ariſtis.
Dux erebi quondam tumidas exarſit in iras
Prælia moturus ſuperis:quod ſolus egeret
Conunbiis:ſterileſq; diu conſumeret annos
Impatiens neſcire torum nullaſq; mariti
Illecebras.& dulce patris cognoſcere nomen.
Iam quæcunq; latent ferali monſtra barathro:
In turmas aciemq; ruunt:contraq; tonantem
Coniurant furiæ:crinitaq; ſontibus hydris.
Tiſiphone quatiens in fauſto lumine pinum
Armatos ad caſtra mouet pallentia manes.
Pene reluctatis iterum pugnantia rebus
Rupiſſent elementa fidem:penituſq; reuulſo
Carcere laxatis pubes titania uinclis
Vidiſſet cæleſte iubar.rurſuſq; cruentus
Aegæon poſitis arcto de corpore nodis
Obuia centeno uexaſſet fulmina motu.
Sed parcæ uetuere minas:orbiq; timentes
Ante pedes ſoliumq; ducis fudere ſeueram

Caniciem:genibusq; suas cum supplice fletu
Admouere manus:quarum sub iure tenentur
Omnia. quæ seriem faterũ pollice ducunt
Longaq; ferratis euoluunt sæcula pensis.
Prima fero lachesis clamabat talia regi
Incultas disspersa comas.o maxime noctis
Arbiter:umbrarumq; potẽs:cui nostra laborant
Stamina:qui finem cunctis & semina præbes:
Nascendiq; uices alterna morte rependis:
Qui uitam lethumq; regis:nam quicquid ubiq;
Gignit materies:hoc te donante creatur:
Debeturq; tibi cunctis ambagibus æui.
Rursus corporeos animæ mutantur in artus.
Ne pete firmatas pacis dissoluere leges:
Quas dedimus:neuitq; colus.neu prælia fratrum
Ciuili conuerte tuba.cur impia tollis
Signa? quid incæstis aperis titanibus auras?
Posce iouem.dabitur coniunx.uix ille pepercit:
Erubuitq; preces:animusq; relanguit atrox
Quanuis indocilis flecti ceu turbine rauco:
Cum grauis armatur boreas:glacieq; niuali
Hispidus.&gelida concretus grandine pennas
Flare cupit:pelagus syluas camposq; sonoro
Flãmine rapturus:si forte aduersus ahenos
Aeolus obiecit postes:uanescit inanis
Impetus.& fractæ redeunt in claustra procellæ
Tum maia genitum:qui feruida dicta reportet:
Imperat acciri cyllenius astitit ales
Somniferam quatiens uirgam:tectusq; galero.
Ipse rudi solio fultus:nigraq; uerendus
Maiestate sedet:squalent immania fœdo
Sceptra situ.sublime caput mœstissima nubes
Asperat:& diræ riget inclementia formæ.
Terrorem dolor augebat.tunc talia celso
Ore tonat.tremefacta silent dicente tiramno

Atria: latratum triplicem compeſcuit ingens
Ianitor. & preſſo lachrymarum fonte reſedit
Cocytus. tacitis acheron obmutuit undis:
Et phlegethontææ requierunt murmura ripæ:
Atlantis tegææ nepos cõmune profundis:
Et ſuperis numen: qui fas per limen utrunqꝫ
Solus habes: geminoqꝫ facis cõmertia mundo:
I celer: & proſcinde notos: & iuſſa ſuperbo
Redde ioui: tantum ne tibi ſæuiſſime fratrum
In me iuris habes? ſi nobis noxia uires
Cum fortuna tulit: non robur & arma
Perdidimus. ſi rapta dies: an forte iacentes
Ignauoſqꝫ putas? quod non cyclopeia tela
Stringimus: aut uano tonitru deludimus auras.
Nonne ſatis uiſum eſt: grati quod luminis expers
Tertia ſupremæ patior diſpendia ſortis?
Informeſqꝫ plagas? cum te lætiſſimus ornet
Signifer: & uario cingant ſplendore triones.
Sed thalamos etiam prohibes. nereia glauco
Neptunum gremio complectitur amphitryte.
Te conſanguineo recipit poſt fulmina feſſum
Iuno ſinu. quid enim narrem latitantia furta?
Quid cererem? magnamqꝫ themi? ubi tãta creãdi
Copia? te felix natorum turba coronat.
Aſt ego deſerta mœrens inglorius aula
Implacidas nullo ſolabor pignore curas.
Non adeo toleranda quies: primordia teſtor
Noctis: & horrendæ ſtagna intemerata paludis.
Si dicto parere neges: patefacta ciebo
Tartara. ſaturni ueteres laxabo catenas.
Obducam tenebris lucem: compage ſoluta
Lucidus umbroſo miſcebitur aer auerno.
Vix ea fatus erat. iam nuncius aſtra tenebat.
Audierat mandata pater. ſecumqꝫ uolutat
Diuerſos ducens animos. quæ tale ſequatur
Coniugium: ſtygioſqꝫ uelit pro ſole receſſus.

Certa requirenti tandem ſententia ſedit.
Aetnææ cereri proles optata uirebat
Vnica.nec tribuit ſobolem lucina ſecundam.
Feſſaq; poſt primos hæſerunt uiſcera partus
Infœcunda quidem: ſed cunctis altior extat
Matribus:& numeri damnum proſerpina pēſat.
Hanc fouet:hāc ſequitur uitulā nō blādius ambit
Torua parens:pedibus quæ nūdū proterit arua:
Nec noua lunatæ curuauit germina frontis.
Iam uicina thoro plenis adoleuerat annis
Virginitas:tenerum iam pronuba flāma pudorē
Sollicitat:mixtaq; tremit formidine uotum.
Perſonat aula procis:pariter pro uirgine certāt.
Mars clipeo melior.phœbus præſtantior arcu
Mars donat rhodopē.phœbus largitur amyclas
Et delon:clarioſq; lares.hinc æmula iuno:
Hinc poſcit latona nurum:deſpexit utrunq;
Flaua ceres.raptuſq; timens(heu cæca futuri)
Commendat ſiculis furtim ſua pignora terris.
Infidis natam laribus commiſit alendam.
Aethera deſeruit:ſiculaſq; relegat in oras
Ingenio confiſa loci.trinacria quondam
Italiæ pars una fuit:ſed pontus & æſtus
Mutauere ſitum.rupit confinia nereus
Victor:& abſciſſos interluit æquore montes:
Paruaq; cognatas prohibent diſcrimina terras.
Nunc illam ſociam rapta tellure triſulca
Opponit natura mari.caput inde pachyni
Reſpicit ionias protentis rupibus iras.
Hinc latrat getula thetis:lilybæaq; pulſat
Brachia conſurgens.dedignata teneri
Cuncutit obiectum rabies tyrrhena pelorum
In medio ſcopulis ſe porrigit ætna peruſtis
Aetna gigantæos nunquam tacitura triumphos:
Encheladi buſtum:qui ſaucia membra reuinctus
Spirat inexhauſtum flagranti pectore ſulfur:

Et quotiens detrectat onus ceruice rebelli
In dextrum:læuumq; latus:tunc insula fundo
Vellitur:& dubiæ nutant cnm mœnibus urbes.
Aetnæos apices solo cognoscere uisu:
Non aditu tentare licet.pars cætera frondet
Arboribus:teritur nullo cultore cacumen.
Nunc mouet indigenas nimbos: piceaq; grauatũ
Fœdat nube diem:nunc motibus astra lacessit
Terrificis:damnisq; suis incendia nutrit.
Sed quanuis nimio feruens exuberet æstu:
Scit nubibus seruare fidem:pariterq; fauillis
Durescit glacies tanti secura uaporis.
Arcano defensa gelu fumoq; fideli:
Lambit contiguas innoxia flãma pruinas.
Quæ scopulos tormenta rotent:q̃ tanta cauernas
Vis glomeret:quo fonte ruat uulcanius ignis
Siue ꝙ obicibus discurrens uentus opertis
Offenso per saxa furit rimosa meatu:
Dum scrutatur iter libertatemq; reposcens
Putrida multiuagis populatur flatibus antra.
Seu mare sulfurei ductum per uiscera montis
Oppressis ignescit aquis:& pondera librat.
Hic ubi seruandum mater fidissima pignus
Abdidit:ad phrygios tendit secura penates:
Turrigeramq; petit cybelem: sinuosa draconum
Membra regens uolucriq; per auia nubila tractu
Signant:& placidis humectant frena uenenis.
Frontem crista tegit.pingunt maculosa uirentes
Terga notæ:rutilum squammis intermicat aurũ
Nunc spiris zephyros tranant:nũc arua uolatu
Inferiore secant.cano rota puluere labens
Sulcatam fœcundat humum:flauescit aristris
Orbita:surgentes scindunt uestigia fruges.
Vestit iter comitata seges.iam linquitur ætna:
Totaq; decrescit refugo trinacria uisu.
Heu quotiens præsaga mali uiolauit aborto

Rore genas. quotiens oculos ad tecta retorsit
Talia uoce mouens. Salue gratissima tellus:
Quam nos prætulimus cælo: tibi gaudia nostri
Sanguinis. & charos uteri commendo labores.
Præmia digna manent. nullos patiere ligones:
Et nullo rigidi uersabere uomeris ictu.
Sponte tuus florebit ager cessante iuuenco.
Ditior oblatas mirabitur incola messes.
Sic ait: & fuluis serpentibus attigit idam.
Hic sedes angusta deæ: templiq; colendi
Religiosa silex: densis quam pinus obumbrat
Frondibus: & nulla lucos agitante procella
Stridula corniferis modulantur carmina ramis.
Terribiles intus thyasi: uesanaq; mixto
Concentu delubra gemunt. ululatibbus ide
Bacchatur. timidas inclinant gargara syluas.
Postquam uisa ceres: mugitum tympana frenant.
Conticuere chori. corybas non impulit ensem:
Non buxus: non æra sonant: blandiq; leones
Summissere iubas. adytis gauisa cybelle
Exilit: & pronas intendit ad oscula turres.
Viderat hæc dudum summa speculatus ab arce
Iuppiter: & ueneri mentis penetralia monstrat.
Curarum secreta tibi cytherea fatebor
Candida tartareo nuptum proserpina regi
Iamdudum decreta dari. sic atropos urget:
Sic cecinit longæua themis. nunc matre remota
Rem peragit tempus. fines inuade sicanos:
Et cereris prolem patulis illudere campis:
Crastina puniceos cum lux detexerit ortus:
Coge tuis armata dolis: quibus urere cuncta
Me quoq; sæpe soles. cur ultima regna quiescũt?
Nulla sit immuninis regio. nullumq; sub umbris.
Pectus inaccesum ueneri. iam tristis erynnis
Sentiat ardores acheron: ditisq; seueri
Ferrea lasciuis mollescant corda sagittis.

Accelerat præcepta uenus:iussuq; parentis
Pallas:& inflexo quæ terret mænala cornu
Addunt se comites. diuino semita gressu
Claruit. augurium qualis laturus in orbem
Præceps sanguineo delabitur igne cometes
Prodigiale rubens. non illum nauita tuto:
Non impune uident populi:sed crine minaci
Nunciat:aut ratibus uentos:aut nubibus ignes:
Deuenere locum:cereris qua tecta nitebant
Cyclopum firmata manu:stant ardua ferro
Mœnia:ferrati postes:immensaq; nectit
Claustra calybs.nunq̃ tanto sudore pyragmon:
Nec steropes construxit opes:nec talibus unq̃
Spirauere notis animæ:nec flumine tanto
Incoctum maduit lassa ceruice metallum.
Atria cingit ebur.trabibus solidatur ahenis
Culmen:& in celsas surgunt helectra columnas.
Ipsa domum mulcens tenero proserpina cantu
Irrita texebat rediture munera matri.
Hic elementorum series:sedesq; paternas
Insignibat acu.ueterem qua lege tumultum
Discreuit natura parens:& semina iustis
Discessere locis:quicquid leue fertur in altum.
In medium grauiora cadunt.incanduit æther.
Egit flamma polum.fluxit mare:terra pepẽdit.
Non color unus inest.stellas accendit in auro:
Ostro fundit aquas.attollit littora gemmis.
Filaq; mentitos subter cælantia fluctus.
Arte tument:credas illidi cautibus algam.
Et raucum bibulis inserpere murmur arenis.
Addit quinq; plagas:mediam sub tegmine rubro
Obsessam feruore notat.squallebat adustus
Limes:& assiduo sitiebant stamina sole.
Vitales utrinq; duas:quas mitis oberrat
Temperies.habitanda uiris cum fine supremo
Torpentes traxit geminas:brumaq; perenni

Fœdat:& æterno constringit frigore telas.
Necnon & patrui pingit sacraria ditis.
Fatalesq; sibi manes:nec defuit omen:
Præscia nam subitis maduerunt fletibus ora.
Cœperat & uitreis summo iam margine texti
Oceanum sinuare uadis:sed cardine uerso
Sensit adesse deas:imperfectumq; laborem
Deserit:& niueos infecit purpura uultus
Per liquidas succensa genas:castiq; pudoris
Illuxere faces.non sic decus ardet eburnum
Lydia sidonio quod fœmina texuit ostro.
Merserat unda diem.sparso nox humida somno
Languida ceruleis inuexerat ocia bigis.
Iamq; uiam pluto siculas molitur ad arces
Germani monitu.toruos inuisa iugales
Alecto temone ligat:qui pascua mandunt
Cocyti:spaciisq; herebi nigrantibus errant:
Stagnaq; tranquillæ potantes marcida lethes:
Aegra soporatis spumant obliuia linguis
Orneus crudele micans.Ethonisq; sagitta
Ocvor.& Stygii sublimis gloria Nycteus
Armenti.Ditisq; nota signatus Alaster.
Stabant ante fores iuncti:sæuumq; fremebat
Crastina uenturæ spectantes gaudia prædæ

PRAEFATIO SECVNDI LIBRI.

OCIA SOPITIS ageret cum cantibus Orpheus
NEGLECTVMq; DIV DEPOSVISSET OPVS:
Lugebant erepta sibi solatia nymphæ.
Lugebant dulces flumina mœsta modos.
Sæua feris natura redit:metuensq; leonem
Implorat citharæ uacca tacentis opem:
Illius & duri fleuere silentia montes

Syluaq; bistoniam sæpe secuta lyram.
Sed postq̃ inachiis alcides missus ab argis
Thracia pacifero contigit arua pede:
Diraq; saguinei uertit præsepia regis:
Et diomedæos gramine pauit equos.
Tum primæ festo lætatus tempore uates
Desuetæ repetit fila canora lyræ:
Et resides leni modulatus pectine neruos
Pollice festiuo nobile duxit ebur.
Vix auditus erat: uenti sternuntur: & undæ:
Pigrior astrictis torpuit hebrus aquis.
Porrexit rhodope sitientes carmina montes.
Excussit gelidas pronior ossa niues.
Ardua nudato descendit populus emo.
Et comitem quercum pinus amica trahit.
Cirrhæasq; dei quamuis despexerit arces:
Orphei laurus uocibus apta uenit.
Securum blandi leporem fouere molossi:
Vicinumq; lupo præbuit agna latus.
Concordes uaria ludunt cum tigride damæ.
Massyllam cerui non timuere iubam.
Ille nouercales stimulosq; actusq; canebat
Herculis: & forti monstra subacta manu
Qui timidæ matri pressos ostenderit anguas
Intrepidusq; fero riserit ore puer.
Te neq; dictæas quatiens mugitibus urbes
Taurus: non stygii terruit ira canis.
Non leo sidereos cæli rediturus ad axes.
Non erymanthæi gloria montis aper.
Solus amazonio cinctus stymphalidas arcu
Appetis: occiduo ducis ab orbe greges.
Tergeminiq; ducis numerosos deiicis artus:
Et totiens uno uictor ab hoste redis.
Non candere antæo: non crescere profuit hydræ.
Non ceruam uolucres eripuere pedes.
Caci flamma perit, rubuit busiride nilus.

Proſtratis rubuit nubigenis pholoæ
Te libyci timuere ſinus.te maximus atlas
Horruit:impoſito cum premerere polo.
Firmior herculea mundus ceruice pependit.
Luſtrarunt humeros phœbus & aſtra tuos.
Thracius hæc uates:ſed tu tyrrhintius alter
Florentine mihi nam mea plectra moues:
Antraq; muſarum longo torpentia ſomno
Excutis:& placidos ducis ab ore ſonos:

LIBER SECVNDVS INCIPIT.

INPVLIT IONIOS PRAEMISSO LVmine fluctus
Nũdũ pura dies.tremulis uibrat ĩ ũdis
Ardor:et errãtes ludũt p cerula flãmæ.
Iamq; audax animi:fidæiq; oblita parentis
Fraude dionæa riguos proſerpina ſaltus
(Sic parcæ iuſſere)petit.tunc cardine uerſo
Præſagæ cecinere fores.ter conſcia facti
Flebile terrificis gemuit mugitibus æthna.
Nullis illa tamen monſtris:nulloq; tenetur
Prodigio.comites greſſum iũxere ſorores.
Prima dolo gaudens:& tanti conſcia furti
It uenus:&.raptus metitur corde futuros.
Iam durum flexura chaos:iam dite ſubacto:
Ingenti famulos manes ductura triumpho.
Illi multiplices crinis uariatur in orbes
Idalia diuiſus acu:ſudata marito
Fibula purpureos gemma ſuſpendit amictus.
Candida parrhaſii poſt hanc regina lycæi:
Et pandionæas quæ cuſpide protegit arces:
Vtraq; uirgo ruunt.hæc triſtibus aſpera bellis:
Hæc metuenda feris tritonia caſſide fulua
Cælatum pythona gerit:qui ſumma peremptus
Ima parte uiget:moriens & parte ſuperſtes:

Hastaq; terribili surgens per nubila gyro
Instar habet syluæ:tantum stridentia colla
Gorgonis obtectu pallæ fulgentis obumbrat.
At triuiæ lenis species:& multus in ore
Frater erat:phœbiq; genas:& lumina phœbi
Esse putes:solusq; dabat discrimina sexus.
Brachia nuda nitent.leuibus proiecerat auris
Indociles errare comas.arcuq; remisso
Ocia neruus agit.pendent post terga sagittæ.
Crispatur gemino uestis corinthia cinctu
Poplite fusa tenus:motoq; in stamine delos
Errat:& aurato trahitur circunflua ponto:
Quas inter cereris proles:nunc gloria matris:
Mox dolor:æquali tendit per gramina passu:
Nec mēbris nec honore minor:potuitq; uideri
Pallas:si clypeum ferret.si spicula:phœbe.
Collectæ tereti nodantur iaspide uestes.
Pectinis ingenio nunq̄ felicior arti
Contigit euentus.nulli sic consona telæ
Fila:nec intantum ueri duxere figuram.
Hic hyperionæo solem de semite nasci
Fecerat:& pariter lunam sed dispare forma
Auroræ noctisq; duces cunabula tethys
Præbet:& infantes gremio solatur anhelos:
Ceruleusq; sinus roseis radiatur alumnis.
Inualidum dextro portat titana lacerto
Nondum luce grauem:nec pubescentibus alte
Cristatum radiis.primo clementior æuo
Fingitur:& tenerum uagitu despuit ignem.
Læua parte soror uitrei libamina potat
Vberis:& paruo signantur tempora cornu:
Tali luxuriat cultu:comitantur euntes
Naiades:& socia stipant utrinq; corona.
Quæ fontes erasine tuos:& saxa rotantem
Pantagiam:nomenq; gelan qui præbuit urbi:
Concelebrāt:quas pigra uado camerina palustri:

Quas arethusæi latices: quas aduena nutrit
Alpheus. cyane totum supereminet agmen:
Qualis amazonidum peltis exultat ademptis
Pulchra cohors. quotiens arcton populata uirago
Hippolyte niueas ducit post pralia turmas:
Seu flauos strauere getas: seu forte rigentem
Thermodoontiaca thanaim fregere securi:
Aut quales referunt baccho solennia nymphæ
Mœoniæ: quas hermus alit: ripasq; paternas
Percurrunt auro madidæ. lætatur in antro
Amnis: & undantem declinat prodigus urnam.
Viderat herboso sacrum de uertice uulgus
Aetna parens florum: curuaq; in ualle sedentem
Compellat zephyrum. pater o gratissime ueris.
Qui mea lasciuo regnas per prata meatu:
Semper & assiduis irroras flatibus annum:
Respice nympharum cœtus: & celsa tonantis
Germina per nostros dignantia ludere campos.
Nunc adsis: faueasq; precor: nunc omnia fœtu
Pubescant uirgulta uelis: ut fertilis hybla
Inuideat: uinciq; suos non abnuat hortos.
Quicquid thuriferis spirat panchaia syluis.
Quicquid odoratus longe blanditur hidaspes:
Quicquid ab externis ales longæua colonis
Colligit optati referens exordia sæcli
In uenas disperge meas: & flammine largo
Rura foue: ut merear diuino pollice carpi:
Et nostris cupiant ornari numina sertis.
Dixerat. ille nouo madidantes nectare pennas
Concutit: & glebas fœcundo rore maritat:
Quaq; uolat: uernus sequitur color omis ĩ herbas
Turget humus: medioq; patent conuexa sereño
Sanguineo splendore rosas: uacinia nigro
Induit. & dulci uiolas ferugine pingit.
Parthica quæ tantis uariantur cingula gemmis
Regales iunctura sinus? quæ uellera tantum

Ditibus aſſyrii ſpumis fuſcantur aheni:
Non tales uolucris pandit iunonia pennas
Nec ſic innumeros arcu mutante colores
Incipiens redimitur hyems:cum tramite flexo
Semita diſcretis interuiret humida nimbis.
Forma loci ſuperat flores:curuata tumore
Paruo planicies:& mollibus edita cliuis
Creuerat in collem:uiſus de pumice fontes
Roſida mobilibus lambebant gramina riuis:
Syluaq; torrentes:ramorum frigore ſoles
Temperat:& modico brumam ſibi uēdicat æſtu
Apta fretis abies:bellis accommoda cornus:
Quercus amica ioui:tumulos tectura cupreſſus:
Ilex plena fauis:uenturi præſcia laurus
Fluctuat hinc denſo criſpata cacumine buxus:
Hic ederæ ſerpunt:hic pampinus induit ulmos.
Haud procul inde lacus:(pergum dixere ſicani).
Panditur:& nemorum frondoſo margine cinctus
Vicinis paleſcit aquis.admittit in altum
Cernentes oculos:& late peruius humor
Ducit inoffenſos liquido ſub gurgite uiſus:
Imaq; perſpicui prodit ſecreta profundi.
Huc elapſa cohors gaudet:per florea rura:
Hortatur cytherea legant:nunc ite ſorores
Dum matutinis præſudat ſolibus aer:
Dum meus humectat flauentes lucifer agros
Roranti prouectus equo.ſic fata doloris
Carpit ſigna ſui.uarios tunc cætera ſaltus
Inuaſere cohors.credas examina fundi
Hyblæum raptura thymū cū cærea reges
Caſtra mouent:fagiq; cauo demiſſus ab aluo
Mellifer electis exercitus obſtrepit herbis:
Pratorum ſpoliatur honos:hæc lilia fuſcis
Intexit uiolis hanc mollis amaracus ornat:
Hæc graditur ſtellata roſis:hæc alba liguſtris:
Te quoq; flebilibus mœrens Iacynthe figuris.

Narcisumq; metunt:nunc inclyta grãmina ueris:
Præstantes olim pueros tu natus amyclis:
Hunc helicon genuit:te disci perculit error:
Hunc fontis decepit amor.te fronte retusa
Delius:hunc fracta cephisus arundine luget:
Aestuat ante alias auido feruore legendi
Frugiferæ spes una deæ:nunc uimine textos
Ridentes calathos foliis agrestibus implet:
Nunc sociat flores.seseq; ignara coronat
Augurium fatale tori:quippe ipsa tubarum
Armorumq; potens:dextram qua fortia turbat
Agmina:qua stabiles portas & mœnia uellit
Iam leuibus laxat studiis:hastamq; reponit
Insolitisq; docet galeam mitescere sertis:
Ferratus lasciuit apex:horrorq; recessit
Martius:& cristæ placato fulgure uernant
Hæc quoq; parthenium canibus scrutatur odoris
Aspernata thoros:libertatemq; comarum
Iniecta uoluit tandem frenare corona.
Talia uirgineo passim dum more geruntur:
Ecce recens mugire fragor:confligere turres:
Pronaq; uibratis radicibus oppida uerti.
Causa latet.dubios agnouit sola tumultus
Diua paphi.mixtoq; metu perterrita gaudet.
Iamq; per anfractus animarum rector opacos
Sub terris quærebat iter:grauibusq; gementem
Enceladum calcabat equis.immania findunt
Membra rotæ.pressaq; graui ceruice laborat
Sicaniam cum dite ferens.tentatq; moueri
Debilis:& fessis serpentibus impedit axem
Fumida sulfureo prolabitur orbita dorso:
Ac uelut occultus securum prodit in hostem
Miles:& effosi subter fundamina campi
Transilit inclusos arcano limite muros:
Turbaq; deceptas uictrix erumpit in arces
Terrigenas imitata uiros:sic tertius hæres

Saturni tenebroſa uagis rimatur habenis
Deuia: fraternum cupiens exire ſub orbem.
Ianua nulla patet. prohibebant undiq; rupes
Oppoſitæ: duraq; deum compage tenebant
Non tulit ille moras: indignatuſq; trabali
Saxa ferit ſceptro. ſiculæ ſonuere cauernæ
Turbatur liparis. ſtupuit fornace relicta
Mulciber: & trepidus deiecit fulmina cyclops.
Audiit: & ſi quem glacies alpina cohercet:
Et qui te latis nondum præcincte trophæis
Tybri natat: miſſamq; pado qui remigat alnum
Sic cum theſſaliam ſcopulis incluſa teneret
Peneo ſtagante palus: & merſa negaret
Arua coli: trifida neptunus cuſpide montes
Impulit aduerſos. tum forti ſaucius ictu
Diſſiluit gelido uertex oſſæus olympo.
Carceribus laxantur aquæ: fractoq; meatu
Redduntur fluuiiq; mari: telluſq; colonis.
Poſtquam uicta manu duros trinacria nexus
Soluit: & immenſo late diceſſit hiatu:
Apparet ſubitus celo timor: aſtra uiarum
Mutauere fidem: uetito ſe proluit arctos
Aequore. præcipitat pigrum formido booten.
Horruit orion: audito palluit atlas
Hinnitu. rutilos obſcurat anhelitus axes
Diſcolor: & longa ſolitos caligine paſci.
Terruit orbis equos: preſſis hæſere lupatis
Attoniti meliore polo: rurſuſq; uerendum
Iu chaos obliquo pugnant temone reuerti.
Mox ubi pulſato ſenſerunt uerbera tergo:
Et ſolem didicere pati: torrentius amne
Hyberno: totaq; ruunt pernicius haſta.
Quantum non iaculum parthi nõ ĩpetus auſtri:
Non leue ſollicitæ mentis diſcurrit acumen:
Sanguine frena calent: corrumpit ſpiritus auras
Lethifer. infectæ ſpumis uitiantur arenæ

Diffugiunt nymphæ.rapitur proserpina curru:
Imploratq; deas:iam gorgonis ora reuelat
Pallas:& intento festinat delia cornu.
Nec patruo cedunt.stimulat communis in arma
Virginitas:crimenq; feri raptoris acerbat.
Ille uelut stabuli decus armentiq; iuuencam
Cum leo possedit:nudataq; pectora fodit
Vnguibus:& rabiem totos exegit in armos:
Stat crassa turpis sanie:nodosq; iubarum
Excutit:& uiles pastorum despicit iras.
Ignaui domitor mundi teterrime fratrum
Pallas ait:quæ te stimulis facibusq; prophanis
Eumenides mouere tuæ?cur sede relicta
Audes tartareis mundum incæstare quadrigis.
Sunt tibi deformes diræ:sunt altera lethes
Flumina.sunt tristes furiæ te coniuge dignæ.
Fratris linque domos:alienam desere sortem:
Nocte tua contentus abi:quid uiua sepultis
Admisces?nostrum quid ꝑteris aduena mūdū?
Talia uociferans auidos transire minaci
Cornipedes umbone ferit:clypeiq; retardat
Obice:gorgoneisq; premens assibilat hydris:
Prætentaq; operit crista:libratur in ictum
Fraxinus:& nigros illuminat obuia currus.
Missaq; pene foret:ni iuppiter æthere summo
Pacificas rubri torsisset luminis alas.
Confessus generum nimbis hymenæus hyulcis
Intonat:& testes firmant connubia flammæ.
Inuitæ cessere deæ.compescuit arcum
Cum gemitu:talesq; dedit latonia uoces.
Sis memor:o longumq; uale:reuerentia patris
Obstitit auxilio:nec nos defendere contra
Possumus.imperio uinci maiore fatemur.
In te coniurat genitor:populoq; silenti
Traderis:heu cupidas non aspectura sorores.
Aequalesq; choros:quæ te fortuna supernis

Abstulit? & tanto damnauit sidera luctu.
Iam neq; patheniis innectere retia lustris:
Nec pharetram gestare libet. securus ubiq;
Spumet aper: sæuiq; fremant impune leones.
Te iuga taygeti: posito te mænala flebunt
Venatu: mœstoq; diu lugebere cyntho.
Delphica quinetiam fratris delubra tacebunt.
Interea uolucri fertur proserpina curru
Cæsariem diffusa noto: planctuq; lacertos
Verberat: & quæstus ad nubila fundit inanes.
Cur non torsisti manibus fabricata cyclopum
In nos tela pater? sic me crudelibus umbris
Tradere? sic toto placuit depellere mundo?
Nulla ne te flectit pietas? nullumue paternæ
Mentis inest? tantas quo crimine mouimus iras.
Nõ ego te cõtra: quateret cũ phlegra tumultu:
Signa deis aduersa tuli: non robore nostro
Ossa pruinosum nexit glacialis olympum
Quod conata nefas? aut cuius conscia culpæ
Exul ad immanes herebi detrudor hiatus?
O fortunatas: alii quascunq; tulere
Raptores: saltem communi luce fruuntur.
Sed mihi uirginitas: pariterq; cælumq; negatur:
Eripitur cum luce pudor: terrisq; relictis
Infelix stygio ducor captiua tyramno.
O male dilecti flores: despectaq; matris
Consilia: o ueneris deprensæ serius artes.
Mater io: seu te phrygiis in ualibus idæ
Mygdonio buxus circunsonat horrida cantu.
Seu tu sanguineis ululantia dindima gallis
Incolis: & strictos curetum deseris enses:
Exitio succurre meo: compesce furentem:
Comprime ferales torui prædonis habenas:
Talibus ille ferox dictis: fletuq; decoro
Vincitur: & primi suspiria sentit amoris.
Tunc ferugineo lachrymas detexit amictu:

Et placida mœstum solatur uoce dolorem.
Desine funestis animum proserpina curis.
Et uano uexare metu:maiora dabuntur
Sceptra:nec indigni tædas patiere mariti
Illa ergo saturni proles:cui machina rerum
Seruit:& immensum tendit per inane potestas.
Amissum ne crede diem.sunt altera nobis
Sidera:sunt orbes alii:lumenq; uidebis
Purius:elysiosq; magis mirabere campos.
Cultoresq; pios.illic preciosor ætas:
Aurea progenies habitat:semperq; tenemus:
Quod superi meruere semel:nec mollia desunt
Prata tibi:zephyris illic melioribus halant
Perpetui flores:quos nec tua protulit ætna.
Est etiam lucis arbor prædiues opacis
Fulgentes uiridi ramos curuata metallo.
Hæc tibi sacra datur:fortunatumq; tenebis
Autumnum.& fuluis semper ditabere pomis.
Parua loquor.quicquid liquidus cōplectitur aer:
Quicqd alit tellus:quicqd maris æquora uerrūt:
Quod fluuii uoluunt:quod nutriuere paludes:
Cuncta tuis pariter cedent animalia regnis
Lunari subiecta globo:qui septimus auras
Ambit:& æternis mortalia separat astris.
Sub tua purpurei uenient uestigia reges
Deposito luxu turba cum paupere mixti.
Omnia mors æquat.tu damnatura nocentes:
Tu requiem latura piis.te iudice sontes
Improba cogentur uitæ commissa fateri.
Accipe lethæo famulas cum gurgite parcas.
Sit fatum quodcunq; uelis.hæc fatus ouantes
Exhortatur equos:& tartara mitior intrat.
Conueniunt animæ quantas truculentior auster
Decutit arboribus frōdes:aut nubibus hymbres
Colligit:aut frangit fluctus:aut torquet arenas:
Cunctaq; præcipiti stipantur tartara cursu.

Insignem uisura nurum. mox ipse serenus
Ingreditur facili passus mollescere risu:
Dissimilisq; sui dominis intrantibus ingens
Assurgit Phlegeton. flagrantibus hispida riuis
Barba madet: totoq; fluunt incendia uultu.
Occurrrunt propere lecta de plebe ministri.
Pars altos reuocant currus: frenisq; solut is
Vertunt emeritos ad pascua nota iugales.
Pars aulea tenent. alii prætexere ramis
Limina: & in thalamis cultas extollere uestes.
Reginam casto cinxerunt agmine matres
Elysiæ: tenerosq; leuant sermone dolores:
Et sparsos religant crines: & uultibus addunt
Flammea sollicitum præuellatura pudorem.
Pallida lætatur regio: gentesq; sepultæ
Luxuriant: epulilq; uacant genialibus umbræ.
Grata coronati peragunt conuiuia manes.
Rumpunt insoliti tenebrosa silentia cantus.
Sedantur gemitus herebi. se sponte relaxat
Squalor: & æternam patitur rarescere noctem:
Vrna nec incertas uersat minoia sortes.
Verbera nulla sonāt: nulloq; frementia luctu
Impia dilatis respirant tartara pœnis.
Non rota suspensum præceps isiona torquet.
Non aqua tantalicis subducitur inuida labris.
Soluitur ixion: inuenit tantalus undas.
Et tityus tandem spaciosos erigit artus:
Squalentisq; nouem detexit iugera campi.
Tantus erat: laterisq; piger sulcator opaci.
Inuitus trahitur lasso de pectore uultur:
Abreptasq; dolet iam non sibi crescere fibras.
Oblitæ scelerum: formidatiq; furoris.
Eumenides cratera parant: & uina feroci
Crine bibunt: flexisq; minis iam lene canentes
Extendunt socios ad pocula plena cerastas
Ac festas alio succendunt lumine tædas.

Tunc & pestiferi pacatum limen auerni
Innocuæ transistis aues:flatumq; repressit
Anfractus:tacuit fixo torrente uorago:
Tunc acherontæos mutato gurgite fontes
Lacte nouo tumuisse ferunt:hederisq; uirentem
Cocyton dulci perhibent stagnasse lyæo.
Stamina non rupit lachesis:nec turbida sacris
Obstrepitāt lamenta choris.mors nulla uagatur
In terris:nulliq; rogum planxere parentes.
Nauita non moritur fluctu:non cuspide miles:
Oppida funerei pollent immunia lethi.
Impexosq; senex uelauit arundine crines
Portitor:& uacuos egit cum carmine remos:
Iam suus inferno processerat hesperus orbi:
Ducitur in thalamum uirgo.stat pronuba iuxta
Stellantes nox picta sinus:tangensq; cubile
Omnia perpetuo genitalia fœdere sanxit:
Exultant cum uoce pii:ditisq; sub aula
Talia peruigili sumunt exordia plausu:
Nostra parens iuno:tuq; o germane tonantis:
Et gener:unanimis consortia ducite somni:
Mutuaq; alternis innectite colla lacertis.
Iam felix oritur proles:iam læta futuros
Expectat natura deos:noua numina rebus
Addite:& optatos cereri proferte nepotes.

PRAEFATIO TERTII LIBRI.

OMNIA:QVAE SENSV VOLuuntur uota diurno:
TEMPORE NOCTVRNO reddit amica quies.
Venator defessa thoro cum membra reponit:
Mens tamen ad syluas & sua lustra redit.
Iudicibus lites:aurigæ somnia currus:
Vanaq; nocturnis meta cauetur equis.

Gaudet amans furto. permutat nauita merces:
Et uigil elapsas quærit auarus opes.
Blandaq; largitur frustra sitientibus ægris
Irriguus gelido pocula fonte sopor.
Me quoq; musarum studium sub nocte silenti
Artibus assiduis sollicitare solet.
Namq; poli media stellantis in arce uidebar
Ante pedes summi carmina ferre Iouis
Vtq; fauet somnus: plaudebant numina dictis:
Et circonfusi sacra corona chori:
Encheladus mihi carmen erat: uictusq; typhœus
Hunc premit inarime: hũc grauis ætna domat.
Quam lætus post bella iouem susceperit æther
Phlegrææ referens præmia militiæ:
Additur ecce fides: nec me mea lusit imago:
Irrita nec falsum somnia misit ebur.
En princeps: en orbis apex æquatur olympo.
En quales memini turba uerenda deos.
Fingere nil maius potuit sopor: altaq; menti
Conuentum cælo præbuit aula parem.

TERTIVS LIBER INCIPIT.

IVPPITER INTEREA CINCTAM thaumantida nimbis
IRE IVBET: TOTOq; DEOS ACCERSERE mundo.
Illa colorato zephyros transgressa uolatu
Numina conclamat pelagi: nymphasq; morãtes
Increpat: & fluuios humentibus euocat antris.
Ancipites trepidiq; ruunt: quos causa quietos
Excierit. tantoq; quæ res agitanda tumultu.
Vt patuit stellata domus: considere iussi.
Non confussus honor. cælestibus ordine sedes
Prima datur. tractum proceres tenuere secundũ
Aequorei. placidus nereus: & lucida phorci

Canicies glaucum series extrema biformem
Accipit: & certo mansurum prothea uultu:
Necnon & senibus fluuiis concessa sedendi
Gloria: plebeo stat cætera more iuuentus.
Mille annes liquidis incumbunt patribus. udæ
Naiades & placidi mirantur numina fauni:
Tum grauis ex alto genitor sic orsus olympo.
Abduxere meas iterum mortalia curas
Iam pridem negleta mihi; saturnia postq̃
Ocia: & ignaui senium cognouimus æui.
Sopitosq; diu populos sopore paterno
Sollicitæ placuit stimulos impellere uitæ:
Incultus ne sponte seges grandesceret aruis:
Vndaret neu sylua fauis: neu uina tumerent
Fontibus: & totæ fremerent in pocula ripæ.
Aut equidem inuideo: (nec enim liuescere fas est:
Vel nocuisse deos:) sed quod dissuasor honesti
Luxus: & humanas oblimat copia mentes.
Prouocet ut segnes animos: rerumq; remotas
Ingeniosa uias paulatim exploret egestas:
Vtq; artes pariat solertia: nutriat usus.
Nunc mihi cum magnis instat natura querelis
Humanum releuare genus: dirumq; tyramnum.
Immitemq; uocat: regnataq; sæcula patri
Commemorat. parcumq; Iouem se diuite clamat.
Cur campos horrere situ: dumisq; repleri
Rura uelim: nullis exornem fructibus annum?
Semina quæ nutrix mortalibus ante fuisset
In diræ subito mores transisse nouercæ:
Quid mentem traxisse polo? quid profuit altum
Erexisse caput: pecudum si more pererrant
Auia? si frangunt cõmunia pabula glandes?
Hæccine uita iuuat syluestribus abdita lustris
Indiscreta feris. tales cum sæpe parentis
Pertulerim quæstus: tandem clementior orbi
Chaonio statui gentes auertere uictu:

Atq; adeo cererem: quæ nunc ignara malorum
Verberat idæos torua cum matre leones:
Per mare: per terras auido discurrere luctu
Decretum donec natæ lætata repertæ
Indicio tribuat fruges: currusq; feratur
Nubibus: ignotas populis sparsurus aristas:
Et iuga cerulei subeant actæa dracones.
Quod si quis cereri raptorem prodere diuum
Audeat: imperii molem pacemq; profundam
Obtestor rerum: natus licet ille. sororue:
Vel coniunx fuerit: natarumue agminis una:
Se licet illa meo conceptam uertice iactet:
Sentiet iratum procul ægida: sentiet ictum
Fulminis: & genitum diuina sorte pigebit.
Optabitq; mori. tunc uulnere languidus ipsi
Tradetur genero: passurus prodita regna:
Et sciet an propriæ conspirent tartara causæ.
Hoc sanctum. mansura fluant hoc ordine fata:
Dixit: & horrendo concussit sidera motu.
At procul armissoni cererem sub rupibus antri
Securam placidamq; diu iam certa peracti
Terrebant simulacra mali: noctesq; timorem
Ingeminant: omniq; perit proserpina somno.
Namq; modo immissis inuadi uiscera telis:
Nunc sibi mutatas horret nigrescere uestes:
Nunc steriles mediis frondere penatibus ornos.
Stabat præterea luco dilectior omni
Laurus: uirgineos quæ quondam fronde pudica
Vmbrabat thalamos. hanc imo stipite cæsam
Vidit: & incomptos fœdari puluere ramos:
Quæsiuitq; nefas. driades dixere gementes
Tartarea furias debellauisse bipenni.
Sed tunc ipsa sui: iam non ambagibus ullis
Nuncia materno facies inserta sopori.
Namq; uidebatur tenebroso obtecta recessu
Carceris: & sæuis proserpina uincta catenis.

Non qualem ſiculis olim mandauerat aruis:
Nec qualem roſeis nuper conuallibus ætnæ
Suſpexere deæ. ſqualebat pulchrior auro
Cæſaries:& nox oculorum infecerat ignes:
Exhauſtuſq; gelu pallet rubor:ille ſuperbi
Flammeus oris honos:& non ceſſura pruinis
Membra colorantur picei caligine regni.
Ergo hanc ut dubio uix tandem agnoſcere uultu
Eualuit.cuius tot pœnæ criminis inquit.
Vnde hæc informis macies? cui tanta poteſtas
In me ſæuiciæ eſt:rigidi cur uincula ferri
Vix aptanda feris molles meruere lacertis?
Tu mea tu proles? an uana fallimur umbra?
Illa refert:heu dira parens:natæq; peremptæ
Immemor:heu fuluas aĩo trãſgreſſa leænas
Tanta ne te noſtri tenuere obliuia? tantum
Vnica deſpicior? certe proſerpina nomen
Dulce tibi:tali quæ nunc:ut cernis:hiatu
Suppliciis incluſa feror.tu ſæua choreis
Indulges:phrygiaſq; etiamnũ interſtrepis urbes.
Quod ſi non omnem pepuliſti pectore matrem:
Si tu ſancta ceres:& te non caſpia tigris
Edidit:his oro miſeram defende catenis:
Inq; ſuperna refer.prohibent ſi fata reuerti:
Vel ſaltem uiſura ueni.ſic fata trementes
Tendere conatur palmas.uis in proba ferri
Impedit:&motæ ſomnum excuſſere catenæ.
Obriguit uiſis.gaudet non uera fuiſſe.
Complexu caruiſſe dolet.penetralibus amens
Proſiliit:& tali compellat uoce cybellem
Iam non ulterius phrygia tellure morabor
Sancta parens.reuocat tandem cuſtodia chari
Pignoris.& cunctis obiecti fraudibus anni.
Non mihi cyclopum quanuis extracta caminis
Culmina fida ſatis timeo ne fama latebras
Prodiderit:leuiuſq; meum trinacria cælet

t

Depositum: terret nimium uulgata locorum
Nobilitas: aliis sedes obscurior oris
Exquirenda mihi gemitu flammisq; propinquis
Enceladi nequeunt umbracula nostra taceri.
Somnia quinetiam uariis infausta figuris
Sæpe monent: nullusq; dies non triste minatur
Augurium: quotiens flauentia serta comarum
Sponte cadunt: quotiēs exudat ab ubere sanguis:
Larga uel inuito prorumpunt flumina uultu:
Immissæq; manus mirantia pectora tundunt.
Si buxos inflare uelim: ferale gemiscunt
Tympana si quatiā plāctū mihi tympana reddūt.
Ah uereor ne quid portendant omina ueri
Ne longæ nocuere moræ. procul irrita uenti
Dicta ferant. subiicit cybele non tanta tonanti
Segnicies. ut non pro pignore fulmina mittat.
I tamen: & nullo turbata reuertere casu.
Hæc ubi digreditur templis: sed nulla tuenti
Mobilitas: tardos queritur non ire iugales.
Immeritasq; mouens alterno uerbere pœnas
Sicaniam quærit cum necdum ascenderit idam.
Cuncta pauet: speratq; nihil. sic æstuat ales:
Quæ teneros humili fœtus commiserit orno
Allatura cibos: & plurima cogitat absens:
Ne gracilem uentus dicusserit arbore nidum:
Ne furtum iaceant homini: neu præda colubris.
Vt domus excubiis incustodita remotis:
Et resupinati neglecto cardine postes
Flebilis: & tacitæ species apparuit aulæ:
Non expectato respectu cladis amictus
Conscidit: & fractas cum crine auellit aristas
Hserunt: lachrimę: nec uox aut spiritus oris
Redditur. atq; imis uibrat tremor ossa medulis.
Succidui titubant gressus: foribusq; reclusis:
Dum uacuas sedes: & desolata pererrat
Atria: semirutas confuso stamine tellas:
Atq; interceptas agnoscit pectinis artes.

Diuinus perit ille labor: ſpaciumq; relictum
Audax ſacrilego ſupplebat aranea textu:
Nec deflet: plangitq; malum: tamen oſcula telæ
Figit: & abrumpit mutas in fila querelas:
Attritoſq; manu radios: proiectaq; penſa:
Cunctaq; uirgineo ſparſa oblectamina ludo.
Ceu natam preſſat gremio: caſtumq; cubile
Deſertoſq; thoros: & ſicubi ſederat olim
Perlegit. attonitus ſtabulo ceu paſtor inani:
Quem lupus aut rabies penorum inopina leonũ:
Aut populatrices infeſtauere cateruæ.
Serus at ille redit: uaſtataq; paſcua luſtrans
Non reſponſuros ciet: imploratq; iuuencos.
Atq; ibi ſecreta tectorum in parte iacentem
Aſpicit electram: natæ quæ ſedula nutrix
Occeani priſcas inter notiſſima nymphas
Par cereri pietas: hæc poſt cunabula dulci
Ferre ſinu: ſummoq; ioui deducere paruam
Sueuerat. & genibus ludentem aptare paternis.
Hæc comes: hæc cuſtos: hæc proxima mater hēri.
Tum laceras effuſa comas: & puluere canos
Sordida ſidereæ raptus lugebat alumnæ.
Hanc aggreſſa ceres poſtquam ſuſpiria tandem
Laxauit frenoſq; dolor: quod cernimus inquit
Excidium? cui præda feror? regnatne maritus?
Iam cælum titanes habent? quæ talia uiuo
Auſa tonante manus? rupit ne tiphoeia ceruix
Inarimen? fracta ne iugi compage ueſeui
Alcyoneus per ſtagna pedes tyrrhena cucurrit?
An uicina mihi quaſſatis faucibus ætna
Protulit enceladum? noſtros an forte penates
Appetiit centum briareia turba lacertis?
Heus ubi nunc ē nata mihi? quo mille miniſtræ?
Quo cyanæ? uolucres quæ uis ſirenas abegit?
Hæccine ueſtra fides? ſic fas aliena tueri
Pignora? contremuit nutrix: mœmrorq; timori

Cessit: & aspectus miseræ non ferre parentis
Emptum morte uelit: longúq; immota moratur
Auctorem dubium: certumq; expromere funus.
Vix tamen hæc. acies utinam uexana gigantum
Hanc dederit cladem. leuius communia tangunt:
Sed diuæ: multoq; minus quod rere sorores
In nostras nimium coniurauere ruinas.
Insidias superum: cognataq; uulnera cernis
Inuidiæ phlegra nobis incensior æther.
Florebat tranquilla domus: nec limina uirgo
Linquere: nec uirides audebat uisere saltus
Præceptis obstricta tuis: telæ labor illi
Syrenes requies: sermonum gratia mecum;
Mecum somnus erat. casti simul atria ludi.
Cum subito (quonã dubium mõstrãte tenebras
Præscierit) cytherea uenit: suspectaq; nobis
Ne foret: hinc phœben comites: hic pallada iũxit
Protinus effuso lætam se fingere risu
Nec semel amplecti nomenq; iterare sororis:
Et dura de matre queri: quæ tale recessu
Maluerit damnare decus: uetitamq; dearum
Colloquio: patriis procul absentauerat astris
Nostra rudis gaudere malis: & nectare largo
Instaurare dapes. nunc arma habitúq; dianæ
Induitur: digitis attentat mollibus arcum.
Nunc crinita iubis galeam laudante minerua
Implet: & ingentem clypeum gestare laborat.
Prima uenus campos ætnæaq; rura maligno
Ingerit affatu: uicinos callida flores
Ingeminat: meritumq; loci uelut inscia quærit.
Nec credit: q̃ bruma rosas innoxia seruet:
Quod gelidi rubeant alieno gramine menses.
Verna nec iratum timeant uirgulta bootem.
Dum loca miratur: studio dum flagrat eundi.
Persuadet teneris heu lubrica moribus ætas
Quos ego nec quicq̃ planctus? quas irrita fudi
Ore preces: ruit illa tamen confisa sororum

Præſidio famulæ longo poſt ordine nymphæ.
Itur in æterno ueſtitos gramine campos.
Et prima ſub luce legunt:cum rore ſerenus
Alget ager:ſparſoſqꝫ bibunt uiolaria ſuccos.
Sed poſtq̃ medio ſol altior aſtitit orbe:
Ecce polum nox alta rapit:tremefactaqꝫ nutat
Inſula cornipedum ſtrepitu:curſuqꝫ rotarum:
Noſce nec aurigam licuit:ſeu mortifer ille:
Seu mors ipſa fuit.lutor permanſit in herbis.
Deficiunt riui.ſqualent rubigine prata.
Et nihil afflatum uiuit:pallere liguſtra:
Expirare roſas:decreſcere lilia uidi.
Vt reduces rauco tractu detraxit habenas:
Nox ſua proſequitur currum:lux redditur orbi.
Perſephone nulla eſt:uoto rediere peracto
Nec manſere deæ:mediis inuenimus aruis
Exanimen cyanen.ceruix redimita iacebat:
Et caligantes marcebant fronte coronæ.
Aggredimur ſubito:caſus ſcitamur heriles.
(Nam propior cladi ſteterat)qs uultus equorum?
Quis regat?illa nihil tacito.ſed lapſa ueneno
Soluitur in laticem.ſubrepſit crinibus humor.
Liquitur:in roremqꝫ pedes:& brachia manant:
Noſtraqꝫ mox lambit ueſtigia perſpicuus fons:
Diſcedunt aliæ rapidis acheloides alis
Sublatæ:ſiculi latus obſedere pelori:
Accenſæqꝫ malo iam non impune canoras
In peſtem uertere lyras.uox blanda carinas
Alligat.audito frenantur carmine remi.
Sola domi luctu ſenium tractura relinquor.
Mœret adhuc ſuſpenſa ceres:& ſingula demens:
Ceu nondũ tranſacta timet.mox lumina torquẽs
Vultu ad cælicolas furiato pectore fertur.
Arduus hyrcana quatitur ſic matre niphates:
Cuius achemenio regi ludibria natos
Auexit tremebundus eques.fremit illa marito

Mobilior zephiro:totamq; uirentibus iram
Dispersit maculis:nimiumq; haustura profundo
Ore uirum uitreæ tardatur imagine formæ.
Haud aliter genitrix toto bacchatur olympo:
Reddite uociferans:non me uagus edidit amnis.
Non driadum de plebe sumus:turrita cybelle.
Me quoq; saturno genuit:quo iura deorum?
Quo leges cecidere poli?quid uiuere recte
Proderit?en audet noti cytherea pudoris
Ostentare suos post lemnia uincula uultus?
Hos animos bonus ille sopor?castumq; cubile
Præbuit?amplexus hoc promeruere pudici?
Nec mirum:si turpe nihil post talia ducit.
Quid uos expertes thalami?tantum ne relictis?
Virginitatis honos?tantum mutata uoluntas?
Iam ueneri:& sociis uinctæ raptoribus itis.
O templis scythiæ:atq; hominem sitientibus aris
Vtraq; digna coli:tanti quæ causa furoris?
Quam mea uel dicto tenui proserpina læsit;
Scilicet hæc charis pepulit te delia syluis
Aut tibi commissas rapuit tritonia pugnas.
An grauis alloquio uestros an forte:petebat
Importuna choros?at quæ trinacria longe
Esset ne nobis oneri:deserta colebat.
Quid latuisse iuuat?rabiem liuoris acerbi
Nulla potest placare dies.his increpat omnes
Vocibus.ast illæ(prohibet reuerentia patris:)
Aut reticent:aut nosce negant:responsaq; matri:
Dāt lachrymas.qd agat:rursus se uicta remittit.
Inq; humiles demissa preces:ignoscite siquid
Intumuit pietas;si quid flagrantibus actum est.
Quam decuit miserā:supplex miserandaq; uestris
Aduoluor genibus:liceat cognoscere sortem.
Hoc tantum.liceat certos habuisse furores.
Si reparet quoq; forma mali:quamcunq; dedistis
Fortunam:sit rapta feram:fatumq; putabo.
Non scelus.aspectum precor indulgete parenti.

Non repetam quæsita manu securus habeto
Quisquis es affirmo prædam: desiste uereri.
Quod si uos aliquo præuenit munere raptor:
Tu certe latona refer. confessa diana:
Forte tibi nosti quid sit lucina: timorq;
Pro genitis: & quantus amor: partusq; tulisti
Tu geminos. hæc una mihi: sic crine fruaris
Semper apollineo: sic me felicior æuum
Mater agas. largis tũc hymbribus ora madescũt.
Quid tantum dignum fleri. dignumq; taceri?
Heu mihi: discedunt omnes: quid uana moraris
Vlterius? non bella palam cælestia sentis?
Quin potius natam pelago terrisq; requiris?
Accingar lustrare diem per deuia rerum
Indefessa ferar: nulla cessabitur hora.
Non requies: non somnus erit: dũ pignus adẽp tũ
Inueniam: gremio quãuis mergatur iberæ
Tethyos: & rubro iaceat uelata profundo.
Non rheni glacies: non me ryphæa tenebunt
Frigora: non dubio syrtis cunctabitur æstu.
Stat fines penetrare noti: boreæq; niualem
Vestigare domum. primo calcabitur atlas
Occasu: facibusq; meis lucebit hidaspes
Impius errantem uideat per rura per urbes
Iuppiter: extincta satietur pellice iuno.
Insultate mihi: cœlo regnate superbi.
Ducite præclarum cereris de stirpe triumphum.
Sic fatur. notæq; iugis illabitur ætnæ
Noctiuago tædas inflammatura labori
Lucus erat prope flumẽ atym: quod cãdida ꝓfert
Sæpe mari: pulchroq; secat galatea natatu:
Densus & innexis ætnæa cacumina ramis
Qualibet usq; tegens: illic posuisse cruentam
Aegida: captiuamq; pater post prœlia prædam
Aduexisse datur: phlegræis sylua superbit
Exuuiis: totum uestit uictoria nemus.
Hic patuli rictus. hic prodigiosa gigantum

Tergora dependent: & adhuc crudele minátur
Affixæ facies truncis: immaniaq; ossa
Serpentum passim tumulis exanguibus albent:
Et rigidæ multo suspirant fulmine pelles:
Nullaq; non magni iactat se nominis arbor.
Hæc centum gemini strictos ægeonis enses
Curuata uix fronte leuat: liuentibus illa
Exultat caci spoliis. hæc arma minantis
Sustinet. hos onerat ramos exutus ophias.
Altior & cunctis abies: umbrosaq; late
Ipsius enceladi fumantia gestat opima
Summi terrigenum regis: caderetq; grauata
Pondere: ni lapsum fulciret proxima quercus
Inde timor: numenq; loco: nemorisq; senectæ
Parcitur: æthereisq; nefas nocuisse trophæis
Pascere nullus oues: nec robora lædere cyclops
Audet: & ipse fugit sacra polyphemus ab umbra.
Non tamen hoc tardata ceres: accenditur ultro
Relligione loci: uibratq; incerta securim.
Ipsum etiam petitura iouem: succidere pinus.
At magis enodes properat prosternere cedros:
Exploratq; abies: truncos: rectiq; tenorem
Stipitis: & certo prætentat brachia nixu.
Sic qui uecturus longinqua per æquora merces
Molitur tellure ratem: uitamq; procellis
Obiectare parat: fagos metitur: & alnos:
Et uarium rudibus syluis accomodat usum.
Quæ longa est tumidis præbebit cornua uelis
Quæ fortis: clauo potior: quæ lenta: fauebit
Remigio. stagni patiens aptanda carinæ.
Tollebant geminæ capita inuiolata cupressus
Cespite uicino: quales non rupibus idæ
Miratur symois: quales non diuite ripa
Lambit apollinei nemoris nutritor orontes
Germanas adeo credas: sic frondibus æquis
Astant: & socio despectant uertice lucum
Hæ placuere faces. pernix inuadit utramq;

Cincta sinus: exerta manus: armata bipenni:
Alternasq; ferit: totisq; obnixa trementes
Viribus impellit. pariter traxere ruinam:
Et pariter posuere comam: campoq; recumbũt:
Faunorum driadumq; dolor. cõplectitur ambas:
Sicut erat: alteq; leuat: retroq; solutis
Crinibus: ascendit fastigia montis anheli.
Exuperatq; æstus: & nulli peruia saxa:
Atq; indignantes uestigia calcat arenas.
Qualis pestiferas animare ad crimina taxos
Torua megæra ruit: cadmi seu mœnia poscat:
Siue thyestæis properet sæuire mycænis.
Dant tenebræ manesq; locum: plantisq; resultant
Tartara ferratis donec phlegetontis in unda
Constitit: & plenos accepit lampade fluctus.
Postq̃ est peruentũ scopuli flagrantis in ora.
Protinus arsuras auersa fronte cupressus
Faucibus iniecit mediis: lateq; cauernas
Texit: & undantem flãmarum obstruxit hiatum
Compresso mons igne tonat claususq; laborat
Mulciber: obducti nequeunt exire uapores
Coniferi micuere apices: creuitq; fauillis
Aetna nouis: strident admisso sulfure rami.
Tum ne deficerent tantis erroribus ignes
Semper in occiduos insopitosq; manere
Iussit: & arcano perfudit robora succo:
Quo phaeton irrorat equos: quo luna iuuencos.
Iamq; soporiferis nocturna silentia terris
Explicuere uices laniato pectore longas
Inchoat illa uias: & sic ingressa profatur.
Non tales gestare tibi proserpina tædas
Sperabam: sed nota mihi communia matrum:
Et thalami: festæq; faces: cæloq; canendus
Ante oculos hymenæus erat. sic numina fatis
Voluimur & lachesis nullo discrimine sæuit.
Quam nuper sublimis erã? quãtisq; procorum
Cingebar studiis? quæ nõ mihi pignus ob unum

Cedebat numeroſa parens.tu prima uoluptas.
Tu poſtrema mihi.per te fœcunda uidebar.
O decus:o requies:o grata ſuperbia matris:
Qua geſſi florente deam qua ſoſpite nunq̃
Inferior iunone fui.nunc ſqualida:uilis.
Hoc placitum patri:cur autem aſcribimus illum
His lachrymis:ego te fateor crudelis ademi:
Quæ te deſerui ſolam quæ inſtantibus ultro
Hoſtibus expoſui raucis ſecura fruebar.
Ni mirum thiaſis & læta ſonantibus armis
Iungebam phrygios:cum tu raperere:leones.
Accipe quas merui pœnas.en ora fatiſcunt
Vulneribus:grandeſq; rubent in pectore ſulci.
Immemor en uterus crebro contunditur ictu.
Qua te parte poli:quo te te ſub cardine quærã?
Quis monſtrator erit?quæ me ueſtigia ducent?
Quis currus?ferus ille quis eſt terræne? mariſne?
Incola?quæ uolucrum deprendam ſigna rotaꝝ?
Ibo ibo quocunq; pedes:quocunq; iubebit
Caſus.ſic uenerem quærat deſerta dione.
[illegible]ie labor [illegible]rſus te nata licebit

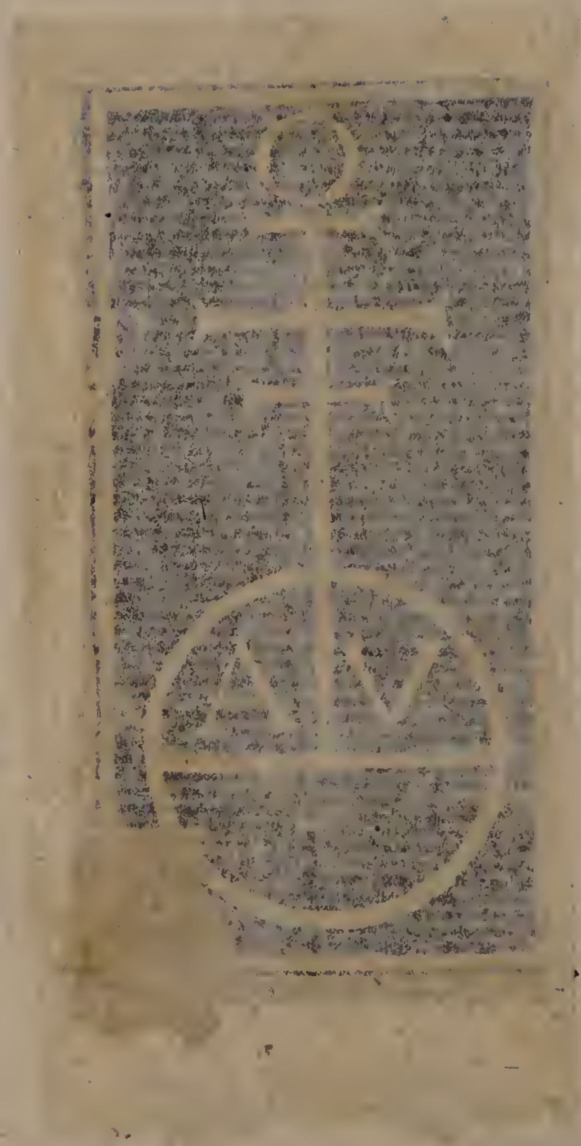
THADAEO VGOLETO Parmenſi Oratori Celeberrimo Bernardinus Saxoguidanus Mutinẽſis .S.

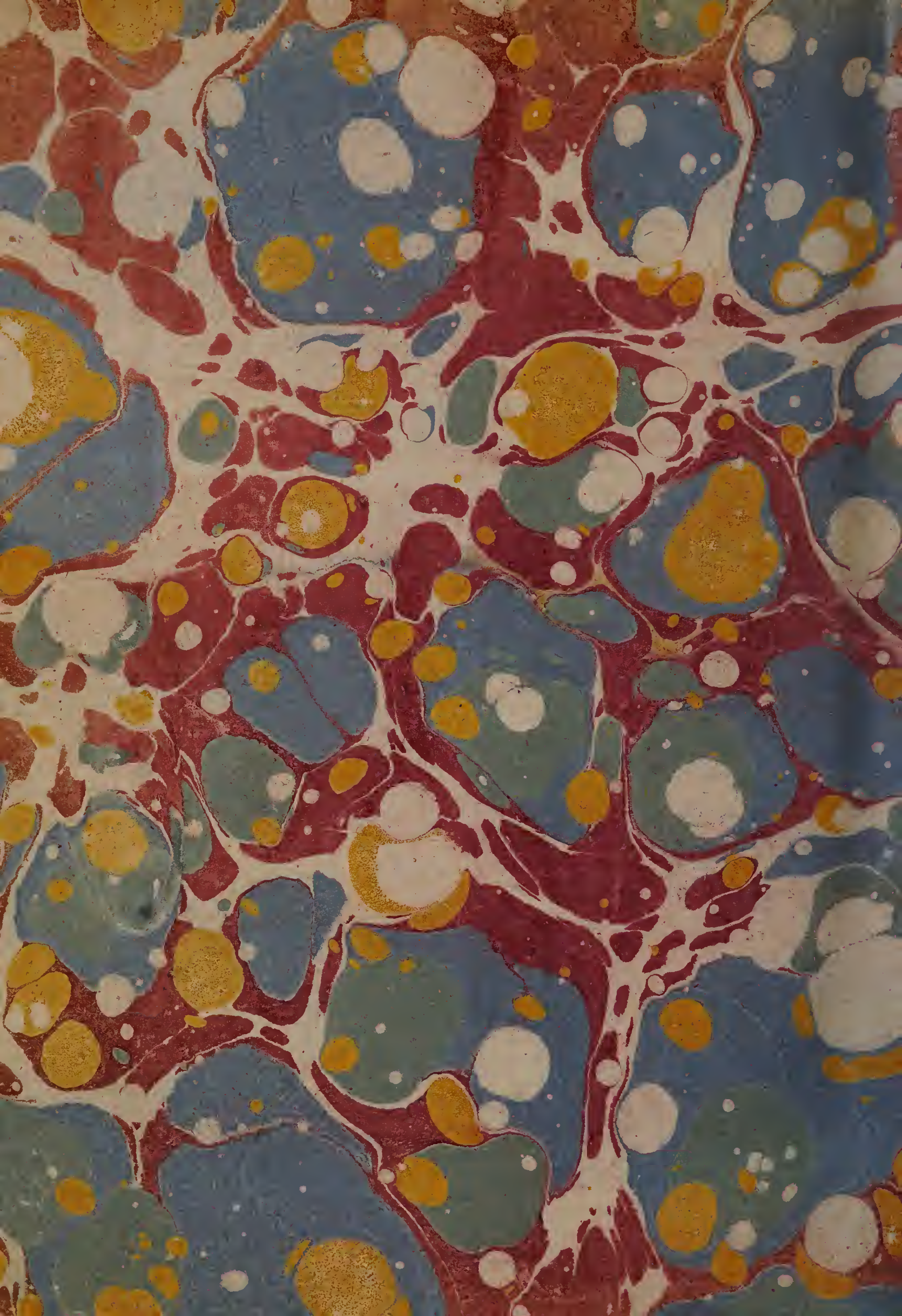
Quẽ modo pene ſitus:carioſaq; adæderat ætas:
Barbaricaq; miſer compede uinctus erat.
Iam curata nitens attollit Claudius ora:
Et ſolito candens plectra tenore mouet:
Cuius:ut exterſæ labes ſileantur:& acri
Cenſura ad ſeriem quæq; redacta ſuam.
Nilus:hymẽ:fœnix:epigrámata:balnea: magnes:
Et fratrum ſummo bella parata Ioui.
Et miſſa Hadriano:uel epiſtola miſſa Sereno
Pluraq;:quæ multos delituere dies
Per te romulidis:eſt noſtræ reddita luci
Vgolete queunt quolibet ore legi
Et ueluti quondam lacerati corpus alum
Dictinam uitæ reſtituiſſe ferunt
Sic tu membra boni paſſim diſcerpta po
Cogis:in effigiem reſtituiſq; nouam.

Opera Claudiani diligenter emendata per Thadæum Vgoletum Parmenſem Impreſſa autẽ p Angelum eius fratrem Parmæ: Anno domini MCCCCLXXXXIII. Nono Kalendas Maias.

REGISTRVM.

abcdefghiklmno. omnes ſunt
pqrst.ſunt terni.

legions against the Visigoths. Zosimus, who leaned toward paganism, was an exception; but this Eastern writer was only a compiler, without real historical judgment. Claudian was both a poet and a historian, even if the two interests seem antithetical.

As a poet, Claudian has been compared to Lucan, Silius Italicus, and other representatives of the Silver Age of Latin poetry. Read as a whole, his works are undoubtedly monotonous; his shorter passages, however, show an astonishing mastery over words. In the midst of complete decadence of prose and verse, Claudian wrote in a language that had not been heard for three hundred years. Perhaps the very fact that he was a foreigner may explain the mystery of his poetic power. He had learned Latin by sheer will, and was steeped in the works of the greatest writers. It was their language which he used — quaint and artificial as it appeared in his time, yet impressive also in its grandeur. Claudian had an uncanny talent for happy phrases, revealing in them the nature of a true poet. "Prati viva voluptas," ("the living joy of the meadow"); "et vitae Romana quies," ("life's great quiet, which she owes to Rome"); "urbs aequaeva polo," ("city coeval with the universe") are a few specimens which critics have singled out to show his incisive gift. His shorter poems, and the *De Raptu Proserpinae* among the longer narratives, are especially rich in such expressions. The spirit of the poems, too, is amazing. At a time when Christianity had already become entrenched in the whole Empire, Claudian wrote as if he had never heard of the new religion. Jupiter and Venus, Apollo and Diana, and all the other gods and goddesses of Olympus were seldom absent from his pages. Only once, and then obviously in irony, did he speak of the Apostles. No wonder that the theologians of the age had little admiration for Claudian. St. Augustine definitely condemns him as an "alienus."

In celebrating Stilicho's victories, Claudian wrote as if he were ushering in a new Golden Age of Rome. Meanwhile the barbarians were at the very gates of the City — and the only man who could really have held them back was murdered in 408. The cowardly Honorius — a son-in-law of Stilicho — had caused the assassination of his great general, who remained loyal to the end in refusing to march against him. Two years later Rome was sacked by Alaric — an event which marks, more than anything else, the fall of the Roman Empire.

Claudian's works exist in a number of manuscripts, the oldest, now at Verona, dating from the ninth century. The first printed edition was published at Vicenza in 1482. But the first edition which was truly "edited" was that of Ugoletus at Parma, to which the Library's copy belongs.

Bought in June 1935.

ZOLTÁN HARASZTI